

Πρακτικός οδηγός σχετικά με την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων και την εκτίμηση κινδύνου

Πρακτικός οδηγός σχετικά με την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων και την εκτίμηση κινδύνου

Ιανουάριος 2024

Στις 19 Ιανουαρίου 2022 η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) αντικαταστάθηκε από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA). Κάθε αναφορά στην EASO, καθώς και στα προϊόντα και στα όργανα της EASO, θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως αναφορά στον EUAA.

Ημερομηνία σύνταξης: Δεκέμβριος 2023

Δεύτερη έκδοση (διεξοδικά αναθεωρημένη και επικαιροποιημένη)

Ούτε ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA) ούτε οποιοδήποτε πρόσωπο ενεργεί εξ ονόματος του EUAA ευθύνεται για ενδεχόμενη χρήση των παρακάτω πληροφοριών.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2026

Print	ISBN 978-92-9403-525-7	doi: 10.2847/59591	BZ-05-22-041-EL-C
PDF	ISBN 978-92-9403-498-4	doi: 10.2847/905463	BZ-05-22-041-EL-N

© Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA), 2026

Εξώφυλλο, eskay lim, © stock.adobe.com

Η αναπαραγωγή επιτρέπεται εφόσον αναφέρεται η πηγή. Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή στοιχείων τα οποία δεν ανήκουν στον EUAA, ενδέχεται να απαιτείται άδεια απευθείας από τους κατόχους των σχετικών δικαιωμάτων.

Σχετικά με τον οδηγό

Γιατί δημιουργήθηκε ο παρών οδηγός; Ο Πρακτικός οδηγός του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (ΕΥΑΑ) σχετικά με την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων και την εκτίμηση κινδύνου έχει σχεδιαστεί ως έγγραφο καθοδήγησης με σκοπό να συνδράμει στο καθημερινό τους έργο τους χειριστές υποθέσεων σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) αλλά και εκτός των συνόρων της. Ο οδηγός έχει συνταχθεί με βάση τις συναφείς νομικές απαιτήσεις προτείνοντας παράλληλα μια πρακτική προσέγγιση. Περιλαμβάνει έναν πρακτικό κατάλογο σημείων ελέγχου και ένα διάγραμμα ροής για την υποστήριξη των χειριστών υποθέσεων στην τεκμηρίωση του σκεπτικού τους. Περιλαμβάνει επίσης πρόσθετες επεξηγήσεις σχετικά με τις έννοιες που χρησιμοποιούνται και διαδραστικούς συνδέσμους που επιτρέπουν την πλοήγηση μεταξύ των διαφόρων ενοτήτων στην ψηφιακή έκδοση του οδηγού. Ο οδηγός ανταποκρίνεται στην ανάγκη μετουσίωσης των κοινών προτύπων σε μια κοινή προσέγγιση όσον αφορά την εφαρμογή τους. Επίσης, ανταποκρίνεται στον γενικό στόχο του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου να αντιμετωπίζονται παρόμοιες υποθέσεις με τον ίδιο τρόπο.

Πώς εκπονήθηκε ο παρών οδηγός; Ο παρών οδηγός εκπονήθηκε από εμπειρογνώμονες από όλη την ΕΕ, με την πολύτιμη συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες και τους Εξόριστους ⁽¹⁾. Ο ΕΥΑΑ διευκόλυνε και συντόνισε την εκπόνηση του οδηγού. Πριν από την οριστικοποίηση του οδηγού, πραγματοποιήθηκε διαβούλευση με όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ μέσω του δικτύου διαδικασιών ασύλου του ΕΥΑΑ. Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τα μέλη της ομάδας εργασίας που συνέταξαν το σχέδιο του παρόντος οδηγού: τον κ. Sander Kalwij, την κ. Παυλίνα Κολοκοντέ, τον κ. Jochen Thiel, την κ. Dorien Wijnendaele και την κ. Line Zahl Kvakland.

Τι άλλαξε στην παρούσα επικαιροποιημένη έκδοση; Ο παρών οδηγός αποτελεί επικαιροποίηση προγενέστερου πρακτικού οδηγού σχετικά με την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων ⁽²⁾. Παρέχει λεπτομερέστερη καθοδήγηση σχετικά με τα τρία βήματα των διαδικασιών αξιολόγησης αποδεικτικών στοιχείων και εκτίμησης κινδύνου· ειδικότερα, ο προσδιορισμός και η διατύπωση των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών περιγράφονται λεπτομερώς στο Βήμα 1, οι παράγοντες στρέβλωσης στο Βήμα 2 και η εκτίμηση κινδύνου στο Βήμα 3. Επιπλέον, η πρακτική προσέγγιση του οδηγού ενισχύθηκε με ένα διάγραμμα ροής της διαδικασίας αξιολόγησης, με συγκεκριμένα παραδείγματα που επεξηγούν τις σημαντικότερες έννοιες, καθώς και με πίνακες για περαιτέρω καθοδήγηση και συμβουλές. Έχουν προστεθεί υπερσύνδεσμοι, ώστε ο χρήστης να μπορεί να πλοηγείται απρόσκοπτα μεταξύ των διαφόρων ειδών περιεχομένου και εργαλείων και να ενημερώνεται γρήγορα και εύκολα για τις πληροφορίες που αναζητά.

Σε ποιον απευθύνεται ο παρών οδηγός; Ο παρών οδηγός απευθύνεται πρωτίστως στους χειριστές υποθέσεων ασύλου, στους υπαλλήλους που διενεργούν συνεντεύξεις και στους υπευθύνους λήψης αποφάσεων, καθώς και στους φορείς χάραξης πολιτικής στις εθνικές

⁽¹⁾ Επισημαίνεται ότι ο οριστικοποιημένος οδηγός δεν απηχεί κατ' ανάγκη τις θέσεις της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες.

⁽²⁾ Ο παρών οδηγός αποτελεί επικαιροποιημένη έκδοση και αντικαθιστά τον Πρακτικό οδηγό της ΕΑΣΟ: Αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων, Μάρτιος 2015.

αποφαινόμενες αρχές. Επιπλέον, το παρόν εργαλείο είναι χρήσιμο για τους υπαλλήλους που είναι αρμόδιοι για θέματα ποιότητας, τους νομικούς συμβούλους, καθώς και για κάθε άλλο πρόσωπο που εργάζεται ή εμπλέκεται στον τομέα της διεθνούς προστασίας στο πλαίσιο της ΕΕ.

Πώς πρέπει να χρησιμοποιείται ο παρών οδηγός; Ο παρών οδηγός έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να διευκολύνεται η πρόσβαση του χρήστη στο περιεχόμενό του ανάλογα με τις ανάγκες του. Ο οδηγός περιλαμβάνει ένα λεπτομερές διαδραστικό διάγραμμα ροής της μεθόδου των τριών βημάτων για την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων και την εκτίμηση κινδύνου, καθώς και έναν διαδραστικό κατάλογο σημείων ελέγχου των βημάτων που πρέπει να ακολουθούνται. Το κεντρικό, περιγραφικό μέρος του οδηγού περιλαμβάνει τις επεξηγήσεις σχετικά με τη μέθοδο και τις έννοιες που χρησιμοποιούνται, οι οποίες παρουσιάζονται με παραδείγματα.

Πώς συνδέεται ο παρών οδηγός με την εθνική νομοθεσία και πρακτική; Πρόκειται για ένα ήπιο εργαλείο σύγκλισης. Ο οδηγός δεν είναι νομικά δεσμευτικός και αντικατοπτρίζει τα από κοινού συμφωνηθέντα πρότυπα, όπως εγκρίθηκαν από το διοικητικό συμβούλιο του EUAA στις 22 Δεκεμβρίου 2023.

Πώς συνδέεται ο παρών οδηγός με άλλα εργαλεία του EUAA; Ο παρών οδηγός θα πρέπει να χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με τους πρακτικούς οδηγούς του EUAA για την προσωπική συνέντευξη ⁽³⁾, τη χρήση πληροφοριών της χώρας καταγωγής ⁽⁴⁾ και την αναγνώριση προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας ⁽⁵⁾. Συμπληρώνει την εκπαιδευτική θεματική ενότητα του EUAA σχετικά με την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων. Όλα τα πρακτικά εργαλεία του EUAA είναι διαθέσιμα στο κοινό στον ιστότοπο του EUAA: <https://euaa.europa.eu/practical-tools-and-guides>

Η δικαστική ανάλυση του EUAA σχετικά με την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων και της αξιοπιστίας παρέχει στον αναγνώστη πρόσθετες πληροφορίες νομολογίας ⁽⁶⁾.

Δήλωση αποποίησης ευθύνης

Ο παρών οδηγός καταρτίστηκε με την επιφύλαξη της αρχής ότι μόνο το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να δώσει έγκυρη ερμηνεία του δικαίου της ΕΕ.

⁽³⁾ EASO, *Πρακτικός οδηγός: Προσωπική συνέντευξη*, Δεκέμβριος 2014.

⁽⁴⁾ EASO, *Πρακτικός οδηγός για τη χρήση πληροφοριών της χώρας καταγωγής από τους υπευθύνους χειρισμού υποθέσεων κατά την εξέταση αιτήσεων χορήγησης ασύλου*, Δεκέμβριος 2020.

⁽⁵⁾ EASO, *Πρακτικός οδηγός: Αναγνώριση προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας*, Απρίλιος 2018.

⁽⁶⁾ EUAA, *Evidence and credibility assessment in the context of the Common European Asylum System — Judicial analysis*, (Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων και αξιοπιστίας στο πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου — Δικαστική ανάλυση) δεύτερη έκδοση, 2023. Πρόκειται για δικαστική έκδοση. Οι δικαστικές εκδόσεις του EUAA περιλαμβάνουν δικαστικές αναλύσεις και σημειώματα καθοδήγησης για εκπαιδευτές δικαστικών λειτουργιών για κάθε εξεταζόμενο θέμα.

Περιεχόμενα

Κατάλογος συντομογραφιών.....	7
Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων και εκτίμηση κινδύνου: 3 βήματα της δυναμικής διαδικασίας.....	8
Υποδείγματα υποθέσεων που χρησιμοποιούνται στον παρόντα οδηγό	9
Βασικά στοιχεία της αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων	12
Προκλήσεις της αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων στις διαδικασίες ασύλου.....	12
Η προσέγγιση των τριών βημάτων	13
Νομικά πρότυπα.....	15
Κατευθυντήριες αρχές	17
1. Βήμα 1. Συλλογή πληροφοριών.....	20
1.1. Συλλέξτε αποδεικτικά στοιχεία.....	21
1.1.1. Εφαρμόστε το καθήκον συνεργασίας (βάρος της απόδειξης).....	21
1.1.2. Συλλέξτε αποδεικτικά στοιχεία συναφή με την αίτηση	31
1.2. Προσδιορίστε και διατυπώστε τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά	44
1.2.1. Προσδιορίστε τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά.....	45
1.2.2. Διατυπώστε σαφή και πλήρη ουσιώδη πραγματικά περιστατικά	55
1.2.3. Διατυπώστε κάθε ουσιώδες πραγματικό περιστατικό βάσει σαφώς καθορισμένων πραγματικών περιστατικών, γεγονότων ή καταστάσεων	57
1.3. Συνδέστε τα συναφή αποδεικτικά στοιχεία με τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά.....	59
2. Βήμα 2. Αξιολόγηση της αξιοπιστίας	61
2.1. Αξιολογήστε έγγραφα και άλλα αποδεικτικά στοιχεία.....	62
2.1.1. Κριτήρια αξιολόγησης	62
2.1.2. Εξακρίβωση της γνησιότητας εγγράφων	64
2.1.3. Στάθμιση των πορισμάτων όσον αφορά την αξιοπιστία του αποδεικτικού στοιχείου	67
2.1.4. Συγκεκριμένοι τύποι εγγράφων	71
2.2. Αξιολογήστε τις δηλώσεις του αιτούντος βάσει δεικτών αξιοπιστίας	76
2.2.1. Εφαρμόστε δείκτες εσωτερικής αξιοπιστίας.....	77
2.2.2. Εφαρμόστε δείκτες εξωτερικής αξιοπιστίας	80
2.2.3. Εφαρμόστε τον δείκτη ευλογοφάνειας	83
2.3. Λάβετε υπόψη ατομικούς και συγκυριακούς παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις.....	84
2.3.1. Παράγοντες που σχετίζονται με τον αιτούντα	85
2.3.2. Παράγοντες που σχετίζονται με τον χειριστή της υπόθεσης	99
2.3.3. Παράγοντες που σχετίζονται με τη διαδικασία της συνέντευξης	102

2.4. Αποφασίστε σχετικά με την αποδοχή ή απόρριψη ενός ουσιώδους πραγματικού περιστατικού.....	108
2.4.1. Στάθμιση των πορισμάτων όσον αφορά την αξιοπιστία όλων των αποδεικτικών στοιχείων που συνδέονται με ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό.....	108
2.4.2. Συμπέρασμα σχετικά με τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά.....	111
3. Βήμα 3. Εκτίμηση κινδύνου	118
3.1. Εισαγωγή	118
3.2. Προσδιορισμός των κινδύνων	119
3.3. Εκτίμηση του κινδύνου.....	123
3.3.1. Μέτρο της πιθανότητας ύπαρξης βάσιμου φόβου και πραγματικού κινδύνου (μέτρο απόδειξης)	123
3.3.2. Δείκτες κινδύνου.....	125
3.4. Συμπέρασμα σχετικά με τον κίνδυνο	137
Παράρτημα 1. Διάγραμμα ροής για αξιολόγηση της αξιοπιστίας	140
Παράρτημα 2. Πρακτικό παράδειγμα στάθμισης δεικτών αξιοπιστίας	142
Κατάλογος σημείων ελέγχου	146

Κατάλογος συντομογραφιών

Συντομογραφία	Ορισμός
DISCS	σύστημα πληροφοριών εγγράφου προσωπικής κατάστασης
EUAA	Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο
Eurodac	ευρωπαϊκό σύστημα παραβολής των δακτυλικών αποτυπωμάτων των αιτούντων άσυλο
iFADO	ενδοδίκτυο επιγραμμικού μητρώου γνήσιων και πλαστών εγγράφων
OHCHR	Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα
PRADO	επιγραμμικό δημόσιο μητρώο γνήσιων εγγράφων ταυτότητας και ταξιδιωτικών εγγράφων
SOGIESC	γενετήσιος προσανατολισμός, ταυτότητα φύλου και έκφραση φύλου, και χαρακτηριστικά φύλου
UNHCR	Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες
ΔΕΕ	Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΔΜΣ	διαταραχή μετατραυματικού στρες
ΕΔΔΑ	Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
ΕΔΕΠ	εναλλακτική δυνατότητα εγχώριας προστασίας
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
Ιντερπόλ	Διεθνής Οργανισμός Εγκληματολογικής Αστυνομίας
Κανονισμός Δουβλίνο III	Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (αναδιатύπωση)
κράτη μέλη	κράτη μέλη της ΕΕ
ΛΟΑΤΚΙ	Λεσβίες, ομοφυλόφιλοι, αμφιφυλόφιλοι, τρανς, κουίρ και ίντερσεξ άτομα
ΜΚΟ	μη κυβερνητική/-ές οργάνωση/-ώσεις
ΟΔΑ (αναδιатύπωση)	οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου — Οδηγία 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιатύπωση)
ΟΕΑΑ (αναδιатύπωση)	οδηγία για τις ελάχιστες απαιτήσεις ασύλου — Οδηγία 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (αναδιатύπωση)
ΠΧΚ	πληροφορίες για τις χώρες καταγωγής
Σύμβαση για τους πρόσφυγες	Σύμβαση για το καθεστώς των προσφύγων (1951) και το πρωτόκολλό της (1967) (αναφέρεται ως «σύμβαση της Γενεύης» στη νομοθεσία της ΕΕ για το άσυλο, καθώς και από το ΔΕΕ)
Χάρτης της ΕΕ	Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ

Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων και εκτίμηση κινδύνου: 3 βήματα της δυναμικής διαδικασίας

Παρελθόν και παρόν

Μέλλον

Βήμα 1 Συλλογή πληροφοριών

Συλλέξτε αποδεικτικά στοιχεία

Εφαρμόστε το καθήκον συνεργασίας

- Καθήκον του αιτούντος να τεκμηριώσει ότι:
 - κατέβαλε πραγματική προσπάθεια να παράσχει αποδεικτικά στοιχεία που είχε στη διάθεσή του
 - έδωσε εξήγηση για τυχόν έλλειψη αποδεικτικών στοιχείων
- Καθήκον του χειριστή της υπόθεσης να ερευνήσει:
 - Υποστηρίξετε κατάλληλα τα άτομα με ειδικές διαδικαστικές ανάγκες
 - Ενημερώστε τον αιτούντα/την αιτούσα σχετικά με τα καθήκοντά του
 - Δώστε στον αιτούντα τη δυνατότητα να παρουσιάσει όλα τα συναφή πραγματικά περιστατικά και αποδεικτικά στοιχεία
 - Ζητήστε από τον αιτούντα να διευκρινίσει ό,τι είναι ασαφές
 - Ζητήστε εξηγήσεις σχετικά με προφανή αρνητικά πορίσματα ως προς την αξιοπιστία
 - Εξασφαλίστε σχετικές ΠΧΚ και άλλα αποδεικτικά στοιχεία

Λάβετε υπόψη τους ειδικούς κανόνες τεκμηρίωσης:

προστασία, εναλλακτική δυνατότητα εγχώριας προστασίας, αποκλεισμός, (άμεσες απειλές για) δίωξη ή σοβαρή βλάβη στο παρελθόν, ασφαλής χώρα καταγωγής

Συλλέξτε αποδεικτικά στοιχεία

- Προφορικές και γραπτές δηλώσεις
- Έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία
- Πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής
- Άλλα είδη αποδεικτικών στοιχείων

Βήμα 2 Αξιολόγηση της αξιοπιστίας

Αξιολογήστε έγγραφα και άλλα αποδεικτικά στοιχεία βάσει των κριτηρίων αξιολόγησης:

συνάφεια, αξιοπιστία (ύπαρξη, περιεχόμενο, φύση, συντάκτης, μορφή)

Αξιολογήστε τις δηλώσεις βάσει δεικτών αξιοπιστίας:

- Επαρκώς λεπτομερείς και συγκεκριμένες πληροφορίες
- Συνοχή και συνέπεια
- Συνέπεια με τις ΠΧΚ
- Συνέπεια με τα έγγραφα και άλλα αποδεικτικά στοιχεία
- Ευλογοφάνεια

...και λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις:

- Παράγοντες που σχετίζονται με τον αιτούντα (μνήμη, τραυματική εμπειρία, ηλικία, εκπαίδευση, κουλτούρα κ.λπ.)
- Παράγοντες που σχετίζονται με τον χειριστή της υπόθεσης (φόρτος εργασίας, άγχος, μεροληπτική κρίση κ.λπ.)
- Παράγοντες που σχετίζονται με τη διαδικασία της συνέντευξης

Σταθμίστε τα πορίσματα όσον αφορά την αξιοπιστία όλων των αποδεικτικών στοιχείων που συνδέονται με ένα ουσιαστικό πραγματικό περιστατικό:

Εξετάστε ταυτόχρονα όλα τα θετικά και αρνητικά πορίσματα όσον αφορά την αξιοπιστία όλων των αποδεικτικών στοιχείων που συνδέονται με ένα ουσιαστικό πραγματικό περιστατικό, υπό το πρίσμα των σχετικών δεικτών αξιοπιστίας, και σταθμίστε κάθε πόρισμα σε σχέση με τα υπόλοιπα.

Προσδιορίστε τα ουσιαστικά πραγματικά περιστατικά

- Συνδέστε τα γεγονότα και τις περιστάσεις με τα κριτήρια επιλεξιμότητας
- Λάβετε υπόψη τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος
- Διατυπώστε σαφή και πλήρη ουσιαστικά πραγματικά περιστατικά

Συνδέστε τα συναφή αποδεικτικά στοιχεία με τα ουσιαστικά πραγματικά περιστατικά

Καταλήξτε σε συμπέρασμα σχετικά με την αποδοχή ή απόρριψη ενός ουσιαστικού πραγματικού περιστατικού

με βάση τη μεθοδολογία αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων και λαμβάνοντας υπόψη την αρχή του ευεργετήματος της αμφιβολίας. Μην απορρίπτετε ένα ουσιαστικό πραγματικό περιστατικό όταν πληρούνται οι σωρευτικές προϋποθέσεις του άρθρου 4 παράγραφος 5 της ΟΕΑΑ (αναδιатύπωση).

Βήμα 3 Εκτίμηση των κινδύνων

Με βάση όλα τα αποδεκτά ουσιαστικά πραγματικά περιστατικά και τις σχετικές ΠΧΚ:

Προσδιορίστε τους κινδύνους Εκτιμήστε τους κινδύνους σε περίπτωση επιστροφής:

- Εφαρμόστε το κατάλληλο μέτρο απόδειξης (εύλογη πιθανότητα)
- Λάβετε υπόψη όλους τους δείκτες κινδύνου

Καταλήξτε σε συμπέρασμα σχετικά με τους κινδύνους

Νομική ανάλυση

Με βάση τα πορίσματα από την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων και την εκτίμηση κινδύνου, προχωρήστε στη νομική ανάλυση για να εξετάσετε τις προϋποθέσεις αναγνώρισης προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας.

Υποδείγματα υποθέσεων που χρησιμοποιούνται στον παρόντα οδηγό

Για να αποτυπωθεί καλύτερα ο τρόπος με τον οποίο διενεργούνται οι αξιολογήσεις αποδεικτικών στοιχείων και οι εκτιμήσεις κινδύνου, στα επόμενα κεφάλαια του παρόντος πρακτικού οδηγού χρησιμοποιούνται διάφορα παραδείγματα βασιζόμενα σε τρεις συγκεκριμένες υποθέσεις. Επισημαίνεται ότι δεν θα πρέπει να συναχθούν γενικευμένα συμπεράσματα με βάση τα εν λόγω παραδείγματα, τα οποία παρατίθενται αποκλειστικά για επεξηγηματικούς σκοπούς.

(α) Υπόθεση νέου άνδρα από τη χώρα Α

Ο αιτών από τη χώρα Α δήλωσε τα ακόλουθα.

Ο αιτών είναι ένας νέος άνδρας από τη χώρα Α. Δεν έχει ταυτοποιητικά έγγραφα. Είναι 18 ετών και έχει ζήσει όλη του τη ζωή στο χωριό Χ με τους γονείς του, μία μεγαλύτερη αδελφή και δύο μικρότερους αδελφούς. Όλοι ανήκουν στη φατρία Υ. Όλα τα μέλη της οικογένειάς του είναι αγρότες. Φοίτησε στο δημοτικό σχολείο για δύο χρόνια και στη συνέχεια δούλεψε με την οικογένειά του ως αγρότης έως ότου έφυγε από τη χώρα του. Η οικογένειά του είχε στην ιδιοκτησία της ένα μικρό αγροτεμάχιο, όμως έπειτα από μια βίαιη αντιπαράθεση για κληρονομικές διαφορές, ο θείος του απέσπασε τη γη τους. Τότε, τα μέλη της οικογένειάς του άρχισαν να δουλεύουν ως εργάτες σε εκτάσεις άλλων αγροτών.

Πριν από δύο χρόνια, μέλη μιας τρομοκρατικής ομάδας που δραστηριοποιείται στη χώρα άρχισαν να ζητούν από τον πατέρα του να ενταχθούν ο αιτών και ο μικρός αδελφός του στην οργάνωση. Παρότι δεν δέχτηκαν ποτέ σοβαρές απειλές, υφίσταντο ολοένα μεγαλύτερες πιέσεις και φοβούνταν ότι, αργά ή γρήγορα, τα μέλη της τρομοκρατικής ομάδας θα αντιδρούσαν βίαια εάν εκείνοι συνέχιζαν να αρνούνται. Ο αιτών γνωρίζει ότι μέλη της ομάδας είχαν απομονώσει άλλα αγόρια και νεαρούς άνδρες από το χωριό του και από γειτονικά χωριά για να τους στρατολογήσουν διά της βίας. Για τον λόγο αυτό, η οικογένεια αποφάσισε να εγκαταλείψει τη χώρα και οργάνωσε την αναχώρησή της. Ο αιτών δήλωσε ότι η οικογένειά του δεν μπορούσε να ζητήσει προστασία, καθώς γνώριζε ότι ούτε η αστυνομία ούτε ο στρατός ήταν σε θέση να κάνει κάτι εναντίον της τρομοκρατικής οργάνωσης.

Ο αιτών και ο μικρός αδελφός του ταξίδεψαν διά ξηράς από την πρωτεύουσα της χώρας Α στη χώρα Λ, από την οποία σκόπευαν να ταξιδέψουν στην Ευρώπη. Στη χώρα Λ παρέμειναν για περίπου δύο μήνες κλειδωμένοι μαζί με άλλους μετανάστες σε μια αποθήκη την οποία διαχειρίζονταν οι διακινητές, μέχρις ότου μια μέρα ένοπλοι άνδρες άνοιξαν πυρ εναντίον τους. Σκοτώθηκαν περισσότεροι από 30 άνθρωποι. Μετά το περιστατικό αυτό, ο ίδιος και ο αδελφός του κατάφεραν να διαφύγουν φτάνοντας σε μια παραθαλάσσια πόλη όπου μαζί με περισσότερους από 100 ανθρώπους στριμώχτηκαν σε μια φουσκωτή βάρκα και έφυγαν. Το ταξίδι τους ήταν σύντομο καθώς έπειτα από περίπου τέσσερις ώρες στη θάλασσα το φουσκωτό σκάφος ακινητοποιήθηκε από την ακτοφυλακή της χώρας Λ. Όλοι οι επιβάτες μεταφέρθηκαν σε κέντρο κράτησης στη χώρα Λ, όπου κρατήθηκαν επί τέσσερις μήνες υπό απαράδεκτες και ανθυγιεινές

συνθήκες σε υπερπλήρεις εγκαταστάσεις. Ο αιτών ανέφερε ότι συχνά οι φρουροί τούς χτυπούσαν, αρνούνταν να τους δώσουν φαγητό και κάποιες φορές τους επισκέπτονταν τη νύχτα όπως έκαναν και σε άλλα αγόρια. Είπε επίσης ότι οι φρουροί τον χτύπησαν με λάστιχο στα πέλματα των ποδιών του επειδή προσπάθησε να δραπετεύσει. Έκτοτε συχνά αισθάνεται πόνο όταν περπατάει ή τρέχει. Η δεύτερη απόπειρά τους ήταν επιτυχής και αυτή τη φορά κατάφεραν να φτάσουν στην Ευρώπη.

Δεν επιθυμεί να επιστρέψει στην πατρίδα του επειδή είτε θα υποχρεωθεί να ενταχθεί στην τρομοκρατική οργάνωση είτε θα υποστεί τις συνέπειες της άρνησής του να γίνει μέλος της ομάδας. Αναφέρει επίσης ότι η ζωή του κινδυνεύει λόγω του εμφυλίου πολέμου που μαίνεται στη χώρα Α. Προσθέτει ότι η κατάσταση στο χωριό του και γενικά στην περιοχή έχει επιδεινωθεί αφότου έφυγε, καθώς υπάρχουν πλέον πολλά θύματα μεταξύ των αμάχων.

Κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης, προσκόμισε ψυχοκοινωνική εκτίμηση από ομάδα ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών και βεβαίωση από τον ορθοπαιδικό ιατρό στον οποίο παραπέμφθηκε από τους υπαλλήλους του κέντρου υποδοχής.

(β) Υπόθεση ακτιβίστριας από τη χώρα Β

Η αιτούσα από τη χώρα Β δήλωσε τα ακόλουθα.

Η αιτούσα είναι γυναίκα από τη χώρα Β. Είναι δικηγόρος και πρωτοστατεί σε κοινωνικές δράσεις για την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ενώ ασχολείται με την τεκμηρίωση, τη διερεύνηση και την καταγγελία περιπτώσεων κατάχρησης εξουσίας και παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Είναι μέλος διαφόρων οργανώσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης μιας μη κυβερνητικής οργάνωσης (ΜΚΟ) με την ονομασία «Υ», η οποία προάγει και υπερασπίζεται τα ανθρώπινα δικαιώματα, ιδίως τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα, στη χώρα Β.

Τον Ιανουάριο του 2022, ενώ εκείνη βρισκόταν εκτός πόλης, οι ειδικές δυνάμεις εισέβαλαν στο σπίτι της χωρίς ένταλμα και σκότωσαν ένα από τα ξαδέλφια της που βρισκόταν εκεί τη συγκεκριμένη ημέρα. Κατά τη διάρκεια μιας ακόμη παράνομης εφόδου τον Μάρτιο του 2023, αρκετοί συγγενείς της κακοποιήθηκαν και γυναίκες συγγενείς της ξενυμνώθηκαν. Μερικούς μήνες αργότερα, τον Ιούνιο του 2023, δύο από τους ανιψιούς της τέθηκαν υπό κράτηση κατά τη διάρκεια άλλης εφόδου χωρίς ένταλμα. Σε καθεμία από αυτές τις περιστάσεις, οι ειδικές δυνάμεις κατέστησαν σαφές ότι σκοπός των ενεργειών αυτών ήταν να καταλάβει η αιτούσα ότι έπρεπε να τερματίσει τις δραστηριότητές της. Μετά τα περιστατικά αυτά, η οικογένειά της ανακοίνωσε ότι δεν ήθελε να έχει καμία σχέση μαζί της, αφού οι δραστηριότητές της τους έθεταν σε κίνδυνο.

Πριν από μερικούς μήνες, συμμετείχε σε διαδήλωση σε τοπικό πρατήριο καυσίμων για την υποστήριξη του αιτήματος των εργαζομένων στον τομέα της υγείας και των ατόμων που υποβάλλονται σε αιμοκάθαρση ώστε να έχουν προτεραιότητα στην προμήθεια καυσίμων. Καθώς δεν υπήρξε απάντηση από τις αρχές, αποφάσισε να βιντεοσκοπήσει τη διαδήλωση με το τηλέφωνό της. Όταν την είδαν, οι δυνάμεις ασφαλείας απαίτησαν να τους δώσει τη συσκευή, εκείνη όμως αρνήθηκε, με αποτέλεσμα να συλληφθεί και να τεθεί υπό κράτηση για δύο εβδομάδες. Κατά τη

διάρκεια της κράτησης την ξυλοκόπησαν, ενώ ένας υψηλόβαθμος αξιωματικός την κατηγορήσε κατ' επανάληψη ότι «εργαζόταν για ΜΚΟ η οποία δρούσε ενάντια στα συμφέροντα της χώρας Β». Η αιτούσα κατηγορήθηκε για «αντίσταση κατά τη σύλληψη» και «δημόσια υποκίνηση βίας» και αφέθηκε ελεύθερη. Η δίκη της ενώπιον στρατιωτικού δικαστηρίου έχει οριστεί να πραγματοποιηθεί τους επόμενους μήνες.

Πιο πρόσφατα, όταν μπήκε στο αυτοκίνητό της και ξεκίνησε να οδηγεί, συνειδητοποίησε ότι κάποιος είχε απενεργοποιήσει τα φρένα. Ευτυχώς, κατάφερε να οδηγήσει το αυτοκίνητό της σε ένα χωράφι όπου σταμάτησε και βγήκε με μερικούς μώλωπες. Λίγες ημέρες αργότερα, έλαβε μια ανώνυμη επιστολή, στην οποία αναφερόταν ότι την επόμενη φορά δεν θα ήταν τόσο τυχερή. Έπειτα από αυτά τα περιστατικά, αποφάσισε να εγκαταλείψει τη χώρα. Έφτασε στην Ευρώπη και υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας.

Κατά την καταχώρισή της προσκόμισε την ταυτότητά της, το διαβατήριό της, την επαγγελματική της ταυτότητα ως δικηγόρου, την κάρτα μέλους της ΜΚΟ «Υ», το κατηγορητήριο έγγραφο, καθώς και την ανώνυμη απειλητική επιστολή.

(γ) Υπόθεση νεαρής γυναίκας από τη χώρα Γ

Η αιτούσα δήλωσε τα ακόλουθα.

Η αιτούσα είναι μια 19χρονη γυναίκα από τη χώρα Γ. Ζούσε σε μια μικρή πόλη με τις δύο μικρότερες αδελφές της, οι οποίες είναι 15 και 12 ετών αντίστοιχα, τον 8χρονο αδελφό της και τους γονείς της. Έχει φοιτήσει σε σχολείο για 10 χρόνια. Πριν από δύο χρόνια, εγκατέλειψε τη χώρα καταγωγής της με την υποστήριξη των γονέων της αναζητώντας μια καλύτερη ζωή στην Ευρώπη.

Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού της προς την Ευρώπη, συνάντησε έναν νεαρό από τη χώρα Δ, με τον οποίο έκανε ένα παιδί που γεννήθηκε μετά την άφιξή τους στη χώρα ασύλου. Το παιδί είναι πλέον 6 μηνών. Μία εβδομάδα μετά τη γέννηση του παιδιού τους, ο σύντροφός της έφυγε και δεν τον έχει ξαναδεί έκτοτε. Το τηλέφωνό του είναι απενεργοποιημένο και δεν γνωρίζει πού να τον αναζητήσει, οπότε έχει μείνει μόνη με το παιδί.

Μετά την αναχώρησή της από τη χώρα Γ, οι γονείς της, οι οποίοι ήταν πάντα κοντά της και την υποστήριζαν, σκοτώθηκαν σε τροχαίο δυστύχημα. Φοβάται και ανησυχεί γιατί είναι αναγκασμένη να φροντίζει μόνη της το μωρό, αλλά δεν μπορεί να επιστρέψει στη χώρα της με ένα μωρό και χωρίς σύζυγο. Στη χώρα καταγωγής της οι άγαμες μητέρες δεν είναι αποδεκτές. Αντιθέτως, υφίστανται προσβολές και στιγματίζονται, και είναι σχεδόν αδύνατο να βρεθεί κάποιος πρόθυμος να της προσφέρει δουλειά ή σπίτι. Επίσης δεν είναι δυνατό να επιστρέψει στο σπίτι της. Στο παρελθόν η οικογένειά της δεν είχε πολλές επαφές με τον θείο της, αλλά από τότε που πέθαναν οι γονείς της, εκείνος και η σύζυγός του φροντίζουν τα αδέρφια της αιτούσας. Ο θείος της είναι σημαντικό πρόσωπο στην πόλη από την οποία κατάγεται. Θα της έλεγε ότι ντροπιάζει την οικογένεια και θα την υποχρέωνε να παντρευτεί κάποιον που δεν ξέρει καν. Αν είναι τυχερή και καταφέρει να διαφύγει, θα καταλήξει να ζει στους δρόμους, μόνη με το παιδί της.

Η αιτούσα προσκόμισε το διαβατήριό της και το πιστοποιητικό γέννησης του παιδιού, καθώς και μια φωτογραφία ενός αυτοκινήτου σε μάντρα αυτοκινήτων.

Βασικά στοιχεία της αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων

Η αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων είναι η μέθοδος με την οποία εξακριβώνονται τα συναφή πραγματικά περιστατικά (ουσιώδη πραγματικά περιστατικά) που αναφέρονται σε μια ατομική αίτηση διεθνούς προστασίας ⁽⁷⁾ μέσω της διαδικασίας εξέτασης των δηλώσεων του αιτούντος και των άλλων διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων.

Τα «αποδεικτικά στοιχεία» είναι ένας ευρύς όρος που περιλαμβάνει τις δηλώσεις, τα έγγραφα ή άλλο υλικό του αιτούντος, τα οποία υποστηρίζουν, επιβεβαιώνουν ή αντικρούουν ένα σχετικό περιστατικό ⁽⁸⁾.

Από την άλλη πλευρά, η «εκτίμηση κινδύνου» είναι μια μελλοντοστρεφής και βασιζόμενη σε πραγματικά περιστατικά εκτίμηση της πιθανότητας, ο αιτών κατά την επιστροφή να έρθει αντιμέτωπος με ένα γεγονός που θα μπορούσε να ισοδυναμεί με δίωξη ή σοβαρή βλάβη με βάση όλα τα αποδεκτά ουσιώδη πραγματικά περιστατικά και τις διαθέσιμες πληροφορίες.

Προκλήσεις της αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων στις διαδικασίες ασύλου

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Η αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων στο πλαίσιο των διαδικασιών ασύλου διαφέρει από τις περισσότερες άλλες διοικητικές ή νομικές διαδικασίες, λόγω της έλλειψης τυπικών μέσων για τη λήψη αντικειμενικά επαληθεύσιμων αποδεικτικών στοιχείων. Ως αποτέλεσμα της ιδιαίτερης θέσης τους ως αιτούντες διεθνή προστασία, αποκομμένοι από την προστασία της χώρας καταγωγής τους και λόγω των συνθηκών υπό τις οποίες διέφυγαν, οι αιτούντες ενδέχεται να μην είχαν τη δυνατότητα να συγκεντρώσουν και να πάρουν μαζί τους αποδεικτικά στοιχεία κατά την αναχώρηση από τη χώρα καταγωγής τους. Ομοίως, ενδέχεται να μην είναι σε θέση να λάβουν αποδεικτικά στοιχεία μετά την άφιξή τους στη χώρα ασύλου. Η συλλογή αποδεικτικών στοιχείων μπορεί από μόνη της να εκθέσει τους αιτούντες ή τα μέλη της οικογένειάς τους σε (περαιτέρω) κίνδυνο.

Επιπλέον, το ίδιο το στοιχείο που θα πρέπει να αποδείξει ο αιτών, δηλαδή η δίωξη ή η σοβαρή βλάβη, είναι συχνά αποτέλεσμα ενεργειών στις οποίες οι δράστες προσπαθούν να μην αφήσουν αποδεικτικά στοιχεία. Στην περίπτωση αυτή είναι κατανοητό ότι δεν μπορεί να αναμένεται από τους αιτούντες να προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία στον ίδιο βαθμό με πρόσωπα σε άλλες αστικές, ποινικές ή διοικητικές διαδικασίες. Ως εκ τούτου, στις διαδικασίες ασύλου μπορεί να αναμένεται να προσκομιστούν περιορισμένα έγγραφα και άλλα αποδεικτικά στοιχεία. Σε πολλές περιπτώσεις, τα μόνα στοιχεία που υποβάλλονται από τους

⁽⁷⁾ Στο πλαίσιο του παρόντος πρακτικού οδηγού, οι λέξεις «αίτηση διεθνούς προστασίας» αναφέρονται ενίοτε εν συντομία ως «αίτηση».

⁽⁸⁾ ΕΥΑΑ, [Evidence and credibility assessment in the context of the Common European Asylum System — Judicial analysis](#), (Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων και αξιοπιστίας στο πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου — Δικαστική ανάλυση) δεύτερη έκδοση, 2023.

αιτούντες είναι οι δικές τους δηλώσεις, οι οποίες ως εκ τούτου συχνά διαδραματίζουν βασικό ρόλο κατά την αξιολόγηση της αίτησης διεθνούς προστασίας ⁽⁹⁾.

Ομοίως, δυσκολίες στη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων αντιμετωπίζουν και οι αρχές. Οι αρχές ασύλου δεσμεύονται από υποχρεώσεις απορρήτου ώστε να διαφυλάσσεται η ασφάλεια των αιτούντων διεθνή προστασία και των μελών της οικογένειάς τους. Κατά γενικό κανόνα, η υποχρέωση αυτή δεν επιτρέπει στις αρχές να επικοινωνούν με πρωτογενείς πηγές που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο τους αιτούντες ή τα μέλη της οικογένειάς τους, π.χ. με τις αρχές της χώρας καταγωγής. Μια ξεχωριστή πρόκληση κατά την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων στις αιτήσεις ασύλου είναι ότι τα πραγματικά περιστατικά που καλείστε να επαληθεύσετε συχνά αποκρύπτονται σκοπίμως ή διαστρεβλώνονται από τους φορείς της δίωξης. Επιπλέον, τα γεγονότα είναι πιθανό να έλαβαν χώρα σε περιοχές στις οποίες δεν έχουν πρόσβαση διεθνείς φορείς, μέσα ενημέρωσης ή διεθνείς οργανώσεις και/ή οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν διαθέσιμες πληροφορίες για τις εν λόγω περιοχές.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, είναι σαφές ότι δεν αναμένεται από τους αιτούντες να αποδείξουν τα στοιχεία της αίτησής τους σε επίπεδο «βεβαιότητας» ή «πέραν πάσης εύλογης αμφιβολίας» (βλ. [2.4. «Αποφασίστε σχετικά με την αποδοχή ή απόρριψη ενός ουσιώδους πραγματικού περιστατικού»](#)). Ως αποτέλεσμα, μπορεί να βρεθείτε σε μια κατάσταση αβεβαιότητας. Υπάρχει, ωστόσο, μια σειρά κριτηρίων που μπορούν να σας καθοδηγήσουν ώστε να καταλήξετε σε συμπέρασμα σχετικά με την αξιοπιστία των διαφόρων πτυχών της αίτησης. Ο παρών οδηγός εστιάζει στα κριτήρια αυτά, καθώς και στον τρόπο εφαρμογής τους. Παρότι στο συγκεκριμένο πλαίσιο ενδέχεται να μην είστε πάντοτε σε θέση να «διαπιστώσετε την αλήθεια» καθαυτήν, κατά τη διαδικασία εξέτασης θα εφαρμόσετε μια σειρά κριτηρίων βάσει των οποίων θα μπορέσετε να απαντήσετε στο ερώτημα αν ορισμένα πραγματικά περιστατικά που περιλαμβάνονται στην αίτηση μπορούν εύλογα να γίνουν δεκτά ως αξιόπιστα ή όχι.

Η προσέγγιση των τριών βημάτων

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Δεδομένων των προκλήσεων και των περιορισμών, που ισχύουν τόσο για εσάς όσο και για τους αιτούντες, είναι σημαντικό να ακολουθήσετε μια δομημένη προσέγγιση κατά την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων και την εκτίμηση κινδύνου. Αυτό θα σας βοηθήσει να αποφύγετε τυχόν λάθη στο σκεπτικό σας, βιαστικά συμπεράσματα ή μεροληπτικές κρίσεις που βασίζονται σε υποκειμενικές εντυπώσεις.

Η διαδικασία εξέτασης αποτελείται από δύο μέρη: το πρώτο αφορά την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων και την εκτίμηση κινδύνου (εξακρίβωση των συναφών πραγματικών περιστατικών) και το δεύτερο τη νομική ανάλυση (εφαρμογή του δικαίου όσον αφορά τα εξακριβωμένα πραγματικά περιστατικά) ⁽¹⁰⁾. Μετά την εξακρίβωση των πραγματικών

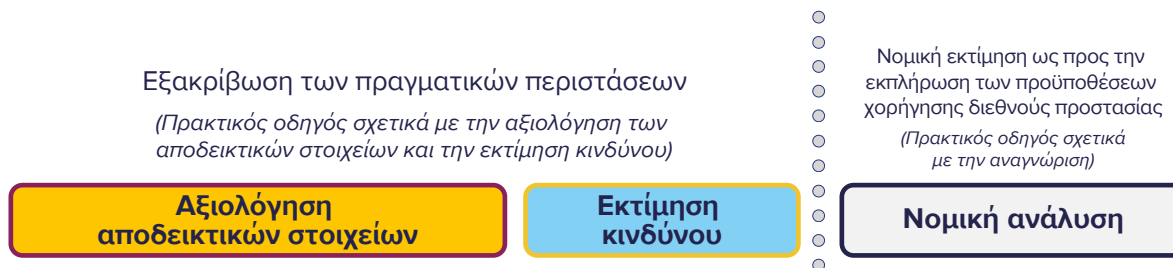
⁽⁹⁾ UNHCR, [Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status and Guidelines on International Protection Under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees](#), (Εγχειρίδιο σχετικά με τις διαδικασίες και τα κριτήρια για τον καθορισμό του καθεστώτος των προσφύγων και κατευθυντήριες γραμμές για τη διεθνή προστασία βάσει της σύμβασης του 1951 και του πρωτοκόλλου του 1967 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων) Απρίλιος 2019, HCR/1P/4/ENG/REV. 4.

⁽¹⁰⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΕ (ΔΕΕ) της 22ας Νοεμβρίου 2012, [M. κατά Minister for Justice, Equality and Law Reform \(Ireland\)](#), C-277/11, EU:C:2012:744. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ](#).

περιστάσεων, η εξέταση επικεντρώνεται στο αν πληρούνται οι ουσιαστικές προϋποθέσεις που προβλέπονται στην οδηγία 2011/95/ΕΕ [ΟΕΑΑ (αναδιτύπωση) ⁽¹⁾] για τη χορήγηση διεθνούς προστασίας.

Διάγραμμα 1. Τα στάδια της διαδικασίας εξέτασης

Ο παρών πρακτικός οδηγός επικεντρώνεται στο πρώτο μέρος, το οποίο αφορά την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων και την εκτίμηση κινδύνου, και προτείνει μια δομημένη προσέγγιση τριών βημάτων για τη διεξαγωγή τους ⁽²⁾.

Σημασία της δομημένης προσέγγισης

Η αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων και η εκτίμηση κινδύνου είναι μια μεθοδολογία που πρέπει να εφαρμόζεται καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας εξέτασης μιας αίτησης ασύλου. Η χρήση δομημένης προσέγγισης θα σας βοηθήσει να εκτελέσετε το έργο σας πιο αποτελεσματικά, θα μειώσει τον κίνδυνο να κάνετε κάποιο λάθος και θα σας διευκολύνει να καταλήξετε σε μια ορθή, αιτιολογημένη και συνεκτική απόφαση. Η δομημένη προσέγγιση αποσκοπεί στην αντικειμενική εξέταση των αποδεικτικών στοιχείων και των κινδύνων χωρίς εικασίες και θα ενισχύσει τη λήψη δίκαιων και συνεπών αποφάσεων, διασφαλίζοντας ίδια αντιμετώπιση για παρόμοιες υποθέσεις.

Στο **Βήμα 1** συγκεντρώνονται αποδεικτικά στοιχεία και προσδιορίζονται τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά που αφορούν την αίτηση. Τα αποδεικτικά στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί συνδέονται στη συνέχεια με κάθε ουσιώδες πραγματικό περιστατικό. Βλ. ενότητα [Βήμα 1. «Συλλογή πληροφοριών»](#).

Στο **Βήμα 2** αξιολογούνται με βάση συγκεκριμένα κριτήρια η αξιοπιστία των δηλώσεων του αιτούντος και άλλα αποδεικτικά στοιχεία που συνδέονται με κάθε ουσιώδες πραγματικό περιστατικό το οποίο αφορά την αίτηση, με σκοπό να προσδιοριστεί ποια ουσιώδη πραγματικά περιστατικά γίνονται δεκτά και ποια απορρίπτονται. Βλ. ενότητα [Βήμα 2. «Αξιολόγηση της αξιοπιστίας»](#).

⁽¹⁾ [Οδηγία 2011/95/ΕΕ](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (αναδιτύπωση) (ΕΕ L 337 της 20.12.2011, σ. 9).

⁽²⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη νομική αξιολόγηση, βλ. ΕΑΣΟ, [Πρακτικός οδηγός: Αναγνώριση προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας](#), Απρίλιος 2018.

Στο **Βήμα 3** αναλύονται τα αποδεκτά ουσιώδη πραγματικά περιστατικά με γνώμονα το μέλλον, προκειμένου να εκτιμηθεί ο κίνδυνος που θα αντιμετώπιζε ο αιτών σε περίπτωση επιστροφής. Αυτή η εκτίμηση κινδύνου αποτελεί εκτίμηση βασιζόμενη σε πραγματικά περιστατικά. Το ερώτημα αν, με βάση τα αποδεκτά ουσιώδη πραγματικά περιστατικά και τους προσδιορισθέντες κινδύνους, ο αιτών πληροί τις προϋποθέσεις για να αναγνωριστεί ως δικαιούχος διεθνούς προστασίας αποτελεί αντικείμενο νομικής ανάλυσης, η οποία περιλαμβάνεται σε επόμενο στάδιο εξέτασης της αίτησης. Βλ. ενότητα [Βήμα 3. «Εκτίμηση κινδύνου»](#).

Διάγραμμα 2. Τα στάδια της διαδικασίας εξέτασης

Νομικά πρότυπα

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Ο τομέας της αξιολόγησης αποδεικτικών στοιχείων και της εκτίμησης κινδύνου ρυθμίζεται σε περιορισμένο βαθμό από το διεθνές δίκαιο. Η Σύμβαση του 1951 για τους πρόσφυγες ⁽¹³⁾ δεν περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις σχετικά με την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων ή την εκτίμηση κινδύνου. Ωστόσο, η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR) έχει συντάξει κάποιο υλικό καθοδήγησης για το θέμα, και συγκεκριμένα ένα εγχειρίδιο συνοδευόμενο από κατευθυντήριες γραμμές ⁽¹⁴⁾ και ένα ερμηνευτικό σημείωμα ⁽¹⁵⁾.

Σε αυτόν τον τομέα, η οδηγία για τις ελάχιστες απαιτήσεις ασύλου (ΟΕΑΑ) (αναδιατύπωση) αποτελεί την πρώτη νομικά δεσμευτική ενωσιακή νομική πράξη με την οποία καθορίζονται τα κριτήρια που πρέπει να πληροί ο αιτών για να αναγνωριστεί ως πρόσφυγας ή ως πρόσωπο που χρήζει διεθνούς προστασίας. Η ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση) βασίζεται σε μεγάλο

⁽¹³⁾ Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, [Σύμβαση για το καθεστώς των προσφύγων](#), Γενεύη, 28 Ιουλίου 1951, Ηνωμένα Έθνη, Σειρά Συνθηκών, τ. 189, σ. 137, και [Πρωτόκολλο για τη νομική κατάσταση των προσφύγων](#), 31 Ιανουαρίου 1967, Ηνωμένα Έθνη, Σειρά Συνθηκών, τ. 606, σ. 267 (αναφέρεται ως «Σύμβαση της Γενεύης» στη νομοθεσία της ΕΕ για το άσυλο, καθώς και από το ΔΕΕ).

⁽¹⁴⁾ UNHCR, [Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status and Guidelines on International Protection Under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees](#), (Εγχειρίδιο σχετικά με τις διαδικασίες και τα κριτήρια για τον καθορισμό του καθεστώτος των προσφύγων και κατευθυντήριες γραμμές για τη διεθνή προστασία βάσει της σύμβασης του 1951 και του πρωτοκόλλου του 1967 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων) Απρίλιος 2019, HCR/1P/4/ENG/REV. 4, παράγραφοι 195-205.

⁽¹⁵⁾ UNHCR, [Ερμηνευτικό σημείωμα «Το βάρος της απόδειξης και η αποδεικτική ισχύς των ισχυρισμών κατά την εξέταση των αιτημάτων ασύλου»](#), 16 Δεκεμβρίου 1998· UNHCR, [Beyond Proof, Credibility Assessment in EU Asylum Systems: Full Report](#), Μάιος 2013.

βαθμό σε διεθνείς και ευρωπαϊκές νομικές πράξεις και νομολογία για τους πρόσφυγες και τα ανθρώπινα δικαιώματα ⁽¹⁶⁾.

Το **άρθρο 4 της ΟΕΑΑ (αναδιτύπωση)** ρυθμίζει την αξιολόγηση των πραγματικών περιστατικών και περιστάσεων μιας αίτησης διεθνούς προστασίας:

- Το άρθρο 4 παράγραφος 1 αφορά το [καθήκον του αιτούντος και της αρχής να συνεργάζονται](#) για τη συλλογή και την αξιολόγηση των συναφών πραγματικών περιστατικών που αφορούν την αίτηση.
- Στο άρθρο 4 παράγραφος 2 παρατίθενται [όλα τα συναφή στοιχεία](#) της αίτησης που θα πρέπει να τεκμηριώνονται και να αξιολογούνται.
- Το άρθρο 4 παράγραφος 3 ορίζει τον [εξατομικευμένο χαρακτήρα της εξέτασης](#) και απαριθμεί μια σειρά από στοιχεία που πρέπει να συνεκτιμώνται.
- Το άρθρο 4 παράγραφος 4 ορίζει την [προγενέστερη δίωξη ή σοβαρή βλάβη](#) και τις άμεσες απειλές δίωξης ή σοβαρής βλάβης ως σοβαρή ένδειξη του βάσιμου φόβου δίωξης ή του πραγματικού κινδύνου σοβαρής βλάβης του αιτούντος, εκτός εάν υπάρχουν βάσιμοι λόγοι για να πιστεύει κανείς το αντίθετο.
- Το άρθρο 4 παράγραφος 5 ορίζει τις περιστάσεις υπό τις οποίες δεν μπορούν να απορριφθούν τα [ουσιώδη πραγματικά περιστατικά που δεν τεκμηριώνονται](#) με έγγραφα ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία.

Οι διατάξεις αυτές αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων και της εκτίμησης κινδύνου και θα αναλυθούν περαιτέρω στη συνέχεια.

Οι διαδικαστικές προϋποθέσεις για την εξέταση της αίτησης ορίζονται στο **άρθρο 10 της οδηγίας 2013/32/ΕΕ [ΟΔΑ (αναδιτύπωση)]** ⁽¹⁷⁾:

- Το άρθρο 10 παράγραφος 1 ορίζει ότι μια αίτηση δεν μπορεί να απορριφθεί ή να αποκλειστεί η εξέτασή της εκ μόνου του γεγονότος ότι δεν υποβλήθηκε **το ταχύτερο δυνατό**.
- Το άρθρο 10 παράγραφος 3 στοιχείο α) ορίζει ότι η αξιολόγηση και η λήψη αποφάσεων πρέπει να διενεργούνται **σε ατομική βάση, αντικειμενικά και αμερόληπτα**.
- Το άρθρο 10 παράγραφος 3 στοιχείο β) αφορά τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής (ΠΧΚ) και την πρόσβαση σε αυτές για την αξιολόγηση της αίτησης.
- Το άρθρο 10 παράγραφος 3 στοιχείο γ) προβλέπει ότι **το προσωπικό πρέπει να γνωρίζει** τις συναφείς απαιτήσεις που εφαρμόζονται στη νομοθεσία περί ασύλου και προσφύγων.
- Το άρθρο 10 παράγραφος 3 στοιχείο δ) προβλέπει τη δυνατότητα να ζητηθούν **συμβουλές από εμπειρογνώμονες** κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης.

⁽¹⁶⁾ Όλα τα πρότυπα πρέπει να ερμηνεύονται υπό το πρίσμα της νομολογίας του ΔΕΕ και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ). Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το νομικό και νομολογιακό πλαίσιο της αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων, ανατρέξτε στη συλλογή της ΕΑΣΟ, [Evidence and credibility assessment in the context of the common European asylum system – Compilation of Jurisprudence](#) (Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων και αξιοπιστίας στο πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου — Δικαστική ανάλυση), 2018 και στη δικαστική ανάλυση του ΕΥΑΑ, [Evidence and credibility assessment in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων και αξιοπιστίας στο πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου — Δικαστική ανάλυση), δεύτερη έκδοση, 2023.

⁽¹⁷⁾ [Οδηγία 2013/32/ΕΕ](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιτύπωση) (ΕΕ L 180 της 29.6.2013, σ. 60).

Κατευθυντήριες αρχές

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Με βάση όλες τις διαθέσιμες νομικές και νομολογιακές πηγές, μπορείτε να προσδιορίσετε διάφορες γενικές αρχές οι οποίες θα πρέπει να σας καθοδηγούν καθ' όλη τη διάρκεια της αξιολόγησης μιας αίτησης διεθνούς προστασίας.

(α) Εξατομικευμένη εξέταση

Οι αιτήσεις εξετάζονται σε εξατομικευμένη βάση, με συνεκτίμηση της ατομικής κατάστασης και των προσωπικών περιστάσεων του αιτούντος. Η ΟΔΑ (αναδιатύπωση) προβλέπει ότι πρέπει να διαθέτετε τα προσόντα για να συνεκτιμήσετε τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος και τις γενικές συνθήκες που περιβάλλουν την αίτηση ⁽¹⁸⁾.

Ποιες είναι οι προσωπικές περιστάσεις;

Οι «προσωπικές περιστάσεις» είναι ένας γενικός όρος, ο οποίος ορίζεται στην ΟΕΑΑ (αναδιатύπωση) και στην ΟΔΑ (αναδιатύπωση) με μη εξαντλητική παράθεση των στοιχείων που μπορεί να περιλαμβάνει, όπως «η πολιτιστική καταγωγή, το φύλο, ο γενετήσιος προσανατολισμός, η ταυτότητα φύλου ή η ευαισθησία του αιτούντος» ⁽¹⁹⁾ ή «το προσωπικό ιστορικό, το φύλο και η ηλικία» ⁽²⁰⁾.

Οι προσωπικές περιστάσεις αναφέρονται σε ένα σύνολο χαρακτηριστικών που συνδέονται με ένα άτομο. Τα χαρακτηριστικά αυτά μπορεί να σχετίζονται με την ταυτότητα του αιτούντος (π.χ. ιθαγένεια, ηλικία, φύλο, θρησκεία), άλλα στοιχεία (π.χ. εκπαιδευτικό υπόβαθρο, αναπηρίες, ψυχική υγεία), αλλά και με το προσωπικό του πλαίσιο (π.χ. κοινωνικό, πολιτισμικό, οικονομικό πλαίσιο) και υπόβαθρο (συμπεριλαμβανομένων, για παράδειγμα, των οικογενειακών σχέσεων, του τόπου διαμονής στη χώρα καταγωγής) με τη γενικότερη έννοιά του.

Οι προσωπικές περιστάσεις μπορούν να προσδιοριστούν σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ασύλου.

Στην ΟΕΑΑ (αναδιатύπωση) επισημαίνεται επίσης ότι η αξιολόγηση της αίτησης πρέπει να γίνεται σε εξατομικευμένη βάση. Επομένως, είναι καθήκον σας να γνωρίζετε τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος και να τις λαμβάνετε όλες υπόψη κατά την εξέταση της αίτησης ⁽²¹⁾.

(β) Αντικειμενική και αμερόληπτη αξιολόγηση

Η αξιολόγηση ⁽²²⁾ πρέπει να βασίζεται σε αποδεικτικά στοιχεία και να αποφεύγονται υποκειμενικά στοιχεία, μεροληπτικές κρίσεις και προκαταλήψεις που μπορεί να έχετε. Είναι θεμελιώδους σημασίας να αντιλαμβάνεστε και να είστε σε θέση να ελαχιστοποιήσετε την επίδραση όλων των παραγόντων που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την αντικειμενικότητα

⁽¹⁸⁾ Άρθρο 15 παράγραφος 3 στοιχείο α) της ΟΔΑ (αναδιатύπωση).

⁽¹⁹⁾ Άρθρο 15 παράγραφος 3 στοιχείο α) της ΟΔΑ (αναδιатύπωση).

⁽²⁰⁾ Άρθρο 4 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΟΕΑΑ (αναδιатύπωση).

⁽²¹⁾ Άρθρο 4 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΟΕΑΑ (αναδιатύπωση).

⁽²²⁾ Άρθρο 10 παράγραφος 3 της ΟΔΑ (αναδιатύπωση).

και την αμεροληψία σας. Οι παράγοντες αυτοί αναλύονται στην ενότητα [2.3. «Λάβετε υπόψη ατομικούς και συγκυριακούς παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις»](#).

(γ) Διαφάνεια

Η απόφαση πρέπει να αναφέρει με σαφήνεια τους λόγους στους οποίους βασίζονται τα συμπεράσματα της αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων και της εκτίμησης κινδύνου. Οι αιτούντες και/ή οι νομικοί τους σύμβουλοι θα πρέπει να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες στις οποίες βασίζεται η απόφαση, ώστε να μπορούν να κατανοήσουν την έκβαση της αίτησης και, εάν είναι αναγκαίο, να προσφύγουν κατά της απόφασης εν πλήρει γνώσει των πραγματικών περιστατικών ⁽²³⁾.

(δ) Το δικαίωμα του αιτούντος να ακουστεί

Το δικαίωμα ακρόασης ⁽²⁴⁾ είναι υψίστης σημασίας και η προσωπική συνέντευξη βρίσκεται στον πυρήνα της διαδικασίας ασύλου ⁽²⁵⁾. Οι αιτούντες ενδέχεται να είναι σε τέτοια θέση ώστε να μπορούν να βασιστούν μόνο ή κυρίως στις δικές τους δηλώσεις για να τεκμηριώσουν τον ισχυρισμό τους.

Πρέπει να παρέχεται η δυνατότητα επί της ουσίας ακρόασης του αιτούντος μέσω προσωπικής συνέντευξης, η οποία διεξάγεται από αρμόδιο υπάλληλο σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Σκοπός της συνέντευξης είναι να δοθεί στον αιτούντα η δυνατότητα να παρουσιάσει τα στοιχεία που απαιτούνται για την, κατά το δυνατόν, πλήρη τεκμηρίωση της αίτησής του.

Το δικαίωμα ακρόασης περιλαμβάνει το δικαίωμα του αιτούντος να εξηγήσει/διευκρινίσει πριν από τη λήψη της απόφασης τυχόν δυσμενή πορίσματα όσον αφορά την αξιοπιστία του ⁽²⁶⁾. Ο αιτών θα πρέπει να έχει την ευκαιρία «να διατυπώσει τυχόν παρατηρήσεις και/ή να παράσχει διευκρινίσεις προφορικά και/ή γραπτώς σε σχέση με τυχόν εσφαλμένες μεταφράσεις ή παρερμηνείες που περιλαμβάνονται στην έκθεση ή στο κείμενο της απομαγνητοφώνησης, στο τέλος της προσωπικής συνέντευξης ή εντός καθορισμένου χρονικού ορίου πριν λάβει απόφαση η αποφαινόμενη αρχή» ⁽²⁷⁾.

Η ΟΔΑ (αναδιτύπωση) προβλέπει πολυάριθμους κανόνες για τη διεξαγωγή της προσωπικής συνέντευξης, ώστε ο αιτών να έχει τη δυνατότητα να παρουσιάσει την αίτησή του όσο το δυνατό πιο διεξοδικά. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής της προσωπικής συνέντευξης και τις νομικές υποχρεώσεις που απορρέουν για το θέμα αυτό από την ΟΔΑ (αναδιτύπωση), ανατρέξτε στον πρακτικό οδηγό του EUAA για την προσωπική συνέντευξη ⁽²⁸⁾.

⁽²³⁾ Άρθρα 11 και 17, άρθρο 12 παράγραφος 1 στοιχείο στ) και άρθρο 23 παράγραφος 1 της ΟΔΑ (αναδιτύπωση).

⁽²⁴⁾ Βλ. άρθρο 14 παράγραφος 1 της ΟΔΑ (αναδιτύπωση) και άρθρο 41 παράγραφος 2 στοιχείο α) του [Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#), 26 Οκτωβρίου 2012, 2012/C 326/02. Στη σκέψη 87 της απόφασης του ΔΕΕ στην υπόθεση Μ., ό.π. υποσημείωση 10, το ΔΕΕ εφάρμοσε συγκεκριμένα την αρχή αυτή στη διαδικασία ασύλου: «Το δικαίωμα ακρόασης διασφαλίζει σε κάθε πρόσωπο τη δυνατότητα να γνωστοποιεί λυσιτελώς και αποτελεσματικώς την άποψή του, κατά τη διάρκεια διοικητικής διαδικασίας και πριν από την έκδοση οποιασδήποτε αποφάσεως δυνάμενης να επηρεάσει δυσμενώς τα συμφέροντά του [...]»

⁽²⁵⁾ Περιορισμοί του δικαιώματος ακρόασης είναι δυνατοί, αλλά απαριθμούνται εξαντλητικά στην ΟΔΑ και παραμένουν εξαιρέση, καθώς εφαρμόζονται μόνο «όταν η αποφαινόμενη αρχή δύναται να λάβει θετική απόφαση όσον αφορά το καθεστώς του πρόσφυγα βάσει των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων» ή όταν «η αποφαινόμενη αρχή θεωρεί ότι ο αιτών είναι ανίκανος ή δεν μπορεί να συμμετάσχει σε συνέντευξη, για λόγους που οφείλονται σε μόνιμες καταστάσεις ανεξάρτητες από τη θέλησή του».

⁽²⁶⁾ Άρθρο 16 της ΟΔΑ (αναδιτύπωση).

⁽²⁷⁾ Άρθρο 17 παράγραφος 3 της ΟΔΑ (αναδιτύπωση).

⁽²⁸⁾ EASO, [Πρακτικός οδηγός: Προσωπική συνέντευξη](#), Δεκέμβριος 2014.

(ε) Εμπιστευτικότητα

Η αρχή της εμπιστευτικότητας ⁽²⁹⁾ είναι ιδιαίτερα σημαντική λόγω της συγκεκριμένης θέσης στην οποία βρίσκονται πολλοί αιτούντες (βλ. [Προκλήσεις της αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων στις διαδικασίες ασύλου](#)). Όλες οι πληροφορίες που σχετίζονται με τον φάκελο του αιτούντος θα πρέπει να θεωρούνται εμπιστευτικές.

Οι αρχές πρέπει να εξασφαλίζουν τη δέουσα εμπιστευτικότητα στον τρόπο οργάνωσης της προσωπικής συνέντευξης ⁽³⁰⁾, αλλά και στον τρόπο συλλογής πληροφοριών που αφορούν τον αιτούντα.

Οι αρχές δεν πρέπει να αποκαλύπτουν τις πληροφορίες «που αφορούν ατομικές αιτήσεις διεθνούς προστασίας, ή το γεγονός ότι έχει υποβληθεί αίτηση, στους φερόμενους ως υπεύθυνους της δίωξης ή της πρόκλησης σοβαρής βλάβης» ⁽³¹⁾. Επίσης, δεν θα πρέπει να ζητούν πληροφορίες από τους φερόμενους ως υπεύθυνους της δίωξης ή της πρόκλησης σοβαρής βλάβης «κατά τρόπο που θα είχε ως αποτέλεσμα να τους αποκαλυφθεί άμεσα το γεγονός ότι ο αιτών έχει υποβάλει αίτηση ασύλου και θα έθετε σε κίνδυνο τη σωματική ακεραιότητα του αιτούντος ή των εξαρτώμενων από αυτόν προσώπων ή την ελευθερία και την ασφάλεια των μελών της οικογένειάς του που εξακολουθούν να ζουν στη χώρα καταγωγής» ⁽³²⁾. Βλ. επίσης ενότητα [1.1.2. στοιχείο ε\) «Οι διοικητικοί φάκελοι μελών οικογένειας»](#) σε σχέση με το ζήτημα της εμπιστευτικότητας κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων μελών της οικογένειας.

(f) Δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας

Οι μέθοδοι αξιολόγησης αποδεικτικών στοιχείων που χρησιμοποιούνται από τις αρχές πρέπει πάντα να σέβονται τα δικαιώματα των αιτούντων στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια, την ακεραιότητα του ατόμου και την ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ⁽³³⁾. Δεν πρέπει ποτέ να περιλαμβάνουν μεθόδους οι οποίες είναι οδυνηρές, εξευτελιστικές ή ταπεινωτικές για τους αιτούντες ή υπερβολικά παρεμβατικές στην προσωπική σφαίρα της ιδιωτικής ζωής ⁽³⁴⁾.

Η ΟΔΑ (αναδιτύπωση) αναφέρεται στον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, ιδίως όσον αφορά την ιατρική εξέταση ασυνόδευτων παιδιών, η οποία πρέπει να διενεργείται με σεβασμό της αξιοπρέπειας του παιδιού. Η μέθοδος που χρησιμοποιείται για τη διενέργεια της ιατρικής εξέτασης πρέπει να είναι πάντοτε η λιγότερο παρεμβατική ⁽³⁵⁾.

⁽²⁹⁾ Άρθρα 15, 30 και 48 της ΟΔΑ (αναδιτύπωση) και άρθρο 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

⁽³⁰⁾ Άρθρο 15 της ΟΔΑ (αναδιτύπωση).

⁽³¹⁾ Άρθρο 30 της ΟΔΑ (αναδιτύπωση).

⁽³²⁾ Άρθρο 30 της ΟΔΑ (αναδιτύπωση).

⁽³³⁾ Άρθρα 1, 3 και 7 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

⁽³⁴⁾ Βλ. στο πλαίσιο αυτό το άρθρο 13 παράγραφος 2 στοιχείο δ) της ΟΔΑ (αναδιτύπωση), το οποίο προβλέπει ότι «η σωματική έρευνα του αιτούντος σύμφωνα με την παρούσα οδηγία διεξάγεται από πρόσωπο του ιδίου φύλου τηρουμένων πλήρως των αρχών της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και της σωματικής και ψυχολογικής ακεραιότητας». Περαιτέρω πληροφορίες διατίθενται στην ενότητα [1.1.2. στοιχείο ιδ\) «Αποδεικτικά στοιχεία που συνιστούν παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων του αιτούντος»](#) και στις παραπομπές απόφαση του ΔΕΕ της 25ης Ιανουαρίου 2018, [F κατά Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal](#), C-473/16, EU:C:2018:36, σκέψη 48. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ](#) και απόφαση του ΔΕΕ της 2ας Δεκεμβρίου 2014, [A, B, C κατά Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#), C-148/13 έως C-150/13, EU:C:2014:2406, σκέψεις 59-66. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ](#).

⁽³⁵⁾ Αιτιολογική σκέψη 60 της ΟΔΑ (αναδιτύπωση) και άρθρο 25 της ΟΔΑ (αναδιτύπωση).

1. Βήμα 1. Συλλογή πληροφοριών

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Η αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων ξεκινά με τη συλλογή πληροφοριών. Η διαδικασία της συλλογής πληροφοριών ολοκληρώνεται σε διάφορα στάδια: συλλογή αποδεικτικών στοιχείων, προσδιορισμός των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών και σύνδεση όλων των αποδεικτικών στοιχείων με ένα ή περισσότερα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά.

Η συλλογή αποδεικτικών στοιχείων και ο προσδιορισμός των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών είναι μια συνεχής διαδικασία, η οποία εκτείνεται από τη στιγμή που ο αιτών καταθέτει την αίτηση έως τη στιγμή που διενεργείτε την εκτίμηση κινδύνου. Ακόμη και σε αυτό το τελευταίο στάδιο, ενδέχεται να χρειαστεί να συλλέξετε πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία, σε περίπτωση που απαιτούνται διευκρινίσεις ή περισσότερες πληροφορίες. Η βασική αρχή είναι ότι θα πρέπει να επιδείξετε ανοιχτό πνεύμα και να έχετε υπόψη ότι νέα πραγματικά περιστατικά ενδέχεται να προκύψουν καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, η οποία, παρότι δομημένη, δεν είναι κατ' ανάγκη γραμμική.

Σημασία της συνεκτίμησης παραγόντων που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις

Κατά τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων, είναι εξαιρετικά σημαντικό να λαμβάνετε υπόψη όλες τις σχετικές ατομικές και συγκυριακές περιστάσεις που ενδέχεται να επηρεάζουν τον βαθμό στον οποίο οι αιτούντες είναι σε θέση να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους ή να επηρεάζουν την ικανότητά σας να προβείτε σε αντικειμενική και κατάλληλη εξέταση (βλ. ενότητα [2.3. «Λάβετε υπόψη ατομικούς και συγκυριακούς παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις»](#)).

1.1. Συλλέξτε αποδεικτικά στοιχεία

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Διάγραμμα 3. Συλλέξτε αποδεικτικά στοιχεία

Στο πρώτο στάδιο της διαδικασίας αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων απαιτείται να συγκεντρωθούν όλα τα αποδεικτικά στοιχεία της υπόθεσης που είναι απαραίτητα για την τεκμηρίωση της αίτησης διεθνούς προστασίας.

1.1.1. Εφαρμόστε το καθήκον συνεργασίας (βάρος της απόδειξης)

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

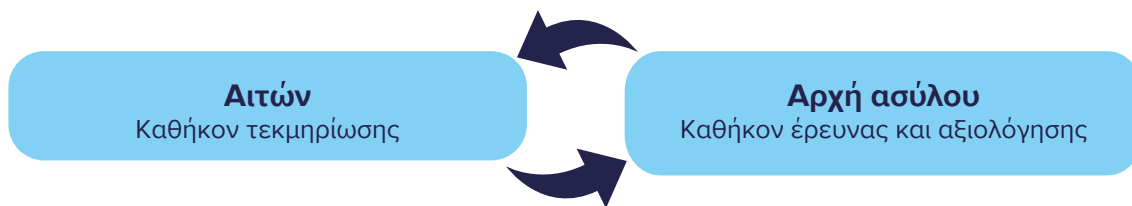
Παρότι το «βάρος της απόδειξης» αποτελεί καθιερωμένη νομική έννοια με την οποία καθορίζεται ποιος είναι υπεύθυνος για την απόδειξη μιας συγκεκριμένης περίπτωσης σε μια νομική διαδικασία, η έννοια αυτή πρέπει να γίνει κατανοητή στην ειδική μορφή που λαμβάνει στη διαδικασία ασύλου. Το άρθρο 4 της ΟΕΑΑ (αναδιτύπωση) δεν αναθέτει το βάρος της απόδειξης καθαυτό στον αιτούντα ούτε στην αποφαινόμενη αρχή. Ωστόσο, έχουν και οι δύο ορισμένα καθήκοντα τα οποία πρέπει να εκπληρώσουν ώστε να είναι δυνατή η ενδελεχής αξιολόγηση της αίτησης διεθνούς προστασίας.

Καταρχήν, αποτελεί καθήκον του αιτούντος να υποβάλει τα στοιχεία που απαιτούνται για την τεκμηρίωση της αίτησής του. Παράλληλα, είναι καθήκον της αποφαινόμενης αρχής να ερευνήσει και να αξιολογήσει τα συναφή στοιχεία της αίτησης σε συνεργασία με τον αιτούντα ⁽³⁶⁾. Τόσο ο αιτών όσο και η αρχή έχουν υποχρέωση να συνεργάζονται για την αξιολόγηση των συναφών στοιχείων της αίτησης ⁽³⁷⁾.

⁽³⁶⁾ Άρθρο 4 παράγραφος 1 της ΟΕΑΑ (αναδιτύπωση).

⁽³⁷⁾ ΔΕΕ, 2012, [M](#), C-277/11, ό.π. υποσημείωση [10](#), σκέψεις 65 και 66.

Διάγραμμα 4. Καθήκον συνεργασίας**(α) Ελέγξτε αν ο αιτών έχει εκπληρώσει το καθήκον του να τεκμηριώσει την αίτηση**[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Θα πρέπει να ενημερώσετε τον αιτούντα για το καθήκον του να τεκμηριώσει την αίτηση [βλ. ενότητα [1.1.1. στοιχείο β\) σημείο ii\)](#) «[Ενημερώστε τον αιτούντα σχετικά με τα καθήκοντά του](#)»], το οποίο σημαίνει ότι ο αιτών υποχρεούται να προβεί σε αληθή δήλωση, να προσκομίσει όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που έχει στη διάθεσή του και να συνεργαστεί με τις αρχές κατά την εξέταση της αίτησής του.

Από τις διατάξεις του άρθρου 4 της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση) προκύπτει ότι ως «τεκμηρίωση» «νοείται η υποβολή δηλώσεων και η προσκόμιση εγγράφων ή άλλων αποδεικτικών στοιχείων που έχει στη διάθεσή του ο αιτών» ⁽³⁸⁾, σχετικά με την ηλικία του, το προσωπικό του ιστορικό, τους οικείους συγγενείς, την ταυτότητα, την/τις ιθαγένεια/-ες, τη/τις χώρα/-ες και το/τα μέρος/-η προηγούμενης διαμονής του, προηγούμενες αιτήσεις ασύλου, τα δρομολόγια που ακολούθησε, τα ταξιδιωτικά του έγγραφα και τους λόγους για τους οποίους ζητεί διεθνή προστασία ⁽³⁹⁾. Αυτό σημαίνει ότι ο αιτών πρέπει να προβεί σε ενέργειες για την υποστήριξη της αίτησης με δηλώσεις και όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που έχει στη διάθεσή του. Ο αιτών έχει συνήθως μεγαλύτερη ευχέρεια απ' ό,τι η αρχή να παράσχει πληροφορίες σχετικά με τις ατομικές πτυχές της αίτησής του (τους φόβους και τις εμπειρίες του) ⁽⁴⁰⁾.

Ο τρόπος με τον οποίο επηρεάζεται η αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων από την αδυναμία του αιτούντος να εκπληρώσει το καθήκον τεκμηρίωσης εξετάζεται στην ενότητα [2.4.1. «Στάθμιση των πορισμάτων όσον αφορά την αξιοπιστία όλων των αποδεικτικών στοιχείων που συνδέονται με ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό»](#) και στην ενότητα [2.4.2. «Συμπέρασμα σχετικά με τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά»](#).

- i) Έχει καταβάλει ο αιτών πραγματική προσπάθεια να υποβάλει δηλώσεις και έγγραφα που έχει στη διάθεσή του;

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Ο αιτών θα πρέπει να σας παράσχει όλα τα συναφή αποδεικτικά στοιχεία που έχει στη διάθεσή του.

⁽³⁸⁾ UNHCR, [Beyond Proof, Full Report](#), Μάιος 2013, ό.π. υποσημείωση [15](#), σ. 85.

⁽³⁹⁾ UNHCR, [Beyond Proof, Full Report](#), Μάιος 2013, ό.π. υποσημείωση [15](#), σ. 89.

⁽⁴⁰⁾ Απόφαση του ΕΔΔΑ της 23ης Αυγούστου 2016, [J.K. και λοιποί κατά Σουηδίας](#), προσφυγή αριθ. 59166/12, ECLI: CE:ECHR:2016:0823JUD005916612, σκέψη 96. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#).

Σύμφωνα με το άρθρο 4 της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση), το καθήκον υποβολής αποδεικτικών στοιχείων εκτείνεται μόνο στα αποδεικτικά στοιχεία που έχει **στη διάθεσή του ο αιτών**. Έγγραφα και άλλα αποδεικτικά στοιχεία θεωρείται ότι είναι στη διάθεση του αιτούντος μόνο όταν μπορεί εύλογα να αναμένεται ότι ο αιτών είναι σε θέση να τα εξασφαλίσει ⁽⁴¹⁾. Αυτό σημαίνει επίσης ότι το καθήκον του αιτούντος να τεκμηριώσει την αίτηση δεν μπορεί να εκλαμβάνεται ως καθήκον να παράσχει αποδεικτικά στοιχεία προς στήριξη **κάθε** πραγματικού περιστατικού.

Ο αιτών πρέπει να καταβάλει **πραγματική προσπάθεια** ⁽⁴²⁾ να τεκμηριώσει την αίτησή του μέσω των δηλώσεών του και όλων των εγγράφων και άλλων αποδεικτικών στοιχείων που έχει στη διάθεσή του. Το εύρος αυτής της υποχρέωσης εξαρτάται από την εκάστοτε υπόθεση. Θα πρέπει να εξετάζεται ποια μέσα είναι διαθέσιμα για τη λήψη αποδεικτικών στοιχείων, καθώς και υπό ποιες περιστάσεις εγκατέλειψε ο αιτών τη χώρα καταγωγής του, αλλά και η γενική κατάσταση που επικρατεί εκεί. Άλλοι παράγοντες που θα μπορούσαν επίσης να εμποδίζουν τον αιτούντα να παράσχει όλα τα αναγκαία αποδεικτικά στοιχεία μπορεί να απορρέουν από την προσωπική του κατάσταση και να συνδέονται, για παράδειγμα, με τη σωματική/ψυχική του υγεία, το μορφωτικό του επίπεδο ή τους οικογενειακούς του δεσμούς. Οι ιδιαίτερες περιστάσεις της υπόθεσης είναι πάντοτε σημαντικές όταν αξιολογείται ο βαθμός στον οποίο ο αιτών ήταν σε θέση να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του.

- ii) Όλα τα αποδεικτικά στοιχεία υποβλήθηκαν το συντομότερο δυνατό;

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Αναμένεται επίσης από τον αιτούντα να παράσχει στην αρχή ασύλου όλες τις πληροφορίες και τα αποδεικτικά στοιχεία που έχει στη διάθεσή του το συντομότερο δυνατό. Με αυτόν τον τρόπο, θα είστε σε θέση να προσδιορίσετε και να αξιολογήσετε σωστά και έγκαιρα όλα τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης. Η συμμόρφωση με την υποχρέωση αυτή συνδέεται στενά με την υποχρέωση της αρχής να ενημερώνει τους αιτούντες σχετικά με τα καθήκοντά τους κατά τη διαδικασία ασύλου, καθώς και για τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους προκειμένου να παράσχουν τα αποδεικτικά στοιχεία. «Ο όρος “το συντομότερο δυνατό” θα πρέπει να ερμηνεύεται σε συνάρτηση με το χρονικό σημείο κατά το οποίο ο αιτών ενημερώνεται, σε γλώσσα που κατανοεί, για το καθήκον του να τεκμηριώσει την αίτηση.» ⁽⁴³⁾ [βλ. ενότητα [1.1.1. στοιχείο β\) σημείο ii\) «Ενημερώστε τον αιτούντα σχετικά με τα καθήκοντά του»](#)].

Μια πρακτική προσέγγιση είναι να συζητήσετε με τον αιτούντα ποια αποδεικτικά στοιχεία σκοπεύει να προσκομίσει και να συμφωνήσετε μια εύλογη προθεσμία. Η υποχρέωση του αιτούντος να παράσχει πληροφορίες και αποδεικτικά στοιχεία το συντομότερο δυνατό ισχύει για τα αποδεικτικά στοιχεία που έχει στη διάθεσή του. Η υποχρέωση αυτή εκπληρώνεται όταν πληροφορίες ή αποδεικτικά στοιχεία καταστούν διαθέσιμα σε μεταγενέστερο στάδιο (π.χ. μετά την προσωπική συνέντευξη) και παρασχεθούν το νωρίτερο δυνατό.

⁽⁴¹⁾ UNHCR, [Beyond Proof, Full Report](#), Μάιος 2013, ό.π. υποσημείωση [15](#), σ. 96.

⁽⁴²⁾ Άρθρο 4 παράγραφος 5 στοιχείο α) της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση).

⁽⁴³⁾ UNHCR, [Beyond Proof, Full Report](#), Μάιος 2013, ό.π. υποσημείωση [15](#), σ. 102.

Όταν αξιολογείται αν παρασχέθηκαν εγκαίρως οι δηλώσεις ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι γενικές και προσωπικές περιστάσεις και συναφή χαρακτηριστικά ευαλωτότητας του αιτούντος. Δεν μπορούν να συναχθούν αρνητικά πορίσματα όσον αφορά την αξιοπιστία από το γεγονός και μόνο ότι ο αιτών δεν παρουσίασε ορισμένα στοιχεία με την πρώτη ευκαιρία ⁽⁴⁴⁾.

iii) Έδωσε ο αιτών ικανοποιητική εξήγηση για την έλλειψη αποδεικτικών στοιχείων;

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Για ορισμένα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, ο αιτών ενδέχεται να μην είναι σε θέση να παράσχει αποδεικτικά στοιχεία. Εάν ο αιτών δεν μπορεί να εκπληρώσει την υποχρέωσή του να παράσχει όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που έχει στη διάθεσή του ή όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που μπορεί εύλογα να αναμένεται ότι έχει στη διάθεσή του λαμβανομένων υπόψη των ατομικών του περιστάσεων, πρέπει να δώσει ικανοποιητική εξήγηση σχετικά με τους λόγους για τους οποίους δεν μπορεί να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία για ορισμένα πραγματικά περιστατικά.

Εναπόκειται σε εσάς να εκτιμήσετε αν μπορεί να γίνει δεκτή η εξήγηση που δόθηκε από τον αιτούντα σχετικά με τους λόγους για τους οποίους δεν είναι σε θέση να προσκομίσει πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία. Η εξήγηση που δίνει ο αιτών πρέπει να σταθμίζεται λαμβάνοντας υπόψη τις ατομικές και συγκυριακές περιστάσεις (βλ. επίσης ενότητα [2.4.1. «Στάθμιση των πορισμάτων όσον αφορά την αξιοπιστία όλων των αποδεικτικών στοιχείων που συνδέονται με ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό»](#)).

(β) Εκπληρώστε το καθήκον του χειριστή να διερευνήσει

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Πρέπει να δίνεται στον αιτούντα η δυνατότητα να παράσχει όλες τις σχετικές πληροφορίες και όλα τα συναφή αποδεικτικά στοιχεία. Αποτελεί καθήκον της αποφαινόμενης αρχής να εξακριβώνει, σε συνεργασία με τον αιτούντα, τα συναφή στοιχεία της αίτησής του. Προκειμένου να εκπληρώσετε αυτή την υποχρέωση, πρέπει να ακολουθήσετε τα παρακάτω βήματα.

i) Υποστηρίξτε κατάλληλα τα άτομα με ειδικές διαδικαστικές ανάγκες

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Προκειμένου να είναι σε θέση να τεκμηριώσουν αποτελεσματικά την αίτησή τους και να εκθέσουν διεξοδικά τους λόγους στους οποίους βασίζεται, ορισμένοι αιτούντες ενδέχεται να χρήζουν ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων. Αυτό μπορεί να οφείλεται, μεταξύ άλλων παραγόντων, στην ηλικία, το φύλο, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα φύλου, καθώς και σε αναπηρία, σοβαρή ασθένεια ή ψυχικές διαταραχές. Η ανάγκη για ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις μπορεί επίσης να είναι συνέπεια βασανισμού, βιασμού ή άλλων

⁽⁴⁴⁾ Απόφαση του ΔΕΕ της 2ας Δεκεμβρίου 2014, [A, B, C κατά Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#), C-148/13 έως C-150/13, EU:C:2014:2406, σκέψεις 70-71. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ](#).

σοβαρών μορφών ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας. Ειδικότερα, τα ασυνόδευτα παιδιά έχουν ειδικές ανάγκες βάσει των οποίων χρειάζονται κατάλληλη υποστήριξη ⁽⁴⁵⁾.

Τα κράτη μέλη οφείλουν να εκτιμούν αν ο αιτών χρήζει ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων εντός εύλογου χρονικού διαστήματος μετά την υποβολή της αίτησης. Εφόσον συντρέχει τέτοια περίπτωση, το κράτος μέλος οφείλει να παρέχει κατάλληλη υποστήριξη ⁽⁴⁶⁾. Σε υποθέσεις ατόμων με ειδικές διαδικαστικές ανάγκες, πρέπει να δίνετε ιδιαίτερη έμφαση στον ερευνητικό σας ρόλο ⁽⁴⁷⁾. Θα πρέπει να συλλέγετε τις σχετικές πληροφορίες λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη τις ειδικές ανάγκες του αιτούντος. Προκειμένου να αξιολογήσετε σωστά και να μετριάσετε την επιρροή των περιστάσεων αυτών στην υπό εξέταση υπόθεση, μπορείτε να ζητήσετε τη γνώμη ειδικών, για παράδειγμα σε περιπτώσεις ψυχικής ασθένειας ή αναπηρίας, ή κατά τον χειρισμό των συνεπειών ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας [βλ. επίσης ενότητα 1.1.2. [στοιχείο ια\)](#) «[ιατρικές, ψυχιατρικές και ψυχολογικές γνωματεύσεις](#)»]. Θα πρέπει επίσης να δώσετε αρκετό χρόνο στον αιτούντα που έχει ειδικές διαδικαστικές ανάγκες προκειμένου να παρουσιάσει τα στοιχεία που απαιτούνται για την τεκμηρίωση της αίτησής του για διεθνή προστασία και θα πρέπει να λάβετε υπόψη τις ανάγκες αυτές κατά τη διεξαγωγή της προσωπικής συνέντευξης.

ii) Ενημερώστε τον αιτούντα σχετικά με τα καθήκοντά του

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Οι προαναφερθείσες υποχρεώσεις του αιτούντος συνδυάζονται με την υποχρέωση της αποφαινόμενης αρχής να ενημερώνει τον αιτούντα, σε γλώσσα την οποία κατανοεί ή ευλόγως θεωρείται ότι κατανοεί, για όλα τα καθήκοντά του, καθώς και για τα δικαιώματά του, και ιδίως για το καθήκον του να τεκμηριώσει την αίτηση ⁽⁴⁸⁾. Στο πλαίσιο αυτό, ο αιτών πρέπει να ενημερώνεται για το γεγονός ότι υποχρεούται να τεκμηριώσει την αίτησή του, καθώς και για τις συνέπειες της μη εκπλήρωσης αυτής της υποχρέωσης. Η εν λόγω ενημέρωση πρέπει να παρέχεται εγκαίρως στους αιτούντες ώστε να είναι σε θέση να συμμορφωθούν με τις υποχρεώσεις τους. Πρέπει επίσης να περιλαμβάνει τις ισχύουσες προθεσμίες για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων, ώστε να παραχωρείται στον αιτούντα κατάλληλη ευκαιρία για να παρουσιάσει όλα τα στοιχεία. Οι αιτούντες θα πρέπει επίσης να λάβουν πρακτικές πληροφορίες όσον αφορά τα μέσα συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις τους σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και πρακτική.

⁽⁴⁵⁾ Άρθρο 25 της ΟΔΑ (αναδιατύπωση).

⁽⁴⁶⁾ Άρθρο 24 της ΟΔΑ (αναδιατύπωση).

⁽⁴⁷⁾ Μπορείτε να προσδιορίσετε τα κατάλληλα μέτρα που πρέπει να λάβετε ανάλογα με τις διαδικαστικές ανάγκες χρησιμοποιώντας το [Εργαλείο της EASO για την αναγνώριση των ατόμων με ειδικές ανάγκες](#), 2016.

⁽⁴⁸⁾ Άρθρο 12 παράγραφος 1 στοιχείο α) της ΟΔΑ (αναδιατύπωση).

Παραδείγματα παροχής πληροφοριών

Η εθνική νομοθεσία ή πρακτική μπορεί να προβλέπει ότι η επιστολή πρόσκλησης για την προσωπική συνέντευξη θα πρέπει να ενημερώνει τους αιτούντες σχετικά με τα είδη των αποδεικτικών στοιχείων που αναμένεται να προσκομίσουν κατά τη διάρκεια της συνέντευξης και τα γενικά καθήκοντά τους κατά τη διάρκεια της πρωτοβάθμιας διαδικασίας εξέτασης.

Εάν ορισμένα αποδεικτικά στοιχεία δεν μπορούσαν να παρουσιαστούν κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης, παρότι βρίσκονται στη διάθεση του αιτούντος, μπορείτε να δώσετε συγκεκριμένο χρονικό περιθώριο στον αιτούντα προκειμένου να προσκομίσει πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία πριν από την αξιολόγηση της αίτησης και/ή τη σύνταξη απόφασης. Αυτό εξαρτάται από την εθνική πρακτική και τις ιδιαιτερότητες της αίτησης. Σε μια τέτοια περίπτωση, θα υποδείξετε στον αιτούντα κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να προσκομίσει τα πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία, την προθεσμία εντός της οποίας θα πρέπει να περιέλθουν τα αποδεικτικά στοιχεία στην αρχή ασύλου πριν λάβει απόφαση σχετικά με την αίτηση, καθώς και τις συνέπειες της μη παροχής των αποδεικτικών στοιχείων εντός της καθορισμένης προθεσμίας.

Οι εξηγήσεις και οι πληροφορίες θα πρέπει να διατίθενται κατά τρόπο ώστε να λαμβάνεται υπόψη η συγκεκριμένη κατάσταση των αιτούντων, για παράδειγμα, με τρόπο φιλικό προς το παιδί εάν ο αιτών είναι παιδί [βλ. ενότητα [1.1.1. στοιχείο β\) σημείο i\)](#) «Υποστηρίξτε κατάλληλα τα άτομα με ειδικές διαδικαστικές ανάγκες»] ⁽⁴⁹⁾.

- iii) Δώστε στους αιτούντες τη δυνατότητα να παρουσιάσουν όλα τα συναφή πραγματικά περιστατικά και αποδεικτικά στοιχεία μέσω προσωπικής συνέντευξης

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Για να εκπληρώσουν οι αιτούντες το καθήκον τους να παράσχουν όλες τις πληροφορίες και τα αποδεικτικά στοιχεία που έχουν στη διάθεσή τους, πρέπει να τους δοθεί η ευκαιρία να παρουσιάσουν όλα τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά και όλα τα αποδεικτικά στοιχεία μέσω προσωπικής συνέντευξης ⁽⁵⁰⁾. Η προσωπική συνέντευξη είναι το σημαντικότερο στάδιο για τη συλλογή πληροφοριών, καθώς αποτελεί την κύρια ευκαιρία του αιτούντος να τεκμηριώσει την αίτηση. Το άρθρο 16 της ΟΔΑ (αναδιатύπωση) υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διεξάγουν

⁽⁴⁹⁾ ΕΥΑΑ, [Practical Guide on Information provision — Access to procedure](#) (Πρακτικός οδηγός για την παροχή πληροφοριών — Πρόσβαση στη διαδικασία), Δεκέμβριος 2024, ενότητα 1.2.3. «Adapt your communication techniques to the applicant's personal circumstances» (Προσαρμόστε τις τεχνικές επικοινωνίας σας στις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος).

⁽⁵⁰⁾ Βλ. ενότητα «[Κατευθυντήριες αρχές](#)», «[δ\) Το δικαίωμα του αιτούντος να ακουστεί](#)». Η ΟΔΑ προβλέπει μόνο αυστηρές εξαιρέσεις στο δικαίωμα ακρόασης. Το άρθρο 14 παράγραφος 2 της ΟΔΑ (αναδιатύπωση) ορίζει ότι:
α) [η] προσωπική συνέντευξη επί της ουσίας της αίτησης μπορεί να παραλειφθεί όταν:
β) η αποφαινόμενη αρχή δύναται να λάβει θετική απόφαση όσον αφορά το καθεστώς του πρόσφυγα βάσει των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων· ή
η αποφαινόμενη αρχή θεωρεί ότι ο αιτών είναι ανίκανος ή δεν μπορεί να συμμετάσχει σε συνέντευξη, για λόγους που οφείλονται σε μόνιμες καταστάσεις ανεξάρτητες από τη θέλησή του [...]
Η υποχρέωση ακρόασης ισχύει επίσης για τις συνεντεύξεις σχετικά με το παραδεκτό της αίτησης [βλ. άρθρο 34 της ΟΔΑ (αναδιатύπωση)]. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν εξαίρεση από τη συνέντευξη για το παραδεκτό της αίτησης κατά τη διαδικασία κρίσης του παραδεκτού μεταγενέστερων αιτήσεων μόνο υπό ειδικές προϋποθέσεις [βλ. άρθρα 34 και 42 της ΟΔΑ (αναδιатύπωση)].

προσωπικές συνεντεύξεις κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται ότι «παραχωρείται στον αιτούντα κατάλληλη ευκαιρία για να παρουσιάσει τα στοιχεία που απαιτούνται για την, κατά το δυνατόν, πλήρη τεκμηρίωση της αίτησης σύμφωνα με το άρθρο 4 της οδηγίας 2011/95/ΕΕ».

Δεδομένου ότι δεν είναι δυνατό να αναμένεται πάντα ότι οι αιτούντες γνωρίζουν ποιες δηλώσεις, έγγραφα ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία μπορεί να είναι συναφή, το καθήκον της αποφαινόμενης αρχής να συνεργάζεται στο στάδιο της προσωπικής συνέντευξης δεν περιορίζεται στη διάθεση χρόνου και χώρου στους αιτούντες. Η αποφαινόμενη αρχή πρέπει επίσης να τους παρέχει την απαραίτητη καθοδήγηση, να χρησιμοποιεί τις κατάλληλες ερωτήσεις και να δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες για τη συλλογή των συναφών στοιχείων για την τεκμηρίωση των πραγματικών περιστατικών που επικαλούνται ⁽⁵¹⁾.

iv) Ζητήστε από τον αιτούντα να διευκρινίσει ό,τι είναι ασαφές

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Πρέπει να διασαφηνίσετε όλα τα συναφή πραγματικά περιστατικά της αίτησης σε συνεργασία με τον αιτούντα, λαμβάνοντας υπόψη τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία, τις πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής και τους πιθανούς παράγοντες που μπορούν να προκαλέσουν στρεβλώσεις (βλ. ενότητα [2.3. «Λάβετε υπόψη ατομικούς και συγκυριακούς παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις»](#)). Η αξιολόγηση της υπόθεσης δεν πρέπει να βασίζεται σε πτυχές που είναι ασαφείς για εσάς ούτε να αφήνει περιθώριο για υποθέσεις, εκτιμήσεις, εικασίες ή κρίσεις που βασίζονται στο ένστικτο ή στη διαίσθηση.

v) Επισημάνετε προφανείς ασυνέπειες, έλλειψη επαρκών πληροφοριών, ζητήματα ευλογοφάνειας

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Τυχόν ασυνέπειες, ζητήματα ευλογοφάνειας και έλλειψη επαρκών πληροφοριών θα πρέπει να τεθούν υπόψη του αιτούντος και θα πρέπει να του δοθεί η δυνατότητα να αποσαφηνίσει τέτοιου είδους σημεία. Θα πρέπει επίσης να εστιάσετε στον εντοπισμό των σχετικών αιτιών, ώστε να είστε σε θέση να εκτιμήσετε κατάλληλα τον αντίκτυπό τους στην αξιολόγηση της αξιοπιστίας. Θα πρέπει να εξετάσετε την πιθανή παρουσία παραγόντων στρέβλωσης (βλ. ενότητα [2.3. «Λάβετε υπόψη ατομικούς και συγκυριακούς παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις»](#)), οι οποίοι θα μπορούσαν να επηρεάσουν τη συνέπεια και την ευλογοφάνεια των δηλώσεων του αιτούντος, καθώς και τη δυνατότητά του να παράσχει λεπτομερείς πληροφορίες.

vi) Εξασφαλίστε σχετικές πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής και άλλα αποδεικτικά στοιχεία

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Για να αξιολογήσετε την υπόθεση, θα πρέπει να εξασφαλίσετε συναφείς, ακριβείς και επικαιροποιημένες ΠΧΚ, «συμπεριλαμβανομένων των νόμων και των κανονισμών στη χώρα

⁽⁵¹⁾ EASO, [Πρακτικός οδηγός: Προσωπική συνέντευξη](#), Δεκέμβριος 2014. Βλ. ΔΕΕ, 2012, [M.](#), C-277/1, ό.π. υποσημείωση 10, σκέψη 66. Βλ. επίσης UNHCR, [Beyond Proof, Full Report](#), Μάιος 2013, ό.π. υποσημείωση 15, σ. 112.

καταγωγής και του τρόπου εφαρμογής τους»⁽⁵²⁾. Βλ. ενότητα [1.2.2. «Διατυπώστε σαφή και πλήρη ουσιαστικά πραγματικά περιστατικά»](#) για περισσότερες λεπτομέρειες. Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) έκρινε ότι οι αρχές ασύλου έχουν γενικά καλύτερη πρόσβαση από τους αιτούντες σε πληροφορίες σχετικά με τη γενική κατάσταση, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με τη δυνατότητα προστασίας στη χώρα καταγωγής⁽⁵³⁾.

Η αποφαινόμενη αρχή συλλέγει ΠΧΚ με αμερόληπτο τρόπο. Κατά την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων κάθε υπόθεσης, πρέπει να εφαρμόζετε την ίδια αμερόληπτη προσέγγιση και να λαμβάνετε υπόψη όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που υποστηρίζουν τα πραγματικά περιστατικά που επικαλείται ο αιτών, καθώς και τα αποδεικτικά στοιχεία που συνηγορούν κατά των εν λόγω πραγματικών περιστατικών. Χωρίς αυτή την αμεροληψία, το καθήκον της αποφαινόμενης αρχής να ερευνά δεν τίθεται σε πλήρη ισχύ, καθώς δεν αντισταθμίζεται η έλλειψη διαθεσιμότητας ορισμένων ειδών αποδεικτικών στοιχείων για τον αιτούντα.

Για την αξιολόγηση της υπόθεσης, ενδέχεται επίσης να χρειαστεί να εξασφαλίσετε και άλλα αποδεικτικά στοιχεία, στα οποία μπορείτε να έχετε πρόσβαση με δική σας πρωτοβουλία, για παράδειγμα [φακέλους αίτησης ασύλου μελών της οικογένειας, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αποδεικτικά στοιχεία από άλλες εθνικές αρχές του υπεύθυνου κράτους μέλους ή από άλλα κράτη μέλη](#). Η ανάγκη να συλλέξετε τέτοιου είδους αποδεικτικά στοιχεία θα εξαρτηθεί από τις ιδιαιτερότητες της αίτησης. Για παράδειγμα, μπορεί να θελήσετε να αποκτήσετε πρόσβαση σε τέτοιου είδους πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία λόγω πληροφοριών που διαθέτετε ήδη και οι οποίες θα μπορούσαν να ερευνηθούν περαιτέρω.

Η αποφαινόμενη αρχή θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη τυχόν κινδύνους οι οποίοι δεν έχουν αναφερθεί από τον αιτούντα, αλλά είναι γνωστοί στην αρχή, και οι οποίοι ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα την έκθεση του αιτούντος σε κίνδυνο δίωξης ή σοβαρής βλάβης κατά την επιστροφή στη χώρα καταγωγής⁽⁵⁴⁾. Αυτό ισχύει ιδίως εάν η αποφαινόμενη αρχή γνωρίζει ότι ο αιτών πιθανόν είναι μέλος ομάδας που εκτίθεται συστηματικά σε δίωξη ή σοβαρή βλάβη⁽⁵⁵⁾. Ανάλογα με την εθνική πρακτική, ενδέχεται να χρειαστεί να ενημερώσετε τον αιτούντα και να του δώσετε την ευκαιρία να διατυπώσει τα σχόλιά του.

Κατά περίπτωση, το καθήκον συνεργασίας της αποφαινόμενης αρχής περιλαμβάνει επίσης τον προγραμματισμό ιατρικής εξέτασης, κατόπιν συναίνεσης των αιτούντων, ή την ενημέρωση των αιτούντων ότι πρέπει να μεριμνήσουν για τον προγραμματισμό ιατρικής εξέτασης, εάν είναι αναγκαίο⁽⁵⁶⁾.

⁽⁵²⁾ Άρθρο 4 παράγραφος 3 της ΟΕΑΑ (αναδιτύπωση).

⁽⁵³⁾ Απόφαση του ΕΔΔΑ της 23ης Αυγούστου 2016, [J.K. και λοιποί κατά Σουηδίας](#), προσφυγή αριθ. 59166/12, ECLI:CE:ECCHR:2016:0823JUD005916612, σκέψη 132. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#).

⁽⁵⁴⁾ Απόφαση του ΕΔΔΑ της 23ης Μαρτίου 2016, [F.G. κατά Σουηδίας](#), προσφυγή αριθ. 43611/11, ECLI:CE:ECCHR:2016:0323JUD004361111, σκέψη 127. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#). Απόφαση του ΕΔΔΑ της 27ης Οκτωβρίου 2020, [M.A. κατά Βελγίου](#), προσφυγή αριθ. 19656/18, ECLI:CE:ECCHR:2020:1027JUD001965618, σκέψη 81. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#). Απόφαση του ΕΔΔΑ της 21ης Ιουλίου 2021, [E.H. κατά Γαλλίας](#), προσφυγή αριθ. 39126/18, ECLI:CE:ECCHR:2021:0722JUD003912618, σκέψη 132. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#).

⁽⁵⁵⁾ Απόφαση του ΕΔΔΑ της 23ης Μαρτίου 2016, [F.G. κατά Σουηδίας](#), προσφυγή αριθ. 43611/11, ECLI:CE:ECCHR:2016:0323JUD004361111, σκέψη 127. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#). Απόφαση του ΕΔΔΑ της 27ης Οκτωβρίου 2020, [M.A. κατά Βελγίου](#), προσφυγή αριθ. 19656/18, ECLI:CE:ECCHR:2020:1027JUD001965618, σκέψη 81. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#). Απόφαση του ΕΔΔΑ της 21ης Ιουλίου 2021, [E.H. κατά Γαλλίας](#), προσφυγή αριθ. 39126/18, ECLI:CE:ECCHR:2021:0722JUD003912618, σκέψη 132. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#).

⁽⁵⁶⁾ Βλ. άρθρο 18 της ΟΔΑ (αναδιτύπωση).

(γ) Λάβετε υπόψη τους ειδικούς κανόνες τεκμηρίωσης κατά περίπτωση

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Όταν συντρέχει περίπτωση κατά τη διάρκεια της εξέτασης, εναπόκειται στην αποφαινόμενη αρχή να τεκμηριώσει ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για να εφαρμοστούν οι ακόλουθες έννοιες:

- η διαθεσιμότητα προστασίας στη χώρα καταγωγής,
- η προοπτική εύρεσης εναλλακτικής δυνατότητας εγχώριας προστασίας (ΕΔΕΠ), και
- η ύπαρξη λόγων αποκλεισμού ⁽⁵⁷⁾.

Επίσης, η τεκμηρίωση αποτελεί καθήκον της αρχής ασύλου όταν γίνεται δεκτό ότι:

- ο αιτών έχει ήδη υποστεί (ή απειληθεί άμεσα με) δίωξη ή σοβαρή βλάβη.

Σε αυτή την περίπτωση, πρέπει να παρασχεθούν από την αρχή «βάσιμοι λόγοι για να πιστεύει κανείς ότι η εν λόγω δίωξη ή σοβαρή βλάβη δεν θα επαναληφθεί» ⁽⁵⁸⁾.

Παρότι η αποφαινόμενη αρχή έχει το καθήκον να τεκμηριώσει ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή των εννοιών που προαναφέρθηκαν, εναπόκειται τόσο στην αποφαινόμενη αρχή όσο και στους αιτούντες να συνεργαστούν για τη συλλογή και την παροχή όλων των συναφών αποδεικτικών στοιχείων ώστε να είναι δυνατή η αξιολόγηση των εν λόγω προϋποθέσεων.

Εάν ο αιτών προέρχεται από χώρα η οποία χαρακτηρίζεται ασφαλής χώρα καταγωγής, η εξατομικευμένη εξέταση μπορεί να ξεκινήσει με επίκεντρο το καθήκον του αιτούντος να τεκμηριώσει την αίτησή του προσκομίζοντας όλα τα στοιχεία που καταδεικνύουν ότι η χώρα δεν είναι ασφαλής υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες στις οποίες βρίσκεται ο ίδιος ⁽⁵⁹⁾.

Οι περιπτώσεις αυτές επεξηγούνται περαιτέρω στις ενότητες που ακολουθούν.

- i) Υπάρχει διαθέσιμη προστασία στη χώρα καταγωγής;

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Ενώ ο αιτών πρέπει να τεκμηριώσει την αίτησή του (κίνδυνος δίωξης / σοβαρής βλάβης σε περίπτωση επιστροφής του στη χώρα καταγωγής), το βάρος της απόδειξης ότι υπάρχει διαθέσιμη προστασία στη χώρα καταγωγής (το αντίστροφο) το φέρετε εσείς.

Προκειμένου να επιβεβαιώσετε τη διαθεσιμότητα προστασίας στη χώρα καταγωγής, κατά τη διαδικασία προσδιορισμού των ουσιωδών πραγματικών περιστάσεων της αίτησης θα πρέπει να εξακριβώσετε αν ο αιτών έχει προσπαθήσει να ζητήσει προστασία από τις αρμόδιες

⁽⁵⁷⁾ EASO, [Πρακτικός οδηγός: Αναγνώριση προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας](#), Απρίλιος 2018. EASO, [Πρακτικός οδηγός για την εφαρμογή της εναλλακτικής δυνατότητας εγχώριας προστασίας](#), Μάιος 2021. EASO, [Πρακτικός οδηγός: Αποκλεισμός](#), Ιανουάριος 2017.

⁽⁵⁸⁾ Άρθρο 4 παράγραφος 4 της ΟΕΑΑ (αναδιτύπωση).

⁽⁵⁹⁾ Άρθρα 36 και 37 της ΟΔΑ (αναδιτύπωση). Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συγκεκριμένο κανόνα τεκμηρίωσης, ανατρέξτε στη δικαστική ανάλυση του ΕΥΑΑ, [Evidence and credibility assessment in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων και αξιοπιστίας στο πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου — Δικαστική ανάλυση), 2η έκδοση, 2023.

αρχές / τους αρμόδιους φορείς· εάν όχι, για ποιον λόγο· από ποιες αρχές / ποιους φορείς ζήτησε προστασία, ποιο ήταν το αποτέλεσμα αυτής της ενέργειας και αν η προστασία είναι προσβάσιμη, αποτελεσματική και μη προσωρινή ⁽⁶⁰⁾.

ii) Μπορεί να εφαρμοστεί η εναλλακτική δυνατότητα εγχώριας προστασίας;

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Εάν προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο, μπορείτε να επιβεβαιώσετε ότι ο αιτών έχει όντως πρόσβαση στην εγχώρια προστασία κατά της δίωξης ή της σοβαρής βλάβης σε κάποιο τμήμα της χώρας καταγωγής. Σε αυτή την περίπτωση, πρέπει να προσδιορίσετε μια περιοχή και να αποδείξετε ότι υπάρχει τμήμα της χώρας στο οποίο ο αιτών μπορεί νόμιμα και με ασφάλεια να ταξιδέψει, να γίνει δεκτός και μπορεί εύλογα να αναμένεται να εγκατασταθεί ⁽⁶¹⁾.

Προκειμένου να στηριχτεί μια τέτοια διαπίστωση, κατά τον προσδιορισμό των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών, πρέπει να εξετάσετε τις γενικότερες συνθήκες που επικρατούν στο εν λόγω τμήμα της χώρας, καθώς και τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος. Εξασφαλίστε από σχετικές πηγές, όπως ο ΕΥΑΑ, η UNHCR και σχετικές διεθνείς οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων συναφείς, ακριβείς και επικαιροποιημένες ΠΧΚ οι οποίες καλύπτουν τόσο τη γενική κατάσταση που επικρατεί στη χώρα όσο και την κατάσταση στην προσδιορισμένη περιοχή προστασίας στην εν λόγω χώρα.

Στις περιπτώσεις που το κράτος ή τα όργανα του κράτους είναι οι υπεύθυνοι της δίωξης ή της σοβαρής βλάβης, θα πρέπει να θεωρήσετε ότι δεν παρέχεται ουσιαστική εγχώρια προστασία στον αιτούντα. Εάν ο αιτών είναι ασυνόδευτο παιδί, η παροχή κατάλληλης φροντίδας και η πρόβλεψη ρυθμίσεων για την επιμέλειά του, οι οποίες είναι προς το μείζον συμφέρον του ασυνόδευτου παιδιού, θα πρέπει να αποτελούν μέρος της έρευνάς σας σχετικά με το αν υπάρχει πραγματικά προστασία. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την εναλλακτική δυνατότητα εγχώριας προστασίας, ανατρέξτε στον πρακτικό οδηγό του ΕΥΑΑ για το θέμα αυτό ⁽⁶²⁾.

iii) Μπορεί να εφαρμοστεί αποκλεισμός από τη διεθνή προστασία;

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Κατά τη διαδικασία εξακρίβωσης των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών (πριν από τη νομική εξέταση), ενδέχεται να εντοπίσετε στοιχεία τα οποία θα μπορούσαν να οδηγήσουν στον αποκλεισμό του αιτούντος από τη διεθνή προστασία. Εάν θεωρείτε ότι δεν θα πρέπει να χορηγηθεί προστασία στον αιτούντα για λόγους αποκλεισμού, πρέπει να τεκμηριώσετε το συμπέρασμά σας ⁽⁶³⁾. Ο αποκλεισμός πρέπει να βασίζεται σε σαφή και αξιόπιστα αποδεικτικά στοιχεία. Πρέπει να δίνεται στους αιτούντες η δυνατότητα να αμφισβητήσουν τα αποδεικτικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την υποστήριξη του αποκλεισμού. Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στον πρακτικό οδηγό του ΕΥΑΑ για το θέμα αυτό ⁽⁶⁴⁾.

⁽⁶⁰⁾ Άρθρο 7 της ΟΕΑΑ (αναδιτύπωση).

⁽⁶¹⁾ Άρθρο 8 της ΟΕΑΑ (αναδιτύπωση).

⁽⁶²⁾ ΕΑΣΟ, [Πρακτικός οδηγός για την εφαρμογή της εναλλακτικής δυνατότητας εγχώριας προστασίας](#), Μάιος 2021.

⁽⁶³⁾ Άρθρα 12 και 17 της ΟΕΑΑ (αναδιτύπωση).

⁽⁶⁴⁾ ΕΑΣΟ, [Πρακτικός οδηγός: Αποκλεισμός](#), Ιανουάριος 2017.

iv) Έχει ο αιτών ήδη υποστεί (άμεσες απειλές για) δίωξη ή σοβαρή βλάβη στο παρελθόν;

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Κατά την εξέταση, ενδέχεται να διαπιστώσετε ότι ο αιτών έχει τεκμηριώσει το γεγονός ότι έχει υποστεί δίωξη ή σοβαρή βλάβη ή ότι έχει δεχτεί άμεσες απειλές τέτοιας δίωξης ή σοβαρής βλάβης στη χώρα καταγωγής. Αυτό αποτελεί σοβαρή ένδειξη για τον βάσιμο φόβο δίωξης του αιτούντος ή τον πραγματικό κίνδυνο ότι θα υποστεί σοβαρή βλάβη, εκτός εάν υπάρχουν βάσιμοι λόγοι για να πιστευτεί κανείς ότι η εν λόγω δίωξη ή σοβαρή βλάβη δεν θα επαναληφθεί ⁽⁶⁵⁾. Είναι καθήκον σας να αποδείξετε αν συντρέχουν τέτοιοι βάσιμοι λόγοι.

v) Προέρχεται ο αιτών από χώρα η οποία χαρακτηρίζεται ως ασφαλής χώρα καταγωγής σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία;

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Ορισμένα κράτη μέλη έχουν χαρακτηρίσει ορισμένες χώρες ως ασφαλείς χώρες καταγωγής σύμφωνα με την εθνική τους νομοθεσία. Κατά τη διαδικασία χαρακτηρισμού μιας χώρας ως ασφαλούς χώρας καταγωγής, οι εθνικές σας αρχές έχουν ήδη αξιολογήσει και καταλήξει στο συμπέρασμα ότι γενικά και μόνιμα δεν υφίσταται κίνδυνος δίωξης ή σοβαρής βλάβης στην εν λόγω χώρα και ότι υπάρχει διαθέσιμη και προσβάσιμη κρατική προστασία. Ο χαρακτηρισμός αυτός θα πρέπει να βασίζεται σε συναφείς, ακριβείς και επικαιροποιημένες ΠΧΚ, ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ότι έχετε εκπληρώσει το καθήκον σας να ερευνήσετε τη γενική κατάσταση που επικρατεί στη χώρα καταγωγής. Κατά συνέπεια, η εξατομικευμένη εξέταση της αίτησης μπορεί να ξεκινήσει με επίκεντρο το καθήκον του αιτούντος να τεκμηριώσει την αίτησή του παρέχοντας τα στοιχεία που υποδεικνύουν ότι:

- η χώρα καταγωγής του δεν μπορεί να θεωρηθεί ασφαλής υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες στις οποίες ο ίδιος βρίσκεται και/ή ότι,
- βάσει ατομικών στοιχείων, η αποτελεσματική προστασία που είναι γενικά διαθέσιμη στη χώρα καταγωγής του δεν είναι διαθέσιμη ή δεν είναι αποτελεσματική υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες στις οποίες αυτός βρίσκεται.

Η εξέταση αυτή πρέπει να διενεργηθεί στο πλαίσιο εξατομικευμένης αξιολόγησης. Πρέπει επίσης να βεβαιωθείτε ότι η εξέτασή σας βασίζεται σε ΠΧΚ οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν. Σε αντίθετη περίπτωση, θα πρέπει να διενεργήσετε κάθε απαιτούμενη περαιτέρω έρευνα ΠΧΚ.

1.1.2. Συλλέξτε αποδεικτικά στοιχεία συναφή με την αίτηση

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Είναι δική σας ευθύνη να ερευνήσετε και να εξετάσετε τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία, να αναζητήσετε πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία [βλ. ενότητα [1.1.1. στοιχείο β\) σημείο vi\)](#) [«Εξασφαλίστε σχετικές πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής και άλλα αποδεικτικά στοιχεία»](#)] και, κατά περίπτωση, να ζητήσετε από τον αιτούντα να υποβάλει περαιτέρω αποδεικτικά στοιχεία τα οποία είναι εύλογο να αναμένεται να παρασχεθούν.

⁽⁶⁵⁾ Άρθρο 4 παράγραφος 4 της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση).

Για τη λήψη αποφάσεων υψηλής ποιότητας, είναι σημαντικό να βοηθήσετε τον αιτούντα εξετάζοντας διεξοδικά όλα τα υποβληθέντα αποδεικτικά στοιχεία και παρέχοντάς του τη δυνατότητα να υποβάλει τυχόν συναφή αποδεικτικά στοιχεία.

Θα πρέπει να βεβαιωθείτε ότι κατανοείτε τη συνάφεια όλων των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίζει ο αιτών με την αίτηση. Αποτελεί ορθή πρακτική να ρωτάτε τον αιτούντα τι θέλει να αποδείξει με τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίζει.

Επιπλέον, σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να θεωρήσετε απαραίτητη τη λήψη πρόσθετων πληροφοριών για την αποσαφήνιση όλων των συναφών πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης.

Η υποβολή αποδεικτικών στοιχείων είναι ελεύθερη. Αυτό σημαίνει ότι ο αιτών μπορεί να υποβάλει κάθε είδους αποδεικτικό στοιχείο προς υποστήριξη της αίτησής του (π.χ. αποδεικτικά στοιχεία σε υλική μορφή, όπως έγγραφα ή αντικείμενα κάθε είδους, ή άυλα αποδεικτικά στοιχεία, για παράδειγμα με βάση πληροφορίες που είναι διαθέσιμες στο διαδίκτυο) και ότι θα πρέπει να το αποδεχτείτε. Ωστόσο, η υποβολή αποδεικτικών στοιχείων που μπορεί να θίγουν την αξιοπρέπεια του αιτούντος δεν θα πρέπει να ζητείται ή να γίνεται δεκτή [βλ. [ενότητα 11.2. στοιχείο ιδ\)](#) «Αποδεικτικά στοιχεία που συνιστούν παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων του αιτούντος»].

Οι αιτούντες μπορούν να παρέχουν αποδεικτικά στοιχεία προς υποστήριξη της αίτησής τους κατά την κατάθεση της αίτησης ή σε οποιοδήποτε άλλο στάδιο της διαδικασίας, μεταξύ άλλων εντός εύλογου χρονικού διαστήματος μετά την προσωπική συνέντευξη.

Για τον σκοπό αυτόν, είναι σημαντικό να καταγράφονται στον φάκελο του αιτούντος όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που υποβάλλονται με την ημερομηνία και την ώρα υποβολής, καθώς η στιγμή κατά την οποία υποβλήθηκε ένα αποδεικτικό στοιχείο μπορεί να έχει αντίκτυπο στην αξιολόγηση της αξιοπιστίας.

Να θυμάστε την εμπιστευτικότητα

Να θυμάστε ότι, όταν συλλέγετε αποδεικτικά στοιχεία, πρέπει να διασφαλίζετε ότι δεν θέτετε σε κίνδυνο τον αιτούντα ή συγγενικά του πρόσωπα. Θα πρέπει να τηρείται η αρχή της εμπιστευτικότητας ⁽⁶⁶⁾.

Πέραν των δικών τους δηλώσεων κατά την προσωπική συνέντευξη και/ή μέσω γραπτών παρατηρήσεων, οι αιτούντες μπορούν επίσης να παρέχουν αποδεικτικά στοιχεία σε διάφορες μορφές. Στη συνέχεια παρέχεται καθοδήγηση σχετικά με τα συνηθέστερα είδη αποδεικτικών στοιχείων που μπορούν να υποβληθούν ή να συλλεχθούν και τους τρόπους διαχείρισής τους.

(α) Προφορικές δηλώσεις

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

⁽⁶⁶⁾ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. ενότητα «[Κατευθυντήριες αρχές, ε\) Εμπιστευτικότητα](#)» και EASO, [Πρακτικός οδηγός για τη χρήση πληροφοριών της χώρας καταγωγής από τους υπευθύνους χειρισμού υποθέσεων κατά την εξέταση αιτήσεων χορήγησης ασύλου](#), Δεκέμβριος 2020.

Οι προφορικές δηλώσεις του αιτούντος είναι ενίοτε τα μόνα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία σε μια αίτηση. Η προφορική δήλωση του αιτούντος κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης είναι καίριας σημασίας. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να διεξάγετε τη συνέντευξη κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζετε ότι λαμβάνετε από τον αιτούντα υψηλής ποιότητας, συναφή και αξιόπιστα αποδεικτικά στοιχεία. Η εφαρμογή των κατάλληλων τεχνικών συνέντευξης, ιδίως στην περίπτωση παιδιών και ευάλωτων προσώπων (συμπεριλαμβανομένων προσώπων που έχουν βιώσει αρνητικά γεγονότα), είναι απαραίτητη προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όλες οι πληροφορίες εκμαιεύονται με τον βέλτιστο τρόπο βάσει των ικανοτήτων του αιτούντος και όσων είναι σε θέση να γνωρίζει.

Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, είναι σημαντικό να παραμείνετε επικεντρωμένοι στα [βασικά στοιχεία](#) της αίτησης και όχι στα περιφερειακά. Εάν δώσετε έμφαση ή παραπάνω χρόνο σε περιφερειακά περιστατικά, ιδίως στην αρχή της συνέντευξης, ενδέχεται ο αιτών να παραπλανηθεί ως προς το ποια είναι τα σημαντικά βασικά πραγματικά περιστατικά που πρέπει να παρουσιαστούν.

Σχετική έκδοση του ΕΥΑΑ

Για καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο συλλογής αποδεικτικών στοιχείων υψηλής ποιότητας μέσω της προσωπικής συνέντευξης και τον τρόπο διεξαγωγής συνεντεύξεων με επίκεντρο τους αιτούντες, βλ. ΕΑΣΟ, [Πρακτικός οδηγός: Προσωπική συνέντευξη](#), Δεκέμβριος 2014.

(β) Γραπτές δηλώσεις

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Όταν με την κατάθεση της αίτησης υποβάλλονται γραπτές δηλώσεις, μπορούν να σας βοηθήσουν να προετοιμάσετε τη συνέντευξη καθώς μπορούν να παράσχουν πληροφορίες σχετικά με τους λόγους διαφυγής, τον φόβο και τον μελλοντικό κίνδυνο, καθώς και σχετικά με την ταυτότητα και τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος. Γραπτές δηλώσεις μπορούν επίσης να γίνουν δεκτές ως περαιτέρω αποδεικτικό στοιχείο προς υποστήριξη μιας αίτησης, με σκοπό να συμπληρώσουν τις προφορικές δηλώσεις που συγκεντρώθηκαν κατά τη διάρκεια της συνέντευξης. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι γραπτές δηλώσεις μπορούν επίσης να αποτελούν τις μοναδικές διαθέσιμες δηλώσεις όταν, για ειδικούς λόγους, δεν διεξάγεται συνέντευξη [βλ. ενότητα [«Κατευθυντήριες αρχές»](#), [στοιχείο δ\) «Το δικαίωμα του αιτούντος να ακουστεί»](#)].

Οι γραπτές δηλώσεις μπορεί να είναι ιδιαίτερα χρήσιμες στην περίπτωση αιτούντων που έχουν βιώσει σοβαρές τραυματικές εμπειρίες ή αιτούντων με ψυχικές διαταραχές ή αναπηρίες. Η γραπτή μορφή μπορεί να προσφέρει στους εν λόγω αιτούντες ένα αίσθημα ασφάλειας και ένα πλαίσιο το οποίο μπορούν να ακολουθήσουν κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης, ιδίως σε περιπτώσεις όπου μπορεί να έχει επηρεαστεί η μνήμη τους.

Γραπτές δηλώσεις μπορεί να έχουν συνταχθεί από τον αιτούντα είτε με δική του πρωτοβουλία για να συμπληρώσει τις προφορικές δηλώσεις του είτε κατόπιν αιτήματος της αρχής να απαντήσει σε γενικό ή ειδικό ερωτηματολόγιο ή έντυπο.

Παρότι οι γραπτές δηλώσεις αποτελούν χρήσιμο αποδεικτικό στοιχείο, να έχετε υπόψη ότι το περιεχόμενό τους και η ακρίβεια των λεπτομερειών ενδέχεται να έχουν επηρεαστεί από το πλαίσιο εντός του οποίου συντάχθηκαν. Σενάρια κατά τα οποία οι περιστάσεις θα μπορούσαν να επηρεάσουν το περιεχόμενο μιας γραπτής δήλωσης περιλαμβάνουν, για παράδειγμα: δηλώσεις που συντάσσονται αμέσως μετά τη σύλληψη για παράτυπη διέλευση των συνόρων, δηλώσεις που συντάσσονται παρουσία ένστολων συνοριοφυλάκων ή αστυνομικών και δηλώσεις που συντάσσονται από πρόσωπο τα οποίο τελεί υπό την επιρροή διακινητών, εμπόρων ανθρώπων ή άλλων μελών της κοινότητας. Δώστε ιδιαίτερη προσοχή σε τέτοιου είδους περιστάσεις όταν συγκρίνετε τις δηλώσεις αυτές με άλλα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία (όπως τις δηλώσεις που παρέχονται κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης) και, εάν είναι δυνατό, δώστε στον αιτούντα την ευκαιρία να παράσχει διευκρινίσεις, πριν καταλήξετε σε αρνητικό πόρισμα όσον αφορά την αξιοπιστία.

(γ) Έγγραφα ταυτότητας και άλλα έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Τα έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν διάφορα είδη ταυτοποιητικών εγγράφων, ταξιδιωτικά έγγραφα, πιστοποιητικά (προσωπικής κατάστασης, γέννησης, οικογενειακής κατάστασης, ιθαγένειας κ.λπ.), εντάλματα σύλληψης, δικαστικές αποφάσεις και κρίσεις, εκτυπωμένα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, επιστολές ή καταθέσεις πολιτικών ή άλλων ομάδων, κάρτες μέλους, δημοσιεύματα μέσω ενημέρωσης, φωτογραφίες, ιατρικά έγγραφα, εφημερίδες κ.λπ. Άλλα αποδεικτικά στοιχεία σε υλική μορφή θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν ρούχα, εικόνες, κλειδιά USB ή κάρτες SIM, τηλέφωνα, φυλακτά ή άλλα αντικείμενα. Άλλα αποδεικτικά στοιχεία θα μπορούσαν να είναι διαδικτυακές σελίδες, όπως σύνδεσμοι για μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Κατά τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων, ενδέχεται να συναντήσετε πολλά διαφορετικά είδη αποδεικτικών στοιχείων, τα οποία, για παράδειγμα, έχουν υποβληθεί από τον αιτούντα, έχουν συλλεχθεί από εσάς ή έχουν περιέλθει με άλλον τρόπο στη διάθεσή σας (διότι ο αιτών τα υπέβαλε στο πλαίσιο άλλης διαδικασίας ή έχουν ανακύψει μέσω ειδικού μέτρου έρευνας).

Κάθε έγγραφο που προσκομίζει ο αιτών ως αποδεικτικό στοιχείο προς υποστήριξη της αίτησής του πρέπει να εξετάζεται διεξοδικά. Αρχικά θα πρέπει να βεβαιωθείτε ότι κατανοείτε ποια έγγραφα υποβάλλονται, καθώς και τη συνάφειά τους με την αίτηση. Αποτελεί ορθή πρακτική να ρωτάτε τον αιτούντα τι θέλει να αποδείξει με κάθε έγγραφο που προσκομίζει.

Τα έγγραφα ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία μπορούν να παρέχονται σε πρωτότυπη μορφή ή σε αντίγραφα και να περιλαμβάνουν ιδιωτικό υλικό, καθώς και επίσημα έγγραφα.

Θα πρέπει να βεβαιωθείτε ότι διαθέτετε επαρκείς πληροφορίες σχετικά με το αποδεικτικό στοιχείο, ώστε να κατανοήσετε το περιεχόμενό του, τις συνθήκες υπό τις οποίες εκδόθηκε το έγγραφο (πότε, από ποιον, για ποιον σκοπό κ.λπ.) και τον τρόπο με τον οποίο ο αιτών έχει λάβει το αποδεικτικό στοιχείο. Ελέγξτε όλα τα έγγραφα όσο το δυνατό πιο διεξοδικά κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης για να διαπιστώσετε αν έχετε αρκετές πληροφορίες ώστε να μπορείτε να τα αξιολογήσετε περαιτέρω ή αν απαιτούνται πρόσθετες διευκρινίσεις από τον αιτούντα.

Θα πρέπει να ελεγχθεί, για παράδειγμα, αν τα διαβατήρια φέρουν σφραγίδες εισόδου/εξόδου, θεωρήσεις, αποδεικτικά στοιχεία επιστροφής στη χώρα καταγωγής κ.λπ. προκειμένου να επιβεβαιωθεί τόσο το μεταναστευτικό ιστορικό του αιτούντος όσο και η αφήγηση των γεγονότων από τον ίδιο, για τους σκοπούς της αξιολόγησης της αξιοπιστίας σε μεταγενέστερο στάδιο (Βήμα 2). Σε άλλο παράδειγμα, εάν ο αιτών έχει προσκομίσει έγγραφα τα οποία δεν αναμενόταν να έχει στη διάθεσή του, θα πρέπει να του δοθεί η ευκαιρία να εξηγήσει με ποιον τρόπο τα απέκτησε.

Όταν είναι δυνατό, θα πρέπει επίσης να λάβετε πληροφορίες όσον αφορά το περιεχόμενο και τη μορφή που αναμένεται γενικά να έχουν τα προσκομιζόμενα έγγραφα (π.χ. εντάλματα σύλληψης, δικαστικές κλητεύσεις). Οι εν λόγω πληροφορίες μπορούν να ληφθούν μέσω σχετικών ΠΧΚ ή μέσω ειδικής διαδικασίας επαλήθευσης. Η επαλήθευση των εγγράφων θα πρέπει, εάν είναι δυνατό, να γίνεται πριν από την προσωπική συνέντευξη. Με αυτόν τον τρόπο, θα δοθεί στον αιτούντα η ευκαιρία να παράσχει εξηγήσεις σχετικά με τυχόν αρνητικά πορίσματα όσον αφορά τη γνησιότητα των υποβληθέντων αποδεικτικών στοιχείων. Η επαλήθευση των εγγράφων μπορεί να ξεκινήσει από τη στιγμή της καταχώρισης της αίτησης, εάν τα έγγραφα είναι διαθέσιμα.

Ανάλογα με την εθνική πρακτική και τις δυνατότητες που υφίστανται σε εθνικό επίπεδο, η επαλήθευση (συγκεκριμένων κατηγοριών) εγγράφων μπορεί να διενεργείται από εξειδικευμένη μονάδα ή αρχή. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Βήμα 2, [2.1. «Αξιολογήστε έγγραφα και άλλα αποδεικτικά στοιχεία»](#) και τον πρακτικό οδηγό του ΕΥΑΑ σχετικά με την καταχώριση ⁽⁶⁷⁾. Η επαλήθευση πρέπει να διενεργείται κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η τήρηση της αρχής της εμπιστευτικότητας [βλ. ανωτέρω ενότητα [«Κατευθυντήριες αρχές», «Ε\) Εμπιστευτικότητα»](#)] ⁽⁶⁸⁾.

(δ) Πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Η διαθεσιμότητα ΠΧΚ υψηλής ποιότητας είναι απαραίτητη για τη διαδικασία λήψης αποφάσεων ⁽⁶⁹⁾. Πρέπει να είστε βέβαιοι ότι οι διαθέσιμες ΠΧΚ είναι συναφείς, ακριβείς και επικαιροποιημένες και ότι προέρχονται από διάφορες αξιόπιστες και ανεξάρτητες πηγές. Οι ΠΧΚ πρέπει να είναι όσο το δυνατό πιο συγκεκριμένες και να μην περιορίζονται στη γενική κατάσταση που επικρατεί στη χώρα καταγωγής. Δεδομένου ότι κάθε πηγή έχει τη δική της οπτική και εστίαση, θα πρέπει να ζητούνται πληροφορίες από διάφορες πηγές και διαφορετικά είδη πηγών προκειμένου να σχηματιστεί όσο το δυνατό πιο ολοκληρωμένη και ισορροπημένη εικόνα, μεταξύ άλλων λαμβανομένων υπόψη πληροφοριών που προέρχονται από τον ΕΥΑΑ, τη UNHCR και τις σχετικές οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων ⁽⁷⁰⁾. Οι ΠΧΚ θα πρέπει να είναι αντικειμενικές και η προσέγγιση για τη συλλογή τους θα πρέπει να είναι αμερόληπτη, δηλαδή το πρόσωπο που τις συλλέγει δεν θα πρέπει να εξετάζει ΠΧΚ που υποστηρίζουν μόνο αρνητική ή μόνο θετική αξιολόγηση ⁽⁷¹⁾.

⁽⁶⁷⁾ EASO, [Πρακτικός οδηγός καταχώρισης — Κατάθεση αιτήσεων διεθνούς προστασίας](#), Δεκέμβριος 2021.

⁽⁶⁸⁾ Άρθρο 30 της ΟΔΑ (αναδιτύπωση).

⁽⁶⁹⁾ Άρθρο 4 παράγραφος 3 της ΟΕΑΑ (αναδιτύπωση) και άρθρο 10 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΟΔΑ (αναδιτύπωση).

⁽⁷⁰⁾ Άρθρο 10 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΟΔΑ (αναδιτύπωση).

⁽⁷¹⁾ ΕΥΑΑ, [Evidence and credibility assessment in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων και αξιοπιστίας στο πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου — Δικαστική ανάλυση), δεύτερη έκδοση, 2023.

Όλες οι πηγές που έχετε χρησιμοποιήσει κατά την αξιολόγηση πρέπει να αναφέρονται στην απόφασή σας, όπου αυτό είναι δυνατό.

Σχετική έκδοση του ΕΥΑΑ

Ο [πρακτικός οδηγός της ΕΑΣΟ για τη χρήση πληροφοριών της χώρας καταγωγής από τους υπευθύνους χειρισμού υποθέσεων κατά την εξέταση αιτήσεων χορήγησης ασύλου](#) του Δεκεμβρίου 2020 παρέχει πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο χρήσης των ΠΧΚ στα διάφορα στάδια της εξέτασης των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης της αξιοπιστίας. Πέραν της ανεύρεσης λεπτομερέστερων πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο χρήσης των ΠΧΚ κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας, ο οδηγός περιέχει πληροφορίες σχετικά με το τι σημαίνει συναφείς και ακριβείς ΠΧΚ ή ΠΧΚ οι οποίες είναι επικαιροποιημένες και έχουν συλλεχθεί από διάφορες πηγές.

(ε) Οι διοικητικοί φάκελοι μελών οικογένειας

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Για να είναι σε θέση να διενεργήσει κατάλληλη αξιολόγηση, έχοντας πλήρη γνώση των πραγματικών περιστατικών, η αποφαινόμενη αρχή ενδέχεται να χρειαστεί να εξετάσει σχετικούς διοικητικούς φακέλους που έχει στην κατοχή της. Αυτοί μπορεί να περιλαμβάνουν αιτήσεις που αφορούν πανομοιότυπα πραγματικά περιστατικά ή περιστάσεις, όπως οι διοικητικοί φάκελοι μελών οικογένειας, καθώς οι φόβοι που εκφράζει ο αιτών ενδέχεται να συνδέονται στενά με την κατάσταση άλλων μελών της οικογένειάς του ⁽⁷²⁾. Ενίοτε, ο αιτών παραπέμπει στον διοικητικό φάκελο κάποιου συγγενούς και υποβάλλει στοιχεία από τον εν λόγω φάκελο. Ωστόσο, οι φάκελοι των μελών της οικογένειας θα πρέπει να θεωρούνται εμπιστευτικοί (βλ. ενότητες [«Κατευθυντήριες αρχές»](#), [«Εμπιστευτικότητα»](#) και [«Δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας»](#)). Ανάλογα με τις εθνικές διατάξεις και το περιεχόμενο των πληροφοριών, για τη χρήση τέτοιων αποδεικτικών στοιχείων ενδέχεται να απαιτείται η συναίνεση του ενδιαφερόμενου μέλους της οικογένειας.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, η αποκάλυψη ευαίσθητων πληροφοριών από άλλους φακέλους μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την ασφάλεια των μελών της οικογένειας. Αυτό ισχύει σε περιπτώσεις σεξουαλικής και έμφυλης βίας, σε περιπτώσεις κακοποίησης, παραμέλησης, εκμετάλλευσης παιδιών και βίας κατά παιδιών, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας φύλου, έκφρασης φύλου ή χαρακτηριστικών φύλου κ.λπ. Σε αυτές τις περιπτώσεις, τα αποδεικτικά στοιχεία δεν μπορούν να αποκαλυφθούν, οπότε θα πρέπει να διερευνήσετε τα ζητήματα και να αποσαφηνίσετε πιθανά αρνητικά πορίσματα σχετικά με την αξιοπιστία χωρίς να αποκαλύψετε τις πληροφορίες.

⁽⁷²⁾ ΕΑΣΟ, [Πρακτικός οδηγός για τη χρήση πληροφοριών της χώρας καταγωγής από τους υπευθύνους χειρισμού υποθέσεων κατά την εξέταση αιτήσεων χορήγησης ασύλου](#), Δεκέμβριος 2020.

(f) Πληροφορίες από άλλα πρόσωπα / καταθέσεις μαρτύρων

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Πέραν των πληροφοριών που παρέχονται από ειδικευμένους εμπειρογνώμονες στον τομέα τους [βλ. κατωτέρω στοιχεία [ι\)](#) «Γλωσσική ανάλυση, αξιολόγηση ή ένδειξη», [ια\)](#) «Ιατρικές, ψυχιατρικές και ψυχολογικές γνωματεύσεις», [ιγ\)](#) «Εκθέσεις από άλλους επαγγελματίες»], μπορεί να υποβληθεί ή να ζητηθεί από άλλα άτομα ή ομάδες μαρτυρία, η οποία μπορεί να βοηθήσει στην αξιολόγηση της αξιοπιστίας των δηλώσεων του αιτούντος ή των προσωπικών του περιστάσεων. Τέτοιου είδους μαρτυρίες μπορεί να προέρχονται από ευρύ φάσμα πηγών, μεταξύ άλλων από μέλη οικογένειας, συντρόφους, σχολεία, πολιτικές και θρησκευτικές ομάδες. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι μαρτυρίες έχουν ιδιαίτερη σημασία, όπως οι δηλώσεις των ενήλικων συνοδών εξ ονόματος ανήλικων αιτούντων. Σημαντικές πληροφορίες μπορεί επίσης να προκύψουν από τη μαρτυρία του διορισμένου νόμιμου εκπροσώπου του παιδιού, καθώς και των εκπαιδευτικών, των κοινωνικών λειτουργών ή των εργαζομένων στο κέντρο φιλοξενίας που βρίσκονται σε στενή επαφή με το παιδί.

Κατά τη συλλογή των εν λόγω αποδεικτικών στοιχείων, θα πρέπει να δίνετε ιδιαίτερη προσοχή στην ενδεχόμενη εμπιστευτικότητα της κατάθεσης.

(g) Πληροφορίες διαθέσιμες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Οι πληροφορίες που συλλέγονται από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορεί να είναι διαφόρων ειδών. Οι αιτούντες συχνά βασίζονται σε πληροφορίες οι οποίες είναι διαθέσιμες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης προκειμένου να τεκμηριώσουν την αίτησή τους, είτε πρόκειται για γενικές πληροφορίες (για παράδειγμα, άρθρα ιστολογίου ή μαρτυρίες σχετικά με τη γενική κατάσταση που επικρατεί στη χώρα καταγωγής σε σχέση με ένα πραγματικό περιστατικό που επικαλούνται στην αίτησή τους) είτε για πιο συγκεκριμένες πληροφορίες (για παράδειγμα, αναρτήσεις σε πλατφόρμες μέσων κοινωνικής δικτύωσης, δικές τους δημοσιεύσεις στο διαδίκτυο ή δημόσια διαθέσιμες φωτογραφίες τους που έχουν ληφθεί κατά τη διάρκεια γεγονότος ή περίπτωσης κ.λπ.).

Η αποφαινόμενη αρχή μπορεί επίσης να συλλέξει πληροφορίες οι οποίες είναι δημόσια διαθέσιμες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και να τις χρησιμοποιήσει ως αποδεικτικά στοιχεία. Οι πληροφορίες αυτές μπορεί να παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον όταν δεν υπάρχουν άλλες διαθέσιμες πηγές σε σχέση με ένα θέμα ή γεγονός, ώστε να αντισταθμιστεί η έλλειψη επίσημων ΠΧΚ, ή επειδή, για παράδειγμα, το γεγονός είναι πολύ πρόσφατο.

Οι πληροφορίες που συλλέγονται από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την τεκμηρίωση της αίτησης, αλλά και για την αποκάλυψη ανακριβών ή αναξιόπιστων πληροφοριών. Ωστόσο, λόγω της ιδιαίτερης φύσης τους, οι πληροφορίες που είναι διαθέσιμες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης εγείρουν πολλαπλές προκλήσεις και θα

πρέπει να χρησιμοποιούνται και να αξιολογούνται με προσοχή [βλ. Βήμα 2, ενότητα [2.1.4. στοιχείο γ](#)] «Περιεχόμενο που συγκεντρώνεται από μέσα κοινωνικής δικτύωσης»] ⁽⁷³⁾.

(h) Αποδεικτικά στοιχεία από άλλες εθνικές αρχές του υπεύθυνου κράτους μέλους

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Είναι πιθανό άλλες κρατικές υπηρεσίες να διαθέτουν πληροφορίες που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην εξακρίβωση των ουσιαστών πραγματικών περιστατικών μιας αίτησης. Για παράδειγμα, ενδέχεται να χρειαστεί να ζητηθούν πληροφορίες όπως:

- Ταύτιση δακτυλικών αποτυπωμάτων στο ευρωπαϊκό σύστημα παραβολής των δακτυλικών αποτυπωμάτων των αιτούντων άσυλο (Eurodac).

Οι πληροφορίες του Eurodac μπορούν, για παράδειγμα, να χρησιμοποιηθούν για την ανασύνθεση της διαδρομής που ακολούθησε ο αιτών και για τον εντοπισμό παράνομων εισόδων και διαμονών, καθώς και προηγούμενων αιτήσεων ασύλου.

- Καταχώριση γάμων.
- Ποινικό μητρώο, καταχωρίσεις σε αστυνομικά/δικαστικά αρχεία.
- Πληροφορίες που παρέχονται στις αιτήσεις θεωρήσης, για παράδειγμα, μέσω του Συστήματος Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις.
- Τα αρχεία του Συστήματος Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις μπορούν να παράσχουν πληροφορίες για ταυτοποιητικά και ταξιδιωτικά έγγραφα που έχει στην κατοχή του ο αιτών.
- Πληροφορίες που διατίθενται μέσω του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν.

Το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν μπορεί, για παράδειγμα, να παράσχει πληροφορίες για ζητήματα δημόσιας ασφάλειας που σχετίζονται με τον αιτούντα, για σύνδεσή του με ποινικές διαδικασίες, τη χρήση παραποιημένων εγγράφων ή την ευαλωτότητά του, για παράδειγμα.

(i) Πληροφορίες από άλλα κράτη μέλη

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να χρειαστεί να ζητηθούν πληροφορίες σχετικά με τον αιτούντα από άλλο κράτος μέλος στο οποίο έχει διαμείνει ή έχει ζητήσει προστασία στο παρελθόν.

Μπορούν να ζητηθούν αντίγραφα των στοιχείων του διοικητικού φακέλου ενός αιτούντος του οποίου η αίτηση διεθνούς προστασίας απορρίφθηκε σε άλλο κράτος μέλος ή

⁽⁷³⁾ ΕΥΑΑ, [Προϋποθέσεις χορήγησης διεθνούς προστασίας \(οδηγία 2011/95/ΕΕ\) — Δικαστική ανάλυση](#), 2^η έκδοση, 2023, ενότητα 1.10.3.4. «Επιτόπιες δραστηριότητες και χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης»· και Upper Tribunal [Immigration and Asylum Chamber (IAC)] [Εφετείο διοικητικών διαφορών (τμήμα μετανάστευσης και ασύλου)] (Ηνωμένο Βασίλειο), απόφαση της 20ής Ιανουαρίου 2022, XX (PJAK – sur place activities – Facebook) Iran CG [2022] UKUT 23 (IAC).

συνδεδεμένη χώρα, όταν ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 604/2013 ⁽⁷⁴⁾ δεν έχει πλέον εφαρμογή ή δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση του αιτούντος. Οι πληροφορίες αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εξέταση της αίτησης στη χώρα ασύλου, καθώς μπορούν να παράσχουν στοιχεία σε σχέση με τις προηγούμενες δηλώσεις του αιτούντος και τα αποδεικτικά στοιχεία που παρασχέθηκαν από τον ίδιο κατά τη διάρκεια της άλλης διαδικασίας.

Για τυχόν αιτήματα λήψης αντιγράφων από τον διοικητικό φάκελο του αιτούντος από άλλη χώρα μπορεί να απαιτείται η συναίνεση του αιτούντος λόγω εμπιστευτικότητας.

Σχετική έκδοση του EUAA

Για αναλυτική καθοδήγηση σχετικά με τα αιτήματα προς άλλα κράτη μέλη για την παροχή πληροφοριών, ανατρέξτε στον πρακτικό οδηγό της EASO [Recommendations on Information Exchange between Dublin Units](#) (Συστάσεις σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των μονάδων του Δουβλίνου), Δεκέμβριος 2021.

(j) Γλωσσική ανάλυση, αξιολόγηση ή ένδειξη

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Ανάλογα με την εθνική πρακτική, ενδέχεται να έχετε πρόσβαση σε εξατομικευμένη γλωσσική αξιολόγηση, ένδειξη ή ανάλυση, η οποία θα μπορούσε να σας δώσει κάποιες (λιγότερο ή περισσότερο επίσημες) προτάσεις σε σχέση με τον πιθανό τρόπο καταγωγής ή το εθνοτικό προφίλ του αιτούντος. Η γλωσσική ανάλυση δεν αποκαλύπτει τη χώρα ιθαγένειας του αιτούντος καθαυτήν, αλλά τον τόπο (ή έναν από τους τόπους) όπου ο αιτών έχει κοινωνικοποιηθεί διαμένοντας εκεί για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και αλληλεπιδρώντας με την κοινότητα. Να έχετε υπόψη ότι μια γλώσσα μπορεί να αποτελείται από διαφορετικές διαλέκτους, ανάλογα με την περιοχή καταγωγής ή την κοινωνική τάξη του ομιλητή, και ότι σε μια πόλη μπορούν να μιλούνται διάφορες γλώσσες, μεταξύ άλλων και από θύλακες κοινοτήτων της διασποράς. Σε ορισμένες χώρες καταγωγής, μια διάλεκτος της γλώσσας μπορεί να συνδέεται περισσότερο με την εθνοτική καταγωγή ή τη σχέση με φατρίες παρά με τον τόπο καταγωγής ή διαμονής. Η προφορική γλώσσα είναι επίσης ρευστή, καθώς ενδέχεται να υπάρχουν διαφοροποιήσεις στο λεξιλόγιο και στην προφορά ανάλογα με το πλαίσιο στο οποίο διαμένει ο αιτών. Ένας αιτών που έχει την ιθαγένεια την οποία δηλώνει μπορεί να μην είναι σε θέση να μιλήσει ή μπορεί να μιλά με δυσκολία την εθνική γλώσσα του, εάν, για παράδειγμα, έχει ζήσει στο εξωτερικό για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Υπάρχει ένα ολόκληρο φάσμα πιθανών γλωσσικών εκτιμήσεων, το οποίο περιλαμβάνει από επίσημες επιστημονικές μεθόδους έως πιο ανεπίσημες διαδικασίες. Επομένως, η αξιοπιστία τους μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με τον τρόπο εκπόνησης των εκθέσεων ανάλυσης ή

⁽⁷⁴⁾ [Κανονισμός \(ΕΕ\) αριθ. 604/2013](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (αναδιτύπωση) (ΕΕ L 180 της 29.6.2013, σ. 31) (αναφέρεται επίσης ως «κανονισμός Δουβλίνου III»).

εκτίμησης (από γλωσσικούς εμπειρογνώμονες ή τεχνητή νοημοσύνη, με βάση ηχογραφήσεις των αιτούντων, καταλόγους σημείων ελέγχου λεξιλογίου κ.λπ.).

Οι μέθοδοι αναγνώρισης ενδείξεων γλώσσας πρέπει να διακρίνονται σαφώς από τις μεθόδους γλωσσικής ανάλυσης. Οι μέθοδοι αναγνώρισης ενδείξεων γλώσσας είναι λιγότερο αξιόπιστες από τη γλωσσική ανάλυση και δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως αποδεικτικά στοιχεία στα δικαστήρια, αλλά μπορούν να διενεργηθούν ταχύτερα, παρέχοντας μια πρώτη ένδειξη ότι ο τόπος καταγωγής που έχει δηλωθεί δεν αντιστοιχεί στη γλώσσα που μιλά ο αιτών. Εφόσον επισημανθεί αυτή η ένδειξη, απαιτείται περαιτέρω εξέταση, είτε μέσω διεξοδικής γλωσσικής ανάλυσης, είτε μέσω συνέντευξης επαλήθευσης της χώρας ιθαγένειας, είτε με συνδυασμό και των δύο.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η γλωσσική αξιολόγηση ή οι ενδείξεις, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης λίστας ελέγχου, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με μεγάλη προσοχή κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας.

(κ) Ιατρικές, ψυχιατρικές και ψυχολογικές γνωματεύσεις

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Ανάλογα με την εκάστοτε υπόθεση και τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος, τα αποδεικτικά στοιχεία ιατρικής φύσεως, συμπεριλαμβανομένων των αποδεικτικών στοιχείων ψυχιατρικής και ψυχολογικής φύσεως, μπορεί να είναι ιδιαίτερα πολύτιμα για την αξιολόγηση, καθώς μπορούν να αποσαφηνίσουν διάφορες πτυχές της αίτησης.

- Από τα στοιχεία αυτά ενδέχεται να προκύψουν ενδείξεις σχετικά με την ικανότητα του αιτούντος να συλλέξει και/ή να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων προφορικών και γραπτών δηλώσεων. Ως εκ τούτου, τα αποδεικτικά στοιχεία ιατρικής φύσεως μπορούν να επηρεάσουν όχι μόνο τις προσδοκίες σας όσον αφορά την ικανότητα του αιτούντος να τεκμηριώσει την αίτησή του, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο αξιολογείτε την αξιοπιστία των δηλώσεών του (σχετικά με τους παράγοντες στρέβλωσης, βλ. ενότητα [2.3.1. «Παράγοντες που σχετίζονται με τον αιτούντα»](#) στο Βήμα 2).

Παράδειγμα του αντικτύπου των αποδεικτικών στοιχείων ιατρικής φύσεως στη συλλογή πληροφοριών

Ένας αιτών που πάσχει από διαταραχή μετατραυματικού στρες (ΔΜΣ) ενδέχεται να μην είναι σε θέση να προβεί στις ενέργειες οι οποίες θα απαιτούνταν κανονικά για τη συλλογή των αποδεικτικών στοιχείων που έχει στη διάθεσή του.

- Μπορεί να παρέχει ενδείξεις για τυχόν ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις που πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή.
- Μπορεί να θεωρηθεί ως αποδεικτικό στοιχείο το οποίο υποστηρίζει τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά που σχετίζονται με γεγονότα του παρελθόντος τα οποία ο αιτών ισχυρίζεται ότι έχει βιώσει.

Παράδειγμα αποδεικτικών στοιχείων που τεκμηριώνουν γεγονότα του παρελθόντος

Ο αιτών προσκομίζει ιατρική βεβαίωση σχετική με τις ουλές που εμφανίζονται στο σώμα του και οι οποίες, σύμφωνα με τα λεγόμενά του, είναι αποτέλεσμα βασανιστηρίων στη χώρα καταγωγής του.

- Μπορεί να παρέχει ενδείξεις προσωπικών περιστάσεων οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν την εκτίμηση κινδύνου ή περαιτέρω ενδείξεις που υποστηρίζουν τις εν λόγω περιστάσεις

Παράδειγμα αποδεικτικών στοιχείων που τεκμηριώνουν προσωπικές περιστάσεις

Ανάλογα με την εθνική πρακτική, εάν ο αιτών υποβάλει ιατρικό πιστοποιητικό το οποίο βεβαιώνει ότι είναι άτομο με αναπηρία, εάν η περίπτωση αυτή μπορεί να θεωρηθεί αποδεδειγμένη, και ανάλογα με τη συγκεκριμένη υπόθεση και τη σοβαρότητα της αναπηρίας, η συγκεκριμένη περίπτωση μπορεί να θεωρηθεί επιβαρυντική. Αυτό ισχύει όταν συντρέχει περίπτωση αδιάκριτης άσκησης βίας στο πλαίσιο εσωτερικής ή διεθνούς σύρραξης και μπορεί να επηρεάσει την εκτίμηση κινδύνου.

Η αναζήτηση γνώμης ειδικού μπορεί να είναι ιδιαίτερα χρήσιμη, μεταξύ άλλων σε υποθέσεις αιτούντων με προβλήματα ψυχικής υγείας, διαγνωσμένη ψυχιατρική ή σωματική πάθηση, χρόνια νόσο ή αναπηρία ή αιτούντων που έχουν υποστεί σοβαρές μορφές βίας, είναι θύματα βασανιστηρίων ή εμπορίας ανθρώπων.

Είναι δικός σας ρόλος να αναγνωρίζετε τους αιτούντες με δυνητικά χαρακτηριστικά ευαλωτότητας και ειδικές ανάγκες και, κατά συνέπεια, μπορεί επίσης να εμπίπτει στον ρόλο σας, ανάλογα με την εθνική πρακτική, να τους παραπέμψετε σε ειδικούς προκειμένου να διευκρινιστεί η σωματική και ψυχική τους κατάσταση.

Οι αιτούντες μπορούν επίσης να υποβάλουν με δική τους πρωτοβουλία οποιουδήποτε είδους αποδεικτικά στοιχεία ιατρικής φύσεως. Επομένως, το ζήτημα είναι η αποδεικτική ισχύς των εν λόγω στοιχείων [βλ. Βήμα 2, ενότητα [2.1.4. στοιχείο α\) «Αποδεικτικά στοιχεία ιατρικής και ψυχολογικής φύσεως»](#)]. Το κλινικό ιστορικό ή οι ιατρικές συνταγές μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμα αποδεικτικά στοιχεία. Αποδεικτικά στοιχεία από ειδικούς μπορούν να εκδίδονται στη χώρα καταγωγής του αιτούντος, στις χώρες διέλευσης ή στη χώρα υποδοχής.

Πρωτόκολλο της Κωνσταντινούπολης ⁽⁷⁵⁾

Το πρωτόκολλο της Κωνσταντινούπολης είναι ένα σύνολο διεθνών προτύπων που διέπουν την έρευνα σχετικά με θύματα βασανιστηρίων και άλλης σκληρής, απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας. Το πρωτόκολλο βοηθά τους επαγγελματίες να τεκμηριώνουν τις ενδείξεις βασανιστηρίων ή άλλης απάνθρωπης μεταχείρισης.

Οι ιατροδικαστικές εκτιμήσεις που διενεργούνται σύμφωνα με το πρωτόκολλο της Κωνσταντινούπολης υποστηρίζουν την τεκμηρίωση τόσο των ψυχικών όσο και των σωματικών ενδείξεων βασανιστηρίων ή άλλης απάνθρωπης μεταχείρισης. Υποστηρίζουν επίσης την τεκμηρίωση των επιπτώσεων της εν λόγω μεταχείρισης στο άτομο. Επομένως, μέσω του πρωτοκόλλου παρέχεται τυποποιημένη αξιολόγηση, η οποία δεν περιορίζεται στις σωματικές ενδείξεις πιθανής κακομεταχείρισης.

Η παραπομπή σε τέτοιου είδους ιατροδικαστικές εκτιμήσεις μπορεί να είναι ιδιαίτερα σημαντική, για παράδειγμα όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι ο αιτών δεν είναι σε θέση να παράσχει συνεκτικές δηλώσεις σχετικά με προηγούμενες εμπειρίες του λόγω ψυχολογικού τραύματος.

(l) Εκτίμηση της ηλικίας

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Ως εκτίμηση της ηλικίας νοείται η διαδικασία με την οποία οι αρχές επιδιώκουν να εκτιμήσουν τη χρονολογική ηλικία ή το ηλικιακό φάσμα ενός ατόμου προκειμένου να εξακριβώσουν αν είναι ενήλικας ή παιδί ⁽⁷⁶⁾. Ωστόσο, η ηλικία ενός ατόμου δεν μπορεί να εξακριβωθεί με βεβαιότητα με καμία μέθοδο εκτίμησης της ηλικίας και η εκτίμηση της ηλικίας δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται χωρίς να υπάρχει ανάγκη. Μόνο όταν προκύψουν βάσιμες αμφιβολίες σχετικά με το αν ο αιτών είναι ανήλικος ή ενήλικας η αρμόδια αρχή μπορεί να ζητήσει από τον αιτούντα να υποβληθεί σε διαδικασία εκτίμησης της ηλικίας για την οποία απαιτείται ιατρική εξέταση. Εάν εξακολουθούν να υπάρχουν αμφιβολίες σχετικά με την ηλικία του αιτούντος μετά τη διαδικασία εκτίμησης της ηλικίας, πρέπει να θεωρήσετε ότι ο αιτών είναι ανήλικος ⁽⁷⁷⁾. Για περισσότερες πληροφορίες, συμβουλευτείτε τον πρακτικό οδηγό του EUAA σχετικά με το θέμα ⁽⁷⁸⁾.

(m) Εκθέσεις από άλλους επαγγελματίες

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Ενδέχεται επίσης να υπάρχουν διαθέσιμες εκθέσεις από άλλους επαγγελματίες, για παράδειγμα εκθέσεις που συντάχθηκαν από άλλους εξειδικευμένους εμπειρογνώμονες ή από επαγγελματίες που βρίσκονται σε τακτική επαφή με τον αιτούντα.

⁽⁷⁵⁾ Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (OHCHR), *Istanbul Protocol: Manual on the effective investigation and documentation of torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment* (Πρωτόκολλο της Κωνσταντινούπολης: Εγχειρίδιο για την αποτελεσματική διερεύνηση και τεκμηρίωση βασανιστηρίων και άλλης σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας), Σειρά Επαγγελματικής Κατάρτισης Αριθ. 8/Rev. 1, 2004.

⁽⁷⁶⁾ EASO, *Πρακτικός οδηγός σχετικά με τον υπολογισμό της ηλικίας — Δεύτερη έκδοση*, Σεπτέμβριος 2018.

⁽⁷⁷⁾ Βλ. άρθρο 25 παράγραφος 5 της ΟΔΑ (αναδιατύπωση).

⁽⁷⁸⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την ηλικία ως ουσιώδες πραγματικό περιστατικό, τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία και την ευρεία ερμηνεία των αποδεκτών εγγράφων, καθώς και για ανάλυση των αποδεικτικών στοιχείων, βλ. EASO, *Πρακτικός οδηγός σχετικά με τον υπολογισμό της ηλικίας — Δεύτερη έκδοση*, Σεπτέμβριος 2018, σ. 25, 49 και 52.

Ο αιτών μπορεί να υποβάλει ως αποδεικτικά στοιχεία ή εσείς οι ίδιοι μπορεί να έχετε πρόσβαση σε εκθέσεις εμπειρογνομόνων στον τομέα της προστασίας του παιδιού ή εμπειρογνομόνων σε θέματα σεξουαλικής και έμφυλης βίας, για παράδειγμα. Αποδεικτικά στοιχεία από άλλους εμπειρογνώμονες μπορεί να είναι μεταξύ άλλων εκθέσεις και άλλα είδη πληροφοριών που παρέχονται από εμπειρογνώμονες επί ειδικών θεμάτων, όπως επί πολιτιστικών και θρησκευτικών ζητημάτων ⁽⁷⁹⁾.

Δηλώσεις ή εκθέσεις από επαγγελματίες που βρίσκονται σε επαφή με αιτούντες μπορεί επίσης να είναι χρήσιμες προκειμένου να είστε ενήμεροι σχετικά με ορισμένες πτυχές, όπως πιθανά ιατρικά ζητήματα τα οποία θα πρέπει να γνωρίζετε αλλά δεν έχουν (ακόμη) επαληθευτεί μέσω ιατρικής γνωμάτευσης.

Οι κοινωνικοί λειτουργοί διαθέτουν άμεση πληροφόρηση σχετικά με τον αιτούντα και ενδέχεται να εκφράζουν ανησυχίες σχετικά με τη συμπεριφορά του ή με άλλες πτυχές της ζωής του στη χώρα υποδοχής. Με κατάλληλους διαύλους επικοινωνίας και με συνεργασία μεταξύ των αποφαινόμενων αρχών και άλλων ενδιαφερόμενων φορέων, όπως οι αρχές υποδοχής, οι χειριστές υποθέσεων μπορούν να επωφεληθούν από πληροφορίες που θα τους χρησιμεύσουν για να διενεργήσουν ορθά την αξιολόγησή τους.

(η) Αποδεικτικά στοιχεία που συνιστούν παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων του αιτούντος

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Δεδομένου ότι ο αιτών μπορεί ελεύθερα να υποβάλει αποδεικτικά στοιχεία για να υποστηρίξει την αίτησή του, η αποφαινόμενη αρχή πρέπει να αποδέχεται και να αξιολογεί όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που υποβάλλονται, χωρίς περιορισμούς, εκτός εάν η ίδια η υποβολή θα οδηγούσε σε παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων του αιτούντος. Η συλλογή και η αποδοχή αποδεικτικών στοιχείων θα πρέπει να συνάδουν με τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) και τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, όπως το δικαίωμα σεβασμού της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας (άρθρο 1 της ΕΣΔΑ και άρθρο 1 του Χάρτη της ΕΕ), το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής (άρθρο 8 της ΕΣΔΑ και άρθρο 7 του Χάρτη της ΕΕ) και η γενική και απόλυτη απαγόρευση των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης (άρθρο 3 της ΕΣΔΑ και άρθρα 3 και 4 του Χάρτη της ΕΕ).

Παρότι μια αρχή μπορεί να ζητήσει την υποβολή πραγματογνωμοσύνης, «ο τρόπος διενέργειας της πραγματογνωμοσύνης αυτής πρέπει να είναι σύμφωνος, μεταξύ άλλων, προς τα κατοχυρούμενα από τον Χάρτη θεμελιώδη δικαιώματα» ⁽⁸⁰⁾.

Κατά την εξέταση και την αποδοχή των αποδεικτικών στοιχείων, η αποφαινόμενη αρχή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη σοβαρότητα της παρέμβασης την οποία δημιουργούν τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία στο δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και να αξιολογεί αν η εν λόγω παρέμβαση μπορεί να θεωρηθεί ανάλογη με το όφελος στο οποίο θα μπορούσε ενδεχομένως να αντιστοιχεί για την αξιολόγηση των πραγματικών περιστατικών της ατομικής αίτησης ⁽⁸¹⁾.

⁽⁷⁹⁾ Άρθρο 10 παράγραφος 3 στοιχείο δ) της ΟΔΑ (αναδιατύπωση).

⁽⁸⁰⁾ Απόφαση του ΔΕΕ της 25ης Ιανουαρίου 2018, [F κατά Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal](#), C-473/16, EU:C:2018:36, σκέψη 48. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ](#).

⁽⁸¹⁾ Απόφαση του ΔΕΕ της 25ης Ιανουαρίου 2018, [F κατά Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal](#), C-473/16, EU:C:2018:36, σκέψεις 55 και επ. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ](#).

Αποτελεί καθήκον των αρχών να αξιολογούν τη συνάφεια των υποβαλλόμενων αποδεικτικών στοιχείων για την τεκμηρίωση των υπό εξέταση πραγματικών περιστατικών.

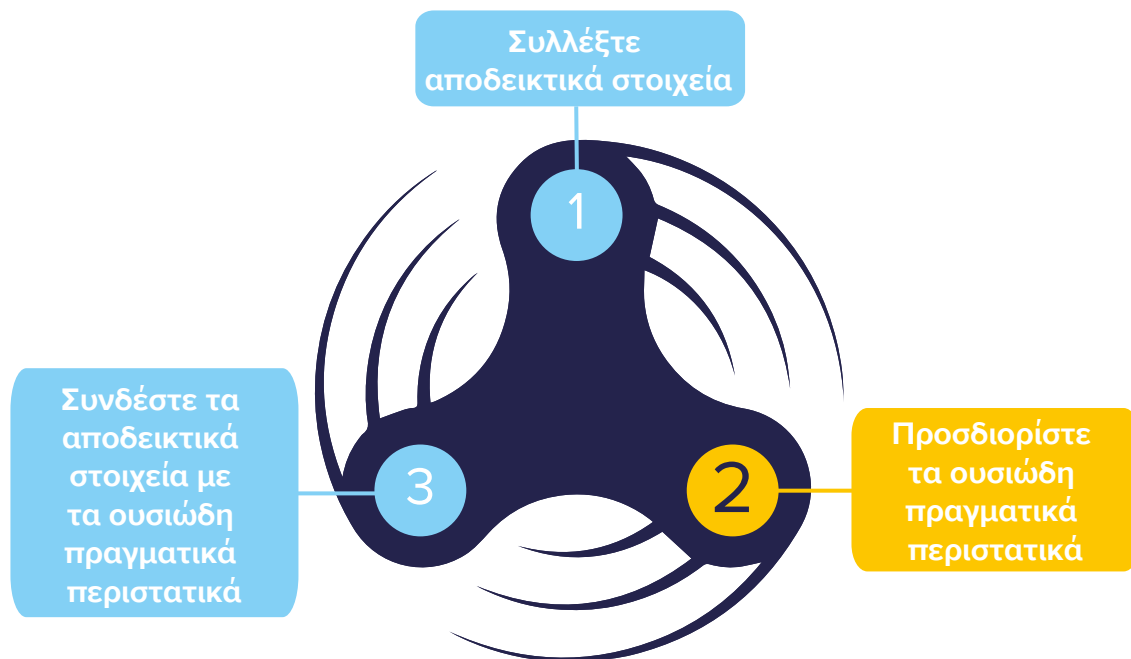
Ειδικότερα, όπως διευκρινίζεται από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), οι αρχές δεν πρέπει να χρησιμοποιούν εξευτελιστικές μεθόδους απευθύνοντας ερωτήσεις σχετικά με τις σεξουαλικές πρακτικές του αιτούντος, ζητώντας αποδεικτικά στοιχεία για τις σεξουαλικές του δραστηριότητες και υποβάλλοντάς τον σε εξετάσεις με σκοπό την εξακρίβωση του σεξουαλικού του προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου του ⁽⁸²⁾.

Ο σεβασμός των εν λόγω θεμελιωδών δικαιωμάτων απαγορεύει στην αποφαινόμενη αρχή να δέχεται, για παράδειγμα, από τον αιτούντα την υποβολή βιντεοσκοπημένων λήψεων των ερωτικών του συνευρέσεων για την τεκμηρίωση μιας αίτησης η οποία στηρίζεται στον σεξουαλικό προσανατολισμό. Το ΔΕΕ έκρινε ότι «αν θεωρηθεί ότι επιτρέπεται ή κρίνεται παραδεκτή η χρήση τέτοιου είδους αποδείξεων, τούτο θα αποτελέσει κίνητρο και για άλλους αιτούντες και θα ισοδυναμεί, de facto, με εξαναγκασμό των προσώπων αυτών να προσφύγουν στη χρήση τέτοιων αποδεικτικών στοιχείων» ⁽⁸³⁾. Σε πολλές περιπτώσεις, τέτοιου είδους αποδεικτικά στοιχεία δεν θεωρούνται σημαντικά για την τεκμηρίωση του σεξουαλικού προσανατολισμού.

1.2. Προσδιορίστε και διατυπώστε τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Διάγραμμα 5. Προσδιορίστε τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά

⁽⁸²⁾ Απόφαση του ΔΕΕ της 2ας Δεκεμβρίου 2014, [A, B, C κατά Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#), C-148/13 έως C-150/13, EU:C:2014:2406, σκέψεις 59-66. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ](#).

⁽⁸³⁾ Απόφαση του ΔΕΕ της 2ας Δεκεμβρίου 2014, [A, B, C κατά Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#), C-148/13 έως C-150/13, EU:C:2014:2406, σκέψεις 59-66. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ](#).

Τι είναι τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά;

Τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά είναι τα (προβαλλόμενα) πραγματικά περιστατικά και οι περιστάσεις που συνδέονται με ένα ή περισσότερα από τα στοιχεία που περιλαμβάνει ο ορισμός του πρόσφυγα ⁽⁸⁴⁾ ή του προσώπου που δικαιούται επικουρική προστασία ⁽⁸⁵⁾ και άπτονται του πυρήνα της αίτησης.

Δεδομένου ότι τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά συνδέονται άμεσα με τις προϋποθέσεις χορήγησης διεθνούς προστασίας, ο ορθός προσδιορισμός τους είναι απαραίτητος για την αξιολόγηση της αξιοπιστίας και την εκτίμηση του κινδύνου. Τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά καθορίζουν το πεδίο εφαρμογής της αξιολόγησης και σας βοηθούν να διαμορφώσετε δομημένα το σκεπτικό σας. Κατά την εξέταση της αίτησης λαμβάνονται υπόψη μόνο τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία συνδέονται με τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά που έχουν προσδιοριστεί.

Ο προσδιορισμός των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών είναι μια διαρκής διαδικασία. Ξεκινά καθώς εξοικειώνεστε με την υπόθεση ελέγχοντας τις πληροφορίες που είναι διαθέσιμες από την καταχώριση και τυχόν πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία έχει υποβάλει ο αιτών πριν από την προσωπική συνέντευξη. Συνεχίζεται κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης, μέσω της συλλογής δηλώσεων και όλων των άλλων αποδεικτικών στοιχείων, ενώ νέα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά μπορούν να προσδιοριστούν ακόμη και κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας και την εκτίμηση κινδύνου.

1.2.1. Προσδιορίστε τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά

(α) Προσδιορίστε τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά με βάση τα κριτήρια επιλεξιμότητας

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Για τον ορθό προσδιορισμό των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών, ξεκινήστε με τα **κριτήρια επιλεξιμότητας** που απορρέουν από τους νομικούς ορισμούς του πρόσφυγα και του προσώπου που δικαιούται επικουρική προστασία.

Αναλύοντας τα διάφορα στοιχεία των ορισμών του «πρόσφυγα» και του «προσώπου που δικαιούται επικουρική προστασία», δηλαδή τα κριτήρια επιλεξιμότητας, θα μπορέσετε να προσδιορίσετε ορθά τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά που αφορούν μια συγκεκριμένη αίτηση.

⁽⁸⁴⁾ Άρθρο 1 Α παράγραφος 2 της [Σύμβασης του 1951 για το καθεστώς των προσφύγων](#) της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, Γενεύη, 28 Ιουλίου 1951, Ηνωμένα Έθνη, Σειρά Συνθηκών, τ. 189, σ. 137, και [Πρωτόκολλο για τη νομική κατάσταση των προσφύγων](#), 31 Ιανουαρίου 1967, Ηνωμένα Έθνη, Σειρά Συνθηκών, τ. 606, σ. 267 (αναφέρεται ως «Σύμβαση της Γενεύης» στη νομοθεσία της ΕΕ για το άσυλο, καθώς και από το ΔΕΕ)· άρθρο 2 στοιχείο δ) της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση).

⁽⁸⁵⁾ Άρθρο 2 στοιχείο στ) και άρθρο 15 της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση).

Πίνακας 1. Κριτήρια επιλεξιμότητας

Ορισμός του πρόσφυγα	Ορισμός του προσώπου που δικαιούται επικουρική προστασία
1. υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής ο οποίος βρίσκεται εκτός της χώρας καταγωγής του ή της χώρας της προηγούμενης συνήθους διαμονής του	
2α. έχει βάσιμο φόβο δίωξης	2β. υπάρχουν ουσιώδεις λόγοι να αντιμετωπίσει πραγματικό κίνδυνο να υποστεί σοβαρή βλάβη ⁽⁸⁶⁾
3. για λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, πολιτικών πεποιθήσεων ή ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας	—
4. δεν είναι σε θέση ή, λόγω του βάσιμου φόβου ή κινδύνου, δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της χώρας καταγωγής ή δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να επιστρέψει στην προηγούμενη χώρα συνήθους διαμονής	
5. δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί αποκλεισμού ⁽⁸⁷⁾	

Ξεκινάτε προσδιορίζοντας τα πραγματικά περιστατικά που σχετίζονται με την **ιθαγένεια (1)** και την ταυτότητα του αιτούντος, καθώς και όλα τα συναφή πραγματικά περιστατικά του παρελθόντος και του παρόντος και τις συμβάλλουσες προσωπικές περιστάσεις βάσει των οποίων τεκμηριώνονται οι **φόβοι του αιτούντος και οι κίνδυνοι κατά την επιστροφή (2)**. Στη συνέχεια, για καθένα από τα πραγματικά περιστατικά που τεκμηριώνουν τους φόβους και τους κινδύνους κατά την επιστροφή, εξετάζετε τους **λόγους (3)** που τους προκάλεσαν ή τους προκαλούν και τους λόγους για τους οποίους ο αιτών δεν μπορεί να θέσει εαυτόν υπό την **προστασία (4)** της χώρας καταγωγής του. Αυτά τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά πρέπει να συμπληρώνονται με κάθε πιθανό περιστατικό το οποίο μπορεί να οδηγεί σε **αποκλεισμό (5)**. Επισημαίνεται ότι η ιθαγένεια του αιτούντος θα είναι επίσης καθοριστική για την εξέταση των φόβων ή των κινδύνων, και ειδικότερα για τη διαθεσιμότητα εθνικής προστασίας. Επομένως, η ιθαγένεια, ή η έλλειψή της, αποτελεί εξ ορισμού ουσιώδες πραγματικό περιστατικό.

Ως εκ τούτου, με βάση τα κριτήρια επιλεξιμότητας, θα προσδιοριστούν οι ακόλουθες ομάδες ουσιωδών πραγματικών περιστατικών:

1. η ιθαγένεια (ή οι ιθαγένειες) ή η έλλειψη ιθαγένειας του αιτούντος·
2. πραγματικά περιστατικά βάσει των οποίων τεκμηριώνονται οι μελλοντικοί φόβοι ή οι κίνδυνοι κατά την επιστροφή·

⁽⁸⁶⁾ Άρθρο 15 της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση): «Η σοβαρή βλάβη συνίσταται σε:

α) θανατική ποινή ή εκτέλεση· ή

β) βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία του αιτούντος στη χώρα καταγωγής του· ή γ) σοβαρή και προσωπική απειλή κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας αμάχου λόγω αδιάκριτης ασκήσεως βίας σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύρραξης.»

⁽⁸⁷⁾ Οι διατάξεις περί αποκλεισμού αναφέρονται στα άρθρα 12 και 17 της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση). Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. επίσης EASO, [Πρακτικός οδηγός: Αποκλεισμός](#), Ιανουάριος 2017.

3. λόγοι για τους φόβους ή τους κινδύνους που έχουν προσδιοριστεί·
4. διαθεσιμότητα ή έλλειψη προστασίας έναντι του φόβου ή του κινδύνου·
5. πραγματικά περιστατικά τα οποία σχετίζονται με ενδεχόμενο αποκλεισμό.

Να έχετε υπόψη ότι ο αιτών μπορεί να μη γνωρίζει κατ' ανάγκη τι είναι συναφές με την εξέταση της αίτησής του. Επομένως, μπορεί να σας εκθέσει διάφορους φόβους και προβλήματα που είναι σημαντικά για τον ίδιο, ωστόσο δεν είναι κατ' ανάγκη συναφή με τη διεθνή προστασία. Ως χειριστής υποθέσεων, οφείλετε να γνωρίζετε τα κριτήρια επιλεξιμότητας και, βάσει αυτών, να αποφασίσετε ποιες πτυχές της αίτησης είναι συναφείς και, επομένως, θα προσδιοριστούν ως ουσιώδη πραγματικά περιστατικά.

Ο πίνακας που ακολουθεί αποτυπώνει τη σύνδεση μεταξύ των κριτηρίων επιλεξιμότητας και των πραγματικών περιστατικών και περιστάσεων και παρουσιάζει ορισμένες βασικές ερωτήσεις που θα μπορούσαν να σας καθοδηγήσουν στον προσδιορισμό των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών που αφορούν μια αίτηση. Αυτές οι ενδεικτικές ερωτήσεις καθοδήγησης προτείνονται ως βοήθημα για τον προσδιορισμό των πραγματικών περιστατικών. Θα πρέπει να συμπληρωθούν με λεπτομερείς διερευνητικές ερωτήσεις για να διαπιστωθούν όλα τα συναφή πραγματικά περιστατικά, ανάλογα με τις περιστάσεις της υπόθεσης. Όντας ενδεικτικές, οι ερωτήσεις αυτές μπορεί να μην είναι συναφείς για όλες τις υποθέσεις και, όταν χρησιμοποιούνται ως οδηγός για τη διεξαγωγή της προσωπικής συνέντευξης, θα πρέπει να προσαρμόζονται κατάλληλα για την εκάστοτε υπόθεση ⁽⁸⁸⁾.

Πίνακας 2. Ερωτήσεις καθοδήγησης για τον προσδιορισμό ουσιωδών πραγματικών περιστατικών

Κριτήρια επιλεξιμότητας	Προσδιορίστε τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά που σχετίζονται με τα κριτήρια επιλεξιμότητας	Ερωτήσεις καθοδήγησης που βοηθούν στον προσδιορισμό των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών (ενδεικτικά)
1. Υπήκοος τρίτης χώρας εκτός της χώρας καταγωγής / προηγούμενης συνήθους διαμονής	Προσδιορίστε τα πραγματικά περιστατικά που σχετίζονται με την ιθαγένεια του αιτούντος ή την έλλειψή της	• Ποια είναι η ιθαγένεια ή η χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής του αιτούντος; • Άλλες ιθαγένειες που ενδεχομένως έχει ή δικαιούται ο αιτών; • Διατρέχει ο αιτών κίνδυνο ως ανιθαγενής;

⁽⁸⁸⁾ Για περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με θέματα ή ερωτήσεις που μπορεί να αφορούν συγκεκριμένα προφίλ, συμβουλευτείτε: ΕΥΑΑ, [Πρακτικός οδηγός για τις πολιτικές πεποιθήσεις](#), Δεκέμβριος 2022· ΕΥΑΑ, [Πρακτικός οδηγός για τις συνεντεύξεις με αιτούντες άσυλο λόγω θρησκείας](#), Νοέμβριος 2022· ΕΑΣΟ, [Πρακτικός οδηγός για την εφαρμογή της εναλλακτικής δυνατότητας εγχώριας προστασίας](#), Μάιος 2021· ΕΑΣΟ, [Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας](#), Μάρτιος 2020· ΕΑΣΟ, [Πρακτικός οδηγός: Αποκλεισμός](#), Ιανουάριος 2017.

Κριτήρια επιλεξιμότητας	Προσδιορίστε τα ουσιαστικά πραγματικά περιστατικά που σχετίζονται με τα κριτήρια επιλεξιμότητας	Ερωτήσεις καθοδήγησης που βοηθούν στον προσδιορισμό των ουσιαστικών πραγματικών περιστατικών (ενδεικτικά)
2. Βάσιμος φόβος δίωξης ή πραγματικός κίνδυνος σοβαρής βλάβης	Προσδιορίστε τα πραγματικά περιστατικά που σχετίζονται με μελλοντικούς φόβους ή κινδύνους κατά την επιστροφή και τις περιστάσεις που συμβάλλουν σε αυτούς	• Τι έχει συμβεί στον αιτούντα στο παρελθόν και μπορεί ενδεχομένως να ισοδυναμεί (ακόμη και σωρευτικά) με δίωξη ή σοβαρή βλάβη; • Τι έχει συμβεί στην οικογένεια / στους φίλους / σε κοντινά πρόσωπα του αιτούντος σε παρόμοιες περιστάσεις; • Ποια πραγματικά περιστατικά, καταστάσεις ή περιστάσεις του παρελθόντος και του παρόντος προκαλούν τον φόβο ή τους κινδύνους; • Ποιες προσωπικές περιστάσεις ενδέχεται να επηρεάσουν τον κίνδυνο δίωξης/βλάβης του αιτούντος; • Ποιος ή ποιοι είναι οι φορείς για τα προβλήματα και/ή τις απειλές που δέχτηκε στο παρελθόν, και ποια ήταν η θέση, το επίπεδο εξουσίας και η ιδιότητα των εν λόγω φορέων;
3. Για λόγους φυλής, εθνικότητας, θρησκείας, πολιτικών πεποιθήσεων ή ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας	Προσδιορίστε τα πραγματικά περιστατικά που σχετίζονται με τους λόγους για τους οποίους ο αιτών φοβάται ότι απειλείται	• Για ποιους λόγους ο αιτών φοβόταν ή φοβάται ότι απειλείται; • Ποια είναι τα κίνητρα των υπευθύνων δίωξης, σύμφωνα με τον αιτούντα; • Σε ποιους λόγους οφείλεται η επικαλούμενη έλλειψη προστασίας;

Κριτήρια επιλεξιμότητας	Προσδιορίστε τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά που σχετίζονται με τα κριτήρια επιλεξιμότητας	Ερωτήσεις καθοδήγησης που βοηθούν στον προσδιορισμό των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών (ενδεικτικά)
4. Αδυναμία ή απροθυμία να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της χώρας καταγωγής / συνήθους διαμονής	Προσδιορίστε τα πραγματικά περιστατικά που σχετίζονται με την επικαλούμενη έλλειψη προστασίας	• Ποιος ή ποιοι είναι οι υπεύθυνοι προστασίας και ποια είναι η ικανότητά τους να παρέχουν προστασία από τα προβλήματα; • Τι είδους προστασία (και σε ποιον βαθμό) έλαβε ο αιτών και, εάν όχι, γιατί δεν προσφέρθηκε και από ποιους παράγοντες επηρεάζεται η διαθεσιμότητα προστασίας; • Υπάρχει περιοχή στη χώρα καταγωγής η οποία μπορεί να προσφέρει δυνατότητα εσωτερικής μετεγκατάστασης ΕΔΕΠ; ⁽⁸⁹⁾
5. Δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί αποκλεισμού	Προσδιορίστε τυχόν στοιχεία που σχετίζονται με τον αποκλεισμό	• Υπάρχουν ενδείξεις στο προφίλ ή στις ενέργειες του αιτούντος ότι συντρέχει περίπτωση αποκλεισμού;

Να θυμάστε ότι ο προσδιορισμός των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών από μόνος του δεν περιλαμβάνει τη νομική αξιολόγηση. Ο προσδιορισμός απλώς υποδεικνύει ποια πραγματικά περιστατικά ή περιστάσεις είναι συναφή για την εξέταση της αίτησης και μπορούν να τεκμηριώσουν τα διάφορα κριτήρια επιλεξιμότητας βάσει του ορισμού της διεθνούς προστασίας.

(b) Ουσιώδη πραγματικά περιστατικά που σχετίζονται με περιστατικά, καταστάσεις και περιστάσεις του παρελθόντος και του παρόντος

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Στα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά περιλαμβάνονται πιθανότατα **εμπειρίες, γεγονότα και συμβάντα** του παρελθόντος, γενικότερα στη χώρα καταγωγής, που συνέβησαν στον ίδιο τον αιτούντα ή σε κοντινά του πρόσωπα με σκοπό να βλάψουν τον αιτούντα ή άλλα πρόσωπα με παρόμοιο προφίλ. Τα γεγονότα του παρελθόντος μπορεί να τεκμηριώνουν τον φόβο ή τον κίνδυνο, καθώς και τους λόγους που τα προκάλεσαν και τη μη διαθεσιμότητα προστασίας, αλλά και να αποτελούν τη βάση για τον αποκλεισμό από τη διεθνή προστασία.

⁽⁸⁹⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά που μπορούν να προσδιοριστούν σε σχέση με την ΕΔΕΠ, βλ. ΕΑΣΟ, [Πρακτικός οδηγός για την εφαρμογή της εναλλακτικής δυνατότητας εγχώριας προστασίας](#), Μάιος 2021.

Ορθή πρακτική

Όταν διερευνάτε στο πλαίσιο της προσωπικής συνέντευξης ⁽⁹⁰⁾ τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά που σχετίζονται με περιστατικά ή γεγονότα του παρελθόντος, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τις 5 ερωτήσεις: τι, ποιος, γιατί, πότε, πού, ώστε να βεβαιωθείτε ότι θα συλλέξετε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για κάθε ουσιώδες πραγματικό περιστατικό. Για παράδειγμα, ποιο γεγονός συνέβη και υπό ποιες περιστάσεις; Πού έλαβε χώρα το γεγονός; Πότε συνέβη; Γιατί συνέβη;

Με αυτόν τον τρόπο μπορείτε να βεβαιωθείτε ότι θα συλλέξετε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με κάθε ουσιώδες πραγματικό περιστατικό κατά το στάδιο της συλλογής αποδεικτικών στοιχείων. Ως εκ τούτου, πριν διενεργήσετε την αξιολόγηση της αξιοπιστίας και την εκτίμηση κινδύνου, μπορείτε να ελέγξετε αν έχετε αρκετές πληροφορίες ώστε να προχωρήσετε σε διεξοδική εξέταση.

Παράδειγμα προσδιορισμού των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών: [Υπόθεση ακτιβίστριας από τη χώρα Β](#)

Αρκετά συμβάντα τα οποία αναφέρει στην αφήγησή της συνιστούν ουσιώδη πραγματικά περιστατικά διότι της επιβλήθηκαν με σκοπό να σταματήσει τις δραστηριότητές της, οι οποίες εκλαμβάνονται ως αντίθετες προς τα συμφέροντα της χώρας. Για παράδειγμα:

- ✓ Τον Ιανουάριο του 2022 οι ειδικές δυνάμεις εισέβαλαν στο σπίτι της αιτούσας κατά την απουσία της και σκότωσαν τον ξάδελφό της προκειμένου να την πιέσουν να σταματήσει τις δραστηριότητές της.
- ✓ Η αιτούσα ενεπλάκη σε τροχαίο ατύχημα, καθώς άγνωστο άτομο πείραξε τα φρένα του αυτοκινήτου της.

Όλα αυτά τα πραγματικά περιστατικά μπορούν να τεκμηριώσουν τον φόβο για τη ζωή και την ελευθερία της κατά την επιστροφή της και είναι, επομένως, ουσιώδη για την αίτηση.

Να έχετε υπόψη ότι ο αιτών μπορεί επίσης να εκφράσει φόβο σχετικά με την επιστροφή του με βάση **περιστατικά, δραστηριότητες, καταστάσεις ή (προσωπικές) περιστάσεις του παρόντος** που δεν έχουν προκαλέσει συμβάντα στο παρελθόν, αλλά μπορεί να οδηγήσουν σε συμβάντα στο μέλλον. Αυτό θα μπορούσε να συμβεί σε περίπτωση που οι πεποιθήσεις, η ταυτότητα και τα χαρακτηριστικά του αιτούντος είχαν διατηρηθεί κρυφά ή δεν είχαν εκφραστεί στη χώρα καταγωγής ή σε περίπτωση που ο αιτών εγκατέλειψε τη χώρα πριν του συμβεί κάτι, βασιζόμενος στη γνώση για τη μεταχείριση που υπέστησαν άλλα πρόσωπα σε παρόμοια κατάσταση. Άλλα σενάρια περιλαμβάνουν αλλαγές των συνθηκών στη χώρα

⁽⁹⁰⁾ Για περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με τη διεξαγωγή της προσωπικής συνέντευξης, συμβουλευτείτε τον οδηγό ΕΑΣΟ, [Πρακτικός οδηγός: Προσωπική συνέντευξη](#), Δεκέμβριος 2014.

καταγωγής ή γεγονότα που συνέβησαν μετά την αναχώρηση του αιτούντος, καθώς και νέες δραστηριότητες στις οποίες έχει επιδοθεί ο αιτών από τότε που ζει στη χώρα ασύλου (sur place αιτήσεις).

(c) Ουσιώδη πραγματικά περιστατικά που σχετίζονται με γνωστούς κινδύνους τους οποίους δεν επικαλέστηκε ο αιτών

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Στα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά ενδέχεται επίσης να περιλαμβάνονται περιστατικά και περιστάσεις που δεν προβάλλονται (ρητώς) από τον αιτούντα, ωστόσο μπορούν να προσδιοριστούν με βάση το προφίλ του και την κατάσταση στη χώρα καταγωγής.

Οι αιτούντες ενδέχεται να μην αποκαλύψουν πληροφορίες, μεταξύ άλλων λόγω φόβου, ντροπής, άγνοιας, κανονικοποίησης ή αποδοχής της κακομεταχείρισης ή των διακρίσεων ⁽⁹¹⁾. Οι αιτούντες μπορεί επίσης απλώς να μην αντιλαμβάνονται τον κίνδυνο ή να μη συνειδητοποιούν ότι ο κίνδυνος μπορεί να είναι συναφής στο πλαίσιο μιας αίτησης διεθνούς προστασίας. Όταν οποιοσδήποτε από αυτούς τους πιθανούς κινδύνους είναι γνωστός στις αρχές ασύλου, σύμφωνα με το καθήκον σας να συνεργάζεστε [βλ. ενότητα [1.1.1. στοιχείο β\) σημείο vi](#)] «Εξασφαλίστε σχετικές πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής και άλλα αποδεικτικά στοιχεία» και τη σχετική νομολογία ⁽⁹²⁾, πρέπει να προσδιορίσετε τα υποκείμενα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά και να τα ερευνήσετε με τον αιτούντα.

Παράδειγμα προσδιορισμού των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών: [Υπόθεση νεαρής γυναίκας από τη χώρα Γ](#)

Στην υπόθεση αυτή, γνωρίζετε ότι η αιτούσα είναι 19 ετών και ότι κατάγεται από χώρα στην οποία, σύμφωνα με τις ΠΧΚ, το ποσοστό της πρακτικής του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων είναι από τα υψηλότερα στον κόσμο, είναι διαδεδομένη σε ολόκληρη τη χώρα και επηρεάζει κορίτσια και νεαρές γυναίκες. Παρότι η αιτούσα δεν έχει εκφράσει φόβο ότι θα υποστεί ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων, θα πρέπει εντούτοις να διερευνήσετε με ευαισθησία το ζήτημα αυτό στο πλαίσιο της συνέντευξης, προκειμένου να διαπιστώσετε αν υπάρχουν στοιχεία τα οποία ενδέχεται να προκαλέσουν οποιονδήποτε κίνδυνο.

Κατά την περαιτέρω διερεύνηση του θέματος στη διάρκεια της συνέντευξης, η αιτούσα εξηγεί ότι δεν έχει υποβληθεί σε κλειτοριδεκτομή καθώς οι γονείς της επέμεναν να αρνούνται όταν το ζητούσε η υπόλοιπη οικογένεια. Ούτε οι αδελφές της έχουν υποβληθεί σε κλειτοριδεκτομή. Ωστόσο, η θεία της, η οποία είναι πλέον υπεύθυνη για τις αδελφές της στη χώρα Γ μετά τον θάνατο των γονέων τους, τις ενημέρωσε πριν από δύο εβδομάδες ότι έχει προγραμματιστεί να υποβληθούν σε κλειτοριδεκτομή την επόμενη εβδομάδα, μαζί με μερικά κορίτσια από άλλες οικογένειες. Η αιτούσα φοβάται γι' αυτές, καθώς η διαδικασία μπορεί να είναι πολύ επώδυνη, αλλά δεν υπάρχει τρόπος να αποτραπεί. Η θεία της λέει ότι θα πληγεί η τιμή της οικογένειας αν δεν προχωρήσουν στην κλειτοριδεκτομή και δεν θα μπορούν να βρουν συζύγους για τις αδελφές της.

⁽⁹¹⁾ Απόφαση του ΔΕΕ της 2ας Δεκεμβρίου 2014, [A, B, C κατά Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#), C-148/13 έως C-150/13, EU:C:2014:2406, σκέψεις 69-71. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#).

⁽⁹²⁾ Απόφαση του ΕΔΔΑ της 23ης Μαρτίου 2016, [F.G. κατά Σουηδίας](#), προσφυγή αριθ. 43611/11, ECLI:CE:ECHR:2016:0323JUD00436111, σκέψη 127. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#).

Με βάση αυτά τα νέα στοιχεία, θα διατυπώσετε τα συναφή ουσιώδη πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίζεται ο μελλοντικός κίνδυνος ακρωτηριασμού/αποκοπής των γυναικείων γεννητικών οργάνων.

Ουσιώδες πραγματικό περιστατικό: η θεία της αιτούσας, η οποία είναι πλέον υπεύθυνη για την αιτούσα και τα αδέλφια της μετά τον θάνατο των γονέων τους, έχει προγραμματίσει να υποβληθούν οι αδελφές της σε κλειτοριδεκτομή.

(d) Λάβετε υπόψη τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος που σχετίζονται με τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Κατά τον προσδιορισμό των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών, πρέπει να λάβετε δεόντως υπόψη τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος. Όταν οι προσωπικές περιστάσεις δεν συνιστούν από μόνες τους ουσιώδη πραγματικά περιστατικά, αλλά μπορούν δυνητικά να επηρεάσουν τον κίνδυνο κατά την επιστροφή, πρέπει να προσδιοριστούν και να αναφερθούν ρητά κατά τη διατύπωση του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού, ώστε να καταδειχθεί η συνάφειά τους. Θα πρέπει επίσης να συλλέξετε όσο το δυνατό περισσότερα αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τις προσωπικές περιστάσεις και να αξιολογήσετε την αξιοπιστία τους ώστε να μπορέσετε στη συνέχεια να προβείτε σε εκτίμηση κινδύνου για το σύνολο των αποδεκτών ουσιωδών πραγματικών περιστατικών.

Παράδειγμα προσδιορισμού των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών: [Υπόθεση νέου άνδρα από τη χώρα Α](#)

Αυτός ο νέος άνδρας είναι 18 ετών. Κατάγεται από το χωριό Χ και είναι μέλος της φατρίας Υ. Έχει περιορισμένη εκπαίδευση και είναι γιος αγρεργατών.

Αυτές οι προσωπικές περιστάσεις που σχετίζονται με την οικογένεια, την εκπαίδευση, το κοινωνικό υπόβαθρο και το περιβάλλον διαβίωσής του δεν έχουν άμεση σχέση με τον φόβο του, καθώς δεν ήταν αυτές καθαυτές ο λόγος για τον οποίο του ζητήθηκε να ενταχθεί στην τρομοκρατική ομάδα. Ωστόσο, οι περιστάσεις αυτές ενδέχεται να τον κατέστησαν (και τον καθιστούν) ευκολότερο στόχο για την τρομοκρατική ομάδα, καθώς ενδέχεται να επηρεάζουν την ικανότητά του να αντισταθεί στις πιέσεις. Επομένως, προκειμένου να ληφθούν δεόντως υπόψη κατά την εκτίμηση του κινδύνου, οι προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος πρέπει να συμπληρώνουν τα συναφή ουσιώδη πραγματικά περιστατικά και να συμπεριληφθούν στη διατύπωσή τους.

Ουσιώδες πραγματικό περιστατικό: ο αιτών, 18χρονος γιος αγρεργατών, με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και χαμηλή κοινωνική θέση, καταγόμενος από ένα μικρό χωριό της περιοχής Χ και μέλος της φατρίας Υ, κλήθηκε επανειλημμένα να ενταχθεί στην τρομοκρατική ομάδα.

Είναι επίσης σημαντικό να λάβετε υπόψη ότι οι προσωπικές περιστάσεις ενδέχεται να επηρεάσουν και την ικανότητα του αιτούντος να τεκμηριώσει την αίτησή του ή να

λειτουργήσουν ως παράγοντες στρέβλωσης κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας. Οι περιστάσεις αυτές δεν πρέπει να διατυπώνονται ως (ή να περιλαμβάνονται στα) ουσιώδη πραγματικά περιστατικά που αποτελούν αντικείμενο της αξιολόγησης αξιοπιστίας. Πρέπει, ωστόσο, να προσδιορίζονται και να επισημαίνονται, καθώς πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όχι μόνο κατά τη διεξαγωγή της συνέντευξης, αλλά και κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας (βλ. ενότητα 2.3. «[Λάβετε υπόψη ατομικούς και συγκυριακούς παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις](#)»).

Παράδειγμα εξέτασης προσωπικών περιστάσεων: [Υπόθεση νέου άνδρα από τη χώρα Α](#)

Οι τραυματικές εμπειρίες τις οποίες βίωσε ο αιτών κατά τη διάρκεια του ταξιδιού του προς την Ευρώπη δεν είναι ουσιώδεις για την αίτηση. Ωστόσο, η τραυματική εμπειρία μπορεί να επηρεάζει τη μνήμη, τις γνωστικές ικανότητες και τις συναισθηματικές αντιδράσεις του αιτούντος και, κατά συνέπεια, τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να επικοινωνήσει και να τεκμηριώσει την αίτησή του κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης. Ως εκ τούτου, οι περιστάσεις αυτές πρέπει να γίνουν κατανοητές και να ληφθούν δεόντως υπόψη κατά την εφαρμογή των κριτηρίων αξιοπιστίας. Η έκθεση ψυχοκοινωνικής εκτίμησης που προσκόμισε ο αιτών μπορεί να αποτελέσει χρήσιμο υποστηρικτικό υλικό.

Οι εν λόγω προσωπικές περιστάσεις μπορούν επίσης να αποτελέσουν αντικείμενο «αξιολόγησης ευαλωτότητας» (η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος πρακτικού οδηγού). Αυτό ισχύει ιδίως όταν δεν υπάρχουν ιατρικές γνωματεύσεις, εκθέσεις ψυχοκοινωνικής εκτίμησης ή άλλα χρήσιμα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία να διευκολύνουν τον προσδιορισμό των εν λόγω περιστάσεων, ή όταν απαιτούνται πιο εξειδικευμένες γνώσεις⁽⁹³⁾.

(e) Αποκλείστε περιστατικά που δεν είναι ουσιώδη

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Στις προηγούμενες ενότητες επεξηγήθηκε γιατί τα περιστατικά που δεν σχετίζονται με τα κριτήρια επιλεξιμότητας δεν συνιστούν ουσιώδη πραγματικά περιστατικά. Όταν τα περιστατικά και οι περιστάσεις που ανακύπτουν στο πλαίσιο της αίτησης δεν είναι ουσιώδη, δεν θα πρέπει να διατυπώνονται και να λαμβάνονται περαιτέρω υπόψη στην αξιολόγηση της αξιοπιστίας και την εκτίμηση κινδύνου που διενεργείτε. Αυτό σημαίνει, με άλλα λόγια, ότι δεν έχει σημασία για την αξιολόγηση της αίτησης το αν αυτά τα πραγματικά περιστατικά είναι αξιόπιστα ή όχι.

Παράδειγμα γεγονότων που δεν προσδιορίζονται ως ουσιώδη πραγματικά περιστατικά: [Υπόθεση νέου άνδρα από τη χώρα Α](#)

Ο νέος άνδρας ανέφερε ότι η οικογένειά του είχε στην κατοχή της ένα μικρό αγροτεμάχιο, όμως έπειτα από μια αντιπαράθεση για κληρονομικές διαφορές, ο θείος

⁽⁹³⁾ Για περισσότερες πληροφορίες και καθοδήγηση σχετικά με την αξιολόγηση της ευαλωτότητας, συμβουλευτείτε το [Εργαλείο της EASO για την αναγνώριση των ατόμων με ειδικές ανάγκες](#), 2016.

του πήρε τη γη τους. Το γεγονός αυτό μπορεί να ήταν εξαιρετικά σημαντικό για τον αιτούντα, αλλά αφού το διερευνήσετε κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, θα διευκρινίσετε ότι δεν είχε περαιτέρω συνέπειες για τον αιτούντα και την οικογένειά του, δεν αποτελεί βασικό στοιχείο της αίτησης και δεν προέκυψε κανένα στοιχείο που να το συνδέει με κάποιο από τα κριτήρια επιλεξιμότητας. Κατά συνέπεια, δεν θα το προσδιορίσετε ούτε θα το διατυπώσετε ως ουσιώδες πραγματικό περιστατικό, καθώς δεν θα χρειαστεί να το λάβετε υπόψη κατά την περαιτέρω αξιολόγηση της αίτησης. Αυτό σημαίνει επίσης ότι η αξιοπιστία του δεν έχει σημασία για την αξιολόγηση της αίτησης.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, όχι μόνο συγκεκριμένες πτυχές της αίτησης, αλλά και το σύνολο των δηλώσεων του αιτούντος δεν έχουν καμία σύνδεση με τα κριτήρια επιλεξιμότητας και δεν υπάρχουν περαιτέρω ενδείξεις για πιθανό μελλοντικό κίνδυνο βάσει του προφίλ του αιτούντος και των διαθέσιμων ΠΧΚ. Στην περίπτωση αυτή, εάν το προφίλ και η αίτηση ερευνηθούν δεόντως στην προσωπική συνέντευξη και δεν προκύψουν άλλοι λόγοι ανησυχίας, δεν πρέπει να διατυπωθούν ουσιώδη πραγματικά περιστατικά σε σχέση με τον φόβο ή τον κίνδυνο σοβαρής βλάβης. Ωστόσο, στην απόφασή σας θα πρέπει να αναφέρετε ποια είναι τα πραγματικά περιστατικά που περιλαμβάνονται στην αίτηση και γιατί αυτά δεν θεωρούνται ουσιώδη πραγματικά περιστατικά.

Παρά τα ανωτέρω, θα πρέπει να είστε προσεκτικοί ώστε να μην εκλάβετε τον προσδιορισμό των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών πολύ περιοριστικά. Στην πραγματικότητα, καθώς θα συλλέγετε περισσότερα στοιχεία, ενδέχεται να προκύψουν περισσότερα στοιχεία τα οποία είναι «ουσιώδη». Για παράδειγμα, όταν ένας αιτών δηλώνει ότι εγκατέλειψε τη χώρα του επειδή δεν μπορούσε να εξασφαλίσει τα προς το ζην, θα πρέπει να διερευνήσετε και να αποσαφηνίσετε στην προσωπική συνέντευξη σε ποιους λόγους οφείλεται αυτό. Εάν το ζήτημα αυτό δεν καλυφθεί κατά τη συνέντευξη, μπορεί να σας διαφύγει, για παράδειγμα, το γεγονός ότι ο αιτών δεν έχει ευκαιρίες εργασίας ή πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη και στέγαση λόγω της εθνοτικής καταγωγής του. Στην περίπτωση αυτή, η εθνοτική καταγωγή του αποτελεί ουσιώδες πραγματικό περιστατικό, καθώς είναι ο λόγος των διακρίσεων που υφίσταται ο αιτών και συνδέεται με τα κριτήρια επιλεξιμότητας. Ομοίως, μια φαινομενική κτηματική διαφορά μπορεί να αποτελέσει αιτία βεντέτας, η οποία, ανάλογα με την περίπτωση, θα μπορούσε να εγείρει ανάγκες διεθνούς προστασίας. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό, όταν ο αιτών προβάλλει πραγματικά περιστατικά και περιστάσεις που φαίνεται ότι δεν συνιστούν ουσιώδη πραγματικά περιστατικά, να διερευνάτε για ποιους λόγους θεώρησε ο αιτών ότι τα εν λόγω πραγματικά περιστατικά ήταν συναφή για την αίτησή του.

Να θυμάστε ότι τα γενικά πραγματικά περιστατικά δεν προσδιορίζονται ως ουσιώδη πραγματικά περιστατικά

Γενικά πραγματικά περιστατικά που σχετίζονται με την κατάσταση στη χώρα καταγωγής και τα οποία είναι γνωστά με βάση την έρευνα ΠΧΚ (σύμφωνα με τη μεθοδολογία έρευνας ΠΧΚ), μπορεί να είναι σημαντικά για την εκτίμηση του κινδύνου και/ή τη νομική αξιολόγηση, αλλά δεν αποτελούν αντικείμενο της αξιολόγησης αξιοπιστίας όπως περιγράφεται στον παρόντα οδηγό. Επομένως, δεν θα πρέπει να προσδιορίζονται ως ουσιώδη πραγματικά περιστατικά.

1.2.2. Διατυπώστε σαφή και πλήρη ουσιώδη πραγματικά περιστατικά

Μετά τον προσδιορισμό τους, είναι σημαντικό να διατυπώσετε τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά με ορθό τρόπο, ώστε να αποτελέσουν τη βάση για την άρτια αξιολόγηση της αξιοπιστίας.

Οι ακόλουθοι κανόνες θα σας βοηθήσουν να διατυπώσετε ορθά τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά που θα αποτελέσουν αντικείμενο της αξιολόγησης αξιοπιστίας.

Καταγράψτε μόνο το παρελθόν και το παρόν

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά περιλαμβάνουν μόνο περιστατικά, περιστάσεις και καταστάσεις που συνέβησαν στο παρελθόν ή υφίστανται στο παρόν. Αυτό που μπορεί να συμβεί στο μέλλον δεν θα πρέπει να διατυπωθεί ως ουσιώδες πραγματικό περιστατικό, καθώς κάτι που δεν έχει συμβεί ακόμη δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο της αξιολόγησης αξιοπιστίας. Πιθανά μελλοντικά γεγονότα και κίνδυνοι θα διατυπωθούν και θα αξιολογηθούν σε μεταγενέστερο στάδιο, κατά τη διάρκεια της εκτίμησης κινδύνου.

Παράδειγμα διατύπωσης γεγονότων του παρελθόντος και του παρόντος ως ουσιωδών πραγματικών περιστατικών: [Υπόθεση νέου άνδρα από τη χώρα Α.](#)

Η εσφαλμένη διατύπωση του μελλοντικού κινδύνου ως ουσιώδους πραγματικού περιστατικού:

- ✗ Ο αιτών δεν μπορεί να επιστρέψει στην πατρίδα του επειδή θα υποχρεωθεί να ενταχθεί στην τρομοκρατική οργάνωση ή θα υποστεί τις συνέπειες της άρνησής του.

Η ορθή διατύπωση των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών που σχετίζονται με αυτόν τον κίνδυνο:

- ✓ Ο αιτών κλήθηκε επανειλημμένα να ενταχθεί στην τρομοκρατική ομάδα.
- ✓ Η τρομοκρατική ομάδα έχει απομονώσει άλλα αγόρια και νεαρούς άνδρες από το χωριό του με σκοπό να τους στρατολογήσει διά της βίας.

Αποτυπώστε πιστά τις δηλώσεις του αιτούντος

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Οι δηλώσεις του αιτούντος αποτελούν την αφετηρία σας για τη διατύπωση ουσιωδών πραγματικών περιστατικών. Αυτό θα σας βοηθήσει να καταστήσετε τον αιτούντα ή την οπτική του αιτούντος το επίκεντρο του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού. Ο τρόπος διατύπωσης των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών θα πρέπει να αντικατοπτρίζει τον τρόπο με τον οποίο σας τα παρουσίασε ο αιτών. Θα πρέπει να περιγράψετε τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά με ουσιώδεις όρους, αποτυπώνοντας πιστά την κατάσταση που περιγράφει ο αιτών. Θα πρέπει να αποφεύγονται γενικές δηλώσεις οι οποίες δεν αντικατοπτρίζουν την οπτική, την κατάσταση ή το άμεσο περιβάλλον του αιτούντος.

Παράδειγμα διατύπωσης ουσιωδών πραγματικών περιστατικών σύμφωνα με τις δηλώσεις του αιτούντος: [Υπόθεση ακτιβίστριας από τη χώρα Β](#)

Η γενική διατύπωση των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών θα πρέπει να αντικατασταθεί με μία διατύπωση η οποία αποτυπώνει πιστά τις δηλώσεις της αιτούσας.

- ✗ Χρησιμοποιούνται τακτικές εκφοβισμού από αγνώστους.
- ✓ Κουκουλοφόροι απείλησαν να βιάσουν και να δολοφονήσουν την αιτούσα εάν δεν εγκατέλειπε τις δραστηριότητές της.

Συμπεριλάβετε όλες τις συναφείς λεπτομέρειες

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Κατά τη διατύπωση του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού, θα πρέπει να βεβαιωθείτε ότι συμπεριλαμβάνονται όλες οι συναφείς λεπτομέρειες που συνδέονται με το συγκεκριμένο ουσιώδες πραγματικό περιστατικό. Είναι σημαντικό να δώσετε προσοχή σε οποιαδήποτε επιμέρους στοιχεία ενδέχεται να αυξάνουν τον κίνδυνο δίωξης ή σοβαρής βλάβης, ιδίως εάν, χωρίς τα στοιχεία αυτά, δεν πληρούνται το ελάχιστο επίπεδο κινδύνου δίωξης ή σοβαρής βλάβης. Εάν υπάρχουν τέτοια στοιχεία, θα πρέπει να συμπεριληφθούν ρητά στη διατύπωση του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού.

Παράδειγμα διατύπωσης πλήρων ουσιωδών πραγματικών περιστατικών: [Υπόθεση νεαρής γυναίκας από τη χώρα Γ](#)

Παράδειγμα ελλιπούς και πλήρους διατύπωσης του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού:

- ✗ Η αιτούσα είναι άγαμη μητέρα.
- ✓ Η αιτούσα είναι νεαρή, άγαμη μητέρα, είναι ορφανή και ζει υπό τον έλεγχο του συντηρητικού θείου της στη χώρα καταγωγής της.

Αποφύγετε προσωπικές ερμηνείες ή συμπεράσματα

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά πρέπει να αναφέρονται ως πραγματικά περιστατικά, ανεξάρτητα από τη φύση τους. Κατά τη διατύπωση των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών, θα πρέπει να αποφεύγετε την ερμηνεία στοιχείων ή την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την αξιοπιστία τους. Αυτό θα αποτελέσει αντικείμενο της αξιολόγησης της αξιοπιστίας, η οποία είναι το επόμενο βήμα, αφού προσδιοριστούν και διατυπωθούν όλα τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά και αφού συλλεχθούν όλα τα αποδεικτικά στοιχεία και συνδεθούν με τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά.

Παράδειγμα αποφυγής υποκειμενικών διατυπώσεων των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών: [Υπόθεση ακτιβίστριας από τη χώρα Β](#)

Η υποκειμενική διατύπωση του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού θα πρέπει να αντικατασταθεί με διατύπωση η οποία αποτυπώνει πιστά τα πραγματικά περιστατικά τα οποία παρουσίασε η αιτούσα.

- ✗ Σε κατηγορητήριο έγγραφο αμφίβολης αξιοπιστίας αναφέρεται ότι η αιτούσα κατηγορήθηκε για «αντίσταση κατά τη σύλληψη» και «δημόσια υποκίνηση βίας» και ότι πρόκειται να δικαστεί σύντομα ενώπιον στρατιωτικού δικαστηρίου.
- ✓ Η αιτούσα κατηγορήθηκε για «αντίσταση κατά τη σύλληψη» και «δημόσια υποκίνηση βίας» και της επιδόθηκε κατηγορητήριο έγγραφο στο οποίο αναφέρεται η ημερομηνία διεξαγωγής δίκης ενώπιον του στρατιωτικού δικαστηρίου.

Αποφύγετε νομικά ζητήματα

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Σε αυτό το στάδιο, θα πρέπει να αποφύγετε να συμπεριλάβετε νομικά ζητήματα στη διατύπωση των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών. Τα νομικά ζητήματα θα εξεταστούν κατά τη διάρκεια της νομικής ανάλυσης.

Παράδειγμα αποφυγής νομικών διατυπώσεων κατά τον προσδιορισμό των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών: [Υπόθεση ακτιβίστριας από τη χώρα Β](#)

Η διατύπωση που προοικονομεί νομική ανάλυση θα πρέπει να αντικατασταθεί με διατύπωση η οποία αποτυπώνει πιστά τα πραγματικά περιστατικά που παρουσιάστηκαν από την αιτούσα, στην προκειμένη περίπτωση με παράθεση των σχετικών συμβάντων.

- ✗ Η αιτούσα υπέστη δίωξη από κρατικές αρχές μέσω σειράς εφόδων στο σπίτι της.
- ✓ Τον Ιανουάριο του 2022 οι ειδικές δυνάμεις εισέβαλαν στο σπίτι της αιτούσας κατά την απουσία της και σκότωσαν τον ξάδελφό της προκειμένου να την πιάσουν να σταματήσει τις δραστηριότητές της.

1.2.3. Διατυπώστε κάθε ουσιώδες πραγματικό περιστατικό βάσει σαφώς καθορισμένων πραγματικών περιστατικών, γεγονότων ή καταστάσεων

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά θα πρέπει να διατυπώνονται βάσει σαφώς καθορισμένων πραγματικών περιστατικών, γεγονότων, καταστάσεων ή περιστάσεων. Ως εκ τούτου, είναι προτιμότερο να διαχωρίσετε τα πραγματικά περιστατικά και να τα διατυπώσετε ως μεμονωμένα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά, ώστε να αξιολογήσετε την αξιοπιστία του καθενός χωριστά,

καθώς αυτό θα αποτελέσει κατάλληλη βάση για την εκτίμηση κινδύνου. Η εσφαλμένη διατύπωση διαφορετικών πραγματικών περιστατικών ή καταστάσεων —που θα πρέπει να αξιολογηθούν ανεξάρτητα— ως ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό ενδέχεται να περιπλέξει την αξιολόγηση της αξιοπιστίας και την εκτίμηση κινδύνου ή ακόμη και να σας οδηγήσει σε εσφαλμένα συμπεράσματα. Με άλλα λόγια, διαφορετικές απειλές ή συμβάντα, ακόμη και αν συνδέονται μεταξύ τους, θα πρέπει να διατυπώνονται ως χωριστά ουσιώδη πραγματικά περιστατικά εάν συνέβησαν επί μεγαλύτερο χρονικό διάστημα ή αφορούν διαφορετικά πρόσωπα ή βασίζονται σε διαφορετικούς λόγους ή μπορεί να έχουν συμβεί ανεξάρτητα.

Παράδειγμα διατύπωσης συγκεκριμένων ουσιωδών πραγματικών περιστατικών:

Υπόθεση ακτιβίστριας από τη χώρα Β

Η αιτούσα ανέφερε ότι έγιναν τρεις χωριστές παράνομες εφόδοι στο σπίτι της, σε μια προσπάθεια να την αναγκάσουν να σταματήσει τις δραστηριότητές της. Τα τρία συμβάντα έλαβαν χώρα σε διαφορετικές χρονικές στιγμές σε περίοδο δύο ετών (2022 και 2023) και αφορούσαν διαφορετικά είδη κακοποίησης που διαπράχθηκαν σε βάρος διαφορετικών ανθρώπων. Ενώ ο δράστης και ο σκοπός των εφόδων παρέμειναν οι ίδιοι, συνιστούν χωριστά συμβάντα τα οποία έλαβαν χώρα ανεξάρτητα. Η διατύπωση αυτών των διαφορετικών πραγματικών περιστατικών ως ενός ευρέος ουσιώδους πραγματικού περιστατικού μπορεί να οδηγήσει σε εσφαλμένη αποδοχή ή απόρριψη και των τριών συμβάντων συνολικά.

- ✗ Οι ειδικές δυνάμεις πραγματοποίησαν αρκετές εφόδους στα σπίτια της αιτούσας και των μελών της οικογένειάς της μεταξύ του 2022 και του 2023.
- ✓ Τον Ιανουάριο του 2022 οι ειδικές δυνάμεις εισέβαλαν στο σπίτι της αιτούσας κατά την απουσία της και σκότωσαν τον ξάδελφό της προκειμένου να την πιάσουν να σταματήσει τις δραστηριότητές της.
- ✓ Τον Μάρτιο του 2023 οι ειδικές δυνάμεις εισέβαλαν στο σπίτι της αιτούσας προκειμένου να την πιάσουν να σταματήσει τις δραστηριότητές της· αρκετοί συγγενείς της κακοποιήθηκαν και γυναίκες συγγενείς της εξαναγκάστηκαν να αφαιρέσουν τα ρούχα τους.
- ✓ Τον Ιούνιο του 2023 οι ειδικές δυνάμεις εισέβαλαν στο σπίτι της αδελφής της αιτούσας προκειμένου να πιάσουν την αιτούσα να σταματήσει τις δραστηριότητές της και δύο ανιψιοί της τέθηκαν υπό κράτηση.

Παρά τον ανωτέρω γενικό κανόνα, ορισμένες φορές τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά είναι τόσο στενά συνδεδεμένα μεταξύ τους ώστε να μπορείτε να αξιολογήσετε την αξιοπιστία τους από κοινού για πιο αποτελεσματική αξιολόγηση της αξιοπιστίας. Μια τέτοια περίπτωση μπορεί να είναι όταν συμβαίνουν πολλά παρόμοια μικρά συμβάντα κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, ιδίως όταν οι υπεύθυνοι, οι μέθοδοι, οι λόγοι, οι στόχοι και/ή οι συνέπειες είναι κοινά.

Να θυμάστε, ωστόσο, ότι ο συνδυασμός των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών θα πρέπει να εφαρμόζεται περιορισμένα και μόνο όταν είναι σαφές ότι η χωριστή αξιολόγηση των πραγματικών περιστατικών δεν θα οδηγήσει σε διαφορετικό αποτέλεσμα.

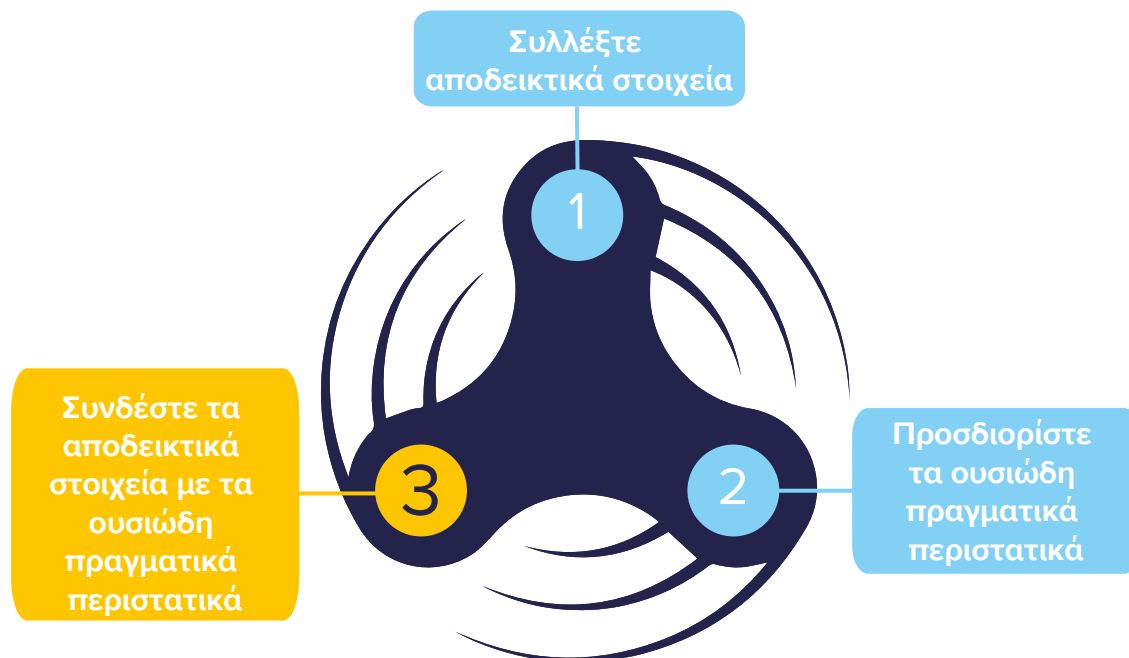

1.3. Συνδέστε τα συναφή αποδεικτικά στοιχεία με τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

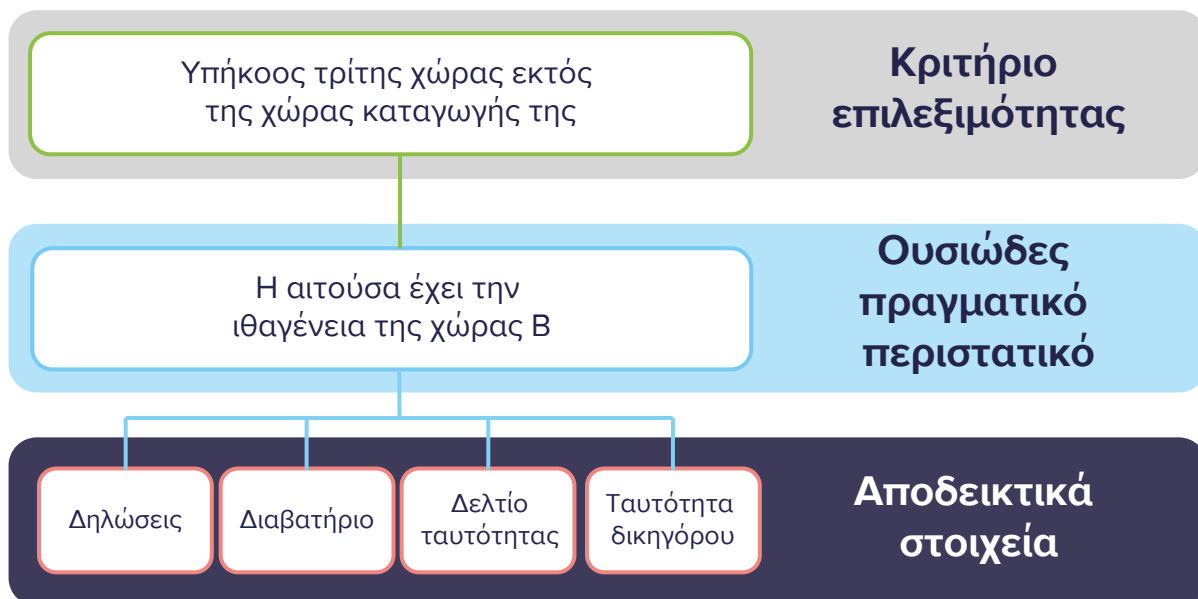
Διάγραμμα 6. Συνδέστε τα αποδεικτικά στοιχεία με τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά

Αφού συλλέξετε όλα τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία και προσδιορίσετε τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά, η διαδικασία αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων συνεχίζεται με τη σύνδεση των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων με κάθε ουσιώδες πραγματικό περιστατικό.

Ο προσδιορισμός των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών καθορίζει ποια πραγματικά περιστατικά και ποιες περιστάσεις της αίτησης πρέπει να αξιολογηθούν όσον αφορά την αξιοπιστία τους και, ως εκ τούτου, να τεκμηριωθούν με αποδεικτικά στοιχεία. Όπως ακριβώς ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό πρέπει να συνδέεται με ένα ή περισσότερα κριτήρια επιλεξιμότητας, έτσι και όλα τα συναφή αποδεικτικά στοιχεία πρέπει να συνδέονται με ένα ή περισσότερα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά.

Διάγραμμα 7. Συνδέστε κάθε αποδεικτικό στοιχείο με ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό — παράδειγμα με βάση την υπόθεση ακτιβίστριας από τη χώρα Β

Κατά τη σύνδεση των αποδεικτικών στοιχείων με κάθε ουσιώδες πραγματικό περιστατικό, πρέπει να εξετάζετε όλα τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία ο αιτών θεωρεί σημαντικά για την υπόθεσή του. Σε πολλές περιπτώσεις, ορισμένα είδη αποδεικτικών στοιχείων ενδέχεται να συνδέονται με πολλά ουσιώδη πραγματικά περιστατικά. Τα αποδεικτικά στοιχεία ενδέχεται να υποστηρίζουν άμεσα τον πυρήνα του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού ή να τεκμηριώνουν τις περιστάσεις που μπορούν να επηρεάσουν, για παράδειγμα, τον κίνδυνο ή τη δυνατότητα πρόσβασης σε προστασία. Τα αποδεικτικά στοιχεία μπορούν να υποστηρίζουν ή να διαψεύδουν το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό.

Επιπλέον, κατά τη διαδικασία σύνδεσης των αποδεικτικών στοιχείων με τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά, θα πρέπει επίσης να εξετάσετε ποια αποδεικτικά στοιχεία λείπουν. Ενδέχεται να χρειάζονται περισσότερες λεπτομέρειες από τον αιτούντα ή μπορεί να μην υπάρχουν διαθέσιμες ΠΧΚ για ένα συγκεκριμένο γεγονός ή να μην υπάρχουν έγγραφα για ένα συμβάν ή ένα γεγονός. Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να απαιτείται περαιτέρω έρευνα, για παράδειγμα μέσω συμπληρωματικής συνέντευξης. Εάν δεν είναι διαθέσιμα ή δεν μπορούν να παρασχεθούν αποδεικτικά στοιχεία, εξετάστε αυτή την έλλειψη αποδεικτικών στοιχείων κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας, η οποία αποτελεί το επόμενο βήμα στην αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων. Σε αυτό το στάδιο, μην καταλήξετε σε συμπεράσματα σχετικά με την αξιοπιστία ή την αποδοχή των αποδεικτικών στοιχείων. Στην ενότητα [2. «Βήμα 2. Αξιολόγηση της αξιοπιστίας»](#) του παρόντος οδηγού περιγράφεται λεπτομερώς πώς μπορείτε να συμπεριλάβετε στην αξιολόγησή σας τα αποδεικτικά στοιχεία που λείπουν.

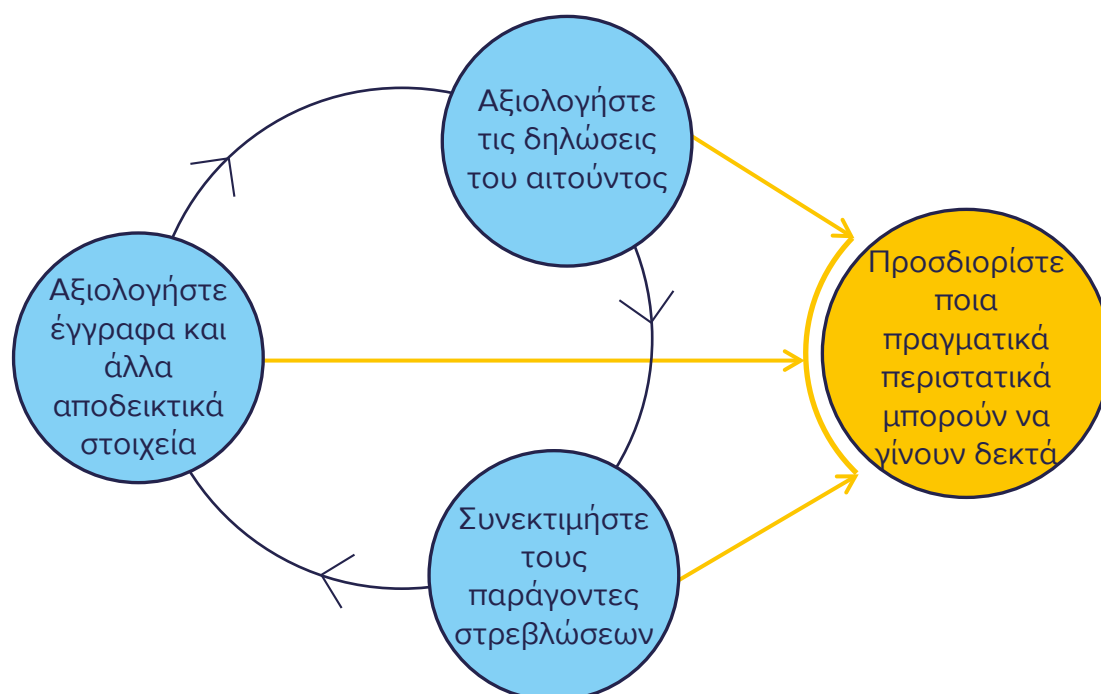
2. Βήμα 2. Αξιολόγηση της αξιοπιστίας

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Η αξιολόγηση της αξιοπιστίας είναι η διαδικασία ανάλυσης των αποδεικτικών στοιχείων με τη χρήση διαφόρων κριτηρίων προκειμένου να διαπιστωθεί αν ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό μπορεί να γίνει δεκτό ως αξιόπιστο.

Η αξιολόγηση της αξιοπιστίας περιλαμβάνει τρεις υποκείμενες αξιολογήσεις, οι οποίες πρέπει να διεξαχθούν με δυναμικό τρόπο ώστε να εξαχθεί συμπέρασμα σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά που μπορούν να γίνουν δεκτά.

Διάγραμμα 8. Τρεις πτυχές της αξιολόγησης της αξιοπιστίας που οδηγούν στο συμπέρασμα σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά που πρέπει να γίνουν δεκτά

Η αξιολόγηση εγγράφων και άλλων αποδεικτικών στοιχείων (ενότητα [2.1. «Αξιολογήστε έγγραφα και άλλα αποδεικτικά στοιχεία»](#)), η αξιολόγηση των δηλώσεων του αιτούντος (ενότητα [2.2. «Αξιολογήστε τις δηλώσεις του αιτούντος βάσει δεικτών αξιοπιστίας»](#)) και η συνεκτίμηση των παραγόντων που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις (ενότητα [2.3. «Λάβετε υπόψη ατομικούς και συγκυριακούς παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις»](#)) παρουσιάζονται στη συνέχεια ως τρεις χωριστές διαδοχικές ενότητες για τον σκοπό της περιγραφής.

Ωστόσο, η σειρά με την οποία παρουσιάζονται δεν αντικατοπτρίζει τη σειρά σπουδαιότητας ή τη σειρά με την οποία διενεργείται η αξιολόγηση. Στην πραγματικότητα, όλα αυτά τα στάδια λαμβάνουν χώρα ταυτόχρονα. Επομένως, κατά την αξιολόγηση των δηλώσεων του αιτούντος, θα πρέπει επίσης να συνεκτιμάτε τους παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις, καθώς και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης εγγράφων και άλλων

αποδεικτικών στοιχείων. Λαμβάνοντας υπόψη όλες αυτές τις αξιολογήσεις και τους παράγοντες, καθώς και την αρχή του ευεργετήματος της αμφιβολίας, θα είστε σε θέση να προσδιορίσετε ποια ουσιώδη πραγματικά περιστατικά πρέπει να γίνουν δεκτά ή να απορριφθούν (ενότητα [2.4. «Αποφασίστε σχετικά με την αποδοχή ή απόρριψη ενός ουσιώδους πραγματικού περιστατικού»](#)).

2.1. Αξιολογήστε έγγραφα και άλλα αποδεικτικά στοιχεία

2.1.1. Κριτήρια αξιολόγησης

Η εξέταση της αποδεικτικής ισχύος εγγράφων και άλλων αποδεικτικών στοιχείων περιλαμβάνει την εξέταση της συνάφειας και της αξιοπιστίας τους (η παρούσα ενότητα δεν καλύπτει τις δηλώσεις του αιτούντος ούτε τις διαθέσιμες ΠΧΚ).

(a) Συνάφεια

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Η συνάφεια αφορά το κατά πόσον τα αποδεικτικά στοιχεία σχετίζονται με ένα συγκεκριμένο ουσιώδες πραγματικό περιστατικό. Όσο ισχυρότερη είναι η σύνδεση μεταξύ των αποδεικτικών στοιχείων και του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού, τόσο μεγαλύτερη είναι η συνάφεια των αποδεικτικών στοιχείων. Η συνάφεια θα πρέπει να διευκρινίζεται με τον αιτούντα.

Ένα αποδεικτικό στοιχείο μπορεί να συνδέεται με διαφορετικά ουσιώδη πραγματικά περιστατικά και η συνάφειά του μπορεί να διαφέρει για κάθε ουσιώδες πραγματικό περιστατικό. Ως εκ τούτου, η συνάφεια του αποδεικτικού στοιχείου πρέπει να αξιολογείται εκ νέου για κάθε ουσιώδες πραγματικό περιστατικό.

(b) Αξιοπιστία

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Η αξιοπιστία αναφέρεται στο αν και σε ποιον βαθμό η τεκμηρίωση του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού μπορεί να βασιστεί στα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία που περιέχουν πληροφορίες συναφείς με αυτό. Με άλλα λόγια, πρέπει να ελέγξετε σε ποιον βαθμό τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία μπορούν να υποστηρίξουν τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά τα οποία αφορούν.

Η αξιοπιστία των εξεταζόμενων αποδεικτικών στοιχείων θα βασίζεται στα κριτήρια που εξηγούνται στη συνέχεια.

Υπαρξη/υπόσταση

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Η ύπαρξη αναφέρεται στο κατά πόσον είναι δυνατό να υπάρχει ή να έχει εκδοθεί από τον συντάκτη του ένα είδος εγγράφου ή άλλου αποδεικτικού στοιχείου, λαμβανομένου υπόψη του χρόνου, του τόπου και των περιστάσεων που αναφέρει ο αιτών. Η εξέταση της ύπαρξης γίνεται με βάση τις ΠΧΚ ή άλλες διαθέσιμες πληροφορίες.

Παράδειγμα αξιολόγησης της ύπαρξης αποδεικτικών στοιχείων

Η υπηρεσία σας διαθέτει αξιόπιστες και επικαιροποιημένες ΠΧΚ από τις οποίες προκύπτει ότι η μυστική οργάνωση Α δεν έχει εκδώσει ποτέ κάρτες μέλους για λόγους ασφάλειας και εξακολουθεί να μην το πράττει. Εάν υποβληθεί από τον αιτούντα κάρτα μέλους της (υποτιθέμενης) οργάνωσης Α και ο αιτών δεν έχει παράσχει ικανοποιητικές εξηγήσεις σχετικά με το πώς του έχει χορηγηθεί τέτοια κάρτα, έχετε βάσιμους λόγους να θεωρείτε ότι η κάρτα δεν έχει αποδεικτική ισχύ, καθώς αυτό το αποδεικτικό στοιχείο δεν θα μπορούσε να έχει εκδοθεί από την οργάνωση Α.

Περιεχόμενο

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Πρέπει να εξετάζονται τα ακόλουθα στοιχεία.

- Παρατηρούνται στο έγγραφο / άλλο αποδεικτικό στοιχείο αντιφάσεις με το ίδιο του το περιεχόμενο;
- Είναι ακριβές το έγγραφο; Η ακρίβεια αναφέρεται στον βαθμό λεπτομέρειας που είναι συναφής με ένα συγκεκριμένο ουσιώδες πραγματικό περιστατικό.
- Καλύπτει το έγγραφο τα σημαντικά στοιχεία του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού ή μόνο περιφερειακά στοιχεία;
- Οι πληροφορίες προέρχονται από άμεση πηγή ή αποτελούν εξιστόρηση των δηλώσεων του αιτούντος; Για παράδειγμα, η αποδεικτική ισχύς μιας μαρτυρίας θα είναι μεγαλύτερη εάν ο συντάκτης υπήρξε άμεσος μάρτυρας των στοιχείων που βεβαιώνονται. Η αποδεικτική ισχύς θα είναι μικρότερη εάν ο συντάκτης απλώς εξιστορεί τα όσα του είπε ο αιτών χωρίς να έχει διενεργηθεί συγκεκριμένη έρευνα για να διαπιστωθεί ότι η μαρτυρία βεβαιώνει ένα πραγματικό γεγονός.
- Έρχεται το έγγραφο σε αντίθεση με διαθέσιμες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των ΠΧΚ; Είναι συνεπές με άλλα αποδεικτικά στοιχεία που είναι διαθέσιμα στην αίτηση;

Φύση

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Το στοιχείο της φύσης του εγγράφου ή άλλου αποδεικτικού στοιχείου αναφέρεται στο αν το αποδεικτικό στοιχείο προσκομίζεται σε πρωτότυπο ή σε αντίγραφο. Τα πρωτότυπα έγγραφα έχουν συνήθως περισσότερη βαρύτητα στην αξιολόγηση. Ωστόσο, να έχετε υπόψη ότι οι

αιτούντες μπορεί να μην είναι σε θέση να λάβουν το πρωτότυπο έγγραφο και ότι ορισμένα έγγραφα δεν μπορούν γενικά να ληφθούν στην πρωτότυπη μορφή τους. Για παράδειγμα, ορισμένα πρωτότυπα έγγραφα που εκδίδονται από τις αρχές παραμένουν στην κατοχή των υπηρεσιών των αρχών και δεν διανέμονται περαιτέρω. Το γεγονός ότι ο αιτών υποβάλλει ένα τέτοιο έγγραφο σε πρωτότυπη μορφή μπορεί να εγείρει ανησυχίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο αυτό περιήλθε στην κατοχή του.

Συντάκτης

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Θα πρέπει να εξακριβώσετε ποιος είναι ο συντάκτης, με ποια ιδιότητα έχει συντάξει το έγγραφο και την αντικειμενικότητά του.

Μορφή

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Η μορφή του εγγράφου ή άλλου αποδεικτικού στοιχείου αναφέρεται στα τυπικά στοιχεία του και στο πώς αυτά έχουν δομηθεί και παρουσιάζονται, καθώς και στην κατάστασή του και στο αν υπάρχουν φθορές ή αποδείξεις αλλοίωσης. Η μορφή ενός εγγράφου είναι σημαντική για την αξιολόγηση της γνησιότητας, της αξιοπιστίας ή του αυθεντικού χαρακτήρα του. Η μορφή είναι ιδιαίτερα σημαντική σε έγγραφα που έχουν επίσημο χαρακτήρα, καθώς μπορεί να αναμένεται ότι τα εν λόγω έγγραφα θα περιλαμβάνουν τυπικά στοιχεία ταυτοποίησης των υπογραφόντων και του θεσμικού οργάνου στο όνομα του οποίου εκδίδεται το έγγραφο, π.χ. βεβαίωση του προέδρου ενός κόμματος με κεφαλίδα, υπογραφή, σφραγίδα κ.λπ.

Να είστε προσεκτικοί όταν καταλήγετε σε συμπέρασμα σχετικά με τη γνησιότητα βασιζόμενοι αποκλειστικά στη μορφή του εγγράφου, καθώς σε ορισμένες χώρες δεν υπάρχει τυποποιημένη μορφή για ορισμένα είδη εγγράφων ή οι διοικητικές αρχές ενδέχεται να μην έχουν την ισχύ να επιβάλουν τυποποιημένη μορφή στο σύνολο της επικράτειάς τους. Η μορφή μπορεί επίσης να διαφέρει ανάλογα με το πότε και από ποιον εκδόθηκε το έγγραφο.

2.1.2. Εξακρίβωση της γνησιότητας εγγράφων

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Το πεδίο εφαρμογής της παρούσας ενότητας

Στόχος της παρούσας ενότητας είναι να παράσχει ορισμένες γενικές αρχές, πληροφορίες και οδηγίες σχετικά με την εξακρίβωση της γνησιότητας εγγράφων, οι οποίες μπορούν να σας βοηθήσουν στην αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων. Το θέμα της εξακρίβωσης της γνησιότητας περιλαμβάνει πολλές πρόσθετες πτυχές που δεν καλύπτονται στον παρόντα πρακτικό οδηγό.

Η εξακρίβωση της γνησιότητας είναι η πιο καθοριστική διαδικασία όσον αφορά την εξέταση της μορφής και της αποδεικτικής ισχύος ενός εγγράφου. Κατά τη συνήθη έννοια, «αν εξακριβώνετε ότι κάτι είναι γνήσιο, αποδεικνύετε ή επιβεβαιώνετε ότι είναι αληθές» ⁽⁹⁴⁾, «δηλώνετε επισήμως ότι είναι γνήσιο κατόπιν εξέτασής του» ⁽⁹⁵⁾. Η εξακρίβωση της γνησιότητας συνεπάγεται ότι έχετε τα εργαλεία ή είστε σε θέση να καταλήξετε σε θετικό ή αρνητικό συμπέρασμα όσον αφορά τον χαρακτήρα γνησιότητας των αποδεικτικών στοιχείων που έχουν υποβληθεί. Ως χειριστής υποθέσεων, μπορεί να έχετε διάφορες δυνατότητες στη διάθεσή σας, ανάλογα με την εθνική πρακτική.

- Μπορείτε να αξιοποιήσετε την τεχνογνωσία **εξειδικευμένων υπηρεσιών**, όπως της αστυνομίας ή μιας εσωτερικής υπηρεσίας της οποίας το προσωπικό είναι ειδικά εκπαιδευμένο και έχει πρόσβαση σε ειδικό επιστημονικό υλικό για την εξακρίβωση της γνησιότητας ή για τον εντοπισμό περιπτώσεων απάτης. Οι υπηρεσίες αυτές έχουν την ικανότητα να αναλύουν, για παράδειγμα, την ποιότητα των εγγενών χαρακτηριστικών του εγγράφου, όπως την ποιότητα του χαρτιού, της χρησιμοποιούμενης μελάνης, ενδείξεις παραποίησης σε σφραγίδες, υδατογραφήματα, δεσίματα κλπ. Η διαδικασία αυτή θεωρείται η πιο ολοκληρωμένη εξακρίβωση της γνησιότητας.
- Μπορείτε να αξιοποιήσετε δείγμα του σχετικού εγγράφου ή αποδεικτικού στοιχείου που μπορεί να έχετε στη διάθεσή σας μέσω ειδικών (εσωτερικών) **βάσεων δεδομένων** για να συγκρίνετε το υποβληθέν έγγραφο με το υπάρχον δείγμα.

Παρακάτω αναφέρονται παραδείγματα δημόσια διαθέσιμων βάσεων δεδομένων για διαβατήρια και άλλα επίσημα έγγραφα που εκδίδονται από χώρες ανά τον κόσμο.

- Το [Δημόσιο μητρώο γνήσιων εγγράφων ταυτότητας και ταξιδιωτικών εγγράφων \(PRADO\)](#) είναι μια βάση δεδομένων με δείγματα εγγράφων ταυτότητας και ταξιδιωτικών εγγράφων που είναι διαθέσιμη στο κοινό από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Το [«EdisonTD»](#) είναι μια βάση δεδομένων που έχει αναπτυχθεί από τις ολλανδικές αρχές σε συνεργασία με τις αρχές της Αυστραλίας, του Καναδά, των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και του Διεθνούς Οργανισμού Εγκληματολογικής Αστυνομίας (Ιντερπόλ). Μέρος της βάσης δεδομένων είναι διαθέσιμο στο κοινό.

Ορισμένες άλλες βάσεις δεδομένων διέπονται από κανόνες περιορισμένης πρόσβασης, αλλά η υπηρεσία σας μπορεί να διαθέτει ή να είναι σε θέση να αποκτήσει πρόσβαση.

- Το [ενδοδίκτυο μητρώου γνήσιων και πλαστών εγγράφων \(iFADO\)](#) είναι μια πύλη της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου της ΕΕ και περιέχει πρόσθετες πληροφορίες σε σύγκριση με τη βάση δεδομένων PRADO. Περιλαμβάνει επίσης πληροφορίες που περιέχονται σε άλλες βάσεις δεδομένων, όπως το σύστημα πληροφοριών εγγράφου προσωπικής κατάστασης.
- Το σύστημα πληροφοριών εγγράφου προσωπικής κατάστασης (DISCS) είναι ένα

⁽⁹⁴⁾ Collins, διαδικτυακό λεξικό Collins English Dictionary, [«authenticate»](#), 2023.

⁽⁹⁵⁾ Collins, διαδικτυακό λεξικό Collins English Dictionary, [«authenticate»](#), 2023.

«διαδικτυακό σύστημα αναφοράς που έχει αναπτυχθεί από τις αρχές των Κάτω Χωρών, του Καναδά, της Αυστραλίας, των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (Ντουμπάι), της Δανίας και της Νορβηγίας [το νορβηγικό κέντρο εγγράφων ταυτότητας ⁽⁹⁶⁾]. Σκοπός του DISCS είναι να υποστηρίζει την εξακρίβωση της γνησιότητας αλλοδαπών και εθνικών εγγράφων που περιέχουν πληροφορίες σχετικά με [...] την ταυτότητα, την ιθαγένεια, καθώς και άλλα θέματα που αφορούν τον κάτοχο του εγγράφου» ⁽⁹⁷⁾.

- Εάν έχετε αμφιβολίες ως προς τη γνησιότητα ενός επίσημου εγγράφου που μοιάζει με γνήσιο έγγραφο (όπως ενός διαβατηρίου), μπορείτε επίσης να βρείτε πληροφορίες στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν, καθώς εκεί περιλαμβάνονται επίσης κλεμμένα κενά έγγραφα.
- Μπορείτε επίσης να βασιστείτε σε συγκεκριμένη **έρευνα των ΠΧΚ**. Παρότι οι προαναφερθείσες βάσεις δεδομένων μπορεί να είναι χρήσιμες σε σχέση με επίσημα κρατικά έγγραφα, είναι λιγότερο πιθανό να περιέχουν δείγματα άλλων τύπων εγγράφων που εκδίδονται, για παράδειγμα, από μη κρατικούς οργανισμούς. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ειδική έρευνα των ΠΧΚ μπορεί να σας παράσχει πολύτιμες πληροφορίες (όπως δείγματα καρτών μέλους, βεβαιώσεων, διακριτικών).
- Αναζητήστε προφανείς ενδείξεις παραποίησης ή τροποποίησης που μπορείτε να εντοπίσετε μόνοι σας χωρίς εξειδικευμένη βοήθεια.

Μπορείτε, για παράδειγμα, να παρατηρήσετε ότι μια φωτογραφία έχει κολληθεί βιαστικά με ταινία πάνω σε ένα έγγραφο, ότι μια κάρτα δεν έχει κατασκευαστεί από ένα μόνο πλαστικοποιημένο χαρτόνι, αλλά από δύο πλευρές που έχουν επικολληθεί μαζί και στη συνέχεια έχουν πλαστικοποιηθεί, ότι η υπογραφή του κατόχου μιας κάρτας, υποτίθεται του αιτούντος, δεν αντιστοιχεί στην υπογραφή του αιτούντος την υπόθεση του οποίου χειρίζεστε (βάσει των διαφόρων εντύπων που έχει υπογράψει ο αιτών κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου), ότι υπάρχουν σοβαρά λάθη στον λογότυπο της οργάνωσης στην κεφαλίδα του επίσημου εγγράφου κ.λπ.

Έχετε υπόψη ότι, όταν ένα αποδεικτικό στοιχείο εμφανίζει ενδείξεις παραποίησης ή τροποποίησης (όπως απουσία μιας σελίδας σε γνήσιο διαβατήριο), η παραποίηση ή η τροποποίηση γίνεται για συγκεκριμένο σκοπό, ο οποίος μπορεί να αφορά ή να μην αφορά την καλύτερη υποστήριξη της αίτησης ασύλου. Θα πρέπει να το αποσαφηνίσετε αυτό με τον αιτούντα.

Η εξακρίβωση της γνησιότητας μπορεί να είναι δύσκολη και να μην είναι πάντα εφικτή. Η αδυναμία ή δυσκολία διεξαγωγής επίσημης εξακρίβωσης της γνησιότητας μπορεί να οφείλεται, για παράδειγμα, στους παρακάτω λόγους.

- Το κόστος εξακρίβωσης της γνησιότητας από εμπειρογνώμονες.
- Τεχνικές προκλήσεις που δεν παρέχουν σαφές συμπέρασμα όσον αφορά τη γνησιότητα των αποδεικτικών στοιχείων. Αυτό ισχύει ιδίως όταν τα αποδεικτικά στοιχεία παρέχονται με τη μορφή αντιγράφου.

⁽⁹⁶⁾ Βλ. τον [ιστότοπο του νορβηγικού κέντρου εγγράφων ταυτότητας](#) και την ειδική ενότητα αυτού σχετικά με τις [Βάσεις δεδομένων αναφοράς](#).

⁽⁹⁷⁾ Βλ. την ενότητα [Βάσεις δεδομένων αναφοράς](#) στον ιστότοπο του νορβηγικού κέντρου εγγράφων ταυτότητας και την ενότητα [Βάση δεδομένων εγγράφων](#) του εθνικού κέντρου εγγράφων ταυτότητας της Δανίας.

- Τη μη διαθεσιμότητα δείγματος του εγγράφου ή σχετικών εργαλείων για την εξακρίβωση της γνησιότητάς του.
- Την απαγόρευση λήψης των σχετικών πληροφοριών από την πηγή, διότι η πηγή των αποδεικτικών στοιχείων είναι ο υπεύθυνος της δίκης ή της πρόκλησης σοβαρής βλάβης.
- Την ταυτόχρονη κυκλοφορία διαφορετικών εκδόσεων του ίδιου τύπου εγγράφου λόγω της έλλειψης κεντρικής διαχείρισης και/ή ενιαίων διαδικασιών για την έκδοση των εν λόγω εγγράφων.
- Τα υψηλά επίπεδα διαφθοράς στη χώρα αναφοράς, όπου τα πλαστά έγγραφα, καθώς και γνήσια έγγραφα που έχουν αποκτηθεί μέσω διαφθοράς, αποτελούν σύνηθες φαινόμενο, ενώ επίσης εκδίδονται και γνήσια έγγραφα τόσο ως προς τη μορφή όσο και ως προς το περιεχόμενό τους.

Η αδυναμία ή δυσκολία εξακρίβωσης της γνησιότητας ενός εγγράφου δεν δικαιολογεί τη μη διενέργεια της αξιολόγησής του. Ανεξάρτητα από το αν τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίζονται είναι γνήσια ή όχι, πρέπει να αποφασίσετε σχετικά με την αποδεικτική ισχύ τους σε σχέση με το εξεταζόμενο ουσιώδες πραγματικό περιστατικό ⁽⁹⁸⁾. Τα υπόλοιπα κριτήρια (ύπαρξη του είδους του εγγράφου, περιεχόμενο, μορφή, φύση, συντάκτης) θα σας βοηθήσουν στην αξιολόγηση αυτή ⁽⁹⁹⁾.

Εξακρίβωση της γνησιότητας θα πρέπει να διενεργείται σε ορισμένες περιστάσεις ⁽¹⁰⁰⁾, δηλαδή όταν ο συντάκτης των αποδεικτικών στοιχείων είναι αξιόπιστος και η εν λόγω εξακρίβωση της γνησιότητας είναι εφικτή στην πράξη, είναι προσιτή ως διαδικασία και μπορεί να επηρεάσει την αξιολόγηση του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού.

Έχετε υπόψη ότι, κατά τη διενέργεια της αξιολόγησης βάσει των κριτηρίων που παρουσιάστηκαν παραπάνω και κατά τη λήψη τυχόν μέτρων για τον σκοπό αυτό (για παράδειγμα, για την εξακρίβωση της γνησιότητας ενός εγγράφου), είναι εξαιρετικά σημαντικό να διασφαλίζετε ανά πάσα στιγμή την τήρηση της αρχής της εμπιστευτικότητας [βλ. ενότητα [«Κατευθυντήριες αρχές, ε\) Εμπιστευτικότητα»](#)].

2.1.3. Στάθμιση των πορισμάτων όσον αφορά την αξιοπιστία του αποδεικτικού στοιχείου

[[Contents](#)] [[Checklist](#)]

Οι παρακάτω αρχές θα σας βοηθήσουν να σταθμίσετε τα πορίσματα αξιοπιστίας στα οποία έχετε καταλήξει εφαρμόζοντας τα παραπάνω κριτήρια αξιολόγησης.

- Όπου δεν πληρούνται όλα τα κριτήρια αξιοπιστίας, ένα αποδεικτικό στοιχείο μπορεί να έχει μια συγκεκριμένη βαρύτητα στην αξιολόγηση της αξιοπιστίας. Εάν, για παράδειγμα, πληρούνται όλα τα κριτήρια αξιοπιστίας, αλλά ο αιτών υπέβαλε μόνο

⁽⁹⁸⁾ Απόφαση του ΔΕΕ της 10ης Ιουνίου 2021, [LH κατά Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid](#), C-921/19, EU:C:2021:478, σκέψεις 42-44 και 61. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#).

⁽⁹⁹⁾ Για συγκεκριμένο παράδειγμα αξιολόγησης πιστοποιητικού γέννησης, βλ. απόφαση του ΕΔΔΑ της 7ης Ιανουαρίου 2014, [AA κατά Ελβετίας](#), προσφυγή αριθ. 58802/12, ECLI:CE:ECHR:2014:0107JUD005880212, σκέψεις 61-63.

⁽¹⁰⁰⁾ Απόφαση του ΕΔΔΑ της 2ας Οκτωβρίου 2012, [Singh και λοιποί κατά Βελγίου](#), προσφυγή αριθ. 33210/11, ECLI:C:ECHR:2012:1002JUD003321011, σκέψεις 100-105 (διαθέσιμη μόνο στη γαλλική γλώσσα). Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#).

αντίγραφο του εγγράφου, το εν λόγω αποδεικτικό στοιχείο εξακολουθεί να έχει μια συγκεκριμένη αποδεικτική ισχύ, η οποία πρέπει να αξιολογηθεί μαζί με τα πορίσματα όσον αφορά την αξιοπιστία των δηλώσεων, για παράδειγμα (βλ. ενότητα [2.4.1. «Στάθμιση των πορισμάτων όσον αφορά την αξιοπιστία όλων των αποδεικτικών στοιχείων που συνδέονται με ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό»](#)). Αυτό ισχύει ακόμη περισσότερο εάν ο αιτών εξηγήσει εύλογα τον λόγο για τον οποίο δεν μπόρεσε να προσκομίσει το πρωτότυπο έγγραφο.

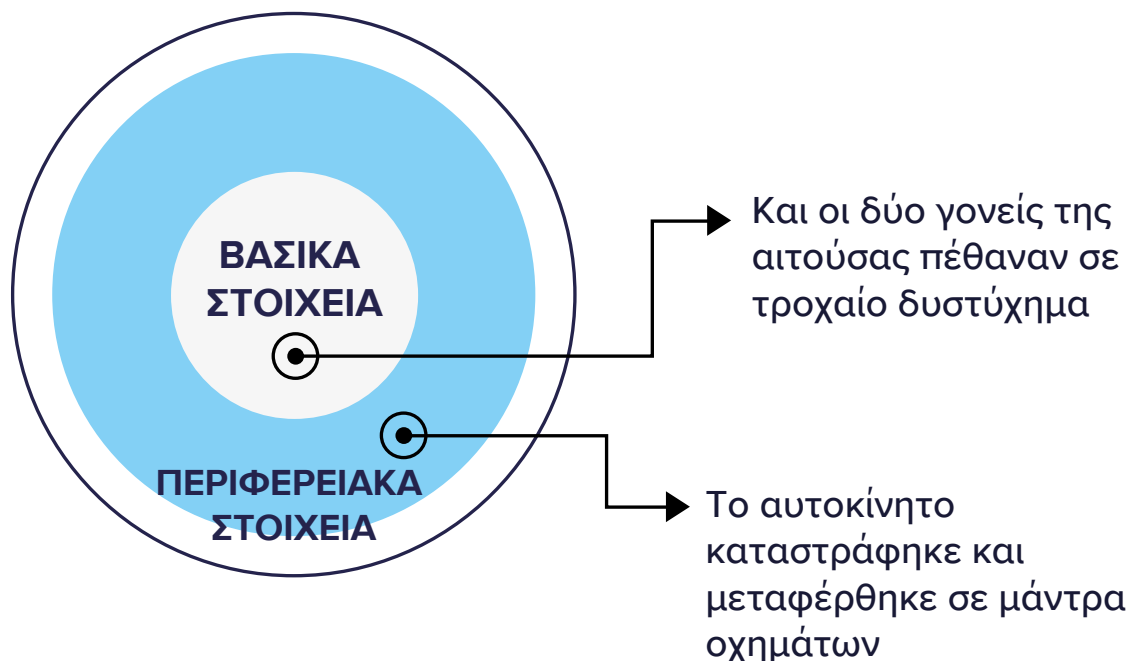
- Κατά την εξέταση της συνάφειας των αποδεικτικών στοιχείων, να έχετε υπόψη ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που σχετίζονται με τον πυρήνα του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού έχουν μεγαλύτερη βαρύτητα από τα αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν πτυχές οι οποίες δεν συνδέονται με τον πυρήνα του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού και είναι, ως εκ τούτου, περιφερειακές. Η αποδοχή ενός ουσιώδους πραγματικού περιστατικού θα πρέπει, γενικά, να βασίζεται μόνο στην αξιοπιστία των βασικών στοιχείων. Εάν τα περιφερειακά στοιχεία θεωρούνται μη αξιόπιστα, η περιορισμένη σημασία τους δεν μπορεί να κλονίσει τη βάση του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού, εφόσον αυτή εξακολουθεί να στηρίζεται σε αξιόπιστα βασικά στοιχεία.

Παράδειγμα αποδεικτικών στοιχείων που σχετίζονται με περιφερειακό στοιχείο του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού: [Υπόθεση νεαρής γυναίκας από τη χώρα Γ](#)

- Το εξεταζόμενο αποδεικτικό στοιχείο είναι η φωτογραφία ενός αυτοκινήτου σε μάντρα οχημάτων. Το εν λόγω αποδεικτικό στοιχείο αφορά ένα περιφερειακό στοιχείο της εξιστόρησης που σχετίζεται με το αυτοκινητιστικό δυστύχημα στο οποίο απεβίωσαν οι γονείς της αιτούσας. Δεν σχετίζεται με τις κεντρικές περιστάσεις του θανάτου τους, ούτε τεκμηριώνει το γεγονός του θανάτου των γονέων, αλλά ένα γεγονός που συνέβη μετά τη φερόμενη θανατηφόρα σύγκρουση. Το εν λόγω αποδεικτικό έγγραφο θα έχει μικρή βαρύτητα κατά την αξιολόγηση του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού.
- Ομοίως, τυχόν αντιφατικές δηλώσεις σχετικά με τα περιφερειακά στοιχεία, όπως όσον αφορά την ακριβή θέση της μάντρας ή το όνομά της, δεν επηρεάζουν την αξιοπιστία του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού, εάν τα αποδεικτικά στοιχεία, δηλαδή οι δηλώσεις της αιτούσας, εν προκειμένω, σχετικά με τα βασικά στοιχεία του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού πληρούν τα κριτήρια αξιοπιστίας (βλ. ενότητα [2.2. «Αξιολογήστε τις δηλώσεις του αιτούντος βάσει δεικτών αξιοπιστίας»](#)).

Διάγραμμα 9. Βασικές και περιφερειακές πτυχές ενός ουσιώδους πραγματικού περιστατικού — παράδειγμα με βάση την υπόθεση νεαρής γυναίκας από τη χώρα Γ

- Ήσσονος σημασίας αρνητικά πορίσματα σχετικά με ένα ή περισσότερα κριτήρια δεν αποκλείουν τη συνολική αξιοπιστία των αποδεικτικών στοιχείων. Γενικά, η ύπαρξη αρκετών ήσσονος σημασίας αρνητικών πορισμάτων δεν σημαίνει ότι τα αποδεικτικά στοιχεία δεν τεκμηριώνουν το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό ή ότι το υπονομεύουν, παρόλο που μπορεί να υποδηλώνουν κάποια αμφιβολία ως προς την αξιοπιστία των αποδεικτικών στοιχείων. Πολλά ήσσονος σημασίας αρνητικά πορίσματα όσον αφορά την αξιοπιστία γενικά δεν ισοδυναμούν με ένα μείζον αρνητικό πόρισμα αξιοπιστίας.
- Όπως περιγράφεται λεπτομερώς στο Βήμα 1 [βλ. ενότητα [1.1.1. «Εφαρμόστε το καθήκον συνεργασίας \(βάρος της απόδειξης\)»](#)], κατά την εξέταση όλων των αποδεικτικών στοιχείων που σχετίζονται με το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό ενδέχεται να εντοπίσετε ότι λείπουν κάποια αποδεικτικά στοιχεία. Εάν, υπό συγκεκριμένες περιστάσεις, μπορεί να αναμένεται εύλογα από τον αιτούντα να παράσχει ορισμένα αποδεικτικά στοιχεία και έχετε εκπληρώσει το δικό σας καθήκον έρευνας, η βαρύτητα που μπορεί να αποδοθεί στις πληροφορίες που δεν έχουν υποβληθεί ή στις ελλιπείς πληροφορίες θα ληφθεί υπόψη κατά τη διαδικασία στάθμισης προκειμένου να προσδιοριστεί αν το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό γίνεται δεκτό ή απορρίπτεται (βλ. ενότητα [2.4.1. «Στάθμιση των πορισμάτων όσον αφορά την αξιοπιστία όλων των αποδεικτικών στοιχείων που συνδέονται με ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό»](#)).
- Κατά την αξιολόγηση του πώς ένα αρνητικό πόρισμα μπορεί να επηρεάσει την αξιοπιστία των αποδεικτικών στοιχείων, εξετάστε αν έχει δοθεί στον αιτούντα η δυνατότητα να παράσχει εξηγήσεις σχετικά με το εν λόγω πόρισμα και αν οι εξηγήσεις που δόθηκαν μπορούν να επηρεάσουν την αξιολόγηση της αξιοπιστίας των αποδεικτικών στοιχείων.

- Κατά την αξιολόγηση της αποδεικτικής ισχύος των αποδεικτικών στοιχείων, έχετε υπόψη όλους τους σχετικούς ατομικούς και συγκυριακούς παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις (βλ. ενότητα [2.3. «Λάβετε υπόψη ατομικούς και συγκυριακούς παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις»](#)).

Παράδειγμα ανάλυσης έγγραφων αποδεικτικών στοιχείων (κατηγορητήριο έγγραφο : Υ υπόθεση ακτιβίστριας από τη χώρα Β

- Συναφεια.** Το κατηγορητήριο έγγραφο που υποβλήθηκε είναι συναφές, καθώς η αιτούσα το συσχετίζει με τη δίωξη που ισχυρίζεται ότι της έχει ασκηθεί και την οποία συνδέει με τις δραστηριότητές της υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αυτό είναι συναφές με ουσιώδες πραγματικό περιστατικό της αίτησής της.
- Υπαρξη.** Επιβεβαιώνεται ότι, σε παρόμοιες περιπτώσεις, απαγγέλλονται κατηγορίες από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.
- Περιεχόμενο.** Το κατηγορητήριο αφορά το αδίκημα της αντίστασης κατά της αρχής, αλλά αναφέρει άρθρο του ποινικού κώδικα που δεν σχετίζεται με το εν λόγω αδίκημα.
- Μορφή.** Το υποβληθέν κατηγορητήριο έγγραφο έχει κεφαλίδα που μοιάζει επίσημη. Με βάση τις διαθέσιμες και επικαιροποιημένες ΠΧΚ, οι διοικήσεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης στη χώρα Β διαθέτουν επαρκή εξοπλισμό και οργάνωση, καθώς και σαφώς καθορισμένες επίσημες διαδικασίες. Ωστόσο, ο τρόπος που εμφανίζεται το έμβλημα του Υπουργείου Δικαιοσύνης στην πάνω αριστερή γωνία του εγγράφου δεν αντιστοιχεί σε δείγματα εγγράφων αυτού του είδους. Το έγγραφο είναι υπογεγραμμένο, αλλά το όνομα του υπογράφοντος και η σφραγίδα δεν είναι ευανάγνωστα.
- Φύση.** Το κατηγορητήριο έγγραφο έχει υποβληθεί με τη μορφή αντιγράφου. Το πρωτότυπο παρέμεινε στη χώρα Β, σύμφωνα με την αιτούσα. Αναφέρει ότι αντιμετωπίζει δυσκολίες να σας το στείλει για λόγους ασφάλειας.
- Συντάκτης.** Ο φερόμενος ως συντάκτης είναι το Υπουργείο Δικαιοσύνης, αλλά βάσει των ανωτέρω πορισμάτων σχετικά με τη μορφή του εγγράφου, δεν μπορείτε να εξακριβώσετε με σαφήνεια την ταυτότητα του υπογράφοντος ή της υπηρεσίας που εξέδωσε το έγγραφο. Μπορείτε να έχετε εύλογη αμφιβολία όσον αφορά τον πραγματικό συντάκτη του εγγράφου.
- Συμπέρασμα.** Με βάση όλα αυτά τα κριτήρια, το συγκεκριμένο έγγραφο περιέχει διάφορα χαρακτηριστικά που μπορούν να σας οδηγήσουν να θεωρήσετε ότι το συγκεκριμένο έγγραφο δεν αποδεικνύει από μόνο του επαρκώς το εξεταζόμενο ουσιώδες πραγματικό περιστατικό. Πράγματι, παρόλο που η αιτούσα εξήγησε ικανοποιητικά τον λόγο για τον οποίο υποβλήθηκε μόνο αντίγραφο, η αποδεικτική ισχύς του υπονομεύεται από το γεγονός ότι εντοπίσατε αρκετά προβλήματα στη μορφή και το περιεχόμενο. Θα πρέπει να αξιολογήσετε αν υπάρχουν εύλογες εξηγήσεις για τις εν λόγω αδυναμίες και να δώσετε στην αιτούσα τη δυνατότητα να παράσχει κάποιες εξηγήσεις (για παράδειγμα, πρόσφατη αλλαγή εμβλημάτων, αντίγραφο κακής ποιότητας λόγω ακατάλληλων μέσων). Σε κάθε περίπτωση, το εν λόγω έγγραφο θα πρέπει να εξεταστεί σε συνδυασμό με όλα τα άλλα αποδεικτικά στοιχεία που σχετίζονται με το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό, συμπεριλαμβανομένων των δηλώσεων της αιτούσας, πριν από την εξαγωγή οποιουδήποτε συμπεράσματος σχετικά με το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό καθαυτό.

Οι επόμενες ενότητες καλύπτουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά διαφόρων ειδών αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίζονται συχνά και τα συγκεκριμένα σημεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγησή τους.

2.1.4. Συγκεκριμένοι τύποι εγγράφων

(α) Αποδεικτικά στοιχεία ιατρικής και ψυχολογικής φύσεως

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Ένα πολύ συγκεκριμένο είδος αποδεικτικών στοιχείων είναι τα αποδεικτικά στοιχεία ιατρικής ή ψυχολογικής φύσεως (βλ. Βήμα 1, ενότητα [1.1.2. στοιχείο ια\)](#) «[Ιατρικές, ψυχιατρικές, ψυχολογικές γνωματεύσεις](#)» σχετικά με τον τρόπο που τα αποδεικτικά στοιχεία ιατρικής φύσεως μπορούν να επηρεάσουν την εξέταση).

Για να διαπιστωθεί η αποδεικτική ισχύς εγγράφων ιατρικής ή ψυχολογικής κατάστασης, εφαρμόζονται επίσης όλα τα ανωτέρω κριτήρια. Ωστόσο, υπάρχει ένας συγκεκριμένος τρόπος εφαρμογής των κριτηρίων αυτών στα αποδεικτικά στοιχεία ιατρικής φύσεως.

Οι ιατρικές ή ψυχολογικές γνωματεύσεις πρέπει να περιλαμβάνουν την εξειδίκευση του πραγματογνώμονα ιατρού και την εξέταση που διενεργήθηκε προκειμένου να καταστεί δυνατή η ανεξάρτητη αξιολόγηση της αξιοπιστίας του.

Θα πρέπει να μελετήσετε προσεκτικά το περιεχόμενο της ιατρικής γνωμάτευσης για να διαπιστώσετε αν συντάχθηκε με ακριβή και επαγγελματικό τρόπο.

Έχετε υπόψη ότι ανεξάρτητοι ιατροί και ψυχίατροι διενεργούν τις εξετάσεις τους σε συνάρτηση με ιατρικούς στόχους, όχι σε συνάρτηση με αίτηση διεθνούς προστασίας (είτε για την τεκμηρίωση ή για την καταγγελία της αίτησης). Ως εκ τούτου, οι ανεξάρτητοι ιατροί μπορεί να μην καταγράφουν τις παρατηρήσεις τους με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι χρήσιμες για την αίτηση ή μπορεί ακόμη και να αρνηθούν συνολικά τη σύνταξη βεβαιώσεων για μη ιατρικούς σκοπούς. Για να αντιμετωπιστεί με κάποιον τρόπο η κατάσταση αυτή, οι αρχές ασύλου μπορούν να συνάψουν συμβάσεις ή συμφωνίες με πραγματογνώμονες ιατρούς, οι οποίοι εκπαιδεύονται και/ή πιστοποιούνται από δικαστήριο, κατανοούν τη διαδικασία ασύλου και εφαρμόζουν τη σχετική εθνική πρακτική. Οι εν λόγω εμπειρογνώμονες μπορούν να συντάσσουν ιατρο-νομικές γνωματεύσεις ή άλλες βεβαιώσεις που μπορούν να θεωρηθούν πολύτιμα επιστημονικά στοιχεία.

Εάν δεν μπορείτε να βασιστείτε στην εμπειρογνωσία ιατρού ή ιατρικού πραγματογνώμονα στο πλαίσιο της υπηρεσίας σας, θα πρέπει να εξετάσετε την αποδεικτική ισχύ της ιατρικής γνωμάτευσης με βάση τις ενδείξεις που ισχύουν για τα αποδεικτικά έγγραφα. Επιπλέον, στα ακόλουθα σημεία παρέχονται πρόσθετες ενδείξεις σχετικά με την αποδεικτική ισχύ ενός ιατρικού εγγράφου.

- Η ιατρική γνωμάτευση αναφέρει τον αριθμό και τις ημερομηνίες των εξετάσεων, το είδος των εξετάσεων που διενεργήθηκαν και τα σχετικά ιατρικά συμπεράσματα.
- Βασίζεται σε μία μόνο εξέταση ή σε μια σειρά εξετάσεων, παρέχοντας οριζόντια επισκόπηση.

- Στηρίζεται με αναλογικό τρόπο σε στοιχεία τα οποία βασίζονται στις δηλώσεις του ίδιου του ασθενούς και σε στοιχεία ιατρικής/ψυχολογικής παρατήρησης.
- Παραπέμπει στα πρότυπα του πρωτοκόλλου της Κωνσταντινούπολης, όταν υπάρχουν ισχυρισμοί ή ενδείξεις βασανιστηρίων.
- Στο πλαίσιο της ιατρικής/ψυχολογικής εμπειρογνωμοσύνης και γνωμάτευσης, θα πρέπει να αποφεύγεται στην ιατρική γνωμάτευση διατύπωση συμπερασμάτων σχετικά με την αξιοπιστία των δηλώσεων του αιτούντος όσον αφορά τα προβαλλόμενα περιστατικά προγενέστερης βλάβης ή τρέχοντα γεγονότα και/ή την πλήρωση των προϋποθέσεων χορήγησης διεθνούς προστασίας.

Έχετε υπόψη τα παρακάτω σημεία.

- Τα ιατρικά ή ψυχολογικά φύσεως ευρήματα δεν μπορούν να επιβεβαιώσουν από μόνα τους τις περιστάσεις υπό τις οποίες προκλήθηκε η σωματική βλάβη, η τραυματική εμπειρία ή το σύμπτωμα, αλλά μπορούν να δώσουν (ισχυρή) ένδειξη για το αν οι σωματικές βλάβες, οι τραυματικές εμπειρίες ή τα συμπτώματα συνάδουν με τη δηλωθείσα κακομεταχείριση και το χρονοδιάγραμμα που ανέφερε ο αιτών.
- Η υποβολή αποδεικτικών στοιχείων ιατρικής και ψυχολογικής φύσεως μπορεί, ειδικότερα, να εξυπηρετεί διαφορετικούς σκοπούς. Σε αυτούς περιλαμβάνονται η υποστήριξη της πραγματικότητας των ίδιων των ουσιαστών πραγματικών περιστατικών, η επισήμανση προσωπικών περιστάσεων που ενδέχεται να θέτουν τον αιτούντα σε αυξημένο κίνδυνο δίωξης ή πρόκλησης βλάβης ή επισήμανση χαρακτηριστικών ευαλωτότητας και ειδικών αναγκών ή πιθανών παραγόντων στρέβλωσης που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων και την αξιολόγηση της αξιοπιστίας. Θα πρέπει να προσδιορίσετε τους πιθανούς διαφορετικούς ρόλους που μπορεί να διαδραματίσει η υποβληθείσα ιατρική γνωμάτευση στην εξέταση της αίτησης του αιτούντος.
- Σκοπός της εξέτασης της αποδεικτικής ισχύος της ιατρικής γνωμάτευσης είναι να αξιολογηθεί αν και πώς (σε ποιον βαθμό) η γνωμάτευση υποστηρίζει το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό, την περίσταση ή τον κίνδυνο τον οποίο αφορά, στο πλαίσιο της εξέτασης της αίτησης διεθνούς προστασίας. Να θυμάστε ότι δεν πρέπει να προβαίνετε σε ιατρικές κρίσεις ή να εκφέρετε γνώμη σχετικά με αγωγή που έχει χορηγήσει ο ιατρός. Ομοίως, ο ιατρός δεν θα πρέπει να αποφαινεται σχετικά με την ανάγκη χορήγησης διεθνούς προστασίας ⁽¹⁰¹⁾.
- Όταν ο αιτών υποβάλλει ιατρική γνωμάτευση σχετικά με μια δυνητικά εξελισσόμενη κατάσταση, οι ημερομηνίες των (τελευταίων) εξετάσεων είναι σημαντικές. Μια επικαιροποιημένη γνωμάτευση μπορεί να απεικονίζει καλύτερα την τρέχουσα κατάσταση, ενώ μια παλαιά γνωμάτευση μπορεί να παρέχει ενδείξεις για την κατάσταση που υπήρχε, αλλά μπορεί να εγείρει πιθανά ερωτήματα σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση και/ή τις ικανότητες του αιτούντος τη δεδομένη χρονική στιγμή. Παρόλο που αυτό μπορεί να μην επηρεάζει την αποδεικτική ισχύ της γνωμάτευσης σε σχέση με παρελθόντα γεγονότα, το αν είναι επίκαιρη ή όχι μπορεί να είναι σημαντικό

⁽¹⁰¹⁾ Η ιατρική γνωμάτευση και η μέθοδος με την οποία αυτή προκύπτει δεν μπορούν να παραβιάζουν τα θεμελιώδη δικαιώματα της αίτησης. Βλ. ενότητα [1.1.2. ιδ\) «Αποδεικτικά στοιχεία που συνιστούν παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων του αιτούντος»](#).

όταν αξιολογείτε προσωπικές περιστάσεις που επηρεάζουν την αξιολόγηση της αξιοπιστίας ή την εκτίμηση κινδύνου.

Παράδειγμα αξιολόγησης ιατρικής βεβαίωσης: [Υπόθεση νέου άνδρα από τη χώρα Α](#)

Ο αιτών προσκόμισε βεβαίωση από ορθοπεδικό ιατρό. Η εφαρμογή των γενικών κριτηρίων της αξιολόγησης εγγράφων και άλλων αποδεικτικών στοιχείων, καθώς και αποδεικτικών στοιχείων ιατρικής φύσεως στη συγκεκριμένη βεβαίωση θα μπορούσε να οδηγήσει στην ακόλουθη ανάλυση.

- **Συνάφεια.** Τα αποδεικτικά στοιχεία είναι συναφή, καθώς περιέχουν πιθανές ενδείξεις συναφών προσωπικών περιστάσεων που μπορούν να έχουν αντίκτυπο στην εκτίμηση κινδύνου που διενεργείτε όσον αφορά τις συνθήκες ασφάλειας στη χώρα Α.
- **Υπαρξη.** Δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι αυτό το είδος εγγράφου δεν εκδίδεται συνήθως από ορθοπεδικό σε παρόμοιες περιστάσεις.
- **Μορφή.** Η βεβαίωση έχει συνταχθεί με τη μορφή επίσημης επιστολής του ιατρού του εν λόγω ορθοπεδικού. Περιέχει επίσημη κεφαλίδα με όλες τις πληροφορίες που αφορούν τον ιατρό (όνομα, διεύθυνση, αριθμούς τηλεφώνου και φαξ), την ημερομηνία έκδοσης του εγγράφου, το όνομα του συντάκτη, την ιδιότητα με την οποία προέβη στη γνωμάτευση ο ιατρός, καθώς και υπογραφή με επίσημη σφραγίδα. Η σφραγίδα περιέχει το όνομα του συντάκτη.
- **Φύση.** Υποβάλλεται ως πρωτότυπο έγγραφο και παρουσιάζει όλα τα χαρακτηριστικά ενός πρωτότυπου εγγράφου, καθώς η υπογραφή και η σφραγίδα έχουν τεθεί με μπλε μελάνη και δεν προσκομίζονται σε φωτοαντίγραφο.
- **Συντάκτης.** Ο συντάκτης είναι ορθοπεδικός ιατρός και προσδιορίζεται σαφώς ως τέτοιος.
- **Περιεχόμενο.** Η βεβαίωση παρέχει σχετικές πληροφορίες όσον αφορά τη μεθοδολογία που ακολούθησε ο ιατρός του οποίου η γνώμη ζητήθηκε δύο φορές σχετικά με τις σοβαρές δυσκολίες που αντιμετώπιζε ο ασθενής λόγω έντονου πόνου στα πόδια του. Τα συμπεράσματα βασίζονται κυρίως σε πρόσφατες ιατρικές παρατηρήσεις, συμπεριλαμβανομένων ακτινογραφικών απεικονίσεων, καθώς και σε διάφορες σχετικές εξετάσεις. Η βεβαίωση δεν αναφέρεται στο πρωτόκολλο της Κωνσταντινούπολης, αλλά καταλήγει στο συμπέρασμα μιας πάθησης η οποία θα μπορούσε να οφείλεται μόνο στην πρόκληση σοβαρού εξωτερικού τραύματος. Ο γιατρός συνταγογραφεί επίσης έναν αριθμό συνεδριών φυσικοθεραπείας και αγωγή για έντονο πόνο. Στη βεβαίωση αναφέρεται ότι η αγωγή αυτή παρέχεται προτού εξεταστεί το ενδεχόμενο πραγματοποίησης μιας υψηλού κινδύνου επέμβασης. Η βεβαίωση προσκομίστηκε κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης και φέρει ημερομηνία δύο εβδομάδων πριν από την ακρόαση του αιτούντος.
- **Συμπέρασμα.** Με δεδομένη τη συνολική εκπλήρωση των κριτηρίων αξιολόγησης, το έγγραφο αυτό τεκμηριώνει το γεγονός ότι ο αιτών έχει υποστεί σοβαρή κακομεταχείριση και υποφέρει από έντονο πόνο στα πόδια του και συναφείς δυσκολίες στο βάδισμα.

(β) Γενικές πληροφορίες που παρέχονται από τον αιτούντα

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Όταν ο αιτών παρέχει γενικές πληροφορίες που αποσκοπούν στην τεκμηρίωση ουσιωδών πραγματικών περιστατικών της αίτησής του (όπως, για παράδειγμα, άρθρα στον Τύπο ή στο διαδίκτυο που σχετίζονται με τις ενέργειες στις οποίες προέβησαν οι αρχές κατά του αντιπολιτευόμενου πολιτικού κόμματος του οποίου ο αιτών ισχυρίζεται ότι είναι ενεργό μέλος), θα πρέπει να εξετάζετε με προσοχή τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία. Εφαρμόστε τις γενικές αρχές που θα εφαρμόζατε στις ΠΧΚ. Ειδικότερα, ελέγξτε την αξιοπιστία της πηγής, την αντικειμενικότητα, την ακρίβεια, τη δυνατότητα εντοπισμού και τη συνάφειά της. Τα υποβαλλόμενα αποδεικτικά στοιχεία πρέπει επίσης να είναι επικαιροποιημένα ή, εάν αποσκοπούν στην τεκμηρίωση παρελθόντων γεγονότων, θα πρέπει να είναι σύγχρονα των εν λόγω γεγονότων ή να σχετίζονται με τα πραγματικά περιστατικά από ιστορική άποψη. Ανάλογα με την κατάσταση, οι πληροφορίες που παρέχει ο αιτών μπορεί να επιτάσσουν περαιτέρω έρευνα των ΠΧΚ από μέρους σας, εάν δεν έχετε στη διάθεσή σας ΠΧΚ σχετικά με το θέμα, ώστε να μπορείτε να βασιστείτε σε άλλες πηγές πληροφοριών και να διαμορφώσετε την πιο ισορροπημένη και ολοκληρωμένη εικόνα της κατάστασης. Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στον σχετικό οδηγό του ΕΥΑΑ ⁽¹⁰²⁾.

(γ) Περιεχόμενο που συγκεντρώνεται από μέσα κοινωνικής δικτύωσης

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Τα ανωτέρω κριτήρια για την αξιολόγηση εγγράφων και άλλων αποδεικτικών στοιχείων ισχύουν για το περιεχόμενο που συγκεντρώνεται από μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Επιπλέον, έχετε υπόψη ότι

το περιεχόμενο που διατίθεται στους λογαριασμούς των μέσων κοινωνικής δικτύωσης δεν υπόκειται τις περισσότερες φορές στις ίδιες αρχές αυστηρής έρευνας και δημοσιογραφικής δεοντολογίας με τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης ή άλλες πηγές (ΠΧΚ). Συνεπώς, υπάρχει ενδεχομένως μεγαλύτερος κίνδυνος να έχουν ανακριβές, μεροληπτικό, ηθελημένα παραπλανητικό ή ύποπτο περιεχόμενο. Επιπροσθέτως, το περιεχόμενό τους παράγεται συνήθως από τους χρήστες. Κατά την αξιολόγηση πληροφοριών που συλλέγονται από λογαριασμούς στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στον εντοπισμό της πηγής και στη διασταύρωση του περιεχομένου ⁽¹⁰³⁾.

Να θυμάστε ότι υπάρχει ενδεχόμενο ιδιοποίησης της ταυτότητας του συντάκτη της δημοσίευσης και των ιδιωτικών λογαριασμών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, σε μεγαλύτερο βαθμό απ' ό,τι συμβαίνει με άλλα αποδεικτικά στοιχεία.

Οι πληροφορίες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αλλάζουν εύκολα. Όταν μια δημοσίευση στο διαδίκτυο έχει συνταχθεί από τον ίδιο τον αιτούντα, αυτός έχει γενικά το δικαίωμα να τροποποιήσει το περιεχόμενό της και το επίπεδο δημοσιοποίησής της, ή ακόμη και να διαγράψει τη δημοσίευση. Αυτό σημαίνει, για παράδειγμα, ότι μια τέτοια δημοσίευση μπορεί

⁽¹⁰²⁾ ΕΑΣΟ, [Πρακτικός οδηγός για τη χρήση πληροφοριών της χώρας καταγωγής από τους υπευθύνους χειρισμού υποθέσεων κατά την εξέταση αιτήσεων χορήγησης ασύλου](#), Δεκέμβριος 2020, σ. 12-16.

⁽¹⁰³⁾ ΕΑΣΟ, [Πρακτικός οδηγός για τη χρήση πληροφοριών της χώρας καταγωγής από τους υπευθύνους χειρισμού υποθέσεων κατά την εξέταση αιτήσεων χορήγησης ασύλου](#), Δεκέμβριος 2020, σ. 60.

να ήταν διαθέσιμη κάποια στιγμή (έστω και για μικρό χρονικό διάστημα), αλλά δεν υπάρχει πλέον στο διαδίκτυο, ή ότι υπάρχει αλλά όχι με το ίδιο περιεχόμενο, πριν ή σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας εξέτασης.

- Εάν σκοπεύετε να χρησιμοποιήσετε ορισμένα αποδεικτικά στοιχεία που έχετε εντοπίσει σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης, εξετάστε το ενδεχόμενο να τα εκτυπώσετε ή να τα αποθηκεύσετε ηλεκτρονικά, π.χ. ως στιγμιότυπο οθόνης, ώστε να αποφύγετε την απώλεια πληροφοριών σε περίπτωση που οι δημοσιεύσεις τροποποιηθούν ή διαγραφούν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Στο αρχείο (είτε είναι εκτυπωμένο είτε αποθηκευμένο σε ηλεκτρονική μορφή) θα πρέπει να αναφέρεται η ημερομηνία πρόσβασης στις πληροφορίες, ώστε να είναι δυνατή η σύγκρισή του με προηγούμενες ή μεταγενέστερες εκδόσεις.
- Εάν ο αιτών προσκομίσει εκτυπωμένο αντίγραφο διαδικτυακής σελίδας για να τεκμηριώσει κάποιο ουσιώδες πραγματικό περιστατικό σχετικά με την εν λόγω δημοσίευση (ή τη δημοσιότητα που δόθηκε σε αυτή), ενδέχεται να πρέπει να ελέγξετε αν το συγκεκριμένο περιεχόμενο εξακολουθεί να είναι δημόσια διαθέσιμο στο διαδίκτυο. Εάν δεν είναι, μπορεί να σας ενδιαφέρει να εξετάσετε τους λόγους για τους οποίους η δημοσίευση θα μπορούσε να παρουσιάζει ακόμα ενδιαφέρον ως απόδειξη ενός ουσιώδους πραγματικού περιστατικού ή το πώς μπορεί να εξακολουθεί να τεκμηριώνει την ύπαρξη κινδύνου μετά την επιστροφή. Έχετε υπόψη ότι οι διαδικτυακές δημοσιεύσεις αφήνουν ψηφιακό αποτύπωμα και ότι το γεγονός ότι ο αιτών διέγραψε μια δημοσίευση δεν σημαίνει ότι αυτή δεν μπορεί να ανακτηθεί. Βλ. επίσης την ενότητα [3.3.2. στοιχείο δ\) «Δείκτες κινδύνου που σχετίζονται με τα κίνητρα των υπευθύνων δίωξης να προβούν σε ενέργειες που θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη»](#).

(δ) Μαρτυρικές καταθέσεις

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Οι μαρτυρικές καταθέσεις μπορεί να προέρχονται από πολλές πηγές: όχι μόνο ο αιτών μπορεί να επικαλεστεί μάρτυρες ή μαρτυρικές καταθέσεις για την τεκμηρίωση της αίτησής του, αλλά και κοινωνικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών συχνά παρέχουν γραπτές μαρτυρικές καταθέσεις και η αρχή ασύλου μπορεί επίσης να τις ζητήσει.

Η αποδεικτική ισχύς μιας μαρτυρικής κατάθεσης εξετάζεται σύμφωνα με τα γενικά κριτήρια αξιολόγησης. Κατά την αξιολόγηση μαρτυρικών καταθέσεων, θα πρέπει να δίνετε ιδιαίτερη προσοχή στην αξιοπιστία τους, η οποία καθορίζεται, μεταξύ άλλων, από την ικανότητα του ατόμου να καταθέσει και από τον τρόπο με τον οποίο γνωρίζει τις πληροφορίες, δηλαδή πληροφορίες «από πρώτο χέρι» έναντι πληροφοριών «από δεύτερο χέρι». Κατά την αξιολόγηση μαρτυρικών καταθέσεων, θα πρέπει να λαμβάνετε επίσης υπόψη τις προσωπικές περιστάσεις του ατόμου που καταθέτει (ο μάρτυρας έχει επίσης υποστεί τραυματικές εμπειρίες· ο μάρτυρας μπορεί να έχει ιδιαίτερους δεσμούς με τον αιτούντα), καθώς και το πλαίσιο στο οποίο ελήφθη η μαρτυρική κατάθεση ⁽¹⁰⁴⁾.

⁽¹⁰⁴⁾ Βλ. επίσης UNHCR, [Beyond Proof, Credibility Assessment in EU Asylum Systems: Full Report](#), Μάιος 2013, κεφάλαιο 5, ενότητα 4.

2.2. Αξιολογήστε τις δηλώσεις του αιτούντος βάσει δεικτών αξιοπιστίας

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

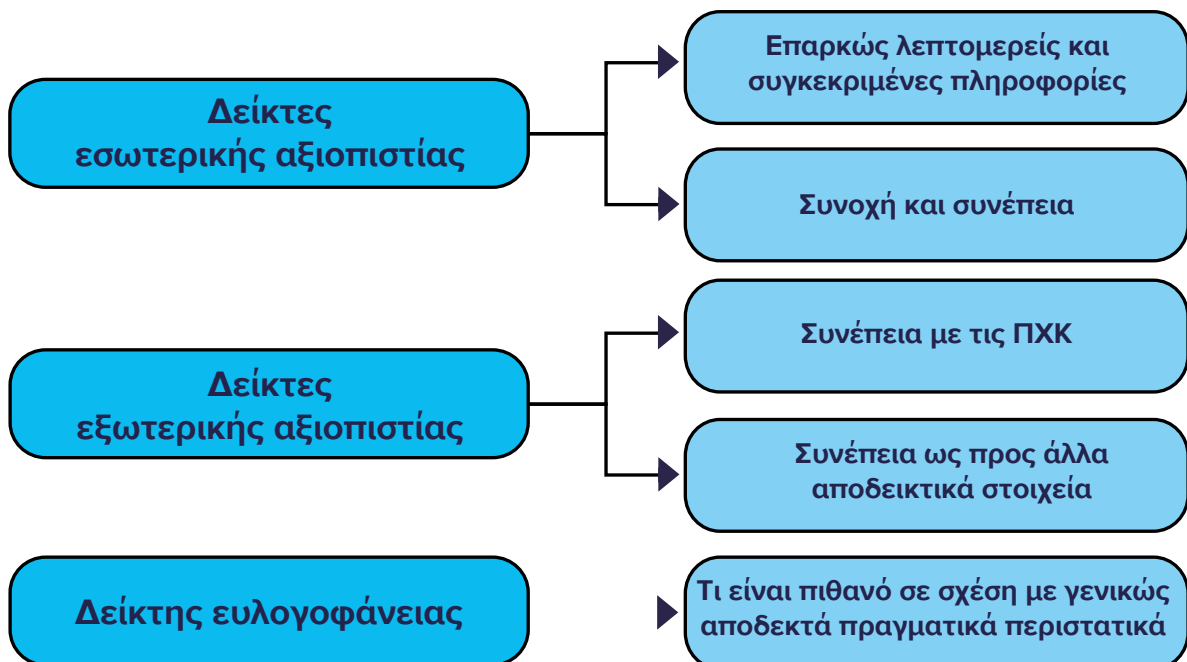
Οι δηλώσεις μπορεί να είναι τα μόνα αποδεικτικά στοιχεία που μπορούν να προσκομίσουν οι αιτούντες. Οι δείκτες αξιοπιστίας αποτελούν εργαλεία για την αξιολόγηση της αξιοπιστίας των δηλώσεων με έναν εξατομικευμένο, αμερόληπτο και αντικειμενικό τρόπο.

Πρακτικά, οι δείκτες αξιοπιστίας αξιολογούν τον βαθμό στον οποίο οι δηλώσεις είναι λεπτομερείς και συγκεκριμένες, τη συνοχή και τη συνέπειά τους, καθώς και την ευλογοφάνειά τους, όπως επίσης και τη συνέπεια των δηλώσεων αυτών με τις ΠΧΚ και με τα έγγραφα ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία που συνδέονται με κάθε ουσιώδες πραγματικό περιστατικό.

Το άρθρο 4 παράγραφος 5 στοιχείο γ) της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση) παρέχει το βασικό πλαίσιο για τους δείκτες αξιοπιστίας «[...] οι δηλώσεις του αιτούντος θεωρούνται συνεπείς και ευλογοφανείς και δεν έρχονται σε αντίθεση με διαθέσιμα ειδικά και γενικά στοιχεία που αφορούν την περίπτωση του» και οι δείκτες θα πρέπει πάντα να εφαρμόζονται σύμφωνα με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ ⁽¹⁰⁵⁾.

Οι δείκτες μπορούν να ομαδοποιηθούν σύμφωνα με την εσωτερική αξιοπιστία, την εξωτερική αξιοπιστία και την ευλογοφάνειά τους.

Διάγραμμα 10. Δείκτες αξιοπιστίας

⁽¹⁰⁵⁾ Οι δείκτες αξιοπιστίας έχουν αναπτυχθεί περαιτέρω στη νομολογία, για περισσότερες πληροφορίες, βλ. ΕΥΑΑ, [Evidence and credibility assessment in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων και αξιοπιστίας στο πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου — Δικαστική ανάλυση), δεύτερη έκδοση, 2023, σ. 120-121.

Θα πρέπει να προσπαθείτε να χρησιμοποιείτε όλους τους ισχύοντες δείκτες αξιοπιστίας για να αξιολογήσετε κάθε ουσιώδες πραγματικό περιστατικό. Ωστόσο, ενδέχεται να μην είναι όλοι οι δείκτες εξίσου σημαντικοί για την αξιολόγηση των δηλώσεων ανάλογα με το εκάστοτε ουσιώδες πραγματικό περιστατικό. Εάν ένας δείκτης αξιοπιστίας δεν είναι κατάλληλος για την αξιολόγηση ενός συγκεκριμένου ουσιώδους πραγματικού περιστατικού, μπορεί να μη χρησιμοποιηθεί.

Μην ξεχνάτε να λαμβάνετε υπόψη τους παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρέβλωση

Οι προσωπικές περιστάσεις που σχετίζονται με τον αιτούντα και οι συγκυριακές περιστάσεις που σχετίζονται με τη συνέντευξη μπορούν να επηρεάσουν τις δηλώσεις του. Κατά την εφαρμογή δεικτών αξιοπιστίας, είναι απαραίτητο να συνεκτιμώνται παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις. Βλ. ενότητα [2.3. «Λάβετε υπόψη ατομικούς και συγκυριακούς παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις»](#).

2.2.1. Εφαρμόστε δείκτες εσωτερικής αξιοπιστίας

Η εσωτερική αξιοπιστία αφορά την αξιολόγηση των δηλώσεων του αιτούντος και κάθε άλλου αποδεικτικού στοιχείου που υποβάλλει ο αιτών, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών δηλώσεων και των έγγραφων αποδεικτικών στοιχείων. Η εσωτερική αξιοπιστία περιλαμβάνει τους δείκτες αξιοπιστίας που αφορούν την παροχή επαρκώς λεπτομερών και συγκεκριμένων πληροφοριών, καθώς και τη συνοχή και τη συνέπεια.

Επαρκώς λεπτομερείς και συγκεκριμένες πληροφορίες

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Ο δείκτης που αφορά την παροχή επαρκώς λεπτομερών και συγκεκριμένων πληροφοριών αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο ο αιτών βιώνει και εκφράζει ένα γεγονός, καθώς και στο επίπεδο και τη φύση των λεπτομερειών που συνοδεύουν τη διαδικασία αυτή.

Γενικά, η αφήγηση προσωπικών εμπειριών περιλαμβάνει συχνά περισσότερες λεπτομέρειες, π.χ. αισθητηριακά στοιχεία, συναισθήματα ή παρατηρήσεις, σε σύγκριση με την αφήγηση από κάποιο άτομο που δεν έχει βιώσει αυτές τις εμπειρίες, ιδίως αν η εμπειρία συνέβη πρόσφατα ή επηρέασε τη ζωή του ατόμου. Παρόλο που παρόμοια πράγματα μπορεί να συμβούν σε διάφορους ανθρώπους, το ίδιο γεγονός δεν μπορεί ποτέ να βιωθεί και να ανακληθεί από κάθε άτομο με τον ίδιο τρόπο. Για να είναι επαρκώς λεπτομερής και συγκεκριμένη μια αφήγηση, ο αιτών πρέπει να περιγράψει το γεγονός μέσα από τα δικά του μάτια, σαν μια «υποκειμενική κάμερα» και όχι παρουσιάζοντας μια γενική οπτική.

Ορθή πρακτική

Για να εξηγήσετε στον αιτούντα τον βαθμό στον οποίο αναμένεται να παράσχει λεπτομερείς και συγκεκριμένες πληροφορίες όσον αφορά ένα συγκεκριμένο γεγονός του παρελθόντος, μπορείτε να δώσετε ένα παράδειγμα περιγράφοντας ένα σύντομο γεγονός που συνέβη σε εσάς, δίνοντας προσοχή στα όσα είδατε, ακούσατε, νιώσατε και σκεφτήκατε καθ' όλη τη διάρκεια του γεγονότος. Θα πρέπει να καταγράψετε αυτή την εξήγηση στο κείμενο απομαγνητοφώνησης της συνέντευξης, ώστε να είναι σαφές στον υπεύθυνο λήψης της απόφασης το πώς ζητήθηκε από τον αιτούντα να παράσχει περισσότερες λεπτομέρειες ή πιο συγκεκριμένες δηλώσεις.

Η έλλειψη λεπτομερών και συγκεκριμένων πληροφοριών δεν οδηγεί κατ' ανάγκη σε αρνητικό συμπέρασμα όσον αφορά την αξιοπιστία. Πρώτον, η μη παροχή λεπτομερών και συγκεκριμένων πληροφοριών πρέπει να είναι καίριας σημασίας για το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό και να αφορά τη συνολική περιγραφή της κατάστασης ή του γεγονότος. Δεύτερον, ο αιτών θα πρέπει να αναμένεται εύλογα να παρέχει λεπτομερείς και συγκεκριμένες πληροφορίες σε κάποιο βαθμό, ανάλογα, για παράδειγμα, με την έκταση στην οποία έζησε προσωπικά το γεγονός ή την κατάσταση ή με το πόσο σημαντικό ή επουσιώδες μπορεί να ήταν αυτό για τον αιτούντα τη δεδομένη στιγμή.

Επίσης, θα πρέπει να θυμάστε ότι ο βαθμός στον οποίο μπορεί εύλογα να αναμένονται λεπτομερείς και συγκεκριμένες πληροφορίες από τον αιτούντα θα διαφέρει ανάλογα με τις προσωπικές και συγκυριακές περιστάσεις, και ειδικότερα τους παράγοντες στρέβλωσης. Ενδέχεται να υπάρχει εύλογη εξήγηση, ως αποτέλεσμα των παραγόντων στρέβλωσης, όσον αφορά τους λόγους για τους οποίους ο αιτών δεν μπορεί να θυμηθεί λεπτομέρειες ενός συγκεκριμένου γεγονότος (βλ. ενότητα [2.3. «Λάβετε υπόψη ατομικούς και συγκυριακούς παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις»](#) για περισσότερες λεπτομέρειες). Πριν να καταλήξετε σε πορίσματα σχετικά με το αν παρασχέθηκαν επαρκώς λεπτομερείς και συγκεκριμένες πληροφορίες, βεβαιωθείτε ότι ο αιτών γνώριζε πόσο λεπτομερής και συγκεκριμένη αφήγηση αναμενόταν από εκείνον κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης. Βεβαιωθείτε επίσης ότι η συνέντευξη διεξήχθη με τρόπο που έδωσε στον αιτούντα τη δυνατότητα να παράσχει λεπτομέρειες. Επομένως, η έλλειψη λεπτομερειών δεν επηρεάζει την αξιοπιστία των δηλώσεων του αιτούντος σε όλες τις καταστάσεις.

Παράδειγμα σχετικά με τις λεπτομερείς και συγκεκριμένες πληροφορίες που μπορούν εύλογα να αναμένονται, με συνεκτίμηση του τρόπου λειτουργίας της μνήμης: [Υπόθεση ακτιβίστριας από τη χώρα Β](#)

Η αιτούσα δήλωσε ότι συμμετείχε σε διαδήλωση και βιντεοσκόπησε το γεγονός με το τηλέφωνό της. Οι δυνάμεις ασφαλείας απαίτησαν να πάρουν το τηλέφωνό της και την έθεσαν αυθαίρετα υπό κράτηση αφού αρνήθηκε να τους παραδώσει το τηλέφωνό της. Εσείς, ως χειριστής της υπόθεσης, θέτετε στην αιτούσα αρκετές ερωτήσεις σχετικά με το γενικό πλαίσιο του γεγονότος, όπως, για παράδειγμα, τι είδους κτίρια βρίσκονταν γύρω από τον χώρο στον οποίο πραγματοποιήθηκε η διαδήλωση και πώς έμοιαζαν οι αστυνομικοί που τη συνέλαβαν, χωρίς να λάβετε λεπτομερείς απαντήσεις.

Αποφασίζετε να ζητήσετε από την αιτούσα να σας εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους δεν περιγράφει λεπτομερέστερα το πλαίσιο. Η αιτούσα απαντά ότι δεν θυμάται πώς ήταν τα κτίρια ή οι αστυνομικοί, επειδή είχε επικεντρώσει την προσοχή της στην προσπάθειά της να κοινοποιήσει το βίντεο που είχε τραβήξει στο διαδίκτυο προτού οι αστυνομικοί της πάρουν το τηλέφωνο και επειδή ένιωθε φόβο σε αυτή την κατάσταση. Όταν ζητείται από την αιτούσα να περιγράψει τι συνέβη σε σχέση με το τηλέφωνο από τη δική της οπτική, εξηγεί μακροσκελώς τι συνέβη στη διαδήλωση μέσα από τον φακό της κάμερας του τηλεφώνου της και πώς κατάφερε να κοινοποιήσει το βίντεο στο διαδίκτυο προτού της πάρουν το τηλέφωνο. Περιγράφει επίσης λεπτομερώς τα κίνητρα της συμμετοχής της στη διαδήλωση, παρά το γεγονός πως φοβόταν ότι θα συμβεί κάτι κακό —όπως είχε συμβεί στο παρελθόν— και πώς αισθάνθηκε όταν είχε κοινοποιήσει το βίντεο και συνελήφθη.

Μπορείτε να καταλήξετε στο συμπέρασμα ότι η αρχική έλλειψη λεπτομέρειας και ακρίβειας οφειλόταν στους παράγοντες στρέβλωσης που σχετίζονται με τον τρόπο λειτουργίας της μνήμης [βλ. ενότητα [2.3.1. στοιχείο α\) «Τρόπος λειτουργίας της μνήμης»](#)] και τον τρόπο διεξαγωγής της συνέντευξης (βλ. ενότητα [2.3.2. «Παράγοντες που σχετίζονται με τον χειριστή της υπόθεσης»](#)). Μπορείτε επίσης να συμπεράνετε ότι η αιτούσα αφηγήθηκε με λεπτομερή και συγκεκριμένο τρόπο τα σημαντικά στοιχεία του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού που σχετίζεται με τα γεγονότα που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια της διαδήλωσης.

Συνοχή και συνέπεια

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Ο δείκτης συνοχής και συνέπειας αναφέρεται στην έλλειψη ανακολουθιών ή αντιφάσεων στις δηλώσεις του αιτούντος και μεταξύ των δηλώσεων και άλλων αποδεικτικών στοιχείων που υποβάλλονται από τον αιτούντα. Αφορά:

- προφορικές ή γραπτές δηλώσεις του αιτούντος γενικά,
- δηλώσεις του αιτούντος σε διαφορετικές χρονικές στιγμές κατά τη διάρκεια της διαδικασίας,
- άλλα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε ο αιτών (βλ. ενότητα [1.1.2. «Συλλέξτε αποδεικτικά στοιχεία συναφή με την αίτηση»](#)).

Όταν κάποιος έχει ζήσει πραγματικά μια εμπειρία, μπορεί γενικά να τη διηγηθεί με μεγαλύτερη συνοχή και συνέπεια. Ομοίως προς την παροχή λεπτομερών και συγκεκριμένων πληροφοριών, δεν αρκεί απλώς οποιαδήποτε έλλειψη συνοχής και συνέπειας για να εξαχθεί αρνητικό συμπέρασμα όσον αφορά την αξιοπιστία. Δεν είναι ασύνηθες μια αφήγηση να περιλαμβάνει κάποιες ανακολουθίες ή σσωνος σημασίας. Ταυτόχρονα, δεν θα πρέπει να υπάρχουν σημαντικά κενά ή αντιφάσεις που δεν έχουν εξηγηθεί ικανοποιητικά από τον αιτούντα.

Ο βαθμός συνοχής και συνέπειας που μπορεί εύλογα να αναμένεται από τον αιτούντα διαφέρει ανάλογα με τις προσωπικές και συγκυριακές περιστάσεις, και ειδικότερα τους παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρέβλωση. Πριν από την εξαγωγή

οποιοδήποτε πορίσματος σχετικά με τη συνοχή και τη συνέπεια, βεβαιωθείτε ότι ο αιτών γνώριζε το επίπεδο συνοχής και συνέπειας που αναμενόταν από αυτόν κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης και ότι η συνέντευξη διεξήχθη κατά τρόπο που έδωσε στον αιτούντα τη δυνατότητα να παραθέσει τέτοιες δηλώσεις. Πρέπει επίσης να έχει δοθεί στον αιτούντα η ευκαιρία να αποσαφηνίσει τυχόν ασυνέπειες ή ανακολουθίες οι οποίες είναι καίριας σημασίας για την αξιολόγηση ενός ουσιώδους πραγματικού περιστατικού. Επομένως, τυχόν έλλειψη συνέπειας δεν επηρεάζει την αξιοπιστία σε όλες τις περιπτώσεις.

Οι μη λεκτικές αντιδράσεις δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται ποτέ ως δείκτης αξιοπιστίας

Οι μη λεκτικές αντιδράσεις αναφέρονται γενικά στη μη λεκτική επικοινωνία και συμπεριφορά, όπως ο τόνος της φωνής, ο τρόπος, η οπτική επαφή ή οι εκφράσεις του προσώπου κ.λπ. Οι ενδείξεις αυτές είναι ορατές κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης.

Δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείτε ποτέ τις μη λεκτικές αντιδράσεις ως δείκτη αξιοπιστίας. Τα μη λεκτικά σήματα δεν είναι καθολικά, καθώς η σημασία τους διαμορφώνεται πολιτισμικά και επηρεάζεται από προσωπικά χαρακτηριστικά, όπως η ηλικία, το φύλο, η εκπαίδευση ή η ψυχολογική κατάσταση. Τα πορίσματα που βασίζονται στις μη λεκτικές αντιδράσεις του αιτούντος συχνά ισοδυναμούν με απλές παραδοχές και υποκειμενικές κρίσεις που βασίζονται στη διαίσθηση.

2.2.2. Εφαρμόστε δείκτες εξωτερικής αξιοπιστίας

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Η εξωτερική αξιοπιστία αναφέρεται στη συνέπεια μεταξύ των δηλώσεων του αιτούντος και των αποδεικτικών στοιχείων που έχει στη διάθεσή της η αποφαινόμενη αρχή, συμπεριλαμβανομένων των ΠΧΚ, αποδεικτικών στοιχείων από εμπειρογνώμονες ή άλλων εξωτερικών αποδεικτικών στοιχείων.

Μπορεί να έχετε στη διάθεσή σας διάφορα είδη αποδεικτικών στοιχείων. Θα πρέπει να επιδιώξετε ενεργά τη συλλογή ορισμένων αποδεικτικών στοιχείων, διότι μπορεί να έχετε καλύτερη δυνατότητα πρόσβασης σε αυτά απ' ό,τι ο αιτών, ειδικότερα σε ΠΧΚ ⁽¹⁰⁶⁾. Μπορείτε επίσης να εξετάσετε το ενδεχόμενο να ζητήσετε συμβουλές ειδικών που είναι σχετικές, για την κατάλληλη εξέταση της αίτησης, π.χ. να αναζητήσετε αποδεικτικά στοιχεία ιατρικής φύσεως ⁽¹⁰⁷⁾. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα αποδεικτικά στοιχεία που μπορεί να είναι διαθέσιμα, βλ. ενότητα [1.1.2. «Συλλέξτε αποδεικτικά στοιχεία συναφή με την αίτηση»](#)).

⁽¹⁰⁶⁾ Απόφαση του ΔΕΕ της 22ας Νοεμβρίου 2012, [M. κατά Minister for Justice, Equality and Law Reform \(Ιρλανδίας\)](#), C-277/11, EU:C:2012:744. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ](#).

⁽¹⁰⁷⁾ Βλ. άρθρο 18 παράγραφος 1 της ΟΔΑ (αναδιτύπωση).

Συνέπεια με τις ΠΧΚ

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Θα πρέπει πάντα να αξιολογείτε τη συνέπεια των δηλώσεων του αιτούντος με τις ΠΧΚ, εξετάζοντας όλα τα σχετικά πραγματικά περιστατικά που αφορούν τη χώρα καταγωγής.

Άρθρο 4 παράγραφος 3 στοιχείο α) της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση) — Αξιολόγηση των γεγονότων και των περιστάσεων

3. Η αξιολόγηση της αίτησης διεθνούς προστασίας θα πρέπει να γίνεται σε εξατομικευμένη βάση και να περιλαμβάνει τη συνεκτίμηση:

α) όλων των συναφών στοιχείων που σχετίζονται με τη χώρα καταγωγής κατά τον χρόνο λήψης απόφασης σχετικά με την αίτηση, συμπεριλαμβανομένων των νόμων και των κανονισμών στη χώρα καταγωγής και του τρόπου εφαρμογής τους.

Οι ΠΧΚ μπορούν να επιβεβαιώσουν ή να αντικρούσουν τους ισχυρισμούς του αιτούντος. Οι δηλώσεις του αιτούντος που τεκμηριώνονται από ΠΧΚ συνάδουν με αυτές, ενώ οι δηλώσεις που αντικρούονται από ΠΧΚ δεν συνάδουν μ' αυτές. Οι ΠΧΚ συχνά παρέχουν ένα γενικό πλαίσιο όσον αφορά την αίτηση που υπέβαλε ο αιτών, αλλά σπάνια μπορούν να αποδείξουν ότι ένα συγκεκριμένο πρόσωπο βίωσε κάποιο γεγονός στο παρελθόν. Ως εκ τούτου, σπανίως αποτελεί καθοριστικό στοιχείο όταν εξετάζεται αν ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό γίνεται δεκτό ή απορρίπτεται.

Η έλλειψη ΠΧΚ, μετά τη διενέργεια κατάλληλης έρευνας των ΠΧΚ, δεν οδηγεί κατ' ανάγκη σε αρνητικό συμπέρασμα όσον αφορά την αξιοπιστία. Ενδέχεται να μην υπάρχουν διαθέσιμες ΠΧΚ για διάφορους λόγους, για παράδειγμα λόγω της ανεπαρκούς αναφοράς των κινδύνων στους οποίους ενδέχεται να εκτίθενται ορισμένες περιθωριοποιημένες ομάδες στη χώρα καταγωγής τους⁽¹⁰⁸⁾ ή όταν η κατάσταση αλλάζει ταχέως στη χώρα καταγωγής. Πριν να καταλήξετε σε συμπεράσματα, θα πρέπει να σκεφτείτε πόσο πιθανό είναι να υπάρχουν διαθέσιμες σχετικές ΠΧΚ για τα στοιχεία για τα οποία ερευνάτε τις ΠΧΚ.

Σχετική έκδοση του ΕΥΑΑ

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη χρήση των ΠΧΚ στο πλαίσιο της αξιολόγησης της αξιοπιστίας, καθώς και παραδείγματα, βλ. ΕΑΣΟ, [Πρακτικός οδηγός για τη χρήση πληροφοριών της χώρας καταγωγής από τους υπευθύνους χειρισμού υποθέσεων κατά την εξέταση αιτήσεων χορήγησης ασύλου](#), Δεκέμβριος 2020, ενότητα 3.3. «Αξιολόγηση της αίτησης διεθνούς προστασίας».

⁽¹⁰⁸⁾ Για περισσότερες πληροφορίες βλ. UNHCR, [Κατευθυντήριες οδηγίες για τη διεθνή προστασία των προσφύγων αριθ. 1: Δίωξη λόγω γένους στα πλαίσια ερμηνείας του άρθρου 1Α \(2\) της Σύμβασης του 1951 και/ή του Πρωτοκόλλου του 1967 για το καθεστώς των προσφύγων](#), 7 Μαΐου 2002, παράγραφος 37· UNHCR, [Κατευθυντήριες οδηγίες για τη διεθνή προστασία των προσφύγων αριθ. 9: για την εξέταση των αιτημάτων ασύλου που στηρίζονται στον σεξουαλικό προσανατολισμό και/ή στην ταυτότητα του γένους \(φύλου\) στο πλαίσιο του άρθρου 1Α \(2\) της Σύμβασης του 1951 και/ή του Πρωτοκόλλου του 1967 για το καθεστώς των προσφύγων](#), 23 Οκτωβρίου 2012, παράγραφος 66.

Συνέπεια με τα έγγραφα και άλλα αποδεικτικά στοιχεία

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Τα έγγραφα και άλλα αποδεικτικά στοιχεία μπορεί να περιλαμβάνουν δηλώσεις μελών της οικογένειας και μαρτύρων, έγγραφα από άλλες κρατικές αρχές, εκθέσεις πραγματογνωμόνων και ιατρικές γνωματεύσεις. Τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία μπορεί να υποστηρίζουν ή να έρχονται σε αντίθεση με τις δηλώσεις του αιτούντος. Καταρχάς, θα έχετε ήδη αξιολογήσει την αποδεικτική ισχύ των εν λόγω αποδεικτικών στοιχείων πριν να εφαρμόσετε τον δείκτη αξιοπιστίας.

Όπως και στην αξιολόγηση της εσωτερικής αξιοπιστίας, δεν οδηγούν όλες οι ασυμφωνίες σε αρνητικό πόρισμα ως προς την αξιοπιστία. Πρέπει να εξεταστεί αν οι ασυμφωνίες αφορούν τα κεντρικά στοιχεία ενός ουσιώδους πραγματικού περιστατικού και ποιο είναι το επίπεδο συνέπειας που μπορεί να αναμένεται από τον αιτούντα. Αυτό θα πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα παραγόντων που μπορούν να οδηγήσουν σε στρέβλωση και με βάση το πλαίσιο στο οποίο έγιναν οι δηλώσεις. Εάν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία που έρχονται σε αντίθεση με τις δηλώσεις του αιτούντος, θα πρέπει να χειριστείτε το ζήτημα αυτό, να δώσετε στον αιτούντα τη δυνατότητα να εξηγήσει τις ασυμφωνίες και να λάβετε υπόψη την εξήγηση αυτή κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας.

Παράδειγμα όσον αφορά τη συνέπεια μεταξύ δηλώσεων των μελών της οικογένειας: [Υπόθεση νέου άνδρα από τη χώρα Α](#)

Ο αιτών υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας μαζί με τον μικρότερο αδελφό του. Και οι δύο περιγράφουν στις προσωπικές συνεντεύξεις τους ότι εγκατέλειψαν τη χώρα καταγωγής έπειτα από απόφαση των γονέων τους, αφότου μια τρομοκρατική ομάδα είχε ζητήσει από τον πατέρα τους να ενταχθούν στην οργάνωση ο αιτών και ο μικρότερος αδελφός του.

Ο αιτών περιγράφει λεπτομερώς ότι βρισκόταν δίπλα στον πατέρα του όταν του ζητήθηκε από την τρομοκρατική ομάδα να ενταχθεί σε αυτή και ότι του είχε πει ο συγγενής του ότι στο γειτονικό χωριό είχαν στρατολογηθεί νέοι άνδρες με τη βία. Από την άλλη πλευρά, ο μικρότερος αδελφός του αιτούντος προέβη μόνο σε ασαφείς δηλώσεις. Περιέγραψε πώς του είπε η μητέρα του ότι έπρεπε να φύγει με τον αδελφό του γιατί υπήρχαν άνδρες με όπλα που τον αναζητούσαν διαρκώς και πώς ένιωσε φόβο όταν έμαθε γι' αυτό.

Παρατηρείτε ότι οι δηλώσεις περιέχουν ασυμφωνίες οι οποίες δεν είναι ήσσονος σημασίας όσον αφορά κεντρικές πτυχές του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού. Προτού καταλήξετε σε συμπέρασμα σχετικά με τη συνέπεια μεταξύ αυτών των δύο δηλώσεων, θα πρέπει να εξετάσετε τους παράγοντες στρέβλωσης και τους συγκυριακούς παράγοντες που μπορεί να εξηγούν τις αποκλίνουσες δηλώσεις (βλ. ενότητα [2.3. «Λάβετε υπόψη ατομικούς και συγκυριακούς παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις»](#)).

Θα πρέπει επίσης να λάβετε υπόψη το πλαίσιο γύρω από αυτά τα γεγονότα του παρελθόντος και τον τρόπο λειτουργίας της μνήμης [βλ. ενότητα [2.3.1. στοιχείο α\) «Τρόπος λειτουργίας της μνήμης»](#)]. Ο αιτών περιγράφει τα γεγονότα από την οπτική του άμεσα εμπλεκόμενου σε κάποιες από τις καταστάσεις, ενώ ο μικρός του αδελφός

εξηγεί τα γεγονότα όπως του τα είπε η μητέρα του. Μπορείτε επίσης να λάβετε υπόψη την ηλικία τους [βλ. ενότητα [2.3.1. στοιχείο δ\) «Ηλικία»](#)], καθώς ο αιτών ήταν νεαρός ενήλικας όταν συνέβησαν αυτά τα γεγονότα, ενώ ο αδελφός του ήταν παιδί μικρότερης ωριμότητας ώστε να καταλάβει και να περιγράψει τι σήμαιναν τα γεγονότα. Μπορείτε να θεωρήσετε ότι οι δηλώσεις του αιτούντος και του αδελφού του συμφωνούν σε εύλογο βαθμό μεταξύ τους και, επομένως, δεν θα χρειαστεί να ζητήσετε από τον αιτούντα εξηγήσεις για δηλώσεις οι οποίες φαίνονταν να μη συμφωνούν.

2.2.3. Εφαρμόστε τον δείκτη ευλογοφάνειας

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Η ευλογοφάνεια αναφέρεται στο τι είναι δυνατό ή τι μπορεί να γίνει πιστευτό σε σχέση με γενικά αποδεκτές πληροφορίες, όπως οι νόμοι της φυσικής ή η εφικτή εξέλιξη των γεγονότων.

Η έννοια της ευλογοφάνειας θα πρέπει να χρησιμοποιείται με προσοχή, για να αποφεύγονται οι εικασίες και οι υποκειμενικές κρίσεις ή προκαταλήψεις:

- Ένα γεγονός δεν είναι μη ευλογοφανές απλώς και μόνο επειδή δεν είναι πιθανό. Γεγονότα που δεν είναι πιθανά μπορούν να συμβούν. Ωστόσο, μια σειρά διαδοχικών μη πιθανών γεγονότων μπορεί να οδηγήσει σε έλλειψη ευλογοφάνειας, ιδίως όταν άλλοι δείκτες αξιοπιστίας δείχνουν προς την ίδια κατεύθυνση.
- Ο δείκτης ευλογοφάνειας θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο εφόσον έχει δοθεί στον αιτούντα η ευκαιρία να αποσαφηνίσει δηλώσεις που δεν είναι ευλογοφανείς.
- Τα πορίσματα σχετικά με την ευλογοφάνεια πρέπει να υποστηρίζονται από συλλογιστική που μπορεί να αιτιολογηθεί αντικειμενικά.
- Ο δείκτης ευλογοφάνειας μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο σε συνδυασμό με άλλους δείκτες αξιοπιστίας.

Ένα γεγονός μπορεί να είναι απολύτως ευλογοφανές όταν εξεταστεί στο πλαίσιο των περιστάσεων που αφορούν τον αιτούντα, συμπεριλαμβανομένων του φύλου, της ηλικίας, του σεξουαλικού προσανατολισμού, της ταυτότητας φύλου, της εκπαίδευσης, του κοινωνικού και πολιτισμικού υποβάθρου, των εμπειριών και των περιστάσεων στη χώρα καταγωγής ή στον τόπο συνήθους διαμονής. Θα πρέπει να γνωρίζετε ότι ενδέχεται να υπάρχουν διαφορές μεταξύ της δικής σας οπτικής και της οπτικής του αιτούντος, οι οποίες θα μπορούσαν δυνητικά να εξηγήσουν μια προφανή έλλειψη ευλογοφάνειας.

2.3. Λάβετε υπόψη ατομικούς και συγκυριακούς παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Η ικανότητα προσκόμισης αποδεικτικών στοιχείων και ο τρόπος παρουσίασης αυτών μπορεί να στρεβλωθούν από διάφορους παράγοντες, οι οποίοι μπορεί να εξηγούν, για παράδειγμα, την έλλειψη λεπτομερειών ή ασυμφωνίες στις δηλώσεις του αιτούντος. Κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας, θα πρέπει να λαμβάνετε υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες:

- παράγοντες που σχετίζονται με τον αιτούντα,
- παράγοντες που σχετίζονται με τη διερμηνεία και τη διαδικασία της συνέντευξης,
- παράγοντες που σχετίζονται με τον χειριστή της υπόθεσης.

Παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις θα υπάρχουν πάντα και δεν είναι δυνατό να αποφευχθούν. Ωστόσο, είναι απαραίτητο να τους γνωρίζετε όταν διεξάγετε την προσωπική συνέντευξη ⁽¹⁰⁹⁾ και όταν αξιολογείτε την αξιοπιστία, ώστε να μπορείτε να ελαχιστοποιήσετε τον αντίκτυπό τους ⁽¹¹⁰⁾.

Έχετε υπόψη τον αντίκτυπο των τεχνικών συνέντευξης

Οι τεχνικές συνέντευξης που χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης μπορούν να επηρεάσουν τις δηλώσεις του αιτούντος: αν οι ερωτήσεις διατυπώνονται με τρόπο που λαμβάνει υπόψη τις προσωπικές περιστάσεις, αν παρέχονται στον αιτούντα εξηγήσεις σχετικά με το τι αναμένεται από αυτόν, αν οι ερωτήσεις διατυπώνονται με εύκολα κατανοητή σειρά. Για τον λόγο αυτό, είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη ο τρόπος με τον οποίο διεξήχθη η προσωπική συνέντευξη, όταν εξετάζεται το πώς οι παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις μπορούν να επηρεάσουν τις δηλώσεις. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. ενότητα [1.1.1. στοιχείο β\) «Εκπληρώστε το καθήκον του χειριστή να διερευνήσει»](#).

Πολλοί παράγοντες στρέβλωσης μπορούν να υφίστανται ταυτόχρονα και να είναι αλληλένδετοι. Στις ενότητες που ακολουθούν παρέχεται μη εξαντλητικός κατάλογος κοινών παραγόντων.

⁽¹⁰⁹⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη διεξαγωγή της προσωπικής συνέντευξης, βλ. EASO, [Πρακτικός οδηγός: Προσωπική συνέντευξη](#), Δεκέμβριος 2014.

⁽¹¹⁰⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 3 στοιχείο α) της ΟΔΑ (αναδιατύπωση): «τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αιτήσεις να εξετάζονται και οι αποφάσεις να λαμβάνονται σε ατομική βάση, αντικειμενικά και αμερόληπτα». Σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 3 στοιχείο α) της ΟΔΑ (αναδιατύπωση): τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το πρόσωπο που διεξάγει τη συνέντευξη να διαθέτει τα προσόντα για να συνεκτιμήσει τις προσωπικές και γενικές συνθήκες που περιβάλλουν την αίτηση, συμπεριλαμβανομένης της πολιτιστικής καταγωγής, του φύλου, του γενετήσιου προσανατολισμού, της ταυτότητας φύλου ή της ευαισθησίας του αιτούντος.

2.3.1. Παράγοντες που σχετίζονται με τον αιτούντα

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Παράγοντες στρέβλωσης ενδέχεται να επηρεάσουν την ικανότητα του αιτούντος να θυμηθεί και να διηγηθεί εκ νέου τα σχετικά γεγονότα, καθώς και την ικανότητά του να αντιμετωπίσει τη διαδικασία της συνέντευξης. Παράγοντες στρέβλωσης μπορούν να εντοπιστούν στα αποδεικτικά έγγραφα που είναι διαθέσιμα στην αίτηση, για παράδειγμα σχετικά με την ηλικία ή παθήσεις, ενώ άλλοι παράγοντες μπορούν να εντοπιστούν στα γενικά στοιχεία που περιλαμβάνονται στον φάκελο της υπόθεσης, για παράδειγμα το φύλο ή το επίπεδο εκπαίδευσης. Παράγοντες ενδέχεται επίσης να εμφανιστούν στις δηλώσεις του αιτούντος, για παράδειγμα παράγοντες που αφορούν τον τρόπο λειτουργίας της μνήμης ή τα αισθήματα στίγματος και ντροπής, ή την εξωτερική εμφάνιση και συμπεριφορά του αιτούντος, όπως εκφράσεις φόβου, τραυματικές εμπειρίες ή προβλήματα ψυχικής υγείας.

Έχετε υπόψη τα όρια της τεχνογνωσίας σας

Δεν έχετε τα προσόντα να κάνετε διάγνωση για τον αιτούντα ούτε να προβείτε σε αξιολογήσεις πέραν των ικανοτήτων σας στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου. Θα πρέπει να παραπέμψετε τον αιτούντα σε επαγγελματίες σε θέματα υποστήριξης ή αξιολόγησης, π.χ. για ιατρική και ψυχολογική υποστήριξη ή για την εκτίμηση της ηλικίας, όταν χρειάζεται, σύμφωνα με τις εθνικές κατευθυντήριες γραμμές (για περισσότερες πληροφορίες, βλ. ενότητα 1.1.2. «[Συλλέξτε αποδεικτικά στοιχεία συναφή με την αίτηση](#)»). Μπορείτε, ωστόσο, να κάνετε παρατηρήσεις σχετικά με πιθανούς παράγοντες στρέβλωσης.

Ο μη εξαντλητικός κατάλογος που ακολουθεί παρουσιάζει επισκόπηση του τρόπου με τον οποίο παράγοντες που σχετίζονται με τον αιτούντα μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις.

(α) Τρόπος λειτουργίας της μνήμης

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Οι αιτούντες συχνά μπορούν να βασίσουν τις δηλώσεις τους μόνο στις αναμνήσεις τους. Το να θυμηθούν ημερομηνίες, λεπτομέρειες ενός γεγονότος που συνέβη στο παρελθόν, το να διακρίνουν επαναλαμβανόμενα γεγονότα ή να περιγράψουν άτομα τα οποία συνάντησαν μπορεί να είναι μια πολύ δύσκολη διαδικασία. Για να έχουμε ρεαλιστικές προσδοκίες σχετικά με τις πληροφορίες που μπορούν να ληφθούν μέσω δηλώσεων, είναι σημαντικό να κατανοήσουμε τον τρόπο λειτουργίας της ανθρώπινης μνήμης. Λαμβάνοντας υπόψη τον τρόπο με τον οποίο η λειτουργία της μνήμης μπορεί να επηρεάσει τις δηλώσεις είναι σημαντική στις υποθέσεις όλων των αιτούντων.

Η ανθρώπινη μνήμη έχει επίπεδα και όρια. Οι αναμνήσεις δεν είναι μια πιστή καταγραφή γεγονότων αλλά μια ανασύνθεση των προσωπικών εμπειριών των γεγονότων. Η ανασύνθεση αυτή είναι παρόμοια με τη συμπλήρωση ενός παζλ από κομμάτια που βρίσκονται διασκορπισμένα σε διάφορες περιοχές του εγκεφάλου. Ο τρόπος με τον οποίο επανασυνδέονται αυτά τα κομμάτια καθορίζεται από πολλούς διαφορετικούς παράγοντες, όπως η γνώση κατά τον χρόνο της ανασύνθεσης, τα συναισθήματα κατά τον χρόνο της

ανασύνθεσης και το σήμα ανάκτησης. Ως εκ τούτου, οι αναμνήσεις αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου και είναι αναπόφευκτος κάποιος βαθμός ασυνέπειας. Τα κενά στη μνήμη μας συμπληρώνονται, συνειδητά ή ασυνείδητα, με γενικά σχετικές πληροφορίες ⁽¹¹¹⁾.

Οι πληροφορίες που παρέχονται κατά την ανάκληση ενός συμβάντος του παρελθόντος μπορεί να διαφέρουν για διάφορους λόγους ⁽¹¹²⁾.

- **Προσοχή κατά τη διάρκεια του γεγονότος του παρελθόντος.** Οι άνθρωποι έχουν την τάση να θυμούνται με ακρίβεια πληροφορίες τις οποίες θεωρούν (συναισθηματικά) σημαντικές, καθώς και τις πτυχές ενός γεγονότος που προσέλκυσαν την προσοχή τους, οι οποίες αποτελούν τις βασικές λεπτομέρειες της ανάμνησης. Μπορεί να μη θυμούνται καν άλλες πληροφορίες, καθώς αυτές έχουν περιφερειακό χαρακτήρα γι' αυτούς.
- **Σημασία του συμβάντος του παρελθόντος.** Θυμόμαστε πιο εύκολα γεγονότα που ξεχωρίζουν με κάποιον τρόπο. Οι συνηθισμένες, καθημερινές αναμνήσεις είναι πιο γενικευμένες και εστιάζουν στο «πώς είναι συνήθως η κατάσταση» και όχι στο τι ακριβώς συνέβη. Η κοινωνικοποίηση μπορεί να επηρεάσει την αντίληψη του «πώς είναι συνήθως η κατάσταση», καθώς κάποιες καταστάσεις είναι επαναλαμβανόμενες και κοινωνικά αποδεκτές.
- **Μικρές λεπτομέρειες.** Οι λεπτομέρειες των γεγονότων είναι συχνά κωδικοποιημένες στην προσωρινή μνήμη μας, αλλά δεν αποθηκεύονται στη μακροπρόθεσμη μνήμη, με αποτέλεσμα να είναι πολύ δύσκολο ή ακόμη και αδύνατο να ανακληθούν. Αυτό ισχύει ιδίως για χρονικές πληροφορίες, όπως ημερομηνίες, ώρες, συχνότητα και διάρκεια, για την εμφάνιση καθημερινών αντικειμένων, όπως κερμάτων ή χαρτονομισμάτων, για

⁽¹¹¹⁾ EUAA, [Evidence and credibility assessment in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων και αξιοπιστίας στο πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου – Δικαστική ανάλυση), δεύτερη έκδοση, 2023, σ. 254-259· Black S., Levine L. J. και Lahlou T. M., «Autobiographical remembering and hypermnnesia: A comparison of older and younger adults», *Psychology and Ageing*, τ. 14, 1999, σ. 671-682· Conway M. και Holmes E., «Memory and the law: Recommendations from the scientific study of human memory», *The British Psychological Society Press*, 2008, σ. 2, που παρατίθεται στο UNHCR, [Beyond proof. Credibility assessment in EU asylum systems](#), 2013, σ. 57· Conway M. A. και Loveday C., «Remembering, imagining, false memories & personal meanings, Consciousness and Cognition», 2015, σ. 574-581· Hyman I. E. και Loftus E. F., «Errors in autobiographical memory», *Clinical Psychology Review*, 1998, σ. 933-947, που παρατίθεται στο Abo Akademi University & Free University Amsterdam, [Psychological assumptions underlying credibility assessments in Finnish asylum determinations](#), 2021, σ. 4-5.

⁽¹¹²⁾ Evans Cameron H., «Refugee status determinations and the limits of memory», *International Journal of Refugee Law*, τ. 22, 2010, σ. 469-511· Christianson S. A. και Safer M. A., «Emotional events and emotions in autobiographical memories» στο Rubin D. C. (επιμ.), *Remembering our past: Studies in autobiographical memory*, Cambridge, 2005, σ. 218-241, παρατίθεται στη δικαστική ανάλυση EUAA, [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System - Judicial analysis](#) (Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων και αξιοπιστίας στο πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου – Δικαστική ανάλυση), δεύτερη έκδοση, 2023, σ. 169-170· Ουγγρική Επιτροπή του Ελσίνκι, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Αξιολόγηση της αξιοπιστίας στις διαδικασίες ασύλου: Ένα πολυεπιστημονικό εγχειρίδιο κατάρτισης), τ. 1, 2013, σ. 67-80, 85· Herlihy J., Jobson L. και Turner S., «Just tell us what happened to you: Autobiographical memory and seeking asylum», 2012, σ. 661-676, που παρατίθεται στο Abo Akademi University & Free University Amsterdam, [Psychological assumptions underlying credibility assessments in Finnish asylum determinations](#), 2021, σ. 5· Peterson C. και Whalen N., «Five years later: Children's memory for medical emergencies», *Applied Cognitive Psychology*, τ. 15, 2001, σ. 7-24, που παρατίθεται στο UNHCR, [The heart of the matter: Assessing credibility when children apply for asylum in the European Union](#) (Η καρδιά του ζητήματος: Αξιολόγηση της αξιοπιστίας όταν τα παιδιά υποβάλλουν αίτηση ασύλου στην Ευρωπαϊκή Ένωση), 2014, σ. 67-68· Herlihy J. και Turner S., «The psychology of seeking protection», *International Journal of Refugee Law*, τ. 21, 2009, σ. 181· Cohen J., «Questions of credibility: Omissions, discrepancies and errors of recall in the testimony of asylum seekers», *International Journal of Refugee Law*, τ. 13, 2001, σ. 293-309· Eastmond M., «Stories as lived experience: Narratives in forced migration research», *Journal of Refugee Studies*, τ. 20, 2007, σ. 248-264· Tversky B. και Marsh E. J., «Biased retellings of events yield biased memories», *Cognitive Psychology*, τ. 40, 2000, σ. 1-38· και Evans Cameron H., «Refugee status determinations and the limits of memory», *International Journal of Refugee Law*, τ. 22, 2010, σ. 506, που παρατίθεται στο UNHCR, [Beyond proof. Credibility assessment in EU asylum systems](#), 2013, σ. 57-60.

ακριβή ονόματα και για την πιστή αναπαραγωγή λεκτικών αλληλεπιδράσεων. Η ανάμνηση τέτοιων λεπτομερειών είναι εξαιρετικά αναξιόπιστη.

- **Επαναλαμβανόμενα γεγονότα.** Οι αναμνήσεις επαναλαμβανόμενων γεγονότων συνδυάζονται σε γενικές ή «σηματικές αναμνήσεις». Εάν βιώσουμε παρόμοια γεγονότα πολλές φορές, κατά πάσα πιθανότητα θα μπορούμε να θυμηθούμε τι συνέβαινε συνήθως κατά τη διάρκεια αυτών των γεγονότων, αλλά δύσκολο να θυμηθούμε τι συνέβη συγκεκριμένα σε καθένα περιστατικό, εκτός εάν ένα συγκεκριμένο περιστατικό ξεχώρισε ιδιαίτερα.
- **Χρόνος που παρήλθε από το γεγονός του παρελθόντος.** Όσο περισσότερος χρόνος έχει παρέλθει από το γεγονός, τόσο λιγότερο συγκεκριμένες λεπτομέρειες θυμούνται οι άνθρωποι. Θυμούνται καλύτερα τις βασικές λεπτομέρειες ενός γεγονότος, οι οποίες και είναι λιγότερο πιθανό να αλλάξουν με την πάροδο του χρόνου σε σύγκριση με τις περιφερειακές λεπτομέρειες.
- **Επαναλαμβανόμενη ανάκληση μιας ανάμνησης.** Η επαναλαμβανόμενη ανάκληση μιας ανάμνησης οδηγεί συχνά σε πιο περίπλοκες αφηγήσεις αυτής. Οι άνθρωποι θυμούνται περισσότερες και/ή διαφορετικές λεπτομέρειες κάθε φορά που ανακαλούν στη μνήμη τους μια ανάμνηση, ενώ άλλες λεπτομέρειες μπορεί να παραλείπονται, με αποτέλεσμα η ανάμνηση να ανακαλείται διαφορετικά κάθε φορά.
- **Πλαίσιο στο οποίο γίνεται η ανάκληση μιας ανάμνησης.** Οι αναμνήσεις είναι επιρρεπείς στην υποβολή, σε τέτοιο βαθμό που κάποιος ενδέχεται να αναφέρει ακόμα και ψευδείς αναμνήσεις ή λεπτομέρειες. Πολλά εξαρτώνται επίσης από το κοινό και τον στόχο της αφήγησης, τη μορφή της διαδικασίας ανάκτησης, τον τρόπο που διατυπώνεται μια ερώτηση και το είδος της ερώτησης που χρησιμοποιήθηκε.

Ο τρόπος με τον οποίο λειτουργεί η μνήμη πρέπει να λαμβάνεται δεόντως υπόψη κατά την αξιολόγηση των δηλώσεων του αιτούντος όσον αφορά τη συνέπεια και τον βαθμό λεπτομέρειας.

Παραδείγματα πρακτικών παραμέτρων

- Βεβαιωθείτε ότι οι κεντρικές πτυχές του γεγονότος διερευνήθηκαν διεξοδικά από την οπτική του αιτούντος. Αναμείνεται από τους αιτούντες να αφηγηθούν με περισσότερη λεπτομέρεια και συνοχή μόνο τις πτυχές που είναι πιο σημαντικές για αυτούς.
- Λάβετε υπόψη μικρότερες λεπτομέρειες μόνο όταν είναι σημαντικές σε προσωπικό επίπεδο για τον αιτούντα. Για παράδειγμα, λεπτομέρειες σχετικά με τον χρόνο που συνέβη ένα γεγονός μπορεί να είναι πιο αξιόπιστες όταν αξιολογούνται με βάση το τι είναι σημαντικό σε προσωπικό επίπεδο για τον αιτούντα και όχι το πότε συνέβη το γεγονός ημερολογιακά.
- Βεβαιωθείτε ότι ζητήθηκε από τον αιτούντα να εξιστορήσει ξανά πτυχές που δεν ήταν αρκετά λεπτομερείς ή συνεκτικές στην αρχική δήλωση. Αναμείνεται από τον αιτούντα να ξαναδιηγηθεί με παρόμοιο τρόπο μόνο τις βασικές πτυχές του γεγονότος και πτυχές που είναι σημαντικές για αυτόν σε προσωπικό επίπεδο, καθώς οι δηλώσεις μπορεί να περιλαμβάνουν περισσότερες λεπτομέρειες και αυτές οι λεπτομέρειες μπορεί να μην είναι ίδιες τη δεύτερη φορά.

- Βεβαιωθείτε ότι δεν έγιναν ερωτήσεις που κατευθύνουν προς συγκεκριμένες απαντήσεις κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, καθώς αυτές μπορεί να επηρεάσουν άμεσα τη μνήμη και την ίδια τη διαδικασία ανασύνθεσης της ανάμνησης. Έχετε υπόψη ότι οι τεχνικές συνέντευξης έχουν αντίκτυπο στον τρόπο ανάκτησης των πληροφοριών από τη μνήμη.

(β) Τραυματική εμπειρία

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Η έκθεση σε αρνητικά γεγονότα τείνει να είναι πολύ υψηλότερη μεταξύ των αιτούντων διεθνή προστασία απ' ό,τι είναι στον γενικό πληθυσμό ⁽¹¹³⁾. Η τραυματική εμπειρία, η οποία ορίζεται ως έκθεση σε «στρεσογόνο γεγονός ή κατάσταση (βραχείας ή μακράς διάρκειας) εξαιρετικά απειλητικού ή καταστροφικού χαρακτήρα» ⁽¹¹⁴⁾, έχει σημαντικό αντίκτυπο στη μνήμη και στη συμπεριφορά. Οι τραυματικές εμπειρίες και οι συνέπειές τους, όπως η ΔΜΣ, επηρεάζουν ιδιαίτερα την ικανότητα κάποιου να θυμάται και να παρουσιάζει γεγονότα του παρελθόντος ⁽¹¹⁵⁾.

Μια τραυματική εμπειρία μπορεί να έχει διαφορετικές συνέπειες στη λειτουργία της μνήμης. Οι αναμνήσεις τραυματικών εμπειριών συχνά διαφέρουν από τις φυσιολογικές (αυτοβιογραφικές) αναμνήσεις με διάφορους τρόπους ⁽¹¹⁶⁾.

- **Ελλιπής αποθήκευση της ανάμνησης.** Μια τραυματική εμπειρία μπορεί να οδηγήσει σε ελλιπή αποθήκευση της ανάμνησης λόγω της αντίδρασης του σώματος στην κατάσταση έκτακτης ανάγκης, η οποία μπορεί να επιφέρει δυσκολία ανάκλησης τραυματικών γεγονότων. Η ΔΜΣ μπορεί να οδηγήσει σε μια υπέρμετρα γενική ανάμνηση, με αποτέλεσμα το πρόσωπο αυτό να δυσκολεύεται να θυμηθεί τραυματικά γεγονότα του παρελθόντος, καθώς και άλλες πτυχές της ζωής του.
- **Υπερμνήσια.** Ενίοτε, ένα ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο λεπτομερειών που σχετίζονται με το τραυματικό γεγονός αποθηκεύεται στη μνήμη, παρόλο που η ελλιπής αποθήκευση της ανάμνησης αποτελεί τυπικό σύμπτωμα τραυματικής εμπειρίας.
- **Αισθητηριακές εντυπώσεις.** Οι τραυματικές αναμνήσεις μπορεί να χαρακτηρίζονται από αισθητηριακές λεπτομέρειες, όπως συναισθήματα, αισθήσεις, ήχους, οσμές ή

⁽¹¹³⁾ UNHCR, [Beyond Proof. Credibility Assessment in EU Asylum Systems](#), 2013, σ. 61.

⁽¹¹⁴⁾ Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, [ICD-10](#), έκδοση: 2016.

⁽¹¹⁵⁾ Herlihy J., Jobson L. και Turner S., «Just tell us what happened to you: Autobiographical memory and seeking asylum», *Applied Cognitive Psychology*, τ. 26, 2012, σ. 661-676, που παρατίθεται στο UNHCR, [Beyond proof. Credibility assessment in EU asylum systems](#), 2013, σ. 61. Ουγγρική Επιτροπή του Ελσίνκι, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Αξιολόγηση της αξιοπιστίας στις διαδικασίες ασύλου: Ένα πολυεπιστημονικό εγχειρίδιο κατάρτισης), τ. 1, 2013, σ. 93.

⁽¹¹⁶⁾ Brewin C., Gregory J. D., Lipton M. και Burgess N., «Intrusive images in psychological disorders: Characteristics, neural mechanisms and treatment implications», *Psychological Review*, τ. 117, 2010, σ. 210-232. Herlihy J. και Turner S., «Should discrepant accounts given by asylum seekers be taken as proof of deceit?», *Torture*, τ. 16, 2006, σ. 86 και 176. και Cohen J., «Questions of credibility: Omissions, discrepancies and errors of recall in the testimony of asylum seekers», *International Journal of Refugee Law*, τ. 13, 2001, σ. 293-309, που παρατίθεται στο UNHCR, [Beyond proof. Credibility assessment in EU asylum systems](#), 2013, σ. 63. Vredevelde Annelies, Given-Wilson Zoe και Memon Amina, [Culture, trauma, and memory in investigative interviews](#), 22 Απριλίου 2023, σ. 3-7. EUAA, [Evidence and credibility assessment in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων και αξιοπιστίας στο πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου – Δικαστική ανάλυση), δεύτερη έκδοση, 2023, σ. 173-174. Ουγγρική Επιτροπή του Ελσίνκι, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Αξιολόγηση της αξιοπιστίας στις διαδικασίες ασύλου: Ένα πολυεπιστημονικό εγχειρίδιο κατάρτισης), τ. 1, 2013, σ. 100-103.

οπτικές εικόνες. Οι φυσιολογικές (αυτοβιογραφικές) αναμνήσεις είναι λεκτικές ιστορίες, ενώ η λεκτική περιγραφή μιας τραυματικής εμπειρίας ενδέχεται να μην έχει αποθηκευτεί στη μνήμη. Ως εκ τούτου, ένας αιτών που έχει ζήσει ένα τραυματικό γεγονός ενδέχεται να μην είναι σε θέση να αφηγηθεί με λεπτομερή και συνεκτικό τρόπο το γεγονός απλώς και μόνο επειδή δεν υπάρχει στη μνήμη του.

- **Κατακερματισμός.** Οι τραυματικές αναμνήσεις μπορεί να είναι αποσπασματικές, καθώς ενδέχεται να μη σχηματίζουν μια πλήρη εικόνα χρονολογικών γεγονότων. Ορισμένα στοιχεία τραυματικών αναμνήσεων μπορεί να είναι έντονα στη μνήμη, σαν να συνέβησαν σε παρόντα χρόνο. Αυτά είναι γνωστά ως αναδρομές (flashbulb memories), οι οποίες συχνά δεν συνδέονται καλά με τη χρονολογική σειρά των γεγονότων. Στην πιο ακραία περίπτωση, αποτελούνται από αποσυνδεδετικού τύπου αναβιώσεις, στο πλαίσιο των οποίων το πρόσωπο βιώνει ξανά πλήρως το τραυματικό γεγονός και χάνει κάθε αίσθηση του παρόντος.
- **Αποφυγή.** Σε αντίθεση με τις φυσιολογικές (αυτοβιογραφικές) αναμνήσεις, οι οποίες ανασυντίθενται εκούσια και τοποθετούνται σαφώς στο παρελθόν, οι τραυματικές αναμνήσεις δεν μπορούν να ανακληθούν εκούσια και, ως εκ τούτου, αποφεύγονται ασυνείδητα ως ένας τρόπος αυτοπροστασίας. Αντιθέτως, μπορεί να πυροδοτηθούν από αισθητηριακά ερεθίσματα ή από στοιχεία που υπενθυμίζουν το τραυματικό γεγονός. Για παράδειγμα, άλλα πρόσωπα μπορεί να ενεργοποιήσουν τέτοιου είδους αναμνήσεις εν αγνοία τους, μέσω του είδους των ρούχων τους, του τόνου της φωνής τους ή του αρώματός τους.
- **Απάθεια.** Τα άτομα που έχουν βιώσει τραυματικές εμπειρίες μπορεί ακούσια να φαίνονται απαθή, καθώς μπορεί να μην εκφράζουν κανένα συναίσθημα όταν περιγράφουν τραυματικά γεγονότα του παρελθόντος. Είναι επίσης πιθανό ένα άτομο που έχει βιώσει τραυματική εμπειρία να παρουσιάζει υψηλό επίπεδο συναισθημάτων.

Δεδομένου ότι μια τραυματική εμπειρία συχνά επηρεάζει την ικανότητα να ανακληθούν με λεπτομέρειες γεγονότα του παρελθόντος και να γίνει μια συνεκτική εξιστόρησή τους, κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη αυτές οι συνέπειες των τραυματικών εμπειριών. Αυτό σημαίνει ότι, όταν υπάρχουν ανακολουθίες όσον αφορά ένα ενδεχομένως τραυματικό γεγονός, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ένα εντελώς διαφορετικό σύνολο εξηγήσεων για τις εν λόγω ανακολουθίες, σε σύγκριση με καταστάσεις στις οποίες δεν υπάρχουν τραυματικές εμπειρίες. Μπορεί επίσης να είναι αναγκαίο να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα σε έγγραφα και άλλα αποδεικτικά στοιχεία σε σύγκριση με τις δηλώσεις.

Παραδείγματα πρακτικών παραμέτρων

- Βεβαιωθείτε ότι δόθηκε στον αιτούντα η δυνατότητα να αφηγηθεί ελεύθερα την ιστορία του με τον δικό του ρυθμό, όσο το δυνατό χωρίς διακοπές, καθώς αυτό μπορεί να τον βοηθήσει να ανασυνθέσει το πλαίσιο των γεγονότων και να δομήσει σωστά την αφήγησή του.
- Συλλέξτε αποδεικτικά στοιχεία και δηλώσεις σχετικά με τις συνθήκες γύρω από το τραυματικό γεγονός και όχι σχετικά με το ίδιο το γεγονός. Τα αποδεικτικά στοιχεία και οι δηλώσεις αυτές μπορεί να μην έχουν στρεβλωθεί στον ίδιο βαθμό με τις αναμνήσεις που σχετίζονται με το τραυματικό γεγονός. Έτσι, μπορούν επίσης να αποφευχθούν τυχόν δευτερογενή ψυχολογικά τραύματα.
- Βεβαιωθείτε ότι οι πληροφορίες εκμαιεύτηκαν σε σχέση με την εμπειρία του ίδιου του αιτούντος και όχι με τη χρονολογική σειρά των γεγονότων, για παράδειγμα διερευνώντας ποιες ήταν οι διαδικασίες σκέψης του, οι αντιδράσεις του, τι μπορεί να θυμηθεί ότι είδε, άκουσε ή μύρισε, ή ποιες ήταν οι δυσκολότερες πτυχές για τον ίδιο.
- Εστιάστε την αξιολόγηση της αξιοπιστίας στον αντίκτυπο της τραυματικής εμπειρίας στη ζωή και την ψυχική υγεία του αιτούντος μετά το τραυματικό γεγονός και όχι σε συγκεκριμένες λεπτομέρειες του τραυματικού γεγονότος.
- Βεβαιωθείτε ότι οι τραυματικές αναμνήσεις αξιολογούνται με την παραδοχή ότι οι αναμνήσεις ενδέχεται να μην αποτελούν χρονολογική ή λεκτική αφήγηση γεγονότων.

(γ) Άλλα ψυχολογικά προβλήματα και προβλήματα υγείας

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Οι δυσκολίες στην παροχή λεπτομερών και συνεκτικών δηλώσεων ενδέχεται επίσης να προκαλούνται από προβλήματα υγείας, σωματική κακοποίηση και εξαρτήσεις του αιτούντος, όπως λήψη ισχυρής φαρμακευτικής αγωγής, διανοητική αναπηρία, κατάθλιψη, βλάβες του εγκεφάλου ή εθισμός στα ναρκωτικά ή στο αλκοόλ. Ανάλογα με τη συγκεκριμένη κατάσταση, διάφοροι τύποι παραγόντων ενδέχεται να επηρεάζουν τις δηλώσεις του αιτούντος, για παράδειγμα λόγω του τρόπου λειτουργίας της μνήμης, των διαδικασιών σκέψης ή της ικανότητας συγκέντρωσης.

Είναι αναγκαίο να λαμβάνεται δεόντως υπόψη η ψυχολογική κατάσταση και η κατάσταση της υγείας του αιτούντος, και ιδίως ο τρόπος που αυτή επηρεάζει τη λειτουργία του.

Παραδείγματα πρακτικών παραμέτρων

- Βεβαιωθείτε ότι, για την αξιολόγησή σας, υπάρχουν διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με την υγεία (και την ψυχολογική κατάσταση) του αιτούντος.
- Όπου απαιτείται, παραπέμψτε τον αιτούντα σε κατάλληλο ειδικό υποστήριξης/αξιολόγησης σύμφωνα με την εθνική πρακτική της χώρας σας, ώστε να κατανοήσετε καλύτερα το πώς η ενδεχόμενη κατάσταση της υγείας του μπορεί να επηρεάσει τις δηλώσεις του.

(δ) Ηλικία

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Η ηλικία έχει ιδιαίτερη σημασία για παιδιά-αιτούντες, διότι η ηλικία και η ωριμότητά τους επηρεάζουν τις δηλώσεις τους. Αυτό αποτελεί σημαντική παράμετρο τόσο για τον χρόνο που πραγματοποιούνται οι δηλώσεις όσο και για τον χρόνο κατά τον οποίο συνέβη το γεγονός, καθώς η γνώση και η κατανόηση γεγονότων που συνέβησαν όταν ο αιτών ήταν παιδί επηρεάζονται από την ηλικία του τη δεδομένη χρονική στιγμή.

Η ικανότητα λεπτομερούς και συνεκτικής εξιστόρησης γεγονότων βελτιώνεται με την ηλικία. Η ωριμότητα και η ηλικία επηρεάζουν την αυτοβιογραφική μνήμη, η οποία επηρεάζει τις δηλώσεις ⁽¹¹⁷⁾.

- **Η οπτική του παιδιού.** Γενικά, τα παιδιά παρέχουν πληροφορίες με διαφορετικό τρόπο από τους ενήλικες. Αυτό που έχει καίρια σημασία για την εμπειρία ενός ενήλικα μπορεί να μην αποτελεί τον πυρήνα της αφήγησης για ένα παιδί και αντιστρόφως. Το παιδί μπορεί να εστιάσει την προσοχή του κατά τη διάρκεια ενός γεγονότος σε διαφορετικά θέματα και/ή ένα γεγονός μπορεί να μην έχει την ίδια σημασία για το παιδί όπως για τον ενήλικα.
- **Γνώση για τα θέματα που τα αφορούν.** Οι αφηγήσεις των παιδιών μπορεί να είναι ασυνεπείς και να περιέχουν κενά, διότι τα παιδιά μπορεί να μην έχουν θεωρητική και αφηρημένη αντίληψη για τα γεγονότα ή να χρησιμοποιούν ασαφείς εκφράσεις ή δηλώσεις τις οποίες έχουν ακούσει από ενήλικες και οι οποίες μπορεί να διέπονται από πολιτισμικές νόρμες ⁽¹¹⁸⁾. Ενδέχεται να μην είναι σε θέση να εξιστορήσουν λεπτομερώς και με συνέπεια τους λόγους για τους οποίους αναχώρησαν από τη χώρα καταγωγής τους, ιδίως όταν η απόφαση για την αναχώρησή τους ελήφθη από τους γονείς ή άλλους συγγενείς τους.
- **Διαθεσιμότητα αποδεικτικών εγγράφων.** Τα παιδιά, ιδίως όταν είναι ασυνόδευτα, συχνά δεν έχουν πρόσβαση σε έγγραφα που να τεκμηριώνουν την αίτησή τους.

Είναι σημαντικό η συνέντευξη να διεξάγεται με τρόπο φιλικό προς το παιδί. Τα παιδιά είναι συνήθως πιο επιρρεπή σε καθοδηγητικές ερωτήσεις, παρέχοντας πληροφορίες τις οποίες νομίζουν ότι θέλετε να ακούσετε και αλλάζοντας τις απαντήσεις τους όταν ερωτώνται ⁽¹¹⁹⁾.

⁽¹¹⁷⁾ Pasupathi M. και Wainryb C., «On telling the whole story: Facts and interpretations in autobiographical memory narratives from childhood through mid-adolescence», *Developmental Psychology*, τ. 46, 2010, σ. 735-746, που παρατίθεται στο UNHCR, [The heart of the matter: Assessing credibility when children apply for asylum in the European Union](#) (Η καρδιά του ζητήματος: Αξιολόγηση της αξιοπιστίας όταν τα παιδιά υποβάλλουν αίτηση ασύλου στην Ευρωπαϊκή Ένωση), 2014, σ. 66 και 87. Ουγγρική Επιτροπή του Ελσίνκι, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Αξιολόγηση της αξιοπιστίας στις διαδικασίες ασύλου: Ένα πολυεπιστημονικό εγχειρίδιο κατάρτισης), τ. 2, 2015, σ. 100 και 113.

⁽¹¹⁸⁾ UNHCR, [The heart of the matter: Assessing credibility when children apply for asylum in the European Union](#) (Η καρδιά του ζητήματος: Αξιολόγηση της αξιοπιστίας όταν τα παιδιά υποβάλλουν αίτηση ασύλου στην Ευρωπαϊκή Ένωση), 2014, σ. 71.

⁽¹¹⁹⁾ UNHCR, [Κατευθυντήριες οδηγίες για τη διεθνή προστασία των προσφύγων αριθ. 8: Εξέταση των αιτημάτων ασύλου των παιδιών στο πλαίσιο των άρθρων 1\(A\)2 και 1\(ΣΤ\) της Σύμβασης του 1951 και/ή του Πρωτοκόλλου του 1967 για το καθεστώς των προσφύγων](#), 22 Δεκεμβρίου 2009, παράγραφοι 70-74. Ουγγρική Επιτροπή του Ελσίνκι, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Αξιολόγηση της αξιοπιστίας στις διαδικασίες ασύλου: Ένα πολυεπιστημονικό εγχειρίδιο κατάρτισης), τ. 2, 2015, σ. 99-100. UNHCR, [Κατευθυντήριες οδηγίες για τη διεθνή προστασία των προσφύγων αριθ. 8: Εξέταση των αιτημάτων ασύλου των παιδιών στο πλαίσιο των άρθρων 1\(A\)2 και 1\(ΣΤ\) της Σύμβασης του 1951 και/ή του Πρωτοκόλλου του 1967 για το καθεστώς των προσφύγων](#), 22 Δεκεμβρίου 2009, παράγραφοι 70-74.

Δεδομένου ότι η ηλικία και η ωριμότητα του παιδιού επηρεάζουν την ικανότητά του να αφηγηθεί γεγονότα του παρελθόντος με λεπτομερή και συνεκτικό τρόπο, η αξιολόγηση της αξιοπιστίας πρέπει να διενεργείται με δέουσα συνεκτίμηση των αποκλίσεων αυτών. Όταν υπάρχουν ανακολουθίες όσον αφορά γεγονότα του παρελθόντος, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη μια ολόκληρη σειρά εξηγήσεων για τις εν λόγω ανακολουθίες.

Ανάλογα με την ηλικία, την ωριμότητα και, ενδεχομένως, άλλους παράγοντες ευαλωτότητας του παιδιού, ενδέχεται να χρειαστεί να βασιστείτε περισσότερο σε άλλες διαθέσιμες πληροφορίες παρά στις δηλώσεις του ίδιου του παιδιού. Σε αυτές μπορεί να περιλαμβάνονται οι δηλώσεις του νόμιμου επιτρόπου, των μελών της οικογένειας ή του δικηγόρου, ή άλλες διαθέσιμες πηγές πληροφοριών.

Παραδείγματα πρακτικών παραμέτρων

- Επικεντρωθείτε στο τι είναι σημαντικό/κεντρικό για το παιδί και τι μπορεί να αναμένεται να γνωρίζει το παιδί.
- Βεβαιωθείτε ότι η προσωπική συνέντευξη διεξήχθη με τρόπο φιλικό προς το παιδί, με τη χρήση λεξιλογίου και ερωτήσεων προσαρμοσμένων στην ηλικία και την ωριμότητα του παιδιού. Εδώ περιλαμβάνεται η χρήση απλών και συγκεκριμένων λέξεων αντί αφηρημένων εννοιών, η επεξήγηση δύσκολων λέξεων με παραδείγματα και η διατύπωση ερωτήσεων σε απλουστευμένη γλώσσα. Θα πρέπει να αποφεύγονται οι ερωτήσεις που κατευθύνουν προς συγκεκριμένη απάντηση και η άσκηση πίεσης στο παιδί, για παράδειγμα με τη μορφή επαναλαμβανόμενων ερωτήσεων, καθώς τα παιδιά είναι πιθανότερο να αλλάξουν την αφήγησή τους σύμφωνα με αυτό που πιστεύουν ότι αναμένεται από αυτά.

Η ηλικία μπορεί επίσης να είναι σημαντική παράμετρος στην περίπτωση ηλικιωμένων, δεδομένου ότι μπορεί να πάσχουν από μείωση γνωστικών λειτουργιών, όπως της λειτουργίας της μνήμης ή της ικανότητας παρακολούθησης μιας συζήτησης, καθώς και σωματικές αναπηρίες, όπως βαρηκοΐα, οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν τις δηλώσεις τους.

(ε) Εκπαίδευση

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Το επίπεδο εκπαίδευσης μπορεί να έχει αντίκτυπο στην πρόσβαση του αιτούντος σε πληροφορίες, στη γνώση πτυχών εκτός της σφαίρας της προσωπικής ζωής του ή στην ικανότητά του να διατυπώνει αφηρημένες έννοιες. Η περιορισμένη ή ανύπαρκτη (τυπική) εκπαίδευση μπορεί να επηρεάσει τις δηλώσεις του αιτούντος με διάφορους τρόπους.

- **Μορφωτικό επίπεδο.** Δεδομένου ότι οι περισσότεροι άνθρωποι μαθαίνουν να διαβάζουν και να γράφουν στο σχολείο, η έλλειψη τυπικής εκπαίδευσης μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τον αναλφαριθμητισμό, ο οποίος περιορίζει τις δυνατότητες πρόσβασης σε πληροφορίες. Ένας αναλφάβητος ή χαμηλού μορφωτικού επιπέδου αιτών μπορεί να μη διαθέτει αρκετά ευρύ λεξιλόγιο για να προβεί σε συγκεκριμένες

και σύνθετες εξιστορήσεις ή να απαντήσει σε ερωτήσεις με στοχευμένο και δομημένο τρόπο.

- **Αφηρημένες έννοιες.** Η τυπική εκπαίδευση αναπτύσσει την ικανότητά μας για αφηρημένη σκέψη σε λογικές ακολουθίες και την κατανόηση εννοιών όπως το μέγεθος, η απόσταση, η αναλογία, ο χρόνος και η αιτιότητα. Η περιορισμένη ικανότητα αφηρημένης σκέψης μπορεί να επηρεάσει τη συνοχή και την ευλογοφάνεια των δηλώσεων του αιτούντος.
- **Γενικές γνώσεις.** Η τυπική εκπαίδευση μας εφοδιάζει με γενικές γνώσεις για τον κόσμο που μας περιβάλλει, όπως ιστορικές, γεωγραφικές και επιστημονικές γνώσεις. Η περιορισμένη ή ανύπαρκτη (τυπική) εκπαίδευση μπορεί να επηρεάσει την ικανότητα του αιτούντος να περιγράψει θέματα που δεν εμπίπτουν στο πεδίο της καθημερινότητάς του ή στη σφαίρα της προσωπικής του ζωής.

Παραδείγματα πρακτικών παραμέτρων

- Περιορίστε την αξιολόγηση σε θέματα τα οποία μπορεί να αναμένεται να γνωρίζει ο αιτών, δεδομένου του εκπαιδευτικού υποβάθρου του. Όσο χαμηλότερο είναι το επίπεδο εκπαίδευσης του αιτούντος, τόσο περισσότερο θα πρέπει να επικεντρώνεται η αξιολόγηση στην ικανότητα του αιτούντος να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη σφαίρα της προσωπικής του ζωής και τις εμπειρίες του και όχι γενικές γνώσεις.

Παράδειγμα. Ένας αναλφάβητος αγρότης μπορεί να αναμένεται να παρέχει πληροφορίες για τις καλλιέργειές του και να τοποθετεί χρονικά τα γεγονότα με βάση την περίοδο των βροχοπτώσεων ή της συγκομιδής.

- Ομοίως, ένας αιτών ο οποίος δεν είχε τη δυνατότητα να φοιτήσει στο σχολείο ενδέχεται να μην είναι σε θέση να δείξει τη χώρα του στον χάρτη ή να εντοπίσει γεωγραφικά τον τόπο διαμονής του με τη χρήση πυξίδας, καθώς ενδέχεται να μην κατανοεί τις έννοιες αυτές.
- Έχετε υπόψη ότι η περιορισμένη ή ανύπαρκτη (τυπική) εκπαίδευση μπορεί επίσης να έχει ως αποτέλεσμα περιορισμένη ή ανύπαρκτη έκθεση σε διάφορα είδη τεχνολογίας και εξοικείωση με αυτά.

(f) Κουλτούρα, θρησκεία και πεποιθήσεις

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Η κουλτούρα, η θρησκεία και οι πεποιθήσεις ενός ατόμου καθορίζουν το πώς βλέπει τον εαυτό του σε σχέση με άλλα άτομα —την ταυτότητα, τους κοινωνικούς ρόλους, τις κοινωνικές νόρμες και την ιεραρχία τους— και το επικοινωνιακό του ύφος, δηλαδή τον τρόπο με τον οποίο κατανοεί, ερμηνεύει και αναπαράγει πληροφορίες. Για παράδειγμα, οι ημερομηνίες, οι εποχές, οι αποστάσεις, η συμμετοχή στον δημόσιο βίο, η έννοια του στενού οικογενειακού κύκλου και η γλώσσα του σώματος μπορεί να ποικίλουν ανάλογα με τους παράγοντες αυτούς. Ωστόσο, δεν θα πρέπει να θεωρείται ότι όλα τα άτομα που προέρχονται από μια συγκεκριμένη κουλτούρα ή θρησκεία συμπεριφέρονται ή αλληλεπιδρούν με

συγκεκριμένο τρόπο ή έχουν τις ίδιες πεποιθήσεις και τις ίδιες νόρμες, καθώς παράγοντες όπως η ηλικία, το φύλο ή η κοινωνική θέση ασκούν επίσης επιρροή.

Η κουλτούρα, η θρησκεία και οι πεποιθήσεις μπορούν να επηρεάσουν τις δηλώσεις του αιτούντος με διάφορους τρόπους ⁽¹²⁰⁾.

- **Ατομικές αναμνήσεις έναντι συλλογικών.** Η κουλτούρα έχει αντίκτυπο στην αυτοβιογραφική μνήμη, διότι οι πολιτισμικές νόρμες καθορίζουν ποια γεγονότα και ποιες λεπτομέρειες θεωρούνται σημαντικά και, επομένως, αξίζει να θυμόμαστε. Οι συλλογικές κουλτούρες που είναι συνηθισμένες στις χώρες της Αφρικής, της Κεντρικής Ασίας, της Μέσης Ανατολής και της Νοτιοανατολικής Ασίας δίνουν έμφαση στις συλλογικές δραστηριότητες, τις κοινωνικές σχέσεις και τις αλληλεπιδράσεις. Οι ατομικιστικές κουλτούρες στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες και στη Βόρεια Αμερική επικεντρώνονται περισσότερο στην ατομικότητα και την αυτοέκφραση. Κατά συνέπεια, οι αναμνήσεις ατόμων που προέρχονται από ατομικιστικές κοινωνίες αφορούν κυρίως ατομικές εμπειρίες, ρόλους και συναισθήματα, και ο αιτών τείνει να εξιστορεί τις αναμνήσεις του με πιο λεπτομερή, συγκεκριμένο, μοναδικό και σύνθετο τρόπο, εστιάζοντας στον εαυτό του. Αντιστρόφως, τα άτομα που προέρχονται από συλλογικές κοινωνίες συχνά παρέχουν γενικότερες περιγραφές κοινών συνήθων διαδικασιών, κοινωνικών γεγονότων, αλληλεπιδράσεων και των ρόλων σε σχέση με άλλους.
- **Ύψος επικοινωνίας.** Το επίπεδο των λεπτομερειών που παρέχει ο αιτών μπορεί να εξαρτάται από το ύψος επικοινωνίας που επικρατεί σε μια συγκεκριμένη κουλτούρα. Σε ορισμένες κουλτούρες, οι άνθρωποι απαντούν απευθείας και στοχευμένα με μια σύντομη απάντηση και δεν επεκτείνονται σε λεπτομέρειες, εκτός εάν τους ζητηθεί. Οι δηλώσεις ενός αιτούντος που προέρχεται από μια τέτοια κουλτούρα μπορεί να θεωρηθούν ανεπαρκώς λεπτομερείς, εάν δεν του ζητηθεί να τις εξηγήσει αναλυτικότερα. Σε άλλες κουλτούρες, οι άνθρωποι απαντούν με γενικές δηλώσεις και χρειάζονται κάποιο χρόνο για να φτάσουν στο θέμα, με αποτέλεσμα οι δηλώσεις τους να θεωρούνται, κάποιες φορές, γενικευμένες και χωρίς λεπτομέρειες.
- **Νόημα που αποδίδεται σε ορισμένες έννοιες.** Μπορεί να υπάρχουν πολιτισμικά διαφορετικές αντιλήψεις για τις κοινωνικές σχέσεις, τους ρόλους και για έννοιες όπως ο χρόνος, η απόσταση ή η ηλικία. Ενδέχεται επίσης να χρησιμοποιούνται ευφημισμοί ή

⁽¹²⁰⁾ UNHCR, [Beyond Proof, Credibility Assessment in EU Asylum Systems: Full Report](#), Μάιος 2013, σ. 66-68· Vredeveltdt Annelies, Given-Wilson Zoe και Memon Amina, [Culture, trauma, and memory in investigative interviews](#), 22 Απριλίου 2023, σ. 8-9· Herlihy J., Jobson L. και Turner S., «Just tell us what happened to you: Autobiographical memory and seeking asylum», *Applied Cognitive Psychology*, 2012, σ. 661-676· Nelson K., «Self and social functions: Individual autobiographical memory and collective narrative», *Memory*, 2003, σ. 125-136, που παρατίθεται στο Abo Akademi University & Free University Amsterdam, [Psychological assumptions underlying credibility assessments in Finnish asylum determinations](#), 2021, σ. 6· Ουγγρική Επιτροπή του Ελσίνκι, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Αξιολόγηση της αξιοπιστίας στις διαδικασίες ασύλου: Ένα πολυεπιστημονικό εγχειρίδιο κατάρτισης), τ. 1, 2013, σ. 76· Jobson L., «Cultural differences in specificity of autobiographical memories: Implications for asylum decisions», *Psychiatry, Psychology and Law*, τ. 16, 2009, σ. 453-457· Antalikova R., Hansen T., Gulbrandsen K., De La Mata M. και Santamaria A., «Adolescents' meaningful memories reflect a trajectory of self-development from family over school to friends», *Nordic Psychology*, τ. 63, 2011, σ. 4-24· Chen Y., McAnally H. M. και Reese E., «Development in the organization of episodic memories in middle childhood and adolescence», *Frontiers in Behavioural Neuroscience*, τ. 7, 2013, σ. 84-86· Fitzgerald J. M., «Autobiographical memory: Reports in adolescence», *Canadian Journal of Psychology/Revue Canadienne de Psychologie*, τ. 35, 1981, σ. 69-73, που παρατίθεται στο UNHCR, [The heart of the matter: Assessing credibility when children apply for asylum in the European Union](#) (Η καρδιά του ζητήματος: Αξιολόγηση της αξιοπιστίας όταν τα παιδιά υποβάλλουν αίτηση ασύλου στην Ευρωπαϊκή Ένωση), 2014, σ. 69· UNHCR, [Beyond Proof, Credibility Assessment in EU Asylum Systems: Full Report](#), Μάιος 2013, σ. 66-68.

αόριστη γλώσσα σε σχέση με ορισμένες έννοιες, καθώς η εν λόγω χρήση είναι πολιτισμικά πιο αποδεκτή από τις άμεσες αναφορές, όπως, για παράδειγμα, η διατύπωση που χρησιμοποιείται σε σχέση με πολιτισμικά ταμπού. Τέτοιοι παράγοντες μπορεί να επηρεάσουν ιδιαίτερα την αντίληψη σχετικά με την εσωτερική και εξωτερική συνοχή και συνέπεια των δηλώσεων του αιτούντος.

Η διαπολιτισμική γνώση είναι συχνά απαραίτητη για να κατανοήσετε τις πληροφορίες που λαμβάνετε από την οπτική μιας άλλης κουλτούρας, η οποία μπορεί να εξηγεί δηλώσεις που διαφορετικά φαίνονται ανακόλουθες και δεν είναι λεπτομερείς ή ευλογοφανείς. Μόνο αφού ζητήσετε διευκρινίσεις σχετικά με τις ανακολουθίες ή την έλλειψη λεπτομερειών και δεν λάβετε εξηγήσεις, θα πρέπει να ελέγξετε αν το συγκεκριμένο πρόβλημα αξιοπιστίας μπορεί να οφείλεται σε πολιτισμικούς, κοινωνικούς, θρησκευτικούς ή άλλους φραγμούς.

Παραδείγματα πρακτικών παραμέτρων

- Κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας, λάβετε υπόψη το πολιτισμικό πλαίσιο (ατομικιστική κουλτούρα έναντι συλλογικής), ιδίως όσον αφορά το είδος των λεπτομερειών που μπορεί να αναμένεται να παράσχει ο αιτών.
- Προτού καταλήξετε σε αρνητικό συμπέρασμα, βεβαιωθείτε ότι έχουν αποσαφηνιστεί ενδεχόμενα προβλήματα αξιοπιστίας και ότι αυτά δεν ήταν απλώς αποτέλεσμα πολιτισμικών διαφορών.

(g) Φόβος και έλλειψη εμπιστοσύνης

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Οι αιτούντες μπορεί να μην είναι σε θέση να τεκμηριώσουν πλήρως την αίτησή τους για διάφορους λόγους. Σε αυτούς μπορεί να περιλαμβάνονται ο φόβος στιγματισμού, διακρίσεων ή αντιποίνων, η έλλειψη εμπιστοσύνης στις κρατικές αρχές, στους διερμηνείς ή σε άλλα πρόσωπα που προέρχονται από τη χώρα καταγωγής τους, η πεποίθηση ότι ορισμένες ενέργειες θα μπορούσαν να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην αίτησή τους για διεθνή προστασία ή ο φόβος να θέσουν σε κίνδυνο την οικογένειά τους.

Ο φόβος και η έλλειψη εμπιστοσύνης στις αρχές μπορεί να οδηγήσει τον αιτούντα να μην αποκαλύψει ορισμένα συναφή πραγματικά περιστατικά ή αποδεικτικά στοιχεία, με αποτέλεσμα την έλλειψη λεπτομερειών ή συνοχής λόγω κενών στις δηλώσεις του. Εάν παρατηρήσετε ενδείξεις φόβου ή έλλειψης εμπιστοσύνης, είναι σημαντικό να τις αντιμετωπίσετε κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης προκειμένου να εκπληρώσετε τα καθήκοντα της αρχής [για περισσότερες πληροφορίες, βλ. ενότητα [1.1.1. «Εφαρμόστε το καθήκον συνεργασίας \(βάρος της απόδειξης\)»](#)].

Παραδείγματα πρακτικών παραμέτρων

- Βεβαιωθείτε ότι το περιβάλλον της συνέντευξης ήταν ένας ασφαλής χώρος για τον αιτούντα ώστε να αποκαλύψει πληροφορίες για την αίτησή του και ότι ο αιτών έλαβε διαβεβαιώσεις σχετικά με το απόρρητο της διαδικασίας ασύλου και ενημερώθηκε για τον σκοπό της. Θα πρέπει επίσης να τονιστούν οι επαγγελματικές ευθύνες και η αμεροληψία του διερμηνέα.
- Βεβαιωθείτε ότι ο αιτών έχει ενημερωθεί με σαφήνεια σχετικά με την υποχρέωσή του να συνεργαστεί και τις συνέπειες της μη συνεργασίας.
- Βεβαιωθείτε ότι ο αιτών ερωτήθηκε για τους λόγους ύπαρξης οποιωνδήποτε κενών στις δηλώσεις του.
- Ανάλογα με την εθνική πρακτική, ενημερώστε τον αιτούντα σχετικά με το πώς μπορεί να λάβει ανεξάρτητες νομικές συμβουλές που θα τον κατευθύνουν σύμφωνα με το συμφέρον του.

(h) Στίγμα και ντροπή

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Το στίγμα προέρχεται από τη μη συμμόρφωση με τις κοινωνικές, πολιτισμικές ή θρησκευτικές νόρμες και συχνά συνδέεται με θέματα που θεωρούνται ταμπού, όπως θέματα που σχετίζονται με το φύλο ή τη σεξουαλικότητα. Η μη συμμόρφωση με ένα πρότυπο προκαλεί κοινωνική αποδοκιμασία και, ως αποτέλεσμα, στίγμα. Το στίγμα συχνά οδηγεί σε ντροπή, στο αίσθημα ότι το άτομο κάνει λάθος ή ότι είναι κακό. Η ντροπή αυτή περιλαμβάνει συνήθως και φόβο του ατόμου ότι θα πάθει κάτι, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε κάθε είδους στρατηγικές αποφυγής, συμπεριλαμβανομένων των παραλείψεων, της σιωπής ή ακόμη και της άρνησης, στάσεις οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν τη μνήμη και την αποκάλυψη πληροφοριών ⁽¹²¹⁾.

Το στίγμα και η ντροπή μπορούν να επηρεάσουν με διάφορους τρόπους τις δηλώσεις του αιτούντος και τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία ⁽¹²²⁾.

⁽¹²¹⁾ ΕΥΑΑ, [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων και αξιοπιστίας στο πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου – Δικαστική ανάλυση), δεύτερη έκδοση, 2023, σ. 174-175 και 180. Ουγγρική Επιτροπή του Ελσίνκι, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Αξιολόγηση της αξιοπιστίας στις διαδικασίες ασύλου: Ένα πολυεπιστημονικό εγχειρίδιο κατάρτισης), τ. 2, 2015, σ. 82.

⁽¹²²⁾ Ουγγρική Επιτροπή του Ελσίνκι, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Αξιολόγηση της αξιοπιστίας στις διαδικασίες ασύλου: Ένα πολυεπιστημονικό εγχειρίδιο κατάρτισης), τ. 2, 2015, σ. 44 και 85. Herlihy J. και Turner S., «Asylum claims and memory of trauma: Sharing our knowledge», *The British Journal of Psychiatry*, τ. 191, 2007, σ. 4. Bögner D., Herlihy J. και Brewin C., «Impact of sexual violence on disclosure during Home Office interviews», *British Journal of Psychiatry*, τ. 191, 2007, σ. 75. Bögner D., Brewin C. και Herlihy J., «Refugees' experiences of Home Office interviews: A qualitative study on the disclosure of sensitive personal information», *Journal of Ethnic and Migration Studies*, τ. 36, 2009, σ. 519-535. Millbank J., «“The ring of truth”: A case study of credibility assessment in particular social group refugee determinations», *International Journal of Refugee Law*, τ. 21, 2009, σ. 14. Asylum Aid, «“I feel like as a woman, I am not welcome”: A gender analysis of UK asylum law, policy and practice», *Women's Asylum News*, Έκδοση αριθ. 107, 2012, σ. 1-4. Ιρλανδικό Συμβούλιο Ατομικών Ελευθεριών, «Women and the refugee experience: Towards a statement of best practice», *Irish Times*, 2000, σ. 18. Σουηδικό Συμβούλιο Μετανάστευσης (Migrationsverket), *Gender-based persecution: Guidelines for investigation and evaluation of the needs of women for protection*, 2001, σ. 15, που παρατίθεται στο UNHCR, [Beyond proof. Credibility assessment in EU asylum systems](#), 2013, σ. 73 και 145.

- **Αποκάλυψη πληροφοριών.** Το στίγμα και η ντροπή συχνά επηρεάζουν αρνητικά το επίπεδο των πληροφοριών που αποκαλύπτονται, καθώς μπορεί να είναι δύσκολο να αποκαλυφθούν πληροφορίες που συνδέονται με τα συναισθήματα και τις εμπειρίες αυτές. Οι αιτούντες μπορεί να μην έχουν συζητήσει ποτέ ανοιχτά ορισμένες εμπειρίες με κανέναν, καθώς αυτές αποτελούν πηγή στιγματισμού και πιθανής βλάβης. Ως εκ τούτου, η εξιστόρηση του αιτούντος μπορεί να περιέχει κενά και ανακολουθίες αντί να αποτελεί μια πλήρη και συνεκτική χρονολογική αφήγηση ⁽¹²³⁾.
- **Έλλειψη κατάλληλων λέξεων.** Οι αιτούντες συχνά προέρχονται από χώρες ή γλωσσικά περιβάλλοντα που ενδέχεται να μη διαθέτουν ουδέτερους ή ορθούς όρους για να περιγράψουν θέματα που θεωρούνται ταμπού, γεγονός που μπορεί επίσης να έχει ως αποτέλεσμα λιγότερο συγκεκριμένες δηλώσεις. Οι αιτούντες μπορεί να χρησιμοποιούν τους όρους αυτούς με διαφορετική έννοια, με αποτέλεσμα να επηρεάζεται η αντίληψη σχετικά με τη συνοχή των δηλώσεών τους.
- **Έλλειψη αποδεικτικών εγγράφων.** Το στίγμα και τα αισθήματα ντροπής ενδέχεται να εξηγούν την έλλειψη εγγράφων ή άλλων αποδεικτικών στοιχείων, καθώς συμβάλλουν στην ελλιπή αναφορά περιστατικών. Οι άνθρωποι που έχουν υποστεί βλάβη (ή απειλούνται με βλάβη) μπορεί να διστάζουν να καταγγείλουν επίσημα τα περιστατικά στις αρχές. Ταυτόχρονα, οι αρχές μπορεί να μην είναι πρόθυμες να εκδώσουν αποδεικτικά έγγραφα σχετικά με ζητήματα που πιστεύουν ότι είναι ιδιωτικά και/ή αποτελούν κοινωνικό ταμπού.

Είναι αναγκαίο να διασφαλίζεται ένα ασφαλές περιβάλλον κατά την προσωπική συνέντευξη, ώστε να μπορεί ο αιτών να αποκαλύψει την ιστορία του όταν υπάρχουν ενδείξεις στίγματος και φόβου. Είναι επίσης αναγκαίο να συνεκτιμάται ότι οι αιτούντες ενδέχεται να μη γνωρίζουν πάντοτε ότι συγκεκριμένες συμπεριφορές απέναντί τους μπορούν να θεωρηθούν παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους, επειδή αυτή τη μεταχείριση αντιμετώπιζαν καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Επομένως, πρέπει να είστε σε θέση να αναγνωρίσετε πιθανές μορφές δίωξης στις δηλώσεις του αιτούντος και να τις διερευνήσετε περαιτέρω.

Παραδείγματα πρακτικών παραμέτρων

- Βεβαιωθείτε ότι ο αιτών έχει λάβει διαβεβαιώσεις σχετικά με την εμπιστευτικότητα της διαδικασίας ασύλου.
- Βεβαιωθείτε ότι δόθηκε στον αιτούντα επαρκής χρόνος για να συζητήσει τις εμπειρίες του και εξηγήστε του γιατί απαιτούνται λεπτομέρειες σχετικά με αυτές τις εμπειρίες.
- Ελέγξτε αν ο αιτών ενθαρρύνθηκε να χρησιμοποιήσει δικά του λόγια για να περιγράψει τις εμπειρίες του και ότι έχει διευκρινιστεί το νόημα των λέξεων που χρησιμοποίησε.

⁽¹²³⁾ Ουγγρική Επιτροπή του Ελσίνκι, [Credibility Assessment in Asylum Procedures, a multidisciplinary training manual](#) (Αξιολόγηση της αξιοπιστίας στις διαδικασίες ασύλου, ένα πολυεπιστημονικό εγχειρίδιο κατάρτισης), τ. 2, 2015, σ. 44.

(i) Ρόλοι των φύλων

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Οι ρόλοι των (κοινωνικών) φύλων αναφέρονται στη σχέση μεταξύ γυναικών και ανδρών βάσει ταυτοτήτων, υποστάσεων, ρόλων και ευθυνών που έχουν καθοριστεί με την εφαρμογή κοινωνικών ή πολιτισμικών κριτηρίων. Ο όρος φύλο αναφέρεται στο βιολογικό φύλο ενός ατόμου, το οποίο είναι εγγενές. Οι ρόλοι των φύλων δεν επηρεάζουν μόνο την αντίληψη του ατόμου για τον εαυτό του, αλλά και τη συμπεριφορά και τις στάσεις απέναντι στην κοινωνική και πολιτική ζωή.

Οι ρόλοι των φύλων μπορούν να επηρεάσουν τις δηλώσεις του αιτούντος, για παράδειγμα με τους εξής τρόπους.

- **Ύψος επικοινωνίας.** Το κοινωνικό φύλο επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο ο αιτών εκφράζεται και μπορεί να επηρεάζει τον βαθμό στον οποίο αναφέρει λεπτομέρειες. Σε ορισμένες κοινωνίες, οι άνδρες και τα αγόρια αναμένεται να εκφέρουν τη γνώμη τους λεπτομερώς, ενώ οι γυναίκες και τα κορίτσια αναμένεται να μιλούν λίγο, μόνο όταν τους ζητείται και όχι για να εκφράσουν προσωπικές τους σκέψεις ή απόψεις. Σε άλλες κοινωνίες, ισχύει το αντίστροφο ⁽¹²⁴⁾.
- **Μνήμη.** Οι ρόλοι των φύλων και οι κοινωνικές προσδοκίες μπορούν να επηρεάσουν τον τρόπο με τον οποίο θυμόμαστε το παρελθόν, καθώς διαμορφώνουν τα ενδιαφέροντά μας και τα σημεία στα οποία εστιάζουμε κατά τη διάρκεια ορισμένων γεγονότων. Μπορούν να επηρεάσουν ποιες λεπτομέρειες γίνονται αντιληπτές, κωδικοποιούνται και ανακαλούνται στη μνήμη. Για παράδειγμα, σε ορισμένες κοινωνίες, οι άνδρες αναμένεται γενικά να θυμούνται τη μάρκα και τον τύπο ενός αυτοκινήτου, ενώ οι γυναίκες θεωρείται μάλλον ότι θυμούνται το χρώμα του. Οι ρόλοι των φύλων μπορούν επίσης να καθορίζουν το είδος των πληροφοριών στις οποίες μπορεί να παρέχεται πρόσβαση, με αποτέλεσμα, για παράδειγμα, οι μαρτυρίες των μελών μιας οικογένειας να παρουσιάζουν ενδεχομένως ανακολουθίες.

Το κοινωνικό φύλο μπορεί επίσης να επηρεάσει τη διαθεσιμότητα εγγράφων ή άλλων αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με μια αίτηση, για παράδειγμα όσον αφορά τα εξής:

- **Διαθεσιμότητα ΠΧΚ.** ΠΧΚ μπορεί να μην είναι διαθέσιμες ή να είναι ελάχιστα διαθέσιμες σχετικά με την κατάσταση των γυναικών, για παράδειγμα λόγω της ελλιπούς αναφοράς περιστατικών στην αστυνομία ή σε άλλους υπευθύνους, λόγω της μη συλλογής δεδομένων σχετικά με ζητήματα που αφορούν το φύλο, λόγω του στίγματος που συνεπάγεται η ιδιότητα του θύματος έμφυλης βίας ή λόγω του γεγονότος ότι η βία αυτή ασκείται συχνά από μη κρατικούς φορείς.
- **Διαθεσιμότητα αποδεικτικών εγγράφων.** Οι γυναίκες ενδέχεται να μην έχουν πρόσβαση σε έγγραφα ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία που να τεκμηριώνουν την αίτησή τους, συμπεριλαμβανομένων των εγγράφων ταυτότητας, λόγω της θέσης τους στην κοινωνία.

⁽¹²⁴⁾ Ουγγρική Επιτροπή του Ελσίνκι, [Credibility Assessment in Asylum Procedures, a multidisciplinary training manual](#) (Αξιολόγηση της αξιοπιστίας στις διαδικασίες ασύλου, ένα πολυεπιστημονικό εγχειρίδιο κατάρτισης), τ. 2, 2015, σ. 44-45.

Έχετε επίσης υπόψη ότι οι αιτούντες ενδέχεται να μη γνωρίζουν πάντοτε ότι συγκεκριμένες συμπεριφορές απέναντί τους μπορούν να θεωρηθούν παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους, επειδή αυτή τη μεταχείριση αντιμετώπιζαν καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Επομένως, πρέπει να είστε σε θέση να αναγνωρίσετε πιθανές μορφές δίωξης λόγω φύλου στις δηλώσεις του αιτούντος και να τις διερευνήσετε περαιτέρω.

Παραδείγματα πρακτικών παραμέτρων

- Βεβαιωθείτε ότι η συνέντευξη επικεντρώθηκε σε όσα αναμένεται να γνωρίζει ο αιτών, με συνεκτίμηση των ρόλων των φύλων στη χώρα καταγωγής. Για παράδειγμα, σε ορισμένες κοινωνίες οι γυναίκες έχουν λιγότερες γνώσεις ή πληροφορίες από τους άνδρες σχετικά με τη ζωή εκτός της οικογενειακής εστίας, ενώ οι άνδρες έχουν πιο περιορισμένες πληροφορίες σχετικά με το τι συμβαίνει στο σπίτι.
- Λάβετε υπόψη ότι τα κοινωνικά ταμπού (π.χ. σεξουαλικότητα, υγεία, χρήματα) μπορεί να δυσκολεύουν την αποκάλυψη και την παροχή λεπτομερών και συνεκτικών εξηγήσεων για ορισμένα ζητήματα από τον αιτούντα. Βλ. ενότητα [2.3.1. στοιχείο η\) «Στίγμα και ντροπή»](#).

2.3.2. Παράγοντες που σχετίζονται με τον χειριστή της υπόθεσης

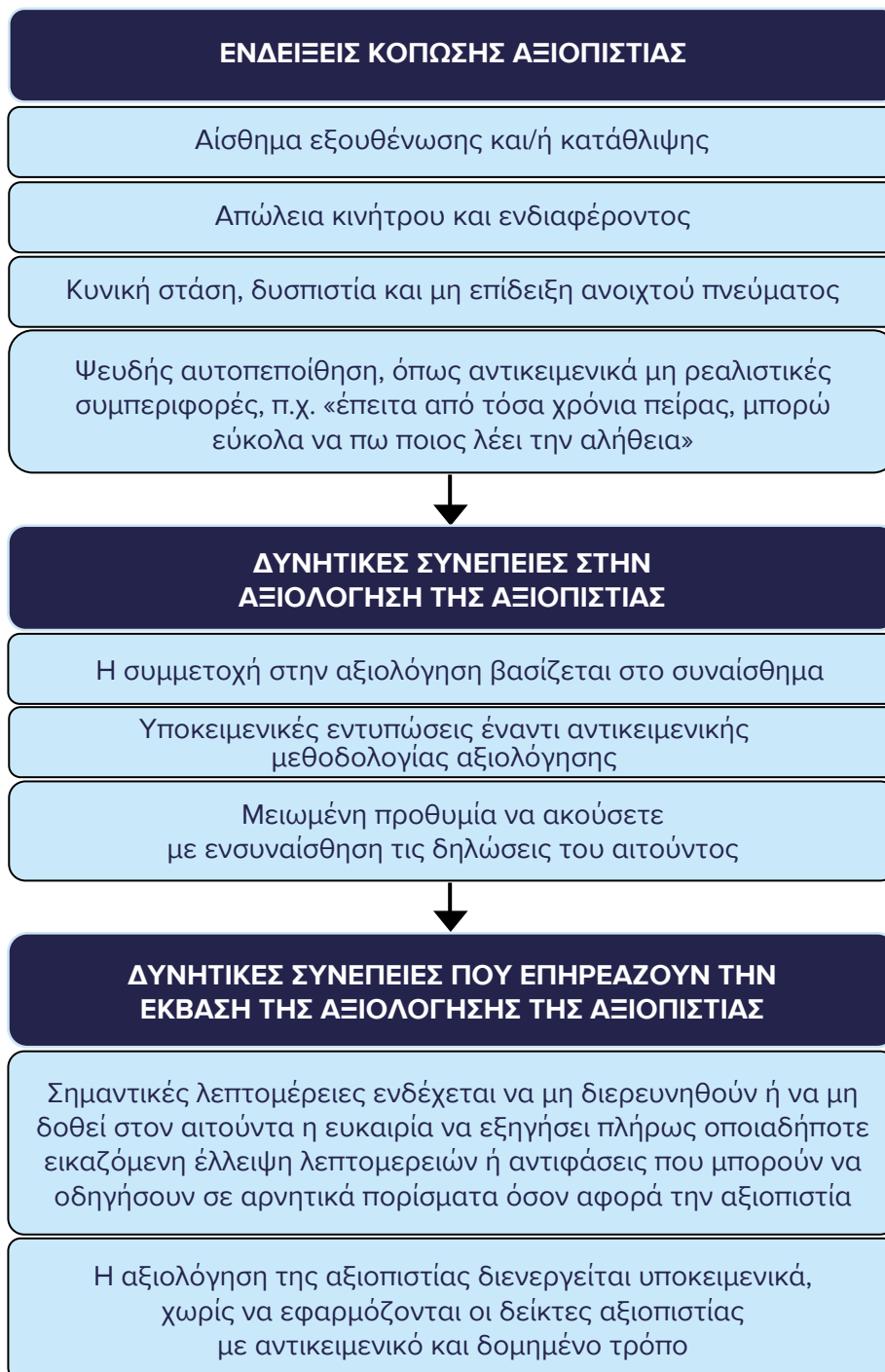
[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Η απασχόληση στον τομέα της διεθνούς προστασίας συνεπάγεται τη συνεχή εργασία με άτομα προερχόμενα από διαφορετικές κουλτούρες, διαφορετικό κοινωνικό υπόβαθρο και διαφορετικές εμπειρίες ζωής. Αυτός είναι ένας από τους παράγοντες που καθιστούν την εργασία σας ενδιαφέρουσα. Ωστόσο, είστε και εσείς άνθρωποι και ενδέχεται να βιώσετε άγχος και απογοήτευση λόγω των προκλήσεων που αντιμετωπίζετε σε αυτό το εργασιακό περιβάλλον.

Στην καθημερινή σας εργασία, αναμένεται να εκπληρώνετε ποσοτικούς στόχους, να συντάσσετε τεκμηριωμένες αποφάσεις και να χειρίζεστε αιτούντες που δεν είναι συνεργάσιμοι ή που έχουν βιώσει αρνητικές προσωπικές εμπειρίες. Η μακροχρόνια έκθεση σε μαρτυρίες αιτούντων που αφορούν σοβαρή κακομεταχείριση μπορεί να έχει ποικίλες επιπτώσεις, από την αδυναμία αμερόληπτης και χωριστής εξέτασης της κάθε αίτησης έως δευτερογενή ψυχολογικά τραύματα και εμφάνιση συμπτωμάτων παρεμφερών με αυτά των ατόμων που πάσχουν από ΔΜΣ. Αυτή η μακροχρόνια έκθεση μπορεί να επιφέρει εξάντληση λόγω της συνεχούς προσπάθειας διασφάλισης της αξιοπιστίας (στο εξής: εξάντληση αξιοπιστίας) ή υιοθέτηση μιας πιο «άκαμπτης» στάσης κατά τον χειρισμό υποθέσεων, με αποτέλεσμα να έχετε μάλλον την τάση να αποφεύγετε να εμβαθύνετε στις δηλώσεις προκειμένου να αποφύγετε να ακούσετε δηλώσεις σχετικά με αρνητικές εμπειρίες ζωής. Σε τέτοιες περιπτώσεις, μπορεί να έχετε μεγαλύτερη τάση να εξαγάγετε αβάσιμα συμπεράσματα, χωρίς να διεξάγετε ορθή αξιολόγηση της αξιοπιστίας.

Ο πίνακας που ακολουθεί δείχνει πώς η εν λόγω εξάντληση της αξιοπιστίας μπορεί να επηρεάσει την αξιολόγηση της αξιοπιστίας.

Διάγραμμα 11. Πιθανές συνέπειες της εξάντλησης της αξιοπιστίας στην αξιολόγηση της αξιοπιστίας

Οι παράγοντες αυτοί μπορούν να επηρεάσουν την αντικειμενικότητα και την αμεροληψία σας κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας. Είναι σημαντικό να έχετε επίγνωση των εν λόγω παραγόντων, ώστε να μπορείτε να τους αφήσετε στην άκρη και να ελαχιστοποιήσετε τον αντίκτυπό τους στην αξιολόγηση της αξιοπιστίας.

Θα πρέπει να σκεφτείτε τις δικές σας επιδόσεις και ανάγκες, καθώς και τις πιθανές δυσκολίες που έχετε αντιμετωπίσει κατά την εξέταση ορισμένων αιτήσεων διεθνούς προστασίας. Θα ήταν ίσως σκόπιμο να τις συζητήσετε με συναδέλφους, με ψυχολόγο ή με επόπτη

προκειμένου να λάβετε την αναγκαία υποστήριξη και να ενισχύσετε την αυτογνωσία σας ή προκειμένου να εντοπιστεί τυχόν ανάγκη για κατάρτιση. Η τακτική εποπτεία και απόκριση στους προβληματισμούς σας μπορεί να βελτιώσει τα κίνητρα στην εργασία και να διευκολύνει την ανταλλαγή εμπειριών.

Εκτός από τους παράγοντες που σχετίζονται με την εξάντληση της αξιοπιστίας, η κουλτούρα και οι πεποιθήσεις καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε και ερμηνεύουμε πληροφορίες. Οι παράγοντες αυτοί συμβάλλουν στο νόημα που αποδίδουμε σε διαφορετικές έννοιες και στον τρόπο που κατανοούμε τον κόσμο γύρω μας. Προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί ο αντίκτυπος των πολιτισμικών προκαταλήψεων στην αξιολόγηση της αξιοπιστίας, είναι σημαντικό να γνωρίζετε πώς η δική σας κουλτούρα και οι πεποιθήσεις σας μπορούν να επηρεάσουν τη σκέψη και τις γνώσεις σας για άλλες κουλτούρες. Ο αυτοστοχασμός και η κατάρτιση σχετικά με άλλες κουλτούρες και τη διαπολιτισμική επικοινωνία μπορούν να διευκολύνουν αυτή την κατανόηση.

Είναι σημαντικό να θυμάστε ότι τα στερεότυπα και οι προκαταλήψεις δεν επιτρέπεται να επηρεάζουν την αξιολόγηση της αξιοπιστίας.

Παρόλο που είναι ανθρώπινο να επηρεάζεται σε κάποιο βαθμό η αξιολόγησή μας από το στρες και τη διαπολιτισμική επικοινωνία, είναι σημαντικό να θυμάστε τα πρότυπα που ισχύουν για την αξιολόγηση της αξιοπιστίας. Τυχόν υποθέσεις ή πεποιθήσεις οποιουδήποτε ατόμου ή ομάδας (στερεότυπα) ή αρνητικές στάσεις έναντι αυτού του ατόμου ή αυτής της ομάδας (προκαταλήψεις) δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας ⁽¹²⁵⁾. Αποτελεί επίσης καθήκον των αρχών ασύλου να διασφαλίζουν ότι λαμβάνετε συναφή κατάρτιση, γνώσεις και υποστήριξη για την εκτέλεση των καθηκόντων σας ⁽¹²⁶⁾.

⁽¹²⁵⁾ Το ΔΕΕ αποφάνθηκε ότι στερεοτυπικές αντιλήψεις συνδεόμενες με τους ομοφυλόφιλους δεν παρέχουν στις αρχές τη δυνατότητα να λάβουν υπόψη την ατομική κατάσταση και τις προσωπικές περιστάσεις του οικείου αιτούντος. Βλ. απόφαση του ΔΕΕ της 2ας Δεκεμβρίου 2014, [A, B και C κατά Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#), συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-148/13 έως C-150/13, ECLI:EU:C:2014:2406, σκέψεις 61-63. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ](#).

⁽¹²⁶⁾ Άρθρο 4 παράγραφοι 3 και 4 και άρθρο 10 παράγραφος 3 στοιχείο δ) της ΟΔΑ (αναδιατύπωση).

Σχετικές εκδόσεις του ΕΥΑΑ

EASO, [Πρακτικός οδηγός σχετικά με την πρόνοια για το προσωπικό των υπηρεσιών ασύλου και υποδοχής — Μέρος I: Πρότυπα και πολιτική](#), Σεπτέμβριος 2021.

Το μέρος I υποστηρίζει τα διευθυντικά στελέχη στην πρόληψη, τη μείωση και την αντιμετώπιση των επαγγελματικών πιέσεων που ασκούνται στο προσωπικό το οποίο εργάζεται στο πλαίσιο του ασύλου. Η εργασιακή ένταση οφείλεται συχνά στην αδυναμία αντιμετώπισης του άγχους και της πίεσης στον χώρο εργασίας. Ο πρακτικός οδηγός προτείνει οκτώ πρότυπα καθοδήγησης όσον αφορά τη διατύπωση, την εφαρμογή και την αξιολόγηση της πολιτικής πρόνοιας για το προσωπικό σε περιβάλλοντα ασύλου και υποδοχής. Η κύρια ομάδα-στόχος είναι τα άτομα που εργάζονται σε τμήματα διοίκησης και ανθρώπινων πόρων.

EASO, [Πρακτικός οδηγός σχετικά με την πρόνοια για το προσωπικό των υπηρεσιών ασύλου και υποδοχής — Μέρος II: Εργαλειοθήκη πρόνοιας για το προσωπικό](#), Σεπτέμβριος 2021.

Στο μέρος II προτείνονται πρακτικά εργαλεία, ασκήσεις και δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων για την ανταπόκριση στα πρότυπα ευεξίας του προσωπικού. Τα εργαλεία αποσκοπούν στη μείωση του στρες, του άγχους και της επαγγελματικής εξουθένωσης στον χώρο εργασίας. Παρέχουν υποστήριξη σε ομάδες και σε άτομα και μπορούν να εφαρμοστούν από διευθυντικά στελέχη, συναδέλφους, εσωτερικούς ή εξωτερικούς ειδικούς. Ο οδηγός περιλαμβάνει επίσης εργαλεία αυτοβοήθειας τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τα ίδια τα μέλη του προσωπικού.

2.3.3. Παράγοντες που σχετίζονται με τη διαδικασία της συνέντευξης

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Η διαδικασία της συνέντευξης μπορεί να επηρεάσει τις δηλώσεις του αιτούντος: το επίσημο πλαίσιο της συζήτησης μπορεί να είναι αγχωτικό για τον αιτούντα· η προσδοκία ότι θα συζητηθούν θέματα που σχετίζονται με την προσωπική του ζωή με αγνώστους· τεχνικά ζητήματα μπορεί να προκύψουν σε περιβάλλοντα συνέντευξης εξ αποστάσεως, τα οποία μπορούν να διακόψουν τη συνέντευξη και να παρεμποδίσουν την επικοινωνία· η επικοινωνία μέσω διερμηνέα μπορεί να επηρεάσει το νόημα των δηλώσεων του αιτούντος· η παρουσία του παιδιού ή των παιδιών του αιτούντος μπορεί να του αποσπάσει την προσοχή· πίεση χρόνου λόγω του περιορισμένου χρόνου που διατίθεται για τη συνέντευξη.

Η διαδικασία της συνέντευξης θα πρέπει να αντιμετωπίζεται κατάλληλα πριν και κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης, ώστε να ελαχιστοποιείται ο αντίκτυπός της στις δηλώσεις. Εάν οι παράγοντες αυτοί δεν μπορούν να μετριαστούν ή να αντιμετωπιστούν πριν ή κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, πρέπει να καταγράφονται με αντικειμενικό τρόπο στο κείμενο της απομαγνητοφώνησης της συνέντευξης και να λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση των δηλώσεων του αιτούντος.

Ο μη εξαντλητικός κατάλογος που ακολουθεί παρουσιάζει μια επισκόπηση του τρόπου με τον οποίο παράγοντες που σχετίζονται με τη διαδικασία της συνέντευξης μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις.

(α) Πολύγλωσση επικοινωνία μέσω διερμηνέα

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Η αποφαινόμενη αρχή οφείλει να παρέχει αξιόπιστο και ικανό διερμηνέα για την προσωπική συνέντευξη. Παρόλο που οι διερμηνείς είναι εκπαιδευμένοι ώστε να μειώνουν τον αντίκτυπο της πολύγλωσσης επικοινωνίας ή των προσωπικών και συγκυριακών περιστάσεων στην εργασία τους, η εκπαίδευση αυτή δεν εξαλείφει πλήρως τους παράγοντες στρέβλωσης.

Η απώλεια πληροφοριών είναι αναπόφευκτη κατά τη μετάφραση και διερμηνεία λόγω των ακόλουθων βασικών διαφορών μεταξύ γλωσσών ⁽¹²⁷⁾.

- **Λεξιλόγιο.** Οι γλώσσες δεν αναπαράγουν τα ίδια λεξιλόγια. Μια γλώσσα μπορεί να μη διαθέτει συγκεκριμένη λέξη για τη μετάφραση ενός όρου από μια άλλη γλώσσα ή μπορεί να μην είναι σε θέση να διατυπώσει λεπτές διαφορές κατά τη μετάφραση του εν λόγω όρου. Ο διερμηνέας μπορεί επίσης να μην είναι εξοικειωμένος με κάποια ορολογία, για παράδειγμα στρατιωτική ορολογία ή ορολογία σχετική με λεσβίες, ομοφυλόφιλους, αμφιφυλόφιλους, τρανς, κουίρ και ίντερσεξ άτομα (ΛΟΑΤΚΙ).
- **Γραμματική.** Οι γλώσσες έχουν διαφορετικούς γραμματικούς κανόνες και δομές. Η μετάφραση ενός μηνύματος από μια γλώσσα σε μια άλλη συχνά απαιτεί κάποιον βαθμό αναδιατύπωσης για την τήρηση των γραμματικών κανόνων της γλώσσας-στόχου, μέσω της οποίας μπορεί να χαθούν λεπτές διαφορές.
- **Διάλεκτοι.** Η προφορά, η γραμματική, οι κλίσεις και το λεξιλόγιο μπορεί να διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των διαφορετικών διαλέκτων μιας γλώσσας. Αυτό μπορεί να προκαλέσει στρεβλώσεις, παρόλο που ο αιτών και ο διερμηνέας μιλούν την ίδια γλώσσα ως μητρική τους γλώσσα.

Ο τρόπος που οι πληροφορίες διερμηνεύονται από τη μία γλώσσα στην άλλη μπορεί να επηρεάζει όχι μόνο τη σημασία τους αλλά και τον βαθμό λεπτομέρειας, ακρίβειας και συνεκτικότητας. Οι γλώσσες είναι πολιτισμικά οικοδομήματα και όσο μεγαλύτερη είναι η διαφορά μεταξύ δύο γλωσσών τόσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος στρεβλώσεων. Λεπτομέρειες ενδέχεται επίσης να χαθούν ή να στρεβλωθούν κατά τη μετάφραση μεγαλύτερων τμημάτων κειμένου αντί προτάσεων.

Οι παράγοντες που σχετίζονται με τον χειριστή της υπόθεσης και τον αιτούντα, συμπεριλαμβανομένων του πολιτισμού, της θρησκείας και των πεποιθήσεων, καθώς και των ρόλων των φύλων, ενδέχεται επίσης να επηρεάζουν τον διερμηνέα. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. ενότητες [2.3.1. «Παράγοντες που σχετίζονται με τον αιτούντα»](#) και [2.3.2. «Παράγοντες που σχετίζονται με τον χειριστή της υπόθεσης»](#).

⁽¹²⁷⁾ ΕΥΑΑ, *Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis* (Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων και αξιοπιστίας στο πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου – Δικαστική ανάλυση), δεύτερη έκδοση, 2023. Ουγγρική Επιτροπή του Ελσίνκι, *Credibility Assessment in Asylum Procedures, a multidisciplinary training manual* (Αξιολόγηση της αξιοπιστίας στις διαδικασίες ασύλου, ένα πολυεπιστημονικό εγχειρίδιο κατάρτισης), τ. 2, 2015, σ. 11-14.

Παραδείγματα πρακτικών παραμέτρων

- Βεβαιωθείτε ότι, κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, επαληθεύτηκε ότι ο αιτών και ο διερμηνέας, καθώς και ο διερμηνέας και ο χειριστής της υπόθεσης, κατανοούν ο ένας τον άλλον καλά, ακόμη και αν μιλούν την ίδια γλώσσα.
- Βεβαιωθείτε ότι έχουν αποσαφηνιστεί τυχόν ανακολουθίες οι οποίες μπορεί να οφείλονται σε παράγοντες πολυγλωσσίας και στη διερμηνεία, και ότι δόθηκε στον αιτούντα η δυνατότητα να παράσχει εξηγήσεις.
- Υποθέστε ότι οι ήσσονος σημασίας ή μη ευλογοφανείς σημασιολογικές διαφορές [για παράδειγμα, η χρήση της λέξης «tourist» (τουρίστας) αντί της λέξης «terrorist» (τρομοκράτης)] είναι πιθανότατα αποτέλεσμα μεταφραστικών σφαλμάτων και, κατά πάσα πιθανότητα, δεν συνιστούν πραγματικές ανακολουθίες. Η αξιολόγηση της εσωτερικής αξιοπιστίας δεν θα πρέπει να βασίζεται σε τέτοιες ανακολουθίες.

(b) Περιβάλλον της συνέντευξης

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Το φυσικό περιβάλλον της συνέντευξης μπορεί να επηρεάσει τις δηλώσεις του αιτούντος. Το περιβάλλον θα πρέπει να είναι ασφαλές για τον αιτούντα ώστε να πραγματοποιήσει τις δηλώσεις του. Γι' αυτό απαιτείται μια ήσυχη, αρκετά ευρύχωρη αίθουσα με κανονική θερμοκρασία και ήρεμο περιβάλλον που να εξασφαλίζει την εμπιστευτικότητα. Για παράδειγμα, ένα μικρό δωμάτιο χωρίς αρκετό φυσικό φως ή με κάγκελα στο παράθυρο μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τον αιτούντα, ακόμη και να πυροδοτήσει τραυματικές αναμνήσεις, για παράδειγμα μέσω της σύνδεσης με περιβάλλον κράτησης.

Η διεξαγωγή συνέντευξης εξ αποστάσεως μπορεί επίσης να επηρεάσει τις δηλώσεις του αιτούντος με διάφορους τρόπους. Τεχνικά ζητήματα, όπως η χαμηλή στάθμη του ήχου, η κακή ποιότητα του βίντεο ή διακοπές στη σύνδεση, μπορεί να περιορίσουν τον βαθμό των παρεχόμενων λεπτομερειών. Η τοποθέτηση της κάμερας και η έλλειψη άμεσης οπτικής επαφής δημιουργούν απόσταση και καθιστούν δυσκολότερη την αντίληψη μη λεκτικών ενδείξεων, όπως ενδείξεων ευαλωτότητας, ντροπής, φόβου ή έλλειψης εμπιστοσύνης. Το πλαίσιο διεξαγωγής μιας συνέντευξης εξ αποστάσεως μπορεί να θεωρηθεί περισσότερο επίσημο από ό,τι η προσωπική συνέντευξη, με αποτέλεσμα να υπάρχει μικρότερος χώρος για ενεργητική ακρόαση και για την έκφραση ενσυναίσθησης και ενδιαφέροντος. Οι στρεβλώσεις αυτές αφήνουν μεγαλύτερο περιθώριο για παρανοήσεις και μπορεί να καταστήσουν δυσκολότερη την αντιμετώπιση της έλλειψης λεπτομερειών ή τυχόν ανακολουθιών.

Παραδείγματα πρακτικών παραμέτρων

- Πρώτα αξιολογήστε την ποιότητα της επικοινωνίας κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης πριν ξεκινήσετε την αξιολόγηση της αξιοπιστίας, ιδίως στην περίπτωση συνέντευξης εξ αποστάσεως.
- Να είστε προσεκτικοί για ενδείξεις παρανοήσεων που υπάρχουν στο κείμενο απομαγνητοφώνησης της συνέντευξης. Εξετάστε το ενδεχόμενο να οργανώσετε νέα ακρόαση για τον αιτούντα προκειμένου να αποσαφηνίσει παρανοήσεις ή ασάφειες που επηρεάζουν την αξιολόγηση των βασικών πτυχών του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού.

Παράδειγμα προφίλ στο οποίο υφίστανται ταυτόχρονα διάφοροι παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις: σεξουαλικός προσανατολισμός, ταυτότητα φύλου και έκφραση φύλου και χαρακτηριστικά φύλου

Οι αιτήσεις ασύλου που βασίζονται στον σεξουαλικό προσανατολισμό⁽¹²⁸⁾, την ταυτότητα φύλου⁽¹²⁹⁾ και την έκφραση φύλου⁽¹³⁰⁾, καθώς και τα χαρακτηριστικά φύλου (SOGIESC)⁽¹³¹⁾ αποτελούν ειδική κατηγορία στο πλαίσιο των αιτήσεων που σχετίζονται με το φύλο, η οποία μπορεί να συνεπάγεται την ύπαρξη διαφόρων παραγόντων που ενδέχεται να στρεβλώνουν τις δηλώσεις του αιτούντος με συγκεκριμένο τρόπο. Παράγοντες που σχετίζονται με τον χειριστή της υπόθεσης και τη διαδικασία της συνέντευξης ενδέχεται ομοίως να στρεβλώσουν τις δηλώσεις.

Η εξιστόρηση του αιτούντος συχνά συνδέεται άμεσα με τα πιο ευαίσθητα και βαθιά τμήματα της ιδιωτικής σφαίρας που αποτελούν ταμπού σε πολλές κοινωνίες, γεγονός που μπορεί να δυσχεράνει ακόμη περισσότερο την αποκάλυψη σχετικών πληροφοριών με λεπτομερή, συγκεκριμένο και συνεκτικό τρόπο.

Αιτούντες που είναι λεσβίες, ομοφυλόφιλοι, αμφιφυλόφιλοι, τρανς, κουίρ ή ίντερσεξ άτομα, οι οποίοι δεν ανταποκρίνονται στα ετεροκανονικά πρότυπα της κοινωνίας τους, συχνά έχουν βιώσει εμπειρίες διακρίσεων, στίγματος και κακοποίησης για μεγάλο χρονικό διάστημα. Σε πολλές χώρες, επιβάλλονται στα ΛΟΑΤΚΙ άτομα αυστηρές ποινές, όπως φυλάκιση, πρόστιμα ή ακόμη και εκτέλεση.

⁽¹²⁸⁾ Ο σεξουαλικός προσανατολισμός αναφέρεται στην ικανότητα του κάθε ατόμου να αισθάνεται βαθιά στοργή, συναισθηματική και σεξουαλική έλξη προς, και να έχει ερωτικές και σεξουαλικές σχέσεις με, άτομα διαφορετικού φύλου, ή του ίδιου φύλου, ή περισσότερων του ενός φύλων.

⁽¹²⁹⁾ Η ταυτότητα φύλου αναφέρεται στην εσωτερική και ατομική εμπειρία που βιώνει βαθιά κάθε άτομο ως προς το κοινωνικό φύλο του, η οποία μπορεί να ανταποκρίνεται ή να μην ανταποκρίνεται στο βιολογικό φύλο που είχε κατά τη γέννηση ή στο κοινωνικό φύλο που του αποδόθηκε από την κοινωνία. Περιλαμβάνει την προσωπική αίσθηση του σώματος και άλλων εκφράσεων του κοινωνικού φύλου, όπως του ντυσίματος, της ομιλίας και των χειρονομιών, η οποία μπορεί να συνεπάγεται ή να μη συνεπάγεται την επιθυμία τροποποίησης της εμφάνισης ή της λειτουργίας του σώματος με ιατρικά, χειρουργικά ή άλλα μέσα.

⁽¹³⁰⁾ Η έκφραση του φύλου αναφέρεται στην παρουσίαση του φύλου κάθε ατόμου μέσω της εξωτερικής εμφάνισης—όπως, μεταξύ άλλων, η ένδυση, το χτένισμα, τα αξεσουάρ και τα καλλυντικά—και των χειρονομιών, της ομιλίας, του τρόπου συμπεριφοράς, του ονόματος και των προσωπικών αναφορών, ενώ σημειώνεται περαιτέρω ότι η έκφραση του φύλου μπορεί να συνάδει ή όχι με την ταυτότητα φύλου του ατόμου.

⁽¹³¹⁾ Τα χαρακτηριστικά του φύλου αναφέρονται στα φυσικά χαρακτηριστικά κάθε ατόμου που σχετίζονται με το βιολογικό φύλο του, συμπεριλαμβανομένων των χρωμοσωμάτων, των γονάδων, των ορμονών του φύλου, των γεννητικών οργάνων, των αναπαραγωγικών οργάνων, των χρωμοσωματικών δομών και των δευτερευόντων φυσικών χαρακτηριστικών που αφορούν την εφηβεία.

Παράδειγμα προφίλ στο οποίο υφίστανται ταυτόχρονα διάφοροι παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις: σεξουαλικός προσανατολισμός, ταυτότητα φύλου και έκφραση φύλου και χαρακτηριστικά φύλου

Τέτοιες εμπειρίες ζωής μπορεί να έχουν ως αποτέλεσμα εσωτερικευμένη φοβία απέναντι σε ομοφυλόφιλα, αμφιφυλόφιλα, τρανς και ίντερσεξ άτομα, αισθήματα απομόνωσης και έλλειψη εμπιστοσύνης στις αρχές και στην ευρύτερη κοινωνία. Οι εν λόγω εμπειρίες μπορούν επίσης να έχουν τραυματικές συνέπειες και, επομένως, να επηρεάσουν τη λειτουργία της μνήμης, περιορίζοντας την ικανότητα του αιτούντος να ανακαλέσει ακριβή γεγονότα με συνεκτικό, συνεπή και/ή λεπτομερή τρόπο. Μπορεί επίσης να επηρεάσουν την εμπιστοσύνη του αιτούντος στην αρχή ασύλου και την προθυμία του να αποκαλύψει τις εμπειρίες του. Το ύψος της συνέντευξης και η ατμόσφαιρα που δημιουργεί ο χειριστής της υπόθεσης και ο διερμηνέας κατά τη διάρκεια της συνέντευξης μπορεί να επηρεάσουν τις δηλώσεις του αιτούντος.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. ενότητες [2.3.1. στοιχείο η\) «Στίγμα και ντροπή»](#), [2.3.1. στοιχείο β\) «Τραυματική εμπειρία»](#) και οι επιπτώσεις της, και [2.3.1. στοιχείο ζ\) «Φόβος και έλλειψη εμπιστοσύνης»](#). Βλ. επίσης ενότητες [2.3.2. «Παράγοντες που σχετίζονται με τον χειριστή της υπόθεσης»](#) και [2.3.3. στοιχείο α\) «Πολύγλωσση επικοινωνία μέσω διερμηνέα»](#).

Επιπλέον, το κοινωνικό και πολιτισμικό τους υπόβαθρο, καθώς και το γλωσσικό τους πλαίσιο, μπορεί να επηρεάσουν τον τρόπο με τον οποίο αυτοπροσδιορίζονται οι ΛΟΑΤΚΙ αιτούντες και τους όρους που μπορεί να χρησιμοποιήσουν για να μιλήσουν σχετικά με τα δικά τους στοιχεία SOGIESC. Αυτοί μπορεί να χρησιμοποιούνται με διαφορετική έννοια, η οποία ενδέχεται να μη συνάδει κατ' ανάγκη με την ορολογία που χρησιμοποιείται στο δυτικό επιστημονικό και ακαδημαϊκό πλαίσιο. Αυτές οι πτυχές μπορεί να έχουν αντίκτυπο στον βαθμό παροχής συγκεκριμένων πληροφοριών, καθώς και στη θεωρούμενη συνοχή των δηλώσεών τους.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. ενότητες [2.3.3. στοιχείο α\) «Πολύγλωσση επικοινωνία μέσω διερμηνέα»](#) και [2.3.2. «Παράγοντες που σχετίζονται με τον χειριστή της υπόθεσης»](#).

Τα στοιχεία SOGIESC μπορεί να επηρεάσουν τις δηλώσεις του αιτούντος με τους παρακάτω τρόπους, για παράδειγμα.

- **Έλλειψη κατάλληλων λέξεων.** Τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα συχνά προέρχονται από γλωσσικά περιβάλλοντα που ενδέχεται να μη διαθέτουν ουδέτερους όρους για την περιγραφή θεμάτων που σχετίζονται με τα στοιχεία SOGIESC, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε δηλώσεις που φαίνονται λιγότερο συγκεκριμένες. Οι αιτούντες μπορεί επίσης να δίνουν συγκεκριμένα νοήματα σε διατύπωση που δεν συνάδει με την ορολογία που χρησιμοποιείται στο δυτικό πλαίσιο, γεγονός που θα μπορούσε να επηρεάσει τη θεωρούμενη συνοχή των δηλώσεών τους.
- **Πολύ προσωπικά θέματα.** Η συζήτηση με κάποιον άγνωστο σχετικά με τη σεξουαλικότητα ή την ταυτότητα και τις εμπειρίες αγάπης, ντροπής και επιθυμιών που συνδέονται με κοινωνικά ταμπού είναι ένα δύσκολο έργο, το οποίο μπορεί να οδηγήσει σε περιορισμένη αποκάλυψη πληροφοριών στο πλαίσιο της αίτησης.

Παράδειγμα προφίλ στο οποίο υφίστανται ταυτόχρονα διάφοροι παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις: σεξουαλικός προσανατολισμός, ταυτότητα φύλου και έκφραση φύλου και χαρακτηριστικά φύλου

- **Διαθεσιμότητα ΠΧΚ.** Η περιθωριοποίηση των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων στη χώρα καταγωγής συχνά οδηγεί σε ελλιπή αναφορά περιστατικών. Ως εκ τούτου, συγκεκριμένες πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής είναι συχνά περιορισμένες ή και ανύπαρκτες.
- **Διαθεσιμότητα αποδεικτικών εγγράφων.** Τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα μπορεί να μην είναι σε θέση να δηλώσουν τυχόν κακομεταχείριση την οποία έχουν υποστεί στην αστυνομία και να λάβουν αποδεικτικά έγγραφα σχετικά με αυτήν, λόγω της επικρατούσας διακριτικής μεταχείρισης ή της ποινικοποίησης του προσανατολισμού, της ταυτότητας και/ή των χαρακτηριστικών τους στη χώρα καταγωγής τους.

Παραδείγματα πρακτικών παραμέτρων

- Διασφαλίστε ότι εφαρμόζονται οι απαραίτητες ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις, όπως η ύπαρξη υπευθύνου συνέντευξης και διερμηνέα του επιλεγμένου φύλου, όταν αυτό είναι αναγκαίο και εφικτό. Βεβαιωθείτε ότι οι δηλώσεις του αιτούντος αντιμετωπίζονται με ευαισθησία.
- Αποφύγετε να κάνετε υποθέσεις βάσει στερεοτύπων και προκαταλήψεων όσον αφορά τη συμπεριφορά, την εξωτερική εμφάνιση ή τη διαδικασία αυτοπροσδιορισμού των ΛΟΑΤΚΙ αιτούντων. Μην αναμένετε ότι έχουν βιώσει τις ίδιες εμπειρίες στο παρελθόν ή την ίδια διαδικασία αυτοπραγμάτωσης.
- Βεβαιωθείτε ότι χρησιμοποιήθηκε ουδέτερη γλώσσα, η οποία διευκόλυνε και ενθάρρυνε τον αιτούντα να αφηγηθεί την ιστορία του.
- Έχετε υπόψη ότι στοιχεία SOGIESC μπορεί να αποτελούν σημαντικό παράγοντα τόσο εάν ο αιτών δηλώνει ότι αντιπροσωπεύει τη μειονότητα και/ή όταν θεωρείται από την κοινωνία ότι αντιπροσωπεύει τη μειονότητα εξαιτίας του ότι δεν ανταποκρίνεται σε στερεοτυπικά πρότυπα σχετικά με τον τρόπο προβλεπόμενης συμπεριφοράς των ανδρών και των γυναικών στην κοινωνία ⁽¹³²⁾.

⁽¹³²⁾ Ουγγρική Επιτροπή του Ελσίνκι, [Credibility Assessment in Asylum Procedures, a multidisciplinary training manual](#) (Αξιολόγηση της αξιοπιστίας στις διαδικασίες ασύλου, ένα πολυεπιστημονικό εγχειρίδιο κατάρτισης), τ. 2, 2015, σ. 66.

2.4. Αποφασίστε σχετικά με την αποδοχή ή απόρριψη ενός ουσιώδους πραγματικού περιστατικού

2.4.1. Στάθμιση των πορισμάτων όσον αφορά την αξιοπιστία όλων των αποδεικτικών στοιχείων που συνδέονται με ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Μετά την αξιολόγηση των εγγράφων ή άλλων αποδεικτικών στοιχείων και των δηλώσεων του αιτούντος και κατόπιν συνεκτίμησης των πιθανών παραγόντων στρέβλωσης, όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που σχετίζονται με ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό εξετάζονται στη συνέχεια από κοινού.

Εξετάστε όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που συνδέονται με ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό συνολικά και σφαιρικά

Εξετάστε ταυτόχρονα όλα τα θετικά και αρνητικά πορίσματα όσον αφορά την αξιοπιστία όλων των αποδεικτικών στοιχείων που συνδέονται με ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό, υπό το πρίσμα των σχετικών δεικτών αξιοπιστίας, και σταθμίστε κάθε πόρισμα σε σχέση με τα υπόλοιπα.

Στόχος είναι να διαμορφωθεί μια συνολική εικόνα και, τελικά, να εξαχθεί ένα συμπέρασμα σχετικά με το αν το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό πρέπει να γίνει δεκτό ή όχι.

Ένα αποδεικτικό στοιχείο μπορεί να έχει επαρκή αποδεικτική ισχύ ώστε να τεκμηριώσει το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό από μόνο του και να το επιβεβαιώσει. Για παράδειγμα, ένα γνήσιο και έγκυρο διαβατήριο αποτελεί από μόνο του αποδεικτικό στοιχείο ιθαγένειας με μεγάλη αποδεικτική ισχύ. Από την άλλη πλευρά, ένα αποδεικτικό στοιχείο που δεν έχει αποδεικτική ισχύ όσον αφορά το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό καθαυτό μπορεί να τεκμηριώνει, σε συνδυασμό με άλλα αποδεικτικά στοιχεία και τις δηλώσεις του αιτούντος, την αξιοπιστία του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού ⁽¹³³⁾. Για παράδειγμα, μια άδεια οδήγησης, σε συνδυασμό με ένα πιστοποιητικό γέννησης, καθώς και άλλα έγγραφα από το σχολείο και τον χώρο εργασίας, σε συνάρτηση με τις δηλώσεις του αιτούντος, μπορεί να έχουν επαρκή αποδεικτική ισχύ για την εικαζόμενη ιθαγένεια.

Εάν υπάρχει σύγκλιση θετικών πορισμάτων όσον αφορά την αξιοπιστία, αυτά τεκμηριώνουν την αποδοχή του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού. Εάν υπάρχει σύγκλιση αρνητικών πορισμάτων όσον αφορά την αξιοπιστία, αυτά τεκμηριώνουν την απόρριψη του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να καταλήξετε σε πορίσματα που κινούνται προς διαφορετικές κατευθύνσεις. Η αξιολόγηση ορισμένων δεικτών καταλήγει υπέρ της αξιοπιστίας του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού, ενώ άλλοι δείκτες στρέφουν προς την αντίθετη κατεύθυνση. Στη συνέχεια, θα πρέπει να εξισορροπήσετε

⁽¹³³⁾ Απόφαση του ΕΔΔΑ της 18ης Δεκεμβρίου 2012, [F.N. και λοιποί κατά Σουηδίας](#), προσφυγή αριθ. 28774/09, ECLI:CE:ECHR:2012:1218JUD002877409, σκέψη 72.

αυτούς τους δείκτες. Σε αυτή τη διαδικασία στάθμισης, τα πορίσματα αξιοπιστίας που σχετίζονται με τον πυρήνα του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού έχουν μεγαλύτερη βαρύτητα από τα πορίσματα αξιοπιστίας που σχετίζονται με στοιχεία τα οποία δεν συνδέονται με τον πυρήνα του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού και, ως εκ τούτου, είναι περιφερειακά. Η αποδοχή ενός ουσιώδους πραγματικού περιστατικού θα πρέπει, γενικά, να βασίζεται μόνο στα πορίσματα που αφορούν την αξιοπιστία των βασικών στοιχείων ⁽¹³⁴⁾.

Η στάθμιση όλων των πορισμάτων αξιοπιστίας προϋποθέτει σαφή κατανόηση των κριτηρίων αξιοπιστίας, των παραγόντων στρέβλωσης και των κανόνων τεκμηρίωσης.

Παράδειγμα της κεντρικής σημασίας πορισμάτων όσον αφορά την αξιοπιστία για ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό

Για παράδειγμα, ο αιτών πραγματοποιεί μια αρκετά λεπτομερή αφήγηση, αλλά με ορισμένες αντιφάσεις, και υποβάλλει αρκετά αξιόπιστα έγγραφα, αλλά η συνάφειά τους με το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό δεν είναι πολύ ισχυρή.

Θα πρέπει να κατανοήσετε, μεταξύ άλλων, τον βαθμό στον οποίο οι πολλές λεπτομέρειες αποκαλύπτουν μια πραγματική, προσωπική εμπειρία, το πόσο ξεκάθαρα έχουν διαπιστωθεί οι αντιφάσεις και το πόσο στενά σχετίζονται με τον πυρήνα του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού και με το τι μπορεί να αναμένεται από τον αιτούντα στη δεδομένη κατάσταση. Η αξιολόγησή σας θα εξαρτάται πάντα από τα ειδικά χαρακτηριστικά των αποδεικτικών στοιχείων και από τους παράγοντες στρέβλωσης που ενδέχεται να έχετε εντοπίσει.

Να θυμάστε το εξής:

- Ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό μπορεί να γίνει δεκτό βάσει ενός μόνο εγγράφου ή άλλων αποδεικτικών στοιχείων, εάν αυτά έχουν επαρκή αποδεικτική ισχύ ώστε να γίνει δεκτό ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό σχετικά με το οποίο έχει διαπιστωθεί ότι οι δηλώσεις στερούνται αξιοπιστίας. Η αμφιβολία σχετικά με την αξιοπιστία των δηλώσεων του αιτούντος δεν επαρκεί από μόνη της για τον αποκλεισμό της αποδεικτικής ισχύος των εγγράφων ή άλλων αποδεικτικών στοιχείων. Επίσης, και μόνο η αξιοπιστία των δηλώσεων ενδέχεται να επαρκεί για την αποδοχή ενός ουσιώδους πραγματικού περιστατικού, ακόμη και αν τα πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία είναι, σε μεγάλο βαθμό, αναξιόπιστα ή στερούνται γνησιότητας.

⁽¹³⁴⁾ Βλ. ενότητα [2.1.3. «Στάθμιση των πορισμάτων όσον αφορά την αξιοπιστία του αποδεικτικού στοιχείου»](#).

Παράδειγμα αποδοχής ουσιώδους πραγματικού περιστατικού βάσει αποδεικτικών στοιχείων τα οποία έχουν επαρκή αποδεικτική ισχύ από μόνα τους: Υπόθεση νεαρής γυναίκας από τη χώρα Γ

Οι δηλώσεις της αιτούσας σε σχέση με την ιθαγένειά της από τη χώρα Γ δεν είναι λεπτομερείς και συγκεκριμένες και, επίσης, δεν συνάδουν με τις σχετικές ΠΧΚ. Όταν της επισημαίνονται αυτά τα προβλήματα, η αιτούσα δεν μπορεί να παράσχει εξηγήσεις. Από την άλλη πλευρά, μετά τη συνέντευξη, η αιτούσα υποβάλλει διαβατήριο από τη χώρα Γ και το διαβατήριο αυτό είναι αξιόπιστο. Η ιθαγένεια της αιτούσας μπορεί να γίνει δεκτή βάσει του διαβατηρίου αυτού, εάν δεν είναι αναγκαία περαιτέρω έρευνα σχετικά με τις περιστάσεις υπό τις οποίες χορηγήθηκε το διαβατήριο.

Στη συγκεκριμένη υπόθεση, οι συνθήκες διαβίωσης, στη χώρα Γ, των γυναικών της κοινωνικής τάξης στην οποία ανήκει η αιτούσα δεν δίνουν στις γυναίκες τη δυνατότητα να γνωρίζουν πολλά για τον «έξω κόσμο», καθώς η ζωή λαμβάνει χώρα κυρίως εντός του σπιτιού. Ούτε ο χειριστής της υπόθεσης το γνώριζε αυτό ούτε η αιτούσα το είχε αναφέρει ως εξήγηση, καθώς γι' αυτήν ήταν κάτι προφανές και δεν αντιλήφθηκε ότι ο χειριστής της υπόθεσης ενδεχομένως να μην το γνωρίζει.

- Όπως αναλύθηκε στο Βήμα 1 [βλ. ενότητα [1.1.1. στοιχείο α\) σημείο iii\) «Έδωσε ο αιτών ικανοποιητική εξήγηση για την έλλειψη αποδεικτικών στοιχείων»](#)], είναι πιθανό να λείπουν ορισμένα αποδεικτικά στοιχεία. Κατά τη διαδικασία στάθμισης, λαμβάνετε υπόψη τη βαρύτητα που έχετε δώσει σε οποιαδήποτε αποδεικτικά στοιχεία τα οποία λείπουν. Είναι σημαντικό να θυμάστε ότι η αξιολόγηση του υπό εξέταση ουσιώδους πραγματικού περιστατικού θα πραγματοποιηθεί με βάση τα αποδεικτικά στοιχεία που έχετε στη διάθεσή σας. Επομένως, η απουσία αποδεικτικών στοιχείων μπορεί να μην έχει αντίκτυπο στην αξιολόγηση του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού, εάν τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία θεωρούνται επαρκή για να το τεκμηριώσουν. Από την άλλη πλευρά, εάν τα αποδεικτικά στοιχεία που λείπουν είναι καθοριστικά και η απουσία τους παραμένει ανεξήγητη, η έλλειψή τους μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στην αξιολόγηση της αξιοπιστίας του υπό εξέταση ουσιώδους πραγματικού περιστατικού.

Παράδειγμα σχετικά με το πώς η παρουσία ή απουσία αποδεικτικών στοιχείων που θα μπορούσε να αναμένεται να υποβάλει ο αιτών μπορεί να επηρεάσει την αξιολόγηση της αξιοπιστίας: Υπόθεση νεαρής γυναίκας από τη χώρα Γ

Θα ήταν εύλογο να αναμένεται από την αιτούσα, λαμβανομένων υπόψη των ατομικών και συγκυριακών περιστάσεων που την αφορούν, να προβεί σε ενέργειες προκειμένου να συλλέξει και να υποβάλει αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τον θάνατο των γονέων της, καθώς εξακολουθεί να είναι σε επαφή με ορισμένα μέλη της οικογένειάς της, τα οποία θα μπορούσαν να την υποστηρίξουν και να της στείλουν τα σχετικά έγγραφα.

- **Σενάριο 1.** Οι δηλώσεις της αιτούσας είναι λεπτομερείς και συγκεκριμένες σε σχέση με τις συνθήκες θανάτου των γονέων της, τον τρόπο που έμαθε γι' αυτόν, τις ενέργειες που έγιναν για την κηδεία και άλλες διοικητικές και νομικές ενέργειες που έπρεπε να γίνουν σχετικά. Το γεγονός ότι δεν υπέβαλε πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία δεν θα έχει μεγάλη βαρύτητα στην προκειμένη περίπτωση, καθώς οι δηλώσεις της και μόνο μπορούν να θεωρηθούν επαρκείς για την αποδοχή του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού.
- **Σενάριο 2.** Οι δηλώσεις της αιτούσας περιέχουν ανακολουθίες, δεν δόθηκε καμία εύλογη εξήγηση για τα αρνητικά πορίσματα όσον αφορά την αξιοπιστία και αυτά δεν ήταν δυνατό να εξηγηθούν με βάση καμία ιδιαίτερη περίπτωση. Σε αυτή την περίπτωση, οι δηλώσεις δεν επαρκούν για να τεκμηριώσουν το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό. Το γεγονός ότι η αιτούσα δεν προέβη επίσης σε καμία ενέργεια για να τεκμηριώσει την αφήγησή της με άλλα αποδεικτικά στοιχεία, παρότι μπορούσε εύλογως να το κάνει, και δεν παρείχε καμία σχετική εξήγηση, έχει πρόσθετη αρνητική βαρύτητα.

- Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η έλλειψη συνεργασίας από μέρους του αιτούντος δεν αποτελεί καθαυτή λόγο απόρριψης ενός ουσιώδους πραγματικού περιστατικού. Μπορεί να οδηγήσει στην απόρριψη του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού, εάν έχει άμεσο αρνητικό αντίκτυπο στην αξιολόγηση του υπό εξέταση ουσιώδους πραγματικού περιστατικού, ο οποίος δεν αντισταθμίζεται από θετικά πορίσματα σε σχέση με το εν λόγω ουσιώδες πραγματικό περιστατικό.

Ένα πρακτικό παράδειγμα παρέχεται στο [παράρτημα 2. Πρακτικό παράδειγμα στάθμισης δεικτών αξιοπιστίας](#) για να καταδειχθεί ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να πραγματοποιηθεί η διαδικασία στάθμισης.

2.4.2. Συμπέρασμα σχετικά με τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά

(α) Συμπέρασμα με βάση τη μεθοδολογία αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Η εξαγωγή συμπεράσματος σχετικά με το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό αποτελεί το τελικό στάδιο της αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων. Η δομημένη μεθοδολογία της αξιολόγησης θα σας δώσει τη δυνατότητα να συμπεράνετε αν μπορείτε εύλογα να δεχτείτε το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό, διότι μπορείτε να βασιστείτε στα προηγούμενα βήματα.

- [1.1.2. «Συλλέξτε αποδεικτικά στοιχεία συναφή με την αίτηση»](#): σε αυτό το στάδιο συνδέσατε όλα τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία με το εν λόγω ουσιώδες πραγματικό περιστατικό, τις δηλώσεις του αιτούντος και κάθε άλλο αποδεικτικό στοιχείο που έχει υποβληθεί από τον αιτούντα ή που βρίσκεται με άλλον τρόπο στη διάθεσή σας σε σχέση με αυτό.

- [2.2. «Αξιολογήστε τις δηλώσεις του αιτούντος βάσει δεικτών αξιοπιστίας»](#) και [2.1. «Αξιολογήστε έγγραφα και άλλα αποδεικτικά στοιχεία»](#): σε αυτό το στάδιο αξιολογήσατε την αξιοπιστία των δηλώσεων και την αποδεικτική ισχύ εγγράφων ή άλλων αποδεικτικών στοιχείων.
- [2.3. «Λάβετε υπόψη ατομικούς και συγκυριακούς παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις»](#): σε αυτό το στάδιο λάβατε υπόψη τις ατομικές και συγκυριακές περιστάσεις που αφορούν τον αιτούντα και τυχόν παράγοντες στρέβλωσης που είναι σημαντικοί για την αξιολόγηση.
- [1.1.1. «Εφαρμόστε το καθήκον συνεργασίας \(βάρος της απόδειξης\)»](#): σε αυτό το στάδιο λάβατε δεόντως υπόψη όλα τα στοιχεία του καθήκοντος του αιτούντος για τεκμηρίωση και του δικού σας καθήκοντος για έρευνα.
- [2.4.1. «Στάθμιση των πορισμάτων όσον αφορά την αξιοπιστία όλων των αποδεικτικών στοιχείων που συνδέονται με ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό»](#): σε αυτό το στάδιο σταθμίσατε όλα αυτά τα πορίσματα με ολιστικό τρόπο για να καταλήξετε σε συμπέρασμα.

Με βάση όλα αυτά τα σημεία, θα πρέπει να είστε σε θέση να καταλήξετε σε συμπέρασμα σχετικά με το αν θα δεχτείτε ή θα απορρίψετε ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό χωρίς περαιτέρω αξιολόγηση.

Όταν καταλήγετε σε συμπέρασμα για ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό, πρέπει να έχετε υπόψη τις [προκλήσεις της αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων στις διαδικασίες ασύλου](#) λόγω της θέσης στην οποία βρίσκονται οι αιτούντες διεθνή προστασία, οι οποίοι είναι αποκομμένοι από την προστασία της χώρας καταγωγής τους. Δεν αναμένεται από τους αιτούντες να «αποδεικνύουν» τον ισχυρισμό τους σε επίπεδο «βεβαιότητας» ή «πέραν πάσης εύλογης αμφιβολίας». Συχνά εξακολουθεί να υπάρχει κάποιος βαθμός αμφιβολίας σε σχέση με τα πραγματικά περιστατικά που παρουσιάστηκαν από τον αιτούντα, ο οποίος πρέπει να αναγνωρίζεται κατά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης της αξιοπιστίας των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών, με συνεκτίμηση της ευρύτερης αρχής του ευεργετήματος της αμφιβολίας.

Το ευεργέτημα της αμφιβολίας είναι μια ευρύτερη αρχή που χρησιμοποιείται στο πλαίσιο του μέτρου απόδειξης για ισχυρισμούς σχετικά με πραγματικά περιστατικά που δεν επιβεβαιώνονται από έγγραφα ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία. Το παρακάτω πλαίσιο νομολογίας παραθέτει δηλώσεις του ΕΔΔΑ οι οποίες είναι σχετικές εν προκειμένω στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου.

ΕΔΔΑ, J.K. και λοιποί κατά Σουηδίας, παράγραφοι 92 και 93

92. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, αποτελεί υποχρέωση των ατόμων που ισχυρίζονται ότι η απέλασή τους θα συνιστά παραβίαση του άρθρου 3 να προσκομίσουν, στο μέγιστο βαθμό που είναι πρακτικά δυνατόν, υλικό και πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα στις αρχές του ενδιαφερόμενου Συμβαλλόμενου Κράτους, καθώς και στο Δικαστήριο, να αξιολογήσουν τον κίνδυνο που μπορεί να συνεπάγεται η μετακίνησή τους [...]. Ωστόσο, το Δικαστήριο αναγνωρίζει το γεγονός ότι, αναφορικά με αιτήσεις αναγνώρισης καθεστώτος πρόσφυγα, μπορεί να είναι δύσκολο, αν όχι αδύνατον, για τον ενδιαφερόμενο να παράσχει στοιχεία σε σύντομο χρονικό διάστημα, ιδίως αν αυτά τα στοιχεία πρέπει να τα λάβει από τη χώρα από την οποία ισχυρίζεται ότι διέφυγε. Συνεπώς, η έλλειψη δικαιολογητικών δεν μπορεί να είναι αυτή καθαυτή καθοριστικός παράγοντας [...].

93. Λόγω της ειδικής κατάστασης στην οποία βρίσκονται συνήθως οι αιτούντες άσυλο, συχνά χρειάζεται να τους παρέχεται το ευεργέτημα της αμφιβολίας κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας των δηλώσεών τους και των εγγράφων που υποβάλλουν προς υποστήριξή τους. Όμως, όταν παρουσιάζονται πληροφορίες που δημιουργούν ισχυρούς λόγους αμφισβήτησης της αλήθειας των ισχυρισμών ενός αιτούντος άσυλο, ο ενδιαφερόμενος πρέπει να παράσχει ικανοποιητική εξήγηση των προβαλλόμενων ανακριβειών των ισχυρισμών του [...]. Ακόμα και αν η αφήγηση ορισμένων λεπτομερειών από τον προσφεύγοντα μπορεί να φαίνεται κάπως απίθανη, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι αυτό δεν μειώνει κατ' ανάγκη τη συνολική γενική αξιοπιστία του ισχυρισμού του προσφεύγοντος [...] ⁽¹³⁵⁾.

Απόσπασμα από το εγχειρίδιο της UNHCR σχετικά με το βάρος της απόδειξης

196. Σύμφωνα με γενική αρχή του δικαίου το βάρος απόδειξης φέρει το πρόσωπο που προβάλλει τη σχετική αξίωση. Συχνά πάντως ο αιτών ενδέχεται να μην έχει τη δυνατότητα να τεκμηριώσει τους ισχυρισμούς του με έγγραφα ή άλλου είδους αποδεικτικά μέσα, ενώ οι περιπτώσεις όπου ο αιτών μπορεί να προσκομίσει αποδεικτικά μέσα για όλους τους ισχυρισμούς του είναι μάλλον η εξαίρεση παρά ο κανόνας. Στην πλειονότητα των περιπτώσεων ένα πρόσωπο που διαφεύγει τη δίωξη καταφθάνει με ελάχιστα μέσα, συχνότατα δε ακόμη και χωρίς προσωπικά έγγραφα.

[...]

203. Παρόλο που ο αιτών έχει καταβάλει ειλικρινή προσπάθεια για να θεμελιώσει πειστικά την αφήγησή του, είναι δυνατό ακόμα ορισμένοι ισχυρισμοί του να παραμένουν αναπόδεικτοι. Όπως εξηγήθηκε προηγουμένως (παράγραφος 196), είναι σχεδόν αδύνατο σε έναν πρόσφυγα να «αποδείξει» όλα τα δεδομένα της υπόθεσής του και πραγματικά, εάν κάτι τέτοιο αποτελούσε απαραίτητη προϋπόθεση, οι περισσότεροι αιτούντες δεν θα είχαν αναγνωρισθεί ως πρόσφυγες. Είναι, γι' αυτό, αναγκαίο να παρέχεται συχνά στον αιτούντα το ευεργέτημα της αμφιβολίας ⁽¹³⁶⁾.

⁽¹³⁵⁾ Απόφαση του ΕΔΔΑ της 23ης Αυγούστου 2016, [J.K. και λοιποί κατά Σουηδίας](#), προσφυγή αριθ. 59166/12, ECLI: CE:ECHR:2016:0823JUD005916612. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#).

⁽¹³⁶⁾ UNHCR, [Handbook on procedures and criteria for determining refugee status and guidelines on international protection under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees](#) (Εγχειρίδιο σχετικά με τις διαδικασίες και τα κριτήρια για τον καθορισμό του καθεστώτος των προσφύγων και κατευθυντήριες γραμμές για τη διεθνή προστασία βάσει της σύμβασης του 1951 και του πρωτοκόλλου του 1967 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων), επανέκδοση, Γενεύη, Φεβρουάριος 2019, παράγραφοι 196-197 και 203-204.

Η ευρύτερη αρχή του ευεργετήματος της αμφιβολίας

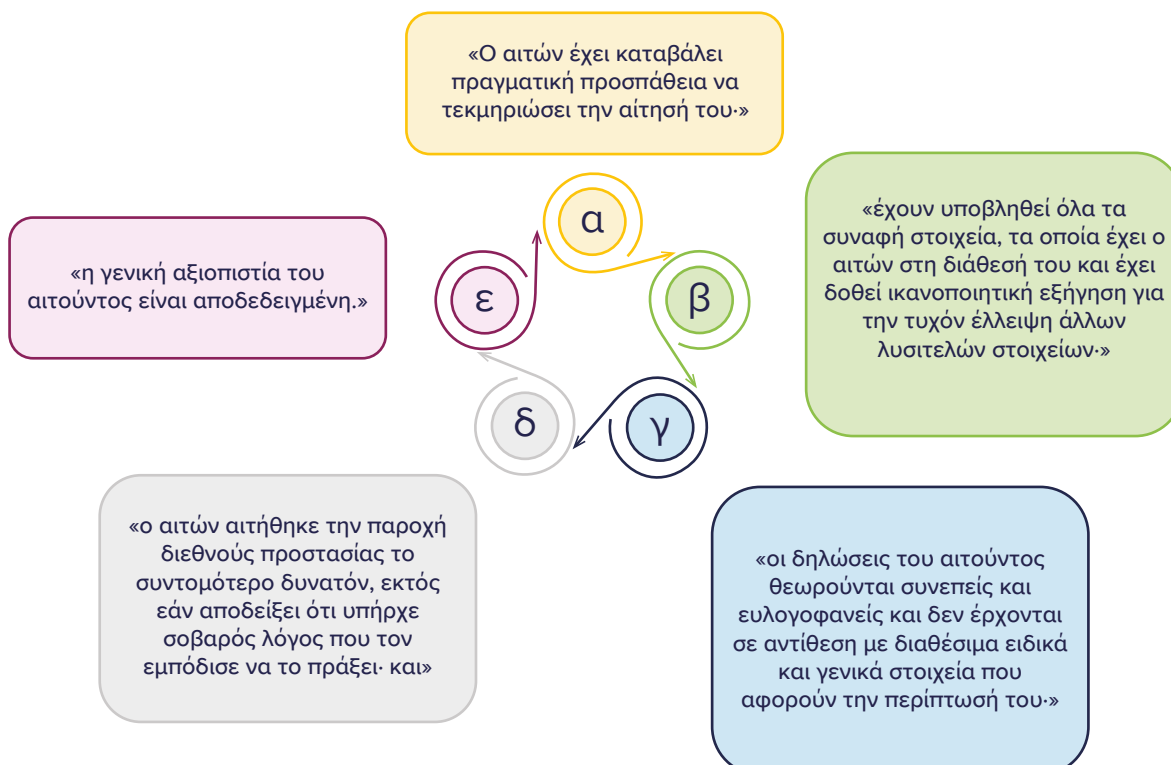
Καθ' όλη τη διάρκεια των διαφόρων σταδίων της συλλογής πληροφοριών και της αξιολόγησης της αξιοπιστίας που παρουσιάστηκαν παραπάνω ελήφθη υπόψη αυτή η ευρύτερη αρχή του ευεργετήματος της αμφιβολίας. Για πραγματικά περιστατικά τα οποία δεν «αποδεικνύονται» μέσω αντικειμενικά επαληθεύσιμων αποδεικτικών στοιχείων, εφαρμόζεται η ευρύτερη αρχή του ευεργετήματος της αμφιβολίας, ειδικότερα με τη χρήση δεικτών αξιοπιστίας και με την εφαρμογή των βημάτων της μεθοδολογίας αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων που περιγράφεται γενικά παραπάνω.

(b) Άρθρο 4 παράγραφος 5 της ΟΕΑΑ (αναδιτύπωση)

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Παρόλο που η ευρύτερη αρχή του ευεργετήματος της αμφιβολίας παρέχει καθοδήγηση σχετικά με το πότε μπορεί να γίνει αποδεκτό ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό, το **άρθρο 4 παράγραφος 5 της ΟΕΑΑ (αναδιτύπωση)** περιγράφει συγκεκριμένες καταστάσεις στις οποίες ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό δεν θα πρέπει να απορρίπτεται σε καμία περίπτωση. Η διάταξη αυτή θα έχει ιδιαίτερη σημασία όταν, παρά την εφαρμογή των δεικτών αξιοπιστίας και την εκπλήρωση του καθήκοντος έρευνας, η στάθμιση των θετικών και αρνητικών πορισμάτων όσον αφορά την αξιοπιστία εξακολουθεί να μη σας δίνει τη δυνατότητα να καταλήξετε σε σαφές συμπέρασμα σχετικά με ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό. Όταν πληρούνται **σωρευτικά** όλοι οι όροι του άρθρου 4 παράγραφος 5 της ΟΕΑΑ (αναδιτύπωση), όπως παρουσιάζονται στο διάγραμμα 12 που ακολουθεί, θα γνωρίζετε ότι το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό δεν θα πρέπει να απορριφθεί.

Διάγραμμα 12. Σωρευτικοί όροι υπό τους οποίους δεν μπορούν να απορριφθούν ουσιώδη πραγματικά περιστατικά βάσει του άρθρου 4 παράγραφος 5 της ΟΕΑΑ (αναδιτύπωση)

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι όροι α), β) και γ) ισχύουν για την τεκμηρίωση του υπό εξέταση ουσιώδους πραγματικού περιστατικού.

Ο όρος α) προβλέπει ότι «ο αιτών έχει καταβάλει πραγματική προσπάθεια να τεκμηριώσει την αίτησή του». Πρόκειται για έναν όρο που αξιολογήσατε όταν εξετάσατε αν ο αιτών έχει προβεί στις σχετικές ενέργειες για τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων με σκοπό την τεκμηρίωση του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού [βλ. ενότητα [1.1.1. στοιχείο α\) σημείο i\) «Έχει καταβάλει ο αιτών πραγματική προσπάθεια να υποβάλει δηλώσεις και έγγραφα που έχει στη διάθεσή του;»](#)]. Ο όρος αυτός θα πρέπει να αξιολογείται κατά την εξέταση των προσωπικών περιστάσεων του αιτούντος. Εάν θα μπορούσατε να αναμένετε από τον αιτούντα να έχει προβεί σε πρόσθετες εύλογες ενέργειες για τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων και η εν λόγω έλλειψη πραγματικής προσπάθειας οδήγησε σε έλλειψη πληροφοριών ή αποδεικτικών στοιχείων που επηρεάζει την ικανότητά σας να καταλήξετε σε συμπέρασμα σχετικά με το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό, τότε ο αιτών δεν πληροί αυτόν τον όρο.

Ο όρος β) προβλέπει ότι «έχουν υποβληθεί όλα τα συναφή στοιχεία, τα οποία έχει ο αιτών στη διάθεσή του και έχει δοθεί ικανοποιητική εξήγηση για την τυχόν έλλειψη άλλων λυσιτελών στοιχείων». Αξιολογήσατε αυτόν τον όρο όταν εξετάσατε αν υπάρχουν στη διάθεση του αιτούντος αποδεικτικά στοιχεία τα οποία θα μπορούσε να έχει υποβάλει για να τεκμηριώσει το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό αλλά δεν το έπραξε [βλ. ενότητα [1.1.1. στοιχείο α\) σημείο iii\) «Έδωσε ο αιτών ικανοποιητική εξήγηση για την έλλειψη αποδεικτικών στοιχείων;»](#)]. Εάν δεν δόθηκαν εύλογες εξηγήσεις, λαμβανομένων υπόψη των προσωπικών περιστάσεων του αιτούντος, και, επειδή δεν υποβλήθηκε αυτό το στοιχείο, δεν μπορείτε να καταλήξετε σε συμπέρασμα σχετικά με το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό, τότε δεν πληρούται ο όρος αυτός.

Ο όρος γ) προβλέπει ότι «οι δηλώσεις του αιτούντος θεωρούνται συνεπείς και ευλογοφανείς και δεν έρχονται σε αντίφαση με διαθέσιμα ειδικά και γενικά στοιχεία που αφορούν την περίπτωση του». Αξιολογήσατε τον όρο αυτό, καθώς καλύπτει τα κριτήρια αξιοπιστίας των δηλώσεων σε σχέση με τη συνοχή, την ευλογοφάνεια και τη συνέπεια με τις ΠΧΚ (βλ. ενότητα [2.2. «Αξιολογήστε τις δηλώσεις του αιτούντος βάσει δεικτών αξιοπιστίας»](#)). Εάν τα κριτήρια αυτά δεν πληρούνται, λαμβάνοντας υπόψη τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος, δεν πληρούται ο συγκεκριμένος όρος.

Ο όρος δ) προβλέπει ότι ο αιτών πρέπει να έχει αιτηθεί την παροχή διεθνούς προστασίας το συντομότερο δυνατό, εκτός εάν αποδείξει ότι υπήρχε σοβαρός λόγος που τον εμπόδισε να το πράξει. Όταν ελέγχετε αν πληρούται ο εν λόγω όρος, να έχετε υπόψη ότι το γεγονός ότι μια αίτηση δεν υποβάλλεται το συντομότερο δυνατό δεν θα πρέπει, σε καμία περίπτωση, να χρησιμοποιείται ως μοναδικός λόγος απόρριψης της αίτησης διεθνούς προστασίας. Αυτό ορίζεται στην ΟΔΑ (αναδιατύπωση) ⁽¹³⁷⁾. Ανάλογα με την εθνική πρακτική και/ή νομοθεσία, η καθυστερημένη υποβολή μπορεί να αντιμετωπίζεται ως ένδειξη που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας, ιδίως όταν η αίτηση δεν τεκμηριώνεται με αποδεικτικά έγγραφα ⁽¹³⁸⁾. Όταν εξετάζεται ο παράγοντας αυτός, πρέπει να δίνεται η δυνατότητα στον αιτούντα να εξηγήσει τους λόγους για τυχόν θεωρούμενη καθυστέρηση

⁽¹³⁷⁾ Άρθρο 10 παράγραφος 1 της ΟΔΑ (αναδιατύπωση): «Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αιτήσεις διεθνούς προστασίας να μην απορρίπτονται ούτε να αποκλείεται η εξέτασή τους εκ μόνου του γεγονότος ότι δεν υποβλήθηκαν το ταχύτερο δυνατόν.»

⁽¹³⁸⁾ Άρθρο 4 παράγραφος 5 στοιχείο δ) της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση).

στην υποβολή της αίτησής του. Εάν ο αιτών μπορεί να εξηγήσει εύλογα γιατί δεν υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας το συντομότερο δυνατό, η «καθυστερημένη» αίτησή του δεν θα πρέπει να θεωρείται ότι έχει αρνητικό αντίκτυπο στη συνολική αξιολόγηση της αίτησης.

Ο όρος ε) προβλέπει ότι πρέπει να εξετάζεται η γενική αξιοπιστία του αιτούντος. Η γενική αξιοπιστία αφορά το «ιστορικό αξιοπιστίας» του αιτούντος ως αιτούντος άσυλο. Αφορά όλα τα σημαντικά πραγματικά στοιχεία που σχετίζονται με τις ενέργειες του αιτούντος τα οποία καθίστανται γνωστά κατά τη διαδικασία ασύλου και δεν περιορίζονται στην αξιολόγηση ενός μόνο ουσιώδους πραγματικού περιστατικού.

Τα στοιχεία αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, συμπεριφορά ή δηλώσεις που υποδεικνύουν ότι ο αιτών δεν φοβάται να επιστρέψει στην πατρίδα του ή, αντιθέτως, συμπεριφορά ή δηλώσεις που αναδεικνύουν τον φόβο του· πράξεις ή παραλείψεις του αιτούντος σε σχέση με την υποχρέωσή του να τεκμηριώσει την αίτηση, όπως απόκρυψη πληροφοριών ή δέουσα παροχή όλων των πληροφοριών, παροχή παραπλανητικών πληροφοριών ⁽¹³⁹⁾ ή ειλικρίνεια, υποβολή παραποιημένων εγγράφων ή τεκμηρίωση της υπόθεσής του με γνήσια έγγραφα· παρεμπόδιση του χειρισμού της υπόθεσής του ή εκπλήρωση της υποχρέωσης συνεργασίας. Το διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζει στοιχεία που μπορούν να ληφθούν υπόψη.

Διάγραμμα 13. Γενική αξιοπιστία — παραδείγματα στοιχείων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη

Ενδείξεις φόβου επιστροφής μέσω της συμπεριφοράς	Παροχή πληροφοριών	Ειλικρινείς πληροφορίες	Γνήσια έγγραφα	Υποστήριξη της αρχής ασύλου	...
Αντενδείξεις φόβου επιστροφής μέσω της συμπεριφοράς	Απόκρυψη πληροφοριών	Παραπλανητικές πληροφορίες	Παραποιημένα έγγραφα	Παρεμπόδιση του χειρισμού της αίτησης	...

Η συνεκτίμηση της συμπεριφοράς του αιτούντος με σκοπό τον προσδιορισμό της γενικής αξιοπιστίας του εστιάζει σε αντικειμενικές πράξεις του αιτούντος. Δεν μπορεί να βασίζεται σε παρατηρήσεις μη λεκτικών αντιδράσεων του αιτούντος (του τρόπου που κοιτάζει ή συμπεριφέρεται). Η γενική αξιοπιστία δεν αποτελεί χαρακτηριστικό της προσωπικότητας του αιτούντος, αλλά συνέπεια των πράξεών του. Εάν οι ενέργειες του αιτούντος προκαλούν αμφιβολίες στην αρμόδια αρχή ασύλου ως προς το αν υποδηλώνουν ή όχι την έλλειψη ανάγκης προστασίας, μπορείτε να ρωτήσετε τον αιτούντα σχετικά με τις εν λόγω πτυχές των

⁽¹³⁹⁾ Βλ. απόφαση του ΔΕΕ της 29ης Ιουνίου 2023, [X κατά International Protection Appeals Tribunal, The Minister for Justice and Equality, Ireland](#), C-756/21, ECLI:EU:C:2023:523, σκέψη 93. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του EUAA](#). Στην υπόθεση αυτή, το Δικαστήριο έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι το άρθρο 4 παράγραφος 5 στοιχείο ε) της [οδηγίας 2004/83/ΕΚ του Συμβουλίου](#), της 29ης Απριλίου 2004, για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους (ΕΕ L 304 της 30.9.2004, σ. 12) έχει την έννοια ότι μια αναληθής δήλωση, που περιέχεται στην αρχική αίτηση διεθνούς προστασίας, για την οποία ο αιτών άσυλο παρέσχε διευκρινίσεις και την οποία ανακάλεσε με την πρώτη δυνατή ευκαιρία, δεν μπορεί, αφ' εαυτής, να εμποδίσει τη διαπίστωση της γενικής αξιοπιστίας του αιτούντος.

ενεργειών του, τις συνθήκες υπό τις οποίες αυτές πραγματοποιήθηκαν και, επομένως, να αποσαφηνίσετε τη σημασία και τις συνέπειές τους ήδη κατά την προσωπική συνέντευξη.

Οι αρνητικές ενέργειες που αναφέρονται ανωτέρω πρέπει να είναι επαρκώς σοβαρού χαρακτήρα, είτε μεμονωμένα ή κατ' επανάληψη ή σε συνδυασμό με άλλες ενέργειες, προκειμένου να μπορεί να θεωρηθεί ότι επηρεάζουν τη γενική αξιοπιστία του αιτούντος. Επομένως, το γεγονός ότι μία από αυτές μπορεί να εντοπιστεί στον φάκελο του αιτούντος δεν σημαίνει ότι θα έχει αυτοδικαίως αρνητικό αντίκτυπο στη γενική αξιοπιστία του. Πληροφορίες σχετικά με τον αιτούντα που δεν σχετίζονται με τη διαδικασία ασύλου δεν είναι σημαντικές για τη διαπίστωση της γενικής αξιοπιστίας του αιτούντος.

Σε κάθε περίπτωση, πριν να καταλήξετε σε οποιοδήποτε συμπέρασμα σχετικά με τη γενική αξιοπιστία του αιτούντος, θα πρέπει να λάβετε υπόψη όλους τους ατομικούς και συγκυριακούς παράγοντες που θα μπορούσαν να εξηγήσουν την εξεταζόμενη συμπεριφορά του αιτούντος και να του δώσετε την ευκαιρία να παράσχει εξηγήσεις.

3. Βήμα 3. Εκτίμηση κινδύνου

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

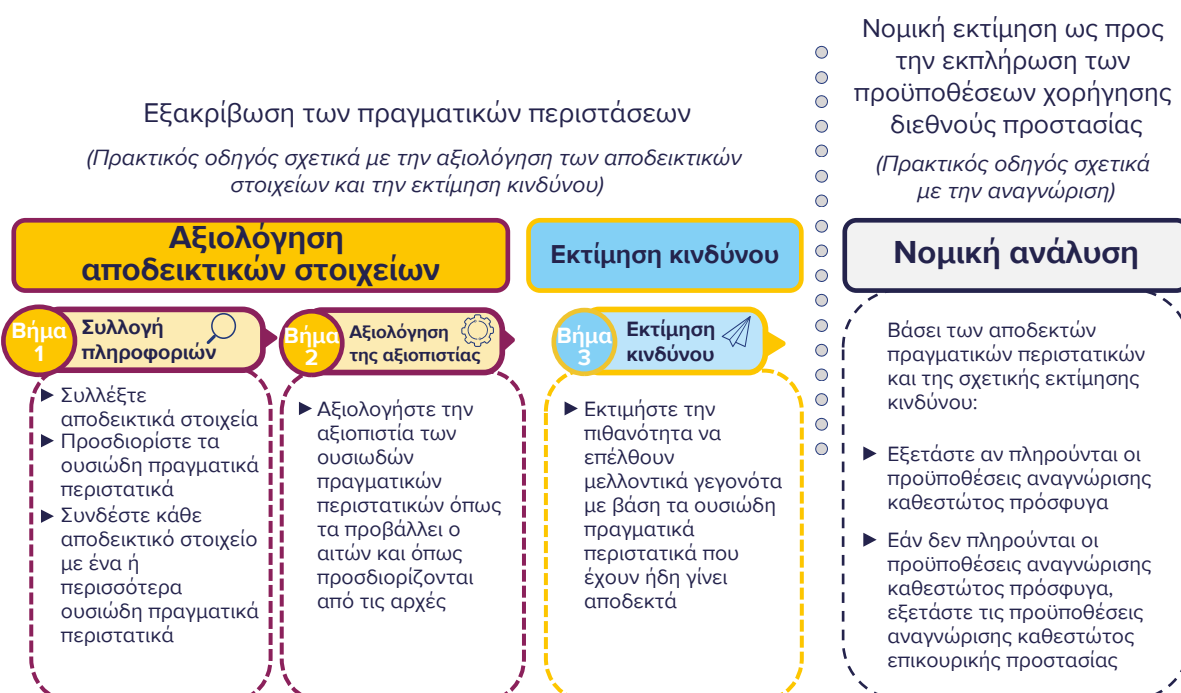
3.1. Εισαγωγή

Η εκτίμηση κινδύνου είναι το τρίτο βήμα στο πλαίσιο της προσέγγισης τριών βημάτων για την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων και της εκτίμησης κινδύνου που προτείνεται στην αρχή του οδηγού. Η εκτίμηση κινδύνου είναι μια μελλοντοστρεφής και βασιζόμενη σε πραγματικά περιστατικά εκτίμηση της πιθανότητας (στο παρόν και στο μέλλον) ο αιτών, κατά την επιστροφή, να έρθει αντιμέτωπος με γεγονός που θα μπορούσε να ισοδυναμεί με δίωξη ή σοβαρή βλάβη· πρόκειται για εκτίμηση στην οποία λαμβάνονται υπόψη όλα τα αποδεκτά (και μόνο) ουσιώδη πραγματικά περιστατικά (τρέχοντα και προγενέστερα), οι προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος, καθώς και οι πληροφορίες που έχετε επί του παρόντος στη διάθεσή σας.

Στο παρόν κεφάλαιο, ο όρος «γεγονός» χρησιμοποιείται κατά τρόπο ευρύ, ώστε να περιλαμβάνει οτιδήποτε αρνητικό μπορεί να συμβεί στον αιτούντα κατά την επιστροφή στη χώρα καταγωγής του. Τα γεγονότα μπορούν να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, πράξεις ή παραλείψεις, τρόπους μεταχείρισης, εμπειρίες ή καταστάσεις που ενδέχεται τελικά να βιώσει ο αιτών.

Στο παρακάτω διάγραμμα παρουσιάζονται, αφενός, η προσέγγιση των τριών βημάτων στην οποία αποσαφηνίζεται επίσης η διαφορά μεταξύ της αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων και της εκτίμησης κινδύνου και, αφετέρου, η διαχωριστική γραμμή στην αξιολόγηση των πραγματικών περιστατικών και στη νομική αξιολόγηση.

Διάγραμμα 14. Αξιολόγηση των πραγματικών περιστατικών και νομική αξιολόγηση κατά τη διαδικασία εξέτασης

Σε αυτό το στάδιο, η αναγνώριση ενός κινδύνου δεν συνεπάγεται τον νομικό χαρακτηρισμό των γεγονότων ως «δίωξη» ή «σοβαρή βλάβη». Απλώς προσδιορίζονται και περιγράφονται τα γεγονότα που θα μπορούσαν να συμβούν στον αιτούντα κατά την επιστροφή στη χώρα καταγωγής ή της συνήθους διαμονής του και τα οποία θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη, ενώ αξιολογείται και η πιθανότητα εκδήλωσης αυτών των γεγονότων. Κατά το στάδιο της εκτίμησης κινδύνου είναι πολύ σημαντικό να προσδιοριστούν και να περιγραφούν με ακρίβεια τα γεγονότα που θα μπορούσαν να συμβούν στον αιτούντα και τα οποία θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη. Αυτό θα σας βοηθήσει να αξιολογήσετε και να αποφασίσετε κατά το στάδιο της νομικής ανάλυσης αν τα συγκεκριμένα γεγονότα ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη. Ομοίως, κατά το στάδιο της εκτίμησης κινδύνου η αξιολόγηση της πιθανότητας επέλευσης ενός γεγονότος θα αποτελέσει τη βάση για την αξιολόγηση του «βάσιμου φόβου» κατά το στάδιο της νομικής ανάλυσης.

Η εκτίμηση κινδύνου δεν στηρίζεται σε εικασίες αλλά σε αντικειμενική μεθοδολογία η οποία «πρέπει να πραγματοποιείται με προσοχή και σύνεση στηριζόμενη μόνο σε συγκεκριμένη αξιολόγηση των πραγματικών περιστατικών και των περιστάσεων»⁽¹⁴⁰⁾ της υπόθεσης. Από την άλλη πλευρά, η νομική ανάλυση είναι η νομική εκτίμηση σχετικά με το αν πληρούνται τα κριτήρια επιλεξιμότητας για τη χορήγηση διεθνούς προστασίας.

Η εκτίμηση κινδύνου αποτελείται από δύο βασικά στάδια:

1. προσδιορισμός των κινδύνων·
2. αξιολόγηση των κινδύνων.

3.2. Προσδιορισμός των κινδύνων

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Ο κίνδυνος είναι ένα ενδεχόμενο μελλοντικό γεγονός το οποίο συνιστά απειλή για τον αιτούντα. Ο κίνδυνος προσδιορίζεται από το ενδεχόμενο γεγονός, τον λόγο ή τους λόγους για τους οποίους μπορεί να συμβεί, από το ποιος θα προβεί στις σχετικές ενέργειες ή θα προκαλέσει το γεγονός καθώς και από τις περιστάσεις υπό τις οποίες μπορεί να συμβεί. Για να προσδιορίσετε με ακρίβεια τους κινδύνους, πρέπει να βασιστείτε στα αποτελέσματα της αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων, δηλαδή:

- στους φόβους και στους κινδύνους όπως εκφράζονται από τον αιτούντα.
- στους κινδύνους που προσδιορίσατε βάσει των πληροφοριών που έχετε επί του παρόντος στη διάθεσή σας.

⁽¹⁴⁰⁾ Απόφαση του ΔΕΕ της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, [Bundesrepublik Deutschland κατά Υ και Ζ](#), C-71/11 και C-99/11, EU:C:2012:518, υποσημείωση 33, σκέψη 77, στην οποία διευκρινίζεται περαιτέρω ότι η αξιολόγηση αυτή πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με τους κανόνες που απαντούν μεταξύ άλλων στο άρθρο 4 της [οδηγίας 2004/83/ΕΚ](#) του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους (ΕΕ L 304 της 30.9.2004). Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ](#).

Να θυμάστε ότι για τον προσδιορισμό των κινδύνων είναι αναγκαίο να έχετε πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής

Για να προσδιορίσετε τυχόν κινδύνους που δεν έχει αναφέρει ο αιτών, πρέπει οπωσδήποτε να έχετε επαρκή ενημέρωση σχετικά με τη γενική κατάσταση που επικρατεί στη χώρα καταγωγής και επίσης να έχετε σχηματίσει καλή εικόνα για το προφίλ και τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος. Μολονότι οι κίνδυνοι που δεν αναφέρει ο αιτών προσδιορίζονται συνήθως κατά το στάδιο της συλλογής αποδεικτικών στοιχείων, στην πραγματικότητα υπάρχει περίπτωση ακόμη και στο στάδιο της εκτίμησης κινδύνου να εξακολουθείτε να εντοπίζετε νέους κινδύνους αφού λάβετε υπόψη τις ΠΧΚ που έχετε αντλήσει σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση στη χώρα καταγωγής. Αυτό μπορεί να συμβεί, για παράδειγμα, εάν αλλάξει η κατάσταση στη χώρα καταγωγής μετά τη διεξαγωγή της συνέντευξης. Σε αυτή την περίπτωση, θα πρέπει να επανέλθετε στα προηγούμενα βήματα, να προσδιορίσετε τα σχετικά ουσιώδη πραγματικά περιστατικά, να τα αξιολογήσετε και, εάν γίνουν αποδεκτά, να συνεχίσετε με την εκτίμηση κινδύνου.

Να έχετε υπόψη ότι μετά την έρευνα ΠΧΚ ενδέχεται, εκτός από νέους κινδύνους, να εντοπίσετε και ορισμένους κινδύνους που διαφέρουν από εκείνους που περιέγραψε αρχικά ο αιτών και οι οποίοι σχετίζονται με συγκεκριμένα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά.

Παράδειγμα προσδιορισμού κινδύνου λαμβανομένων υπόψη των ΠΧΚ: [Υπόθεση ακτιβίστριας από τη χώρα Β](#)

Η αιτούσα ανέφερε ότι φοβάται πως θα τη σκοτώσουν λόγω του προφίλ της ως δικηγόρου ΜΚΟ που υπερασπίζονται ανθρώπινα δικαιώματα και καταγγέλλουν παραβιάσεις. Αποδέχστε ότι το προφίλ της ακτιβίστριας ως δικηγόρου ΜΚΟ που υπερασπίζονται ανθρώπινα δικαιώματα και καταγγέλλουν παραβιάσεις συνιστά ουσιώδες πραγματικό περιστατικό.

Ωστόσο, από την έρευνα των ΠΧΚ έχετε διαπιστώσει ότι δεν κινδυνεύει η ζωή των ατόμων με αυτό το προφίλ, αλλά, αντιθέτως, υπάρχει κίνδυνος να ανακληθούν οι άδειες άσκησης του επαγγέλματός τους ή να κλείσουν τα γραφεία τους.

Με βάση τα παραπάνω, θα ορίσετε ότι η ακτιβίστρια δεν διατρέχει κίνδυνο να σκοτωθεί, αλλά αντιθέτως διατρέχει τον κίνδυνο να ανακληθεί η άδεια άσκησης επαγγέλματος ή να κλείσει το γραφείο της λόγω των πολιτικών της δραστηριοτήτων. Ασφαλώς, ενδέχεται να υπάρχουν και επιπλέον κίνδυνοι ανάλογα με τα άλλα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά που έχουν γίνει αποδεκτά.

ΠΧΚ σχετικά με την εκτίμηση κινδύνου

Οι ΠΧΚ που χρησιμοποιήσατε κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας (δείκτες εξωτερικής αξιοπιστίας) δεν είναι αναγκαστικά οι ίδιες με τις ΠΧΚ που χρησιμοποιήσατε για την εκτίμηση κινδύνου. Ενώ οι ΠΧΚ στις οποίες βασίζεται η αξιολόγηση της αξιοπιστίας επικεντρώνονται στην επιβεβαίωση ενός γεγονότος ή μιας κατάστασης που έχει συμβεί στο παρελθόν, στις ΠΧΚ που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση κινδύνου λαμβάνεται επίσης υπόψη κάθε άλλο αποδεικτικό στοιχείο που υποδεικνύει ότι μπορεί μελλοντικά να υπάρξει ένα ορισμένο είδος βλάβης. Για παράδειγμα, στις ΠΧΚ που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση κινδύνου λαμβάνονται υπόψη η αντικειμενική κατάσταση που επικρατεί στη χώρα καταγωγής ως προς την ασφάλεια και τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς επίσης τα πρότυπα συμπεριφοράς του υπευθύνου δίωξης ή σοβαρής βλάβης και οι κίνδυνοι στους οποίους είναι γνωστό ότι εκτίθενται πρόσωπα που βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση με τον αιτούντα.

Παράδειγμα προσδιορισμού κινδύνων βάσει αποδεκτών ουσιαστών πραγματικών περιστατικών: Υπόθεση ακτιβίστριας από τη χώρα Β

Ο φόβος που εξέφρασε αρχικά η αιτούσα ήταν ότι θα υποστεί κακομεταχείριση από τις αρχές της χώρας της λόγω των δραστηριοτήτων της ως δικηγόρου ΜΚΟ που υπερασπίζονται ανθρώπινα δικαιώματα και καταγγέλλουν παραβιάσεις. Η κακομεταχείριση συνίσταται σε (μη δίκαιη) δίκη που βασίζεται σε ψευδείς κατηγορίες, πιθανή επιβολή ποινής και θέση υπό κράτηση, σωματική και σεξουαλική κακοποίηση, ακόμη και θάνατο.

Ξεκινώντας από τον φόβο που εξέφρασε η ακτιβίστρια, διενεργείτε την αξιολόγηση της αξιοπιστίας και αποδέχεστε/απορρίπτετε ορισμένα ουσιαστικά πραγματικά περιστατικά. Ακολουθεί κατάλογος των ουσιαστών πραγματικών περιστατικών που αποδέχεστε.

- **Ουσιαστικές πραγματικές περιστατικό 1.** Η αιτούσα είναι από τη χώρα Β.
- **Ουσιαστικές πραγματικές περιστατικό 2.** Η αιτούσα είναι δικηγόρος για τα ανθρώπινα δικαιώματα, πρωτοστατεί σε κοινωνικές δράσεις και μάχεται κατά των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα Β.
- **Ουσιαστικές πραγματικές περιστατικό 3.** Η αιτούσα είναι μέλος διαφόρων οργανώσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της ΜΚΟ «Υ».
- **Ουσιαστικές πραγματικές περιστατικό 4.** Η αιτούσα συμμετείχε σε διαδήλωση.
- **Ουσιαστικές πραγματικές περιστατικό 5.** Η αιτούσα συνελήφθη, κρατήθηκε και υπέστη ξυλοδαρμό επειδή συμμετείχε στη διαδήλωση και επειδή τη βιντεοσκοπούσε.
- **Ουσιαστικές πραγματικές περιστατικό 6.** Η αιτούσα κατηγορήθηκε για «αντίσταση κατά τη σύλληψη» και «δημόσια υποκίνηση βίας» και της επιδόθηκε κατηγορητήριο έγγραφο στο οποίο αναφέρεται η ημερομηνία διεξαγωγής της δίκης ενώπιον του στρατοδικείου.

Στην προκειμένη περίπτωση, οι κίνδυνοι για την αιτούσα βασίζονται στους φόβους που έχει εκφράσει βάσει γεγονότων που έχει βιώσει στο παρελθόν. Επομένως, οι κίνδυνοι που προσδιορίζετε είναι ότι κατά την επιστροφή της μπορεί να της ασκηθεί δίωξη με βάση το κατηγορητήριο έγγραφο που της επιδόθηκε· ότι κατά τη διάρκεια της δίκης μπορεί να τεθεί σε κράτηση· ότι μπορεί να υποστεί μη δίκαιη δίκη και ότι μετά τη δίκη μπορεί να καταδικαστεί και να φυλακιστεί. Κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, μπορεί επίσης να υποστεί κακομεταχείριση ή κακοποίηση από τις αρχές της χώρας της ή μπορεί ακόμη και να δολοφονηθεί από τις αρχές της χώρας της. Αιτία αυτών των πιθανών γεγονότων είναι οι δραστηριότητές της ως δικηγόρου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και η συμμετοχή της στη διαδήλωση.

Η ακριβής περιγραφή του κινδύνου ή των κινδύνων που αναφέρθηκαν από την αιτούσα ή που εσείς προσδιορίσατε θα είναι χρήσιμη καθ' όλη την περίοδο της εκτίμησης κινδύνου. Το στάδιο της εκτίμησης κινδύνου θα σας δώσει τη δυνατότητα να αποφασίσετε για ορισμένα ζητήματα όταν φτάσετε στο στάδιο της νομικής ανάλυσης. Τα ζητήματα αυτά συνίστανται στο αν αυτοί οι κίνδυνοι που βασίζονται σε πραγματικά περιστατικά μπορούν να θεωρηθούν βάσιμος φόβος ότι κάποιος θα υποστεί δίωξη ή ότι διατρέχει πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης, στα άτομα που είναι οι υπεύθυνοι δίωξης ή σοβαρής βλάβης, στους λόγους δίωξης, στις περιστάσεις υπό τις οποίες θα συμβούν τα συγκεκριμένα γεγονότα και αν υπάρχει δυνατότητα προστασίας. Με άλλα λόγια, θα αποφασίσετε αν τα εν λόγω πραγματικά περιστατικά εμπίπτουν στους νομικούς ορισμούς και αν πληρούν τις απαιτήσεις αυτών των ορισμών.

Αρχές που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον προσδιορισμό και την περιγραφή των κινδύνων

- Οι δηλώσεις του αιτούντος αποτελούν το σημείο εκκίνησης για τον προσδιορισμό των κινδύνων.
- Οι κίνδυνοι αυτοί συμπληρώνονται με αυτούς που έχετε προσδιορίσει βάσει των πληροφοριών που έχετε επί του παρόντος στη διάθεσή σας.
- Η ακριβής έκταση των κινδύνων προσδιορίζεται στο αποτέλεσμα της αξιολόγησης της αξιοπιστίας (κατά την οποία ουσιώδη πραγματικά περιστατικά γίνονται αποδεκτά / απορρίπτονται).
- Στην περιγραφή θα πρέπει να περιλαμβάνονται όλες οι σημαντικές λεπτομέρειες που σχετίζονται με τους κινδύνους (δηλαδή ποιος είναι ο κίνδυνος, από ποιον κινδυνεύει ο αιτών, για ποιον λόγο κινδυνεύει, ποιες είναι οι περιστάσεις που συμβάλλουν στην έκθεση σε κίνδυνο, καθώς και αν υπάρχει δυνατότητα προστασίας)
- Οι κίνδυνοι σχετίζονται μόνο με γεγονότα που θα μπορούσαν να συμβούν στο μέλλον.
- Σε αυτό το στάδιο θα πρέπει να αποφεύγεται οποιοσδήποτε νομικός χαρακτηρισμός.

3.3. Εκτίμηση του κινδύνου

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Αφού προσδιορίσετε τους κινδύνους ως προς το τι μπορεί να συμβεί κατά την επιστροφή του αιτούντος, το επόμενο βήμα είναι να αξιολογήσετε αν είναι πιθανό να επέλθουν αυτοί οι κίνδυνοι σε περίπτωση επιστροφής.

Σκοπός της εκτίμησης του κινδύνου είναι να προσδιοριστούν τα είδη βλάβης για τα οποία υπάρχει «βάσιμος φόβος» ή «πραγματικός κίνδυνος» να προκληθούν.

Κατά την εκτίμηση κινδύνου ο κίνδυνος πρέπει πάντα να γίνεται αντιληπτός στο σύνολό του: τα επαπειλούμενα γεγονότα σε σχέση με τους συγκεκριμένους υπευθύνους, καθώς και οι λόγοι και οι περιστάσεις υπό τις οποίες τα γεγονότα μπορούν να συμβούν, όπως περιγράφονται παραπάνω.

Αφού εξετάσετε το μέτρο πιθανότητας που ισχύει και τι συνεπάγεται αυτό το μέτρο, η παρούσα ενότητα θα σας βοηθήσει να διερευνήσετε κάθε πτυχή των κινδύνων περιλαμβανομένων των ερωτημάτων που θα μπορούσατε να θέσετε ώστε να προσδιορίσετε όλα τα στοιχεία (δείκτες κινδύνου) που θα επηρεάσουν την πιθανότητα εμφάνισης του κινδύνου, προτού καταλήξετε σε συμπεράσματα σχετικά με το σύνολο όλων αυτών των στοιχείων. Κατά τη διατύπωση του συμπεράσματος θα σταθμίσετε δεόντως καθένα από τα πορίσματά σας ως προς τους δείκτες κινδύνου, θα εφαρμόσετε τους κανόνες σχετικά με την αντιστροφή του βάρους απόδειξης, όταν είναι αναγκαίο, και θα διαπιστώσετε αν πληρούται το κριτήριο της εύλογης πιθανότητας.

Να θυμάστε ότι στο στάδιο της εκτίμησης κινδύνου δεν προβαίνετε σε νομική ανάλυση. Ωστόσο, με βάση το αποτέλεσμα της εν λόγω εκτίμησης, σε αυτό το βήμα θα προσδιορίσετε αν υπάρχει βάσιμος φόβος άσκησης δίωξης ή πρόκλησης σοβαρής βλάβης.

3.3.1. Μέτρο της πιθανότητας ύπαρξης βάσιμου φόβου και πραγματικού κινδύνου (μέτρο απόδειξης)

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

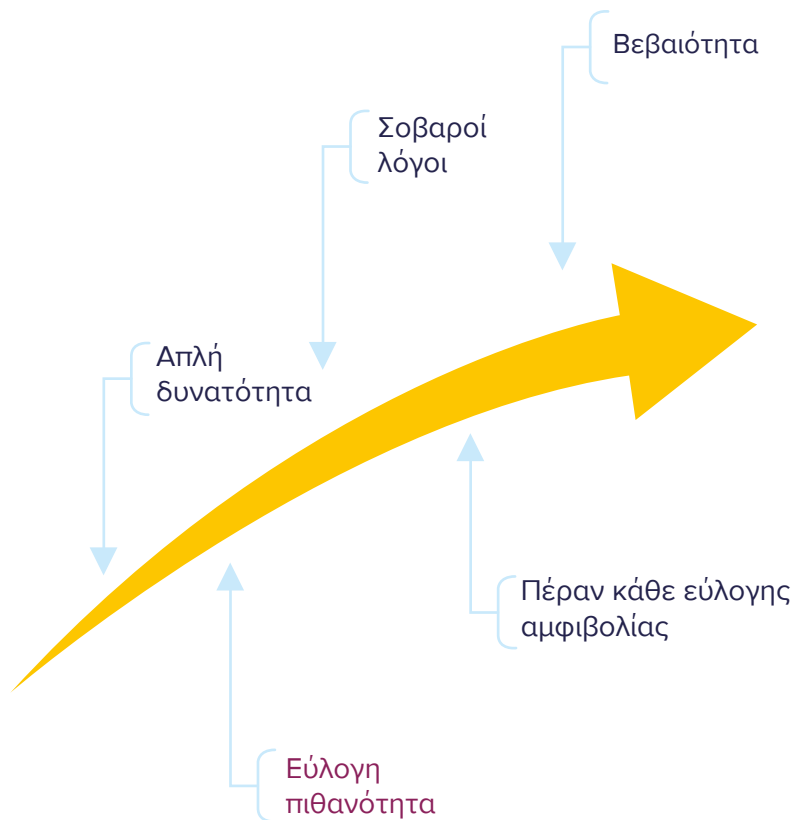
Για να αξιολογήσετε την πιθανότητα επέλευσης του κινδύνου, πρέπει να εφαρμόσετε το κατάλληλο μέτρο. Το μέτρο πιθανότητας του κινδύνου αναφέρεται στο κατώτατο όριο που πρέπει να πληρούται προκειμένου να εξακριβωθεί αν μπορεί να επέλθει συγκεκριμένος κίνδυνος στο ευλόγως προβλέψιμο μέλλον σε περίπτωση επιστροφής του αιτούντος στη χώρα καταγωγής ή της προηγούμενης συνήθους διαμονής του. Όταν πληρούται το κατώτατο όριο, γίνεται αποδεκτό ότι υπάρχει βάσιμος φόβος ή πραγματικός κίνδυνος να επέλθει ο συγκεκριμένος κίνδυνος.

Παρότι το κατώτατο όριο στην εκτίμηση κινδύνου δεν προσδιορίζεται αυτό καθαυτό από το δίκαιο της ΕΕ ενώ το ΔΕΕ δεν έχει ακόμη εκδώσει σχετική απόφαση, το μέτρο πιθανότητας που χρησιμοποιείται συνηθέστερα κατά την εκτίμηση μελλοντικού κινδύνου για τον αιτούντα

είναι αυτό της «εύλογης πιθανότητας» ⁽¹⁴¹⁾. Αυτό σημαίνει ότι οι προσδοκίες όσον αφορά την πιθανότητα να επέλθει ο κίνδυνος δεν θα πρέπει τίθενται τόσο ψηλά σε επίπεδο «βεβαιότητας» ή «σημαντικής πιθανότητας» ή ότι ο κίνδυνος πρόκειται να επέλθει «πέραν κάθε εύλογης αμφιβολίας». Από την άλλη πλευρά, ούτε η «απλή πιθανότητα» ούτε η «απλή δυνατότητα» αρκούν για να εξακριβωθεί ο μελλοντικός κίνδυνος. Το παρακάτω διάγραμμα παρουσιάζει τα διάφορα μέτρα πιθανότητας.

Διάγραμμα 15. Μέτρο της πιθανότητας ύπαρξης βάσιμου φόβου και πραγματικού κινδύνου

⁽¹⁴¹⁾ Απόφαση του ΔΕΕ της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, [Bundesrepublik Deutschland κατά Υ και Ζ](#), C-77/11 και C-99/11, EU:C:2012:518, σκέψη 76. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#). Στην εν λόγω απόφαση το ΔΕΕ διευκρίνισε ότι κατά την αξιολόγηση του αν ο αιτών έχει βάσιμο φόβο ότι θα υποστεί δίωξη, οι αρμόδιες αρχές οφείλουν «να διερευνήσουν αν οι στοιχειοθετημένες περιστάσεις συνιστούν ή όχι τέτοια απειλή, ώστε ο ενδιαφερόμενος να φοβείται βασίμως, λαμβανομένης υπόψη της εξατομικευμένης καταστάσεώς του, ότι αποτελεί πράγματι αντικείμενο πράξεων διώξεως». απόφαση του ΔΕΕ (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 2ας Μαρτίου 2010, [Aydin Salahadin Abdulla και λοιποί κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας](#), συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-175/08, C-176/08, C-178/08 και C-179/08, EU:C:2010:105, σκέψη 89. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#). απόφαση του ΔΕΕ της 7ης Νοεμβρίου 2013, [Minister voor Immigratie en Asiel κατά Χ, Υ και Ζ](#), συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-199/12 έως C-201/12, EU:C:2013:720, σκέψη 72. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#).

Όπως αναφέρεται και στην υπόθεση BVerwG (ανεπίσημη μετάφραση):

Το κριτήριο της πιθανολόγησης προϋποθέτει ότι κατά τη συνοπτική αξιολόγηση του ζητήματος της ύπαρξης δίωξης ή όχι το οποίο υποβάλλεται προς εξέταση, τα πραγματικά περιστατικά που συνηγορούν υπέρ της ύπαρξης δίωξης έχουν μεγαλύτερη βαρύτητα και, επομένως, υπερισχύουν των πραγματικών περιστατικών που αμφισβητούν την ύπαρξή της. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να εφαρμοστεί μια «ειδική» προσέγγιση, υπό την έννοια της αξιολόγησης και της στάθμισης όλων των εξακριβωμένων περιστάσεων και της σημασίας τους. Το κρίσιμο ερώτημα είναι αν, δεδομένων των εν λόγω περιστάσεων, ο φόβος δίωξης μπορεί να προκληθεί σε λογικό και συνετό πρόσωπο που βρίσκεται στην κατάσταση του ενδιαφερόμενου προσώπου.

Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο (Γερμανία), BVerwG 10 C 23.12, σκέψη 32, διατίθεται στη γερμανική γλώσσα στη διεύθυνση www.bverwg.de. UNHCR, [Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status and Guidelines on International Protection Under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees](#) (Εγχειρίδιο σχετικά με τις διαδικασίες και τα κριτήρια για τον καθορισμό του καθεστώτος των προσφύγων και κατευθυντήριες γραμμές για τη διεθνή προστασία βάσει της σύμβασης του 1951 και του πρωτοκόλλου του 1967 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων), Απρίλιος 2019, HCR/1P/4/ENG/REV. 4, σκέψη 42. UNHCR, [Ερμηνευτικό σημείωμα «Το βάρος της απόδειξης και η αποδεικτική ισχύς των ισχυρισμών κατά την εξέταση των αιτημάτων ασύλου»](#), 16 Δεκεμβρίου 1998, σκέψεις 16 και 21.

Το κριτήριο της «εύλογης πιθανότητας» απαιτεί ποιοτική ανάλυση. Δεν απαιτείται η ποσοτικοποίηση του κινδύνου σε κλίμακα πιθανοτήτων ούτε απαιτείται να αποδειχθεί ότι ο κίνδυνος είναι «περισσότερο πιθανό να συμβεί από ό,τι το αντίθετο». Η ύπαρξη «εύλογης πιθανότητας» δεν μπορεί να αντικατασταθεί από μαθηματικό τύπο. Για να αξιολογηθεί ο «εύλογος χαρακτήρας» της πιθανότητας, η εκτίμηση κινδύνου θα εστιάσει στην εξατομικευμένη κατάσταση του αιτούντος στο πλαίσιο των υφιστάμενων περιστάσεων στη χώρα καταγωγής.

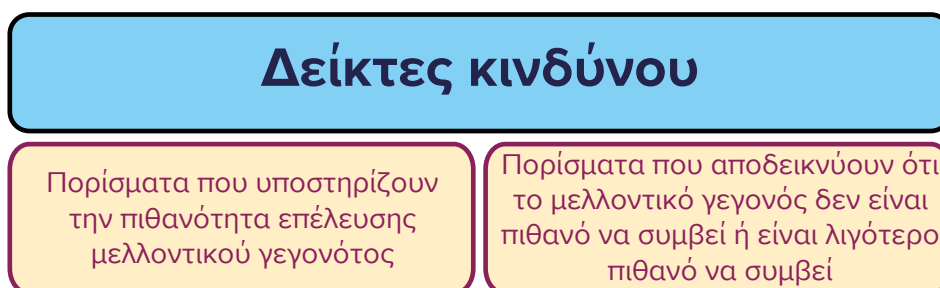
Η αξιολόγηση των πιθανοτήτων αφορά το ευλόγως προβλέψιμο μέλλον. Το ευλόγως προβλέψιμο μέλλον είναι ό,τι αναμένεται λογικά να επέλθει με βάση τα στοιχεία από γεγονότα και περιστάσεις που συνέβησαν στο παρελθόν και συμβαίνουν και σήμερα. Το ευλόγως προβλέψιμο μέλλον εκτείνεται πέραν του άμεσου μέλλοντος, αλλά όχι πέραν του χρονικού σημείου κατά το οποίο αναμένεται εύλογα να συμβούν ορισμένα γεγονότα.

3.3.2. Δείκτες κινδύνου

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Οι δείκτες κινδύνου θα σας δώσουν τη δυνατότητα να διερευνήσετε όλα τα στοιχεία που ενδεχομένως επηρεάζουν την πιθανότητα του κινδύνου. Οι δείκτες κινδύνου μπορούν να παραπέμπουν τόσο σε πορίσματα που υποστηρίζουν την πιθανότητα να προκύψει το γεγονός στο μέλλον όσο και σε πορίσματα που υποδεικνύουν ότι, κατόπιν εύλογων εκτιμήσεων, ο κίνδυνος δεν θα επέλθει.

Διάγραμμα 16. Δείκτες κινδύνου

Θα διερευνήσετε τους δείκτες κινδύνου εξετάζοντας τους ακόλουθους πέντε τομείς:

- α) τα γεγονότα που έχει βιώσει ο αιτών στο παρελθόν (μεταξύ άλλων, γεγονότα που μπορεί να ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη, απειλές δίωξης ή σοβαρής βλάβης και καταστάσεις ή ενέργειες που μπορούν να οδηγήσουν σε τέτοια γεγονότα),
- β) πρόσωπα που έχουν στενή σχέση με τον αιτούντα ή που βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση με αυτόν και τα οποία διώκονται, υφίστανται σοβαρή βλάβη ή δέχονται παρόμοιες απειλές,
- γ) τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος, οι οποίες ενδέχεται να εντείνουν ή να μειώσουν τον κίνδυνο,
- δ) τους υποκείμενους λόγους ή τα κίνητρα για τα επαπειλούμενα γεγονότα κατά τον χρόνο της πιθανής επιστροφής του αιτούντος στη χώρα καταγωγής του,

- ε) την ικανότητα των υπευθύνων δίωξης ή σοβαρής βλάβης να απειλήσουν ή να πραγματοποιήσουν τις απειλές σε περίπτωση επιστροφής του αιτούντος.

Για καθέναν από αυτούς τους τομείς στην ενότητα που ακολουθεί περιλαμβάνονται ερωτήματα χρήσιμα για τη διερεύνηση όλων των πτυχών του κινδύνου και την εξαγωγή θετικών και/ή αρνητικών συμπερασμάτων. Έχετε υπόψη ότι οι δείκτες που αναλύονται σε αυτή την ενότητα είναι ενδεικτικοί και ότι ενδέχεται να υπάρχουν πρόσθετοι δείκτες κινδύνου που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε περίπτωση μεμονωμένων αιτήσεων.

Σημασία των ΠΧΚ κατά την εκτίμηση κινδύνου

Για τη διενέργεια της εκτίμησης κινδύνου θα πρέπει να μελετήσετε και να χρησιμοποιήσετε τις πιο πρόσφατες, συναφείς και αξιόπιστες ΠΧΚ, οι οποίες θα εξεταστούν υπό το πρίσμα των μεμονωμένων χαρακτηριστικών και των περιστάσεων της υπόθεσης. Εάν ο αιτών δεν είναι γνωστό πρόσωπο, οι ΠΧΚ θα σας παράσχουν κυρίως πληροφορίες σχετικά με πρόσωπα που βρίσκονται ή ενδέχεται να βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση με τον αιτούντα.

Για ορισμένες περιπτώσεις ή χώρες, υπάρχει τεράστιος όγκος υλικού που διατίθεται από πολλές πηγές. Αντιθέτως, για άλλες περιπτώσεις και χώρες ενδέχεται οι πληροφορίες που θα βρείτε να είναι περιορισμένες. Το γεγονός ότι δεν βρίσκετε πληροφορίες ως προς την τρέχουσα κατάσταση που σχετίζεται με τον κίνδυνο που προσπαθείτε να εκτιμήσετε δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι ο κίνδυνος δεν υφίσταται. Αντιθέτως, μπορεί να σημαίνει ότι το θέμα δεν αναφέρεται καθόλου ή δεν αναφέρεται επαρκώς.

Για τον χειρισμό αντιφατικών, περιορισμένων ή ελλιπών ΠΧΚ κατά τη διάρκεια της εξέτασης μιας αίτησης, βλ. EASO, [Πρακτικός οδηγός για τη χρήση πληροφοριών της χώρας καταγωγής από τους υπευθύνους χειρισμού υποθέσεων κατά την εξέταση αιτήσεων χορήγησης ασύλου](#), Δεκέμβριος 2020, σ. 39-42.

(α) Τα γεγονότα που έχει βιώσει ο αιτών κατά το παρελθόν

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Γενικότερα, το ότι ένα γεγονός έχει ήδη συμβεί στο παρελθόν είναι πιθανώς από μόνο του η ισχυρότερη ένδειξη ότι μπορεί να ξανασυμβεί στο μέλλον. Για τον λόγο αυτόν, στην ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση) προβλέπεται αντιστρεφόμενο βάρος απόδειξης σε περιπτώσεις στις οποίες «ο αιτών έχει ήδη υποστεί δίωξη ή σοβαρή βλάβη ή άμεσες απειλές τέτοιας δίωξης ή βλάβης» κατά το παρελθόν ⁽¹⁴²⁾. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την αντιστροφή του βάρους απόδειξης, βλ. ενότητα [3.4. «Συμπέρασμα σχετικά με τον κίνδυνο»](#).

⁽¹⁴²⁾ Άρθρο 4 παράγραφος 4 της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση):

Το γεγονός ότι ο αιτών έχει ήδη υποστεί δίωξη ή σοβαρή βλάβη ή άμεσες απειλές τέτοιας δίωξης ή βλάβης αποτελεί σοβαρή ένδειξη ότι είναι βάσιμος ο φόβος του αιτούντος ότι θα υποστεί δίωξη ή ότι διατρέχει πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης, εκτός εάν υπάρχουν βάσιμοι λόγοι για να πιστευτεί κανείς ότι η εν λόγω δίωξη ή σοβαρή βλάβη δεν θα επαναληφθεί.

Με τον προσδιορισμό των ουσιαστών πραγματικών περιστατικών και την αξιολόγηση της αξιοπιστίας έχετε ήδη εξακριβώσει όλα τα γεγονότα που συνέβησαν στο παρελθόν και τα οποία ενδέχεται να τεκμηριώνουν κίνδυνο για το μέλλον.

Εφόσον έχετε αποδεχτεί ως αξιόπιστα ορισμένα γεγονότα που συνέβησαν στο παρελθόν, μια σημαντική διάσταση που πρέπει να διερευνήσετε περαιτέρω κατά την εκτίμηση κινδύνου είναι ο τρόπος με τον οποίο αυτά τα γεγονότα εκτείνονται σε βάθος χρόνου.

Πότε έλαβε χώρα το (τελευταίο) γεγονός;

- Πόσος χρόνος μεσολάβησε ανάμεσα στο τελευταίο γεγονός και τη χρονική στιγμή αναχώρησης του αιτούντος από τη χώρα καταγωγής του;
- Τι συνέβη στο χρονικό διάστημα ανάμεσα στο τελευταίο γεγονός και τη χρονική στιγμή αναχώρησης του αιτούντος;
- Τι έκανε ο υπεύθυνος δίωξης ή σοβαρής βλάβης κατά το εν λόγω χρονικό διάστημα;
- Εάν δεν υπήρξαν σημαντικά γεγονότα στο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε, γιατί συνέβη αυτό; Υπάρχουν ενδείξεις ότι, παρά το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε, ο υπεύθυνος θα αρχίσει και πάλι να απειλεί τον αιτούντα ή να προβαίνει σε ενέργειες που θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη;

Εάν ένα γεγονός έλαβε χώρα πολύ πριν από την αναχώρηση του αιτούντος από τη χώρα καταγωγής και ο αιτών δεν έχει βιώσει παρόμοια γεγονότα για μεγάλο χρονικό διάστημα, μπορεί αυτό να υποδεικνύει ότι δεν υπάρχει ιδιαίτερος κίνδυνος να επαναληφθεί το συγκεκριμένο γεγονός στο μέλλον. Αυτή η περίπτωση θα μπορούσε να ισχύει εφόσον δεν υπάρχουν άλλες σχετικές εξηγήσεις, κάτι που ωστόσο πρέπει να διερευνηθεί λεπτομερώς. Ενδέχεται να υπάρχουν πολλοί λόγοι για τους οποίους δεν έλαβε χώρα κάποιο γεγονός πριν από την αναχώρηση του αιτούντος. Ο υπεύθυνος δίωξης μπορεί να μη γνώριζε τον τόπο στον οποίο βρισκόταν ο αιτών ή να είχε άλλες προτεραιότητες τη δεδομένη χρονική στιγμή, χωρίς να έχει απαραίτητα αλλάξει η πολιτική ή η πρόθεσή του έναντι του αιτούντος.

Πρέπει να επισημανθεί πως, μολονότι το γεγονός ότι ο αιτών έχει βιώσει προγενέστερα γεγονότα που θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη αποτελεί σοβαρή ένδειξη ότι τα εν λόγω γεγονότα ενδέχεται να επαναληφθούν σε περίπτωση επιστροφής του, από την άλλη πλευρά, το γεγονός ότι δεν υπήρξαν προγενέστερα γεγονότα που θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι ο κίνδυνος εξαλείφεται για το μέλλον, καθώς δεν μπορείτε να αναμένετε ένα πρόσωπο να περιμένει πρώτα να υποστεί δίωξη ή σοβαρή βλάβη προτού εγκαταλείψει τη χώρα καταγωγής του.

(b) Πρόσωπα που έχουν στενή σχέση με τον αιτούντα ή βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση με αυτόν

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Τα πρόσωπα που έχουν στενή σχέση με τον αιτούντα απειλούνται ή έρχονται αντιμέτωπα με γεγονότα και/ή συμπεριφορές που θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη; Αυτό που έχει συμβεί ή εξακολουθεί να συμβαίνει σε μέλη της οικογένειας ή σε φίλους του αιτούντος και σχετίζεται με την κατάστασή του αποτελεί επίσης ένδειξη υφιστάμενου κινδύνου. Για παράδειγμα, μπορεί να αποδεικνύει ότι ο υπεύθυνος δίωξης προσεγγίζει τον αιτούντα ή επιθυμεί να τον βλάψει μέσω στενών συγγενών του.

- Απειλούνται τα πρόσωπα που έχουν στενή σχέση με τον αιτούντα για τους ίδιους λόγους που απειλείται και ο αιτών ο οποίος φοβάται ότι θα υποστεί δίωξη ή σοβαρή βλάβη; Απειλούνται επειδή έχουν στενή σχέση με τον αιτούντα; Απειλούνται για κάποιον άλλον λόγο;

Ακολουθεί ενδεικτικός κατάλογος των στοιχείων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη.

Σχετικά με τα γεγονότα

- Ποια είναι τα γεγονότα με τα οποία έρχονται συνήθως αντιμέτωπα τα πρόσωπα που έχουν στενή σχέση με τον αιτούντα;
- Πόσο συχνά λαμβάνουν χώρα αυτά τα γεγονότα;
- Πόσο διαδεδομένα είναι αυτά τα γεγονότα;

Σχετικά με την ομοιότητα των καταστάσεων

- Υπάρχουν σημαντικές διαφορές ανάμεσα στην κατάσταση του αιτούντος και σε αυτήν των συγγενικών του προσώπων οι οποίες ενδέχεται να έχουν σημαντικό αντίκτυπο ως προς το αν ο αιτών θα έχει την ίδια τύχη;

Παράδειγμα σχετικά με τη μεταχείριση συγγενών ως δείκτη κινδύνου: [Υπόθεση ακτιβίστριας από τη χώρα Β](#)

Ο θάνατος του εξαδέλφου της, η κακομεταχείριση των συγγενών της και η κράτηση των ανιψιών της ήταν σαφώς άμεσες απειλές του υπευθύνου δίωξης κατά της αιτούσας ώστε να αναγκαστεί να παύσει τις δραστηριότητές της. Εάν έχετε αποδεχτεί αυτά τα πραγματικά περιστατικά, θα αποτελέσουν ισχυρούς δείκτες του εν λόγω κινδύνου.

Πρόσωπα που βρίσκονται σε παρόμοια προσωπική κατάσταση και/ή έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά υφίστανται δίωξη, σοβαρή βλάβη ή απειλές με αυτόν τον τρόπο;

Όταν πρόσωπα που βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση με τον αιτούντα και/ή έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά με αυτόν υφίστανται δίωξη ή σοβαρή βλάβη, το γεγονός αυτό αποτελεί ισχυρή ένδειξη ότι ο αιτών μπορεί να διατρέχει κίνδυνο κατά την επιστροφή του. Οι

ομοιότητες μπορεί να είναι πραγματικές ή εικαζόμενες. Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να διερευνηθούν τα ακόλουθα ερωτήματα.

Ακολουθεί ενδεικτικός κατάλογος των στοιχείων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη.

Σχετικά με τα γεγονότα

- Ποια είναι τα γεγονότα με τα οποία έρχονται συνήθως αντιμέτωπα πρόσωπα που βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση;
- Αυτά τα γεγονότα προβλέπονται από τη νομοθεσία;
- Πόσο συχνά λαμβάνουν χώρα αυτά τα γεγονότα;
- Πόσο διαδεδομένα είναι αυτά τα γεγονότα;

Σχετικά με την ομοιότητα των καταστάσεων

- Σε ποιον βαθμό αντιστοιχεί η κατάσταση του αιτούντος στην κατάσταση των προσώπων που έχουν υποστεί δίωξη ή σοβαρή βλάβη και/ή σε ποιον βαθμό αυτά τα πρόσωπα έχουν κοινά χαρακτηριστικά με τον αιτούντα;
- Υπάρχουν σημαντικές διαφορές στην κατάσταση του αιτούντος και σε αυτήν των προσώπων που έχουν υποστεί δίωξη ή σοβαρή βλάβη οι οποίες μπορούν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στον κίνδυνο να ασκηθεί δίωξη κατά του αιτούντος ή να προκληθεί βλάβη σε αυτόν;

Οι ομοιότητες ή οι διαφορές μπορούν να αφορούν τα παραδείγματα που παρουσιάζονται παρακάτω.

Η περιοχή καταγωγής του αιτούντος

- Η δίωξη ή η σοβαρή βλάβη λαμβάνουν χώρα σε διαφορετική περιοχή από αυτήν όπου διέμενε ο αιτών ή από την οποία κατάγεται;
- Υπάρχουν λόγοι να θεωρηθεί ότι η δίωξη ή η σοβαρή βλάβη θα εξακολουθεί να λαμβάνει χώρα μόνο στις εν λόγω περιοχές;
- Διαθέτει ο υπεύθυνος δίωξης ή σοβαρής βλάβης τις ίδιες δυνατότητες στην περιοχή καταγωγής του αιτούντος;

Το προφίλ του προσώπου

- Η δίωξη ή η σοβαρή βλάβη αφορά κυρίως ή αποκλειστικά πρόσωπα με υψηλότερο προφίλ;
- Η δίωξη ή η σοβαρή βλάβη περιορίζεται σε πρόσωπα τα οποία:
 - έχουν δραστηριοποιηθεί σε ένα συγκεκριμένο επίπεδο;
 - ανέλαβαν συγκεκριμένους ρόλους και αρμοδιότητες στον οργανισμό τους;
 - είχαν κάποια κοινωνική προβολή ή συγκεκριμένους δεσμούς με άλλους σημαντικούς αντιπάλους;

Παράδειγμα σχετικά με τη μεταχείριση προσώπων που βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση ως δείκτη κινδύνου: [Υπόθεση νέου άνδρα από τη χώρα Α](#)

Δεν υπάρχουν γεγονότα που συνέβησαν στο παρελθόν τα οποία θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη ή ακόμη και με απειλές. Σε αυτή την περίπτωση, καθώς η εξέταση διενεργείται με γνώμονα το μέλλον, είναι σημαντικό να εξεταστούν οι περιπτώσεις και να συλλεχθούν πληροφορίες σχετικά με το τι συμβαίνει στα άτομα που αρνούνται να ενταχθούν στην τρομοκρατική ομάδα. Ποιες είναι οι συνέπειες γι' αυτά τα άτομα;

Εάν έχετε αποδεχτεί ως ουσιώδες πραγματικό περιστατικό το γεγονός ότι ο αιτών προσεγγίστηκε για να ενταχθεί στην τρομοκρατική οργάνωση, οι συνέπειες της άρνησης άλλων προσώπων που προσεγγίστηκαν με τον ίδιο τρόπο όπως ο αιτών και έχουν παρόμοια χαρακτηριστικά με αυτόν θα αποτελέσουν επίσης ένδειξη κινδύνου για τον αιτούντα. Αυτές οι στρατολογήσεις, για παράδειγμα, πραγματοποιούνται σε συγκεκριμένες περιοχές; Οι στοχευόμενοι νεαροί άνδρες ανήκουν σε συγκεκριμένη εθνοτική ή κοινωνική ομάδα;

Πιθανό σενάριο: Ο αιτών έφυγε από τη χώρα χωρίς να έχει κληθεί να στρατολογηθεί. Στην περίπτωση αυτή, προηγουμένως δεν αναφέρατε ούτε αξιολογήσατε ως ουσιώδες πραγματικό περιστατικό το γεγονός ότι η τρομοκρατική ομάδα προσέγγισε τον αιτούντα· αντιθέτως, αξιολογήσατε ως ουσιώδες πραγματικό περιστατικό τα γεγονότα και τη συμπεριφορά αυτής της τρομοκρατικής ομάδας, καθώς και τις μεθόδους/πρακτικές που χρησιμοποιεί για τη στρατολόγηση ατόμων.

Εάν έχετε αποδεχτεί ότι αποτελεί πράγματι συνήθη πρακτική στη συγκεκριμένη περιοχή η τρομοκρατική ομάδα να στρατολογεί νεαρούς άνδρες, τότε είναι πολύ σημαντικό να λάβετε υπόψη το προφίλ του αιτούντος και ειδικότερα την ηλικία του προκειμένου να εκτιμήσετε τον πιθανό κίνδυνο που διατρέχει, καθώς και τις πληροφορίες σχετικά με το τι συμβαίνει σε πρόσωπα που έχουν το ίδιο προφίλ ή βρίσκονται στην ίδια κατάσταση.

(c) Δείκτες κινδύνου που σχετίζονται με περιστάσεις που εντείνουν ή μειώνουν τον κίνδυνο

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Υπάρχουν (προσωπικές) περιστάσεις που εντείνουν ή μειώνουν τον κίνδυνο;

Έχετε προσδιορίσει τις περιστάσεις που μπορούν να συντελέσουν στην επέλευση του κινδύνου στο πλαίσιο του προσδιορισμού των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών. Οι περιστάσεις αυτές πρέπει πλέον να συμπληρώνονται με τυχόν περιστάσεις που ενδεχομένως εντείνουν ή μειώνουν τον κίνδυνο. Με βάση τα παραπάνω, θα αξιολογήσετε τον βαθμό στον οποίο οι εν λόγω περιστάσεις θα εντείνουν ή θα μειώσουν την πιθανότητα επέλευσης του κινδύνου.

Οι προσωπικές περιστάσεις που μπορούν να εντείνουν τον κίνδυνο ενδέχεται να σχετίζονται με την ηλικία, το φύλο, το μορφωτικό επίπεδο, το εκπαιδευτικό υπόβαθρο, την κοινωνική θέση, τις οικογενειακές σχέσεις, την αναπηρία, την εθνοτική καταγωγή, τις θρησκευτικές πεποιθήσεις ή την κοινωνική ομάδα, εφόσον οι εν λόγω περιστάσεις δεν αποτελούν την

κύρια αιτία επέλευσης αυτού του κινδύνου. Άλλες περιστάσεις μπορούν να σχετίζονται με πραγματικά περιστατικά, όπως ο τόπος διαμονής του αιτούντος ή το γεγονός ότι ο αιτών φέρει εμφανείς ουλές, εφόσον είναι δύσκολο ο αιτών να μη συνδεθεί με τα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά. Για παράδειγμα, σε ορισμένες χώρες, η αλλαγή διεύθυνσης δεν θα αλλάξει το γεγονός ότι κάποιος κατάγεται από συγκεκριμένο τμήμα της χώρας ή από συγκεκριμένο τμήμα μιας πόλης.

- Πώς οι εν λόγω περιστάσεις επηρεάζουν τη ζωή του αιτούντος ή άλλων προσώπων που βιώνουν τις ίδιες περιστάσεις ή έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά με τον αιτούντα;
- Σε ποιον βαθμό οι εν λόγω περιστάσεις ή τα χαρακτηριστικά καθιστούν τον αιτούντα ευκολότερο στόχο των υπευθύνων δίωξης ή σοβαρής βλάβης;
- Σε ποιον βαθμό οι περιστάσεις καθιστούν τον αιτούντα περισσότερο «δημοφιλή» στόχο;

Άλλες περιστάσεις μπορούν να εντείνουν ή να μειώνουν τον κίνδυνο. Σε αυτές ενδέχεται να περιλαμβάνονται στοιχεία όπως η περιουσία, η κοινωνική θέση, η οικογένεια, η φυλή ή το κοινωνικό δίκτυο, το επίπεδο εκπαίδευσης ή οι μηχανισμοί επίλυσης φυλετικών συγκρούσεων κ.λπ. Θα πρέπει να αξιολογήσετε αν αυτές οι περιστάσεις μπορούν να αποδειχθούν αποτελεσματικές στην αποτροπή επέλευσης του κινδύνου και αν έτσι θα προφυλασσόταν ο αιτών από τα επαπειλούμενα γεγονότα κατά τρόπο προβλέψιμο και διαρκή.

- Σε ποιον βαθμό αυτές οι περιστάσεις μειώνουν αποτελεσματικά τον κίνδυνο;

(d) Δείκτες κινδύνου που σχετίζονται με τα κίνητρα των υπευθύνων να προβούν σε ενέργειες που θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Είναι σημαντικό να αξιολογούνται τα κίνητρα για τα προβαλλόμενα γεγονότα που θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη κατά τον χρόνο της πιθανής επιστροφής του αιτούντος. Ενδεχομένως το κίνητρο να έχει αλλάξει ή το ίδιο το κίνητρο να μην υφίσταται πλέον.

Ο υπεύθυνος θα έχει (παρ' όλα αυτά) κίνητρο να πραγματοποιήσει την απειλή κατά τον χρόνο της πιθανής επιστροφής;

Ο υπεύθυνος δίωξης ή σοβαρής βλάβης μπορεί να έχει αλλάξει την πολιτική του σε σχέση με τα προβαλλόμενα γεγονότα τα οποία θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη, ή να έχουν αλλάξει αντίστοιχα η θέση ή τα συμφέροντά του.

Υπάρχουν αλλαγές στη νομοθεσία, όπως για παράδειγμα έχει θεσπιστεί μέτρο αμνηστίας ή έχει αποποινικοποιηθεί κάποιο αδίκημα;

- Έχει υπάρξει αλλαγή του καθεστώτος; Εάν ναι, σε τι επίπεδο και σε ποιον βαθμό;
- Έχει αλλάξει η μεταχείριση του αιτούντος, των μελών της οικογένειάς του ή άλλων προσώπων που βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση από τον υπεύθυνο δίωξης ή σοβαρής βλάβης;

- Εξακολουθεί να έχει ο αιτών ή θεωρείται ακόμη ότι έχει τα χαρακτηριστικά εκείνα στα οποία βασίζεται το κίνητρο για τα προβαλλόμενα γεγονότα που θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη;
- Απέκτησε ο υπεύθυνος δίωξης με άλλον τρόπο (πέραν της στοχοποίησης του αιτούντος) αυτό που επιδίωκε;
- Υπό ποιες περιστάσεις ο αιτών εγκατέλειψε τη χώρα (νόμιμη ή παράνομη έξοδος, μέσα μετακίνησης κ.λπ.);

Είναι σημαντικό να επιβεβαιώσετε ότι αυτές οι αλλαγές έχουν φέρει αποτελέσματα. Εάν, για παράδειγμα, ο νόμος τροποποιήθηκε, αλλά στην πράξη συνεχίζεται η δίωξη της ίδιας συμπεριφοράς χρησιμοποιώντας άλλους νομικούς λόγους, ο σχετικός κίνδυνος θα εξακολουθήσει να υφίσταται. Ομοίως, μια αλλαγή σε πλαίσιο πολιτικής μπορεί να μη συνεπάγεται αλλαγή στην πράξη όταν οι δημόσιοι λειτουργοί παραμένουν οι ίδιοι και εξακολουθούν να συμπεριφέρονται με τον ίδιο τρόπο. Ακόμη και οι περιστάσεις υπό τις οποίες ο αιτών εγκατέλειψε τη χώρα του θα μπορούσαν να αποτελούν ένδειξη των προθέσεων του υπευθύνου δίωξης. Για παράδειγμα, εάν ο αιτών έχει βιώσει γεγονότα που προκλήθηκαν από πράξεις των αρχών, τα οποία θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη, ωστόσο ο αιτών εγκατέλειψε τη χώρα νόμιμα έχοντας όλα τα δέοντα έγγραφα στο όνομά του, το γεγονός αυτό ενδεχομένως υποδεικνύει ότι ο υπεύθυνος δεν είχε στοχοποιήσει τον αιτούντα. Αυτό πρέπει να ίσχυε τουλάχιστον κατά τον χρόνο της εξόδου.

Εάν οι διαθέσιμες ΠΧΚ περιέχουν ενδείξεις ότι το κίνητρο του υπευθύνου έχει αλλάξει ή δεν υπάρχει πλέον, θα πρέπει να ρωτήσετε τον αιτούντα αν οι αλλαγές αυτές ισχύουν και για τη δική του εξατομικευμένη περίπτωση. Πρέπει να επιβεβαιώσετε ότι η αλλαγή έχει ουσιαστικό αντίκτυπο στον κίνδυνο που διέτρεχε ο αιτών να βιώσει γεγονότα που θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη.

Γνωρίζουν οι υπεύθυνοι τις πράξεις ή τα χαρακτηριστικά του αιτούντος τα οποία ενδέχεται να αποτελέσουν το κίνητρο τέλεσης πράξεων που θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη;

Οι πράξεις που διαπράττονται από τους υπευθύνους δίωξης ή σοβαρής βλάβης συχνά πυροδοτούνται από τη συμπεριφορά ή την εμφάνιση του αιτούντος. Επομένως, πρέπει να γνωρίζετε τον τρόπο με τον οποίο θα εμφανιστεί ή θα συμπεριφερθεί ο αιτών κατά την πιθανή επιστροφή του. Ωστόσο, να έχετε υπόψη ότι δεν είναι δυνατό να αναμένεται από τον αιτούντα να συγκαλύψει ή να αποκρύψει στοιχεία που συνδέονται ουσιαστικά με τα χαρακτηριστικά που προστατεύονται σύμφωνα με τον ορισμό του πρόσφυγα προκειμένου

να αποφευχθεί η δίωξη ⁽¹⁴³⁾. Με άλλα λόγια, δεν είναι δυνατό να αναμένεται από τον αιτούντα να συγκαλύψει ή να αποκρύψει θεμελιώδη στοιχεία για το ποιος είναι ή τι πιστεύει.

Μερικές φορές δεν είναι σαφές αν ο υπεύθυνος δίωξης έχει επίγνωση των πράξεων ή των χαρακτηριστικών του αιτούντος τα οποία ενδέχεται να αποτελούν τη βάση για την τέλεση πράξεων που θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη. Αυτό μπορεί να συμβεί ιδίως όταν το αίσθημα του φόβου δημιουργείται επιτόπου. Σε αυτές τις περιπτώσεις, θα πρέπει να αξιολογείτε τον τρόπο με τον οποίο ο αιτών, βάσει των δηλώσεών του, «είναι εύλογο να εικάζεται» ότι συμπεριφέρθηκε ή εμφανίστηκε κατά την επιστροφή του, λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν μπορεί να αναμένεται από τον αιτούντα να αποκρύψει χαρακτηριστικά που έχουν θεμελιώδη σημασία για αυτόν.

Εάν, για παράδειγμα, ο αιτών έχει συμμετάσχει σε διαδήλωση διαμαρτυρίας στη χώρα ασύλου απλώς και μόνο για καιροσκοπικούς λόγους και οι αρχές της χώρας καταγωγής δεν είναι ενήμερες για τη συμμετοχή του και δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι θα μάθουν για την εν λόγω συμμετοχή στο προβλέψιμο μέλλον, αυτό ενδεχομένως να αποσείσει τον κίνδυνο και να μη συμβούν γεγονότα που θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη. Διότι εύλογα μπορεί κάποιος να θεωρήσει ότι ο αιτών δεν έχει συμμετάσχει σε παρόμοιες διαδηλώσεις διαμαρτυρίας στη χώρα καταγωγής του.

Εάν, ωστόσο, ο αιτών δεν εξέφρασε ποτέ, λόγω φόβου, τις πολιτικές του πεποιθήσεις στη χώρα καταγωγής του πριν από την αναχώρησή του και, κατά συνέπεια, οι αρχές δεν γνωρίζουν τις πολιτικές του πεποιθήσεις, αυτό ενδεχομένως να σημαίνει ότι υπάρχει κίνδυνος να συμβούν γεγονότα που θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη. Αυτό συμβαίνει διότι δεν μπορεί να αναμένεται από τον αιτούντα να συνεχίσει να αποκρύπτει τις πολιτικές πεποιθήσεις του, ώστε να αποφύγει γεγονότα που θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη σε περίπτωση πιθανής επιστροφής του.

Συνεπώς, τα βασικά ερωτήματα που πρέπει να τεθούν στην προκειμένη περίπτωση είναι τα εξής:

- Ποια θα είναι η συμπεριφορά και/ή οι ενέργειες του αιτούντος κατά την επιστροφή του, λαμβάνοντας υπόψη τι δεν μπορεί να αναμένεται από τον αιτούντα να αποκρύψει ή να συγκαλύψει;
- Προέβη ο αιτών σε δραστηριότητες ή ορισμένη συμπεριφορά για αμιγώς ευκαιριακούς ή τυχαίους λόγους;
- Εάν ναι, γνωρίζουν οι αρχές της χώρας καταγωγής αυτές τις δραστηριότητες ή αυτή τη συμπεριφορά;
- Εάν ναι, πώς αντιλαμβάνονται οι αρχές αυτή τη συμπεριφορά ή αυτές τις δραστηριότητες;

⁽¹⁴³⁾ Απόφαση του ΔΕΕ της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, [Bundesrepublik Deutschland κατά Y and Z](#), C-77/11 και C-99/11, EU:C:2012:518, σκέψη 78. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ](#). Στην απόφαση αυτή, το ΔΕΕ εξετάζει τη θρησκεία ως λόγο δίωξης. Το σκεπτικό της απόφασης αυτής μπορεί να παρεκταθεί σε όλους τους λόγους δίωξης, ιδίως όταν η απόφαση αναφέρει ότι δεν είναι αναγκαίο «να λαμβάνεται υπόψη η δυνατότητα του αιτούντος να αποφύγει τυχόν κίνδυνο διώξεως [...] παραιτούμενος από την προστασία που η οδηγία σκοπεύει να του εξασφαλίσει με την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα», παραιτούμενος από το να θρησκεύει εμπράκτως, πρακτική την οποία το πρόσωπο θεωρεί αναγκαία για το ίδιο ή η οποία επιβάλλεται από τη θρησκεία του. Το ίδιο σκεπτικό εφαρμόστηκε κατ' αναλογία στην έκφραση του γενετήσιου προσανατολισμού στην απόφαση του ΔΕΕ της 7ης Νοεμβρίου 2013, [Minister voor Immigratie en Asiel κατά X, Y και Z](#), συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-199/12 έως C-201/12, EU:C:2013:720, σκέψεις 70-76. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ](#).

Δημοσιεύσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ⁽¹⁴⁴⁾

- Οι αιτούντες μπορούν να επικαλεστούν τη **δημοσιότητα** που συνεπάγεται μια δημοσίευση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ως παράδειγμα μελλοντικού κινδύνου. Οι δημοσιεύσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορούν να έχουν δυνητικά μεγάλο αριθμό θεατών/αναγνωστών. Το γεγονός και μόνον ότι υπάρχει αυτή η δυνατότητα δεν σημαίνει ότι κάθε δημοσίευση στο διαδίκτυο έχει και ευρύ κοινό και ότι σε αυτό το κοινό περιλαμβάνεται ο υπεύθυνος δίωξης ή σοβαρής βλάβης ⁽¹⁴⁵⁾. Θα πρέπει να λάβετε υπόψη όλες τις σχετικές γενικές και μεμονωμένες περιστάσεις, καθώς και τις εξηγήσεις του αιτούντος, προτού καταλήξετε σε συμπέρασμα σχετικά με την πιθανότητα ο υπεύθυνος δίωξης ή σοβαρής βλάβης να γνωρίζει μια δημοσίευση. Η διαδικασία εξέτασης βασίζεται στον συνδυασμό όλων των παραγόντων και πρέπει να αξιολογείται λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου της χώρας καταγωγής.
- Όταν ο υπεύθυνος δίωξης ή σοβαρής βλάβης εφαρμόζει **πολιτικές ενεργής παρακολούθησης** των διαδικτυακών δημοσιεύσεων όπως είναι οι δημοσιεύσεις του αιτούντος, υπάρχουν περισσότερες πιθανότητες να γνωρίζει ο υπεύθυνος δίωξης τις εν λόγω δημοσιεύσεις. Αυτό ισχύει ακόμη και όταν ο αιτών επιτρέπει αναλογικά περιορισμένη δημοσιότητα των δημοσιεύσεών του. Εάν ο υπεύθυνος δίωξης ή σοβαρής βλάβης έχει περισσότερο παθητική συμπεριφορά, οι πιθανότητες να γνωρίζει τη δημοσίευση είναι λιγότερες και εξαρτώνται περισσότερο από το αν προωθείται η ίδια η δημοσίευση και όχι από τη συμπεριφορά του υπευθύνου δίωξης ή σωματικής βλάβης.
- Η **δημοσιοποίηση/προβολή της ίδιας της δημοσίευσης** μπορεί να εξαρτάται από διάφορους παράγοντες. Θα χρειαστεί να αναζητήσετε ενδείξεις που θα σας βοηθήσουν να καταλάβετε πόσο πιθανό είναι η πληροφορία να έχει φτάσει ή αν ενδέχεται να φτάσει στον υπεύθυνο δίωξης ή σοβαρής βλάβης. Τα ερωτήματα που πρέπει να εξετάσετε είναι τα εξής: «Πρόκειται για απόρρητη δημοσίευση με περιορισμένο αριθμό προβολών ή περιορισμένο αριθμό δυνητικών προβολών; Ή μάλλον προορίζεται για μεγάλο αριθμό προσώπων με βάση το μέσο και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τη διασφάλιση της προβολής της; Η δημοσίευση διαδόθηκε με άλλον τρόπο στο διαδίκτυο χωρίς να έχει τη σχετική πρόθεση ο συντάκτης;»

⁽¹⁴⁴⁾ Το παρόν κείμενο συντάχθηκε από τον ΕΥΑΑ, [Πρακτικός οδηγός για τις πολιτικές πεποιθήσεις](#), 2022, ενότητα 3.7. «Πολιτικές πεποιθήσεις εκφραζόμενες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης», σ. 92-99.

⁽¹⁴⁵⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το συγκεκριμένο ζήτημα, βλ. ΕΥΑΑ, [Qualification for international protection \(Directive 2011/95/EU\) – Judicial analysis](#), δεύτερη έκδοση, 2023, ενότητα 1.10.3.4· βλ. επίσης Upper Tribunal [Immigration and Asylum Chamber (IAC)] [Εφετείο διοικητικών διαφορών (τμήμα μετανάστευσης και ασύλου), Ηνωμένο Βασίλειο], απόφαση της [20ής Ιανουαρίου 2022, XX \(P\)AK – sur place activities – Facebook\)](#) [Iran CG \[2022\] UKUT 23 \(IAC\)](#) (τελευταία επικαιροποίηση 30 Σεπτεμβρίου 2022).

- Ορισμένες σελίδες στο διαδίκτυο σάς επιτρέπουν να δείτε τον **αριθμό των προβολών**, των επισημάνσεων «μου αρέσει» κ.λπ. Έτσι έχετε μια ιδέα ως προς τον αριθμό των ατόμων που έχουν δει τη δημοσίευση. Έχετε υπόψη ότι σε ορισμένες ιστοσελίδες ο αριθμός των «προβολών» αντικατοπτρίζει όχι τον αριθμό των διαφορετικών ατόμων που είδαν τη δημοσίευση αλλά τον αριθμό των επισκέψεων στη σελίδα. Αυτό σημαίνει ότι τυχόν πολλαπλές επισκέψεις από το ίδιο πρόσωπο, συμπεριλαμβανομένου του ίδιου του συντάκτη, θεωρούνται διαφορετικές «προβολές». Ο αριθμός των προβολών είναι ένας παράγοντας που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, αλλά η «σημασία» του αριθμού εξαρτάται από τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας και, ίσως, από άλλους παράγοντες, όπως το πόσο πρόσφατες είναι οι προβολές (π.χ. μεγάλος αριθμός προβολών πριν από πολλά χρόνια μπορεί να θεωρηθεί μικρότερης σημασίας σε σύγκριση με μικρότερο αριθμό προβολών οι οποίες όμως είναι πιο πρόσφατες).
- Ο **αριθμός των «ακολουθών»** του συντάκτη, κατά περίπτωση, μπορεί να δώσει μια εικόνα του αριθμού των πιθανών προβολών. Το γεγονός ότι ένα πρόσωπο «ακολουθείται» διαδικτυακά από πάρα πολλά άτομα συνεπάγεται ότι υπάρχουν περισσότερες πιθανότητες προβολής των δημοσιεύσεών του, καθώς και γνωστοποίησης και κοινοποίησης του περιεχομένου τους.
- Η σημασία του **τύπου του χρησιμοποιούμενου μέσου** και του αντίκτυπού του. Στο διαδίκτυο δεν έχουν όλα τα μέσα ισοδύναμο αντίκτυπο και ισοδύναμη εμβέλεια. Η δημοσίευση πραγματοποιήθηκε σε ιστοσελίδα γνωστής εφημερίδας ή σε ιδιωτικό ιστολόγιο; Εάν γνωρίζετε πώς λειτουργούν τα διάφορα είδη των μέσων κοινωνικής δικτύωσης (Facebook, YouTube, Instagram, TikTok κ.λπ.) και τον αντίκτυπο του κάθε μέσου στη χώρα καταγωγής, θα είστε σε θέση να αξιολογήσετε την πιθανή εμβέλεια της δημοσίευσης. Δεν είναι το ίδιο να δημοσιεύει κάποιος σε ένα προσωπικό ή ιδιωτικό ιστολόγιο, για παράδειγμα, με το να γράφει ένα άρθρο στο ιστολόγιο κόμματος της αντιπολίτευσης. Το τελευταίο θα ακολουθείται πιθανώς από περισσότερα άτομα (ιδίως δε από τον υπεύθυνο δίωξης ή σοβαρής βλάβης), ενώ το προσωπικό ή ιδιωτικό ιστολόγιο μπορεί να παραμένει αρκετά εμπιστευτικό.
- **Προσβασιμότητα.** Ποιος έχει πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες και πόσο εύκολη είναι αυτή η πρόσβαση; Οι δημοσιεύσεις στο διαδίκτυο δεν προορίζονται πάντα για προβολή απ' όλους. Επομένως, θα πρέπει να ελέγξετε αν η σελίδα είναι δημόσια και σε ποιον βαθμό ή αν έχει παραμείνει ιδιωτική ή περιορίζεται σε ορισμένο αριθμό θεατών. Ελέγξτε, για παράδειγμα, τους «φίλους» ή τους συνδρομητές αυτής της δημοσίευσης ή της πλατφόρμας μέσων κοινωνικής δικτύωσης και τον βαθμό στον οποίο οι πληροφορίες μπορούν να κοινοποιηθούν σε άλλους, για παράδειγμα, αν είναι δυνατή η ηλεκτρονική κοινοποίηση της σελίδας. Ένα ακόμα ερώτημα που μπορείτε να θέσετε είναι αν μπορεί κάποιος να βρει τυχαία πληροφορίες, είτε ακούσια είτε μέσω απλής αναζήτησης, ή αν η δημοσίευση είναι δύσκολο να εντοπιστεί ώστε μόνο όσοι διαθέτουν πολύ αναλυτικές πληροφορίες μπορούν να εντοπίσουν ή να δουν τη δημοσίευση.

- **Πιθανό σενάριο.** Εάν αυτή είναι η μοναδική δημοσίευση του αιτούντος και πρέπει να πληκτρολογήσετε πολύ συγκεκριμένες πληροφορίες, όπως το όνομα του αιτούντος ή συγκεκριμένες λέξεις-κλειδιά για να μπορέσετε να βρείτε τη δημοσίευση, ή εάν πρέπει να έχετε τη διεύθυνση URL για να εντοπίσετε τη δημοσίευση, είναι εξαιρετικά απίθανο να βρει κάποιος τυχαία την εν λόγω δημοσίευση εάν δεν διαθέτει ήδη αυτές τις πληροφορίες. Δεν πρόκειται επομένως για πληροφορίες στις οποίες έχει δοθεί ιδιαίτερα μεγάλη δημοσιότητα.
- **Διαθεσιμότητα** Εξακολουθεί να είναι διαθέσιμη η σελίδα στο διαδίκτυο; Ο συντάκτης ενδέχεται να έχει αφαιρέσει σελίδα ή να έχει τροποποιήσει το περιεχόμενό της μετά την αρχική δημοσίευση. Όταν ο αιτών αναφέρεται σε διαδικτυακές δημοσιεύσεις, δώστε προσοχή στον τρόπο με τον οποίο σας παρέχει αυτή την πληροφορία. Ο αιτών έχει προσκομίσει απλώς μια εκτυπωμένη σελίδα διαδικτύου; Εξακολουθεί να είναι διαθέσιμη αυτή η σελίδα στο διαδίκτυο και, εάν όχι, γιατί; Εάν η δημοσίευση δεν είναι πλέον διαθέσιμη στο διαδίκτυο, ίσως θα πρέπει να ελέγξετε τους λόγους για τους οποίους η δημοσίευση εξακολουθεί να υποδηλώνει κίνδυνο για τον αιτούντα κατά την επιστροφή του.
- Έχετε υπόψη, ωστόσο, ότι οι ηλεκτρονικές δημοσιεύσεις αφήνουν αποτύπωμα στον κυβερνοχώρο και μπορούν να έχουν απεριόριστη διάρκεια ζωής, γεγονός το οποίο σας επιτρέπει να εντοπίσετε ή να ανακτήσετε δημοσιεύσεις ακόμη και αφότου διαγραφούν από τον συντάκτη.

(ε) Δείκτες κινδύνου που σχετίζονται με την ικανότητα του υπευθύνου δίωξης να βλάψει τον αιτούντα

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Ο υπεύθυνος δίωξης ή σοβαρής βλάβης θα έχει την ικανότητα να βλάψει τον αιτούντα;

Η ικανότητα του υπευθύνου δίωξης ή σοβαρής βλάβης να βλάψει τον αιτούντα εξαρτάται από τη θέση του και τη στήριξη που διαθέτει. Η ικανότητά του μπορεί να διαφέρει σημαντικά ανάλογα με το αν ο υπεύθυνος είναι το κράτος ή μη κρατικός φορέας.

Όταν ο υπεύθυνος είναι το κράτος τεκμαίρεται ότι θα είναι σε θέση να εκτελέσει τις σκοπούμενες πράξεις που θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη και να εντοπίσει τον αιτούντα οπουδήποτε εντός του κράτους. Ωστόσο, πρέπει επίσης να τεθούν τα ακόλουθα ερωτήματα.

- Η απειλή προέρχεται από το ίδιο το κράτος ή από άτομα ή ορισμένους κρατικούς υπαλλήλους εντός του κράτους; Αυτά τα άτομα ενεργούν ιδιοτελώς ή εφαρμόζουν κρατική πολιτική;
- Εάν ναι, τα άτομα αυτά διαθέτουν εξουσία ή επιρροή και εκτός του τόπου ή της ευρύτερης περιοχής όπου δραστηριοποιούνται;
- Έχουν την εξουσία να προβαίνουν σε πράξεις που θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη;

Όταν ο κίνδυνος προέρχεται από μη κρατικούς υπευθύνους, πρέπει να αξιολογούνται προσεκτικά τόσο η ικανότητά τους να προβαίνουν σε πράξεις όσο και η επιρροή τους.

- Ποια είναι η κοινωνική τους θέση;
- Σε ποιον βαθμό τους αποδέχεται ή τους υποστηρίζει ο κοινωνικός περίγυρος;
- Σε ποιον βαθμό ασκούν επιρροή στο κράτος και πόσο το κράτος είναι επιρρεπές στη διαφθορά;
- Μπορούν να δρουν ατιμώρητα;

Τα πορίσματα σχετικά με την ικανότητα του υπευθύνου δεν οδηγούν συνήθως αυτά καθαυτά στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει κίνδυνος ή εύλογη πιθανότητα κινδύνου. Τα πορίσματα αυτά πρέπει να ερμηνεύονται σε συνδυασμό με τις λοιπές ενδείξεις κινδύνου. Ωστόσο, τα πορίσματα μπορούν να αξιοποιηθούν κατά το στάδιο της νομικής αξιολόγησης (το στάδιο που έπεται της διαδικασίας εξέτασης), ιδίως όσον αφορά την παροχή της επίσημης κρατικής προστασίας εν γένει και την εξασφάλιση ΕΔΕΠ, όπως ορίζεται στην ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση) ⁽¹⁴⁶⁾.

Σχετική έκδοση του ΕΥΑΑ

Για λεπτομερή ανάλυση της έννοιας της ΕΔΕΠ και του τρόπου εφαρμογής της, βλ. [Πρακτικό οδηγό της ΕΑΣΟ για την εφαρμογή της εναλλακτικής δυνατότητας εγχώριας προστασίας](#), Μάιος 2021.

3.4. Συμπέρασμα σχετικά με τον κίνδυνο

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Για να ολοκληρώσετε την εκτίμηση κινδύνου, πρέπει να εξετάσετε όλα τα πορίσματα σχετικά με τους δείκτες κινδύνου για κάθε κίνδυνο χωριστά και συγκεντρωτικά και να αξιολογήσετε αν πληρούται το κριτήριο της εύλογης πιθανότητας.

Εξετάστε όλους τους δείκτες κινδύνου συγκεντρωτικά

Μολονότι ορισμένα στοιχεία, μεμονωμένα, ενδέχεται να μην οδηγούν σε επαρκώς πιθανό κίνδυνο, ο συνδυασμός των στοιχείων βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών μπορεί να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι υπάρχει εύλογη πιθανότητα κινδύνου σε περίπτωση επιστροφής του αιτούντος στη χώρα καταγωγής του.

Εάν υπάρχουν αποκλίσεις στους δείκτες κινδύνου, θα πρέπει να σταθμίσετε καθέναν από αυτούς. Οι δείκτες που σχετίζονται άμεσα με το τι συνέβη στον αιτούντα στο παρελθόν μπορεί να έχουν μεγαλύτερη βαρύτητα από το τι συνέβη σε πρόσωπα που έχουν στενή

⁽¹⁴⁶⁾ Άρθρο 8 της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση).

σχέση με τον αιτούντα, το οποίο με τη σειρά του μπορεί να έχει μεγαλύτερη βαρύτητα από το τι συνέβη σε πρόσωπα που βρίσκονται σε παρόμοιες καταστάσεις. Ωστόσο, αυτό πρέπει να αξιολογηθεί υπό το πρίσμα της συγκεκριμένης κατάστασης, των διαθέσιμων πληροφοριών και λαμβανομένων υπόψη των προσωπικών περιστάσεων του αιτούντος και/ή του γεγονότος, καθώς και υπό το πρίσμα των γενικών συνθηκών που επικρατούν στη χώρα καταγωγής ή συνήθους διαμονής.

Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να εφαρμόσετε τους κανόνες αντιστροφής του βάρους απόδειξης για κινδύνους που έχουν ήδη επέλθει στο παρελθόν ή για τους οποίους έχουν ήδη υπάρξει απειλές στο παρελθόν. Εάν γίνει αποδεκτό ουσιώδες πραγματικό περιστατικό που μπορεί να χαρακτηριστεί ως προγενέστερη δίωξη ή σοβαρή βλάβη (ή ως άμεση απειλή τέτοιας δίωξης ή βλάβης), τεκμαίρεται ότι το περιστατικό αυτό μπορεί να συμβεί εκ νέου στο μέλλον ⁽¹⁴⁷⁾ και ότι, κατά συνέπεια, πληρούται το κριτήριο της πιθανότητας κινδύνου.

Το τεκμήριο αυτό μπορεί να ανατραπεί εάν έχετε «βάσιμους λόγους» να πιστεύετε ότι τα εν λόγω γεγονότα δεν θα επαναληφθούν στο μέλλον. Το ερώτημα αν τα εν λόγω γεγονότα ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη δεν είναι κάτι που πρέπει να αξιολογηθεί και να ληφθεί σχετική απόφαση στο συγκεκριμένο στάδιο της διαδικασίας. Σε αυτό το στάδιο, αρκεί να υπάρχει ένδειξη ότι τα εν λόγω προγενέστερα γεγονότα «θα μπορούσαν» να ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη ⁽¹⁴⁸⁾. Μόνον εάν, στο πλαίσιο της εκτίμησης κινδύνου, διαπιστώσετε ότι υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να πιστεύετε ότι τα εν λόγω γεγονότα δεν θα επαναληφθούν στο μέλλον, τότε ο κίνδυνος αυτός δεν θα αποτελέσει αντικείμενο νομικής αξιολόγησης.

Δεν είναι αναγκαίο να αποδειχθεί με πλήρη βεβαιότητα ότι η εν λόγω δίωξη ή σοβαρή βλάβη δεν θα επαναληφθεί. Αντ' αυτού, πρέπει να τεκμηριώσετε ότι υπάρχουν βάσιμοι λόγοι, δηλαδή αντικειμενικές περιστάσεις, να πιστεύετε ότι τα γεγονότα αυτά δεν θα επαναληφθούν.

Για παράδειγμα, το ότι έχει επέλθει σχετικά μεγάλη χρονική περίοδος από το τελευταίο συμβάν ή την τελευταία απειλή δεν αποτελεί από μόνο του βάσιμο λόγο να πιστεύει κάποιος ότι το συγκεκριμένο γεγονός δεν θα επαναληφθεί. Θα πρέπει να έχετε διερευνήσει τους πιθανούς λόγους που μεσολάβησε αυτή η μακρά χρονική περίοδος, τόσο ως προς τον αιτούντα όσο και ως προς τον υπεύθυνο δίωξης ή σοβαρής βλάβης. Εφόσον έχετε διαπιστώσει ότι δεν υπάρχουν άλλες εξηγήσεις για τη μη ύπαρξη συμβάντων ή απειλών, πέραν του ότι ο υπεύθυνος δίωξης ή σοβαρής βλάβης έχει σταματήσει τη δίωξη ή την προσπάθεια να βλάψει τον αιτούντα και εφόσον δεν υπάρχουν άλλες ενδείξεις ότι η συγκεκριμένη συμπεριφορά θα επαναληφθεί στο μέλλον, μόνο τότε μπορείτε να συμπεράνετε ότι η μεσολάβηση αυτής της χρονικής περιόδου ενδεχομένως αποτελεί έναν από τους βάσιμους λόγους να πιστεύετε ότι η δίωξη ή η σοβαρή βλάβη δεν θα επαναληφθεί.

⁽¹⁴⁷⁾ Άρθρο 4 παράγραφος 4 της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση):

Το γεγονός ότι ο αιτών έχει ήδη υποστεί δίωξη ή σοβαρή βλάβη ή άμεσες απειλές τέτοιας δίωξης ή βλάβης αποτελεί σοβαρή ένδειξη ότι είναι βάσιμος ο φόβος του αιτούντος ότι θα υποστεί δίωξη ή ότι διατρέχει πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης, εκτός εάν υπάρχουν βάσιμοι λόγοι για να πιστεύει κανείς ότι η εν λόγω δίωξη ή σοβαρή βλάβη δεν θα επαναληφθεί.

⁽¹⁴⁸⁾ Το ότι ένα γεγονός που συνέβη στο παρελθόν αποτελεί σοβαρή ένδειξη ότι υπάρχει κίνδυνος να ξανασυμβεί στο μέλλον ισχύει για κάθε πράξη ή γεγονός, ανεξάρτητα από το αν θα μπορούσε να ισοδυναμεί ή όχι με δίωξη ή σοβαρή βλάβη, εκτός εάν υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να πιστεύετε ότι οι εν λόγω πράξεις ή τα γεγονότα δεν θα επαναληφθούν.

Νομική ανάλυση

Μετά τη διενέργεια της εκτίμησης κινδύνου, θα συνεχίσετε να διερευνάτε μόνο τους κινδύνους που υπάρχει εύλογη πιθανότητα να αντιμετωπίσει ο αιτών κατά την επιστροφή του στη χώρα καταγωγής. Για καθέναν από τους κινδύνους θα περιγράψετε τι είναι αποδεκτό ως προς το τι φοβάται ο αιτών, ποιον φοβάται και γιατί ή υπό ποιες συνθήκες. Με βάση αυτούς τους κινδύνους, μπορείτε να προχωρήσετε στο βήμα της νομικής ανάλυσης κατά το οποίο θα αξιολογήσετε αν πληρούνται οι ουσιαστικές προϋποθέσεις που προβλέπονται στην ΟΕΑΑ (αναδιатύπωση) για τη χορήγηση διεθνούς προστασίας, πρώτον για τη χορήγηση του καθεστώτος πρόσφυγα, καθώς και για τη χορήγηση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας, εάν είναι απαραίτητο.

Θα αξιολογήσετε αν τα γεγονότα που θα μπορούσαν με εύλογη πιθανότητα να συμβούν στον αιτούντα κατά την επιστροφή του (όπως ορίζεται στην εκτίμηση κινδύνου) ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη. Αν ναι, θα αξιολογήσετε τη δυνατότητα εξασφάλισης κρατικής προστασίας, τη χρήση πιθανής ΕΔΕΠ και τη νομική εξέταση των λόγων αποκλεισμού που έχουν προσδιοριστεί.

Σχετική έκδοση του ΕΥΑΑ

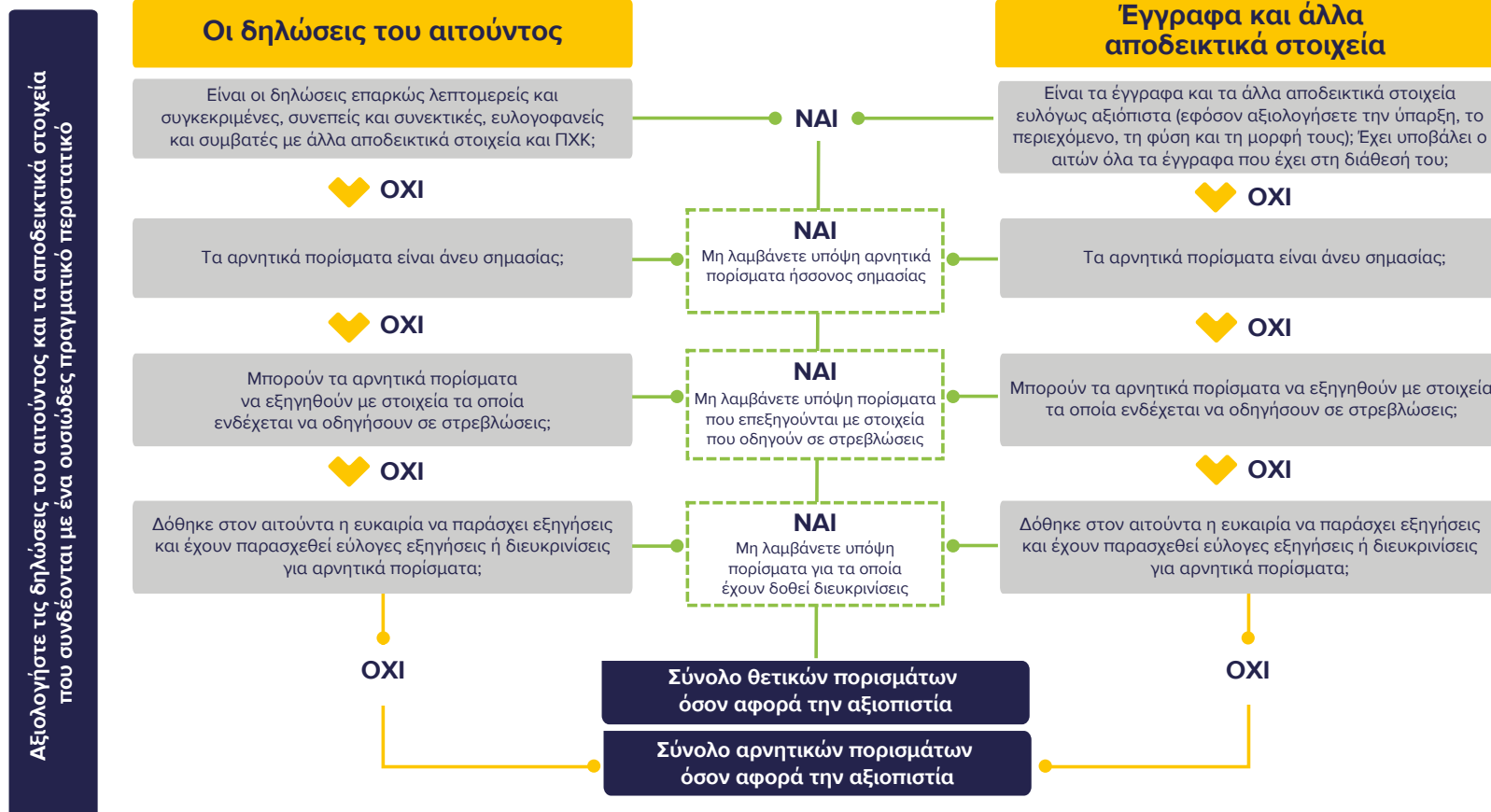
Για περαιτέρω ανάλυση, ανατρέξτε στον [Πρακτικό οδηγό της ΕΑΣΟ σχετικά με την αναγνώριση προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας](#), Απρίλιος 2018.

Παράρτημα 1. Διάγραμμα ροής για αξιολόγηση της αξιοπιστίας

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑΣ

Κάθε ερώτημα μπορεί να οδηγήσει τόσο σε θετικά όσο και σε αρνητικά πορίσματα όσον αφορά την αξιοπιστία.
Για παράδειγμα, οι δηλώσεις μπορούν να είναι λεπτομερείς και συγκεκριμένες (θετικό πόρισμα),
όμως να μη διαθέτουν συνέπεια και συνοχή (αρνητικό πόρισμα).

Καταγράψτε όλα τα θετικά και αρνητικά πορίσματα όσον αφορά την αξιοπιστία, τα οποία σχετίζονται με τις δηλώσεις και τα έγγραφα και τα λοιπά αποδεικτικά στοιχεία, καθώς και τη βαρύτητα που δίνεται σε καθένα από αυτά τα πορίσματα (λαμβανομένων υπόψη των μεμονωμένων και συγκυριακών αποδεικτικών στοιχείων), προκειμένου να αξιολογήσετε αν πιθανολογείται επαρκώς η αξιοπιστία των εν λόγω πορισμάτων και να καταλήξετε αν το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό μπορεί να γίνει αποδεκτό.

Εξετάστε τα αποδεικτικά στοιχεία στο σύνολό τους και αποδεχθείτε ή απορρίψτε το πραγματικό περιστατικό

Μετά την εκπλήρωση των διερευνητικών καθηκόντων σας εάν η στάθμιση των πληροφοριών δεν σας επιτρέπει να καταλήξετε σε συμπέρασμα, έχετε υπόψη ότι δεν θα πρέπει να απορρίψετε το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό σε περίπτωση που πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- ο αιτών έχει καταβάλει πραγματική προσπάθεια να τεκμηριώσει την αίτησή του·
- έχουν υποβληθεί όλα τα συναφή αποδεικτικά στοιχεία που έχει ο αιτών στη διάθεσή του·
- οι δηλώσεις του αιτούντος θεωρούνται συνεπείς και ευλογοφανείς και δεν έρχονται σε αντίθεση με ειδικά και γενικά στοιχεία που είναι διαθέσιμα και αφορούν την περίπτωση του·
- ο αιτών υπέβαλε αίτηση για παροχή διεθνούς προστασίας το συντομότερο δυνατό, εκτός εάν αποδείξει ότι υπήρχε σοβαρός λόγος που δεν το έκανε· και
- η γενικότερη αξιοπιστία του αιτούντος έχει εξακριβωθεί.

Παράρτημα 2. Πρακτικό παράδειγμα στάθμισης δεικτών αξιοπιστίας

[\[Contents\]](#) [\[Checklist\]](#)

Στόχος του παρόντος παραρτήματος είναι να παράσχει στον αναγνώστη ένα πρακτικό παράδειγμα βασισμένο στην [υπόθεση ακτιβίστριας από τη χώρα Β](#), το οποίο θα καταδείξει πώς έχει διενεργηθεί η στάθμιση των δεικτών αξιοπιστίας και η αξιολόγηση της αξιοπιστίας για ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό της εν λόγω υπόθεσης.

Το παράδειγμα αυτό παρουσιάζεται μόνο για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

Έπειτα από μια συνοπτική παρουσίαση της αξιολόγησης που έγινε για κάθε κριτήριο αξιοπιστίας σε σχέση με τις δηλώσεις του αιτούντος και τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίστηκαν, παρουσιάζεται η διαδικασία στάθμισης των αρνητικών και των θετικών πορισμάτων όσον αφορά την αξιοπιστία.

Στο τέλος υπάρχει ένας νοητικός χάρτης, ο οποίος αποτελεί μια πιθανή απεικόνιση του σκεπτικού που αναπτύχθηκε στην αφήγηση.

Αξιολογούμενο ουσιώδες πραγματικό περιστατικό. Η αιτούσα **πρωτοστατεί σε κοινωνικές δράσεις** με μια ΜΚΟ για την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που ονομάζεται «Υ», ενώ ασχολείται επίσης με την τεκμηρίωση, τη διερεύνηση και την καταγγελία περιπτώσεων κατάχρησης εξουσίας και παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Δηλώσεις

Εσωτερική αξιοπιστία

Στο παράδειγμα, η αιτούσα θα μπορούσε να παράσχει λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τη δομή, τις δραστηριότητες και τους στόχους της ΜΚΟ «Υ». Ωστόσο, όταν ρωτήθηκε για την προσωπική της συμμετοχή σε συγκεκριμένες δραστηριότητες που ισχυρίζεται ότι διεξήγαγε στο πλαίσιο της οργάνωσης, όπως η τεκμηρίωση και το ερευνητικό έργο, ή για τον συγκεκριμένο τρόπο με τον οποίο κατήγγειλε περιπτώσεις κατάχρησης εξουσίας και παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι δηλώσεις της παρέμειναν πολύ γενικές, παρά τις επανειλημμένες σχετικές οδηγίες που δώσατε σχετικά με τον αναμενόμενο βαθμό λεπτομέρειας και ακρίβειας. Επίσης, δεν ήταν σε θέση να δώσει μια εξήγηση όταν της δώσατε μια ευκαιρία να το πράξει. Η αιτούσα δεν είχε άλλη επαφή με τη ΜΚΟ «Υ» αφότου εγκατέλειψε τη χώρα Β, και αναφέρει ότι διέκοψε οποιεσδήποτε δραστηριότητες, ακόμη και στη χώρα σας, όπου η οργάνωση έχει παράρτημα.

Οι δηλώσεις στερούνται **λεπτομερειών και ακρίβειας** σε σχέση με το προφίλ της υπερμάχου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και πρωτοστάτριας σε κοινωνικές δράσεις που ισχυρίζεται ότι έχει. Αυτό ενισχύεται αν ληφθεί υπόψη ότι γίνεται δεκτό ότι είναι δικηγόρος και μέλος της

ΜΚΟ «Υ», και ότι θα περίμενε κανείς να είναι σε θέση να μιλήσει για τους πρόσφατους φακέλους στους οποίους έχει εργαστεί. Αυτό οδηγεί σε αρνητικό πόρισμα ως προς την αξιοπιστία εν προκειμένω.

Όλα τα άλλα πορίσματα σχετικά με την αξιοπιστία είναι θετικά, καθώς οι δηλώσεις της έχει θεωρηθεί ότι χαρακτηρίζονται από εσωτερική συνοχή και συνέπεια και είναι επίσης συνεπείς με την κάρτα μέλους που διαθέτει. Δεν υπάρχουν ενδείξεις έλλειψης συνοχής με τις ΠΧΚ ούτε προκύπτει ζήτημα ευλογοφάνειας.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό αφορά τη δική της συμμετοχή σε δραστηριότητες τις οποίες, κατά τους ισχυρισμούς της, έχει διεξαγάγει επανειλημμένα, πρόθυμα και για αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα. Με βάση το μορφωτικό επίπεδο και το επαγγελματικό της υπόβαθρο και ελλείψει άλλων γνωστών προσωπικών περιστάσεων που θα μπορούσαν να εξηγήσουν τις ελλείψεις ή να επηρεάσουν την αξιολόγηση των δηλώσεών της, η έλλειψη λεπτομερειών και ακρίβειας στο σημείο αυτό έχει σημαντική αρνητική βαρύτητα.

Κάρτα μέλους της μη κυβερνητικής οργάνωσης

- Συνάφεια

Η κάρτα έχει περιορισμένη σημασία για το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό, καθώς ο σκοπός της δεν είναι να τεκμηριώσει τις δραστηριότητες της αιτούσας στο πλαίσιο της ΜΚΟ «Υ», εφόσον δεν περιέχει καμία πληροφορία για τον ρόλο της στην οργάνωση. Η κάρτα έχει μεγαλύτερη σημασία σε σχέση με τη συμμετοχή της στη ΜΚΟ «Υ». Ωστόσο, αυτό δεν είναι το υπό εξέταση ουσιώδες πραγματικό περιστατικό. Εδώ, το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό αφορά τον ρόλο της στην οργάνωση και, γενικότερα, ως πρωτοστάτριας σε κοινωνικές δράσεις.

- Τα κριτήρια που σχετίζονται με την αξιοπιστία της κάρτας μέλους οδηγούν σε θετικά πορίσματα όσον αφορά την αξιοπιστία. Η κάρτα είναι αξιόπιστη.

Με βάση τα πορίσματα ότι ο βαθμός συνάφειας δεν είναι επαρκής, το εν λόγω έγγραφο έχει χαμηλή αποδεικτική αξία για το υπό εξέταση ουσιώδες πραγματικό περιστατικό, κάτι το οποίο έχει σημαντική αρνητική βαρύτητα.

Διαδικασία στάθμισης

Για το συγκεκριμένο ουσιώδες πραγματικό περιστατικό, ποια είναι τα θετικά πορίσματα όσον αφορά την αξιοπιστία;

- Οι δείκτες αξιοπιστίας σε σχέση με τις δηλώσεις πληρούνται, με εξαίρεση την έλλειψη λεπτομερειών και ακρίβειας που διαπιστώνεται.
- Πληρούνται όλοι οι δείκτες αξιοπιστίας σε σχέση με την κάρτα μέλους.

Για το συγκεκριμένο ουσιώδες πραγματικό περιστατικό, ποια είναι τα αρνητικά πορίσματα όσον αφορά την αξιοπιστία;

- Αξιοσημείωτη έλλειψη λεπτομερειών και ακρίβειας στις δηλώσεις της.
- Η κάρτα μέλους της «Υ» δεν είναι αρκετά σημαντική για την υποστήριξη του προφίλ της και των δραστηριοτήτων στις οποίες συμμετείχε ως μέλος της ΜΚΟ.

Θα μπορούσε η βαρύτητα των θετικών πορισμάτων αξιοπιστίας να αντισταθμίσει τη βαρύτητα των αρνητικών πορισμάτων αξιοπιστίας;

Στη συγκεκριμένη υπόθεση τα θετικά πορίσματα όσον αφορά την αξιοπιστία δεν μπορούν να αντισταθμίσουν την έλλειψη συνάφειας του εγγράφου και την έλλειψη λεπτομερειών και ακρίβειας στις δηλώσεις. Τα αρνητικά πορίσματα όσον αφορά την αξιοπιστία είναι εκείνα που σχετίζονται με βασικές πτυχές της αξιοπιστίας του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού και, ως εκ τούτου, έχουν μεγαλύτερη βαρύτητα από τα θετικά πορίσματα αξιοπιστίας.

Θα αναμένετε να υποβληθούν πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία για να υποστηριχθεί η αξιοπιστία του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού;

Σενάριο 1. Ας υποθέσουμε ότι, βάσει των συναφών και επικαιροποιημένων ΠΧΚ, η ΜΚΟ «Υ» εκδίδει συχνά βεβαιώσεις όσον αφορά τις δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουν τα μέλη της. Οι εν λόγω βεβαιώσεις είναι γενικά αξιόπιστες και μπορούν να ζητηθούν μέσω του τμήματος της οργάνωσης που βρίσκεται στη χώρα σας. Ωστόσο, η αιτούσα δεν έχει υποβάλει τέτοιο έγγραφο. Επίσης, δεν έδωσε ικανοποιητική εξήγηση για τον λόγο για τον οποίο δεν προέβη σε περαιτέρω ενέργειες προκειμένου να τεκμηριώσει τον ισχυρισμό της εν προκειμένω. Αυτό θα μπορούσε να είναι κάτι αναμενόμενο εάν ληφθούν υπόψη οι προσωπικές και συγκυριακές περιστάσεις της αιτούσας, καθώς και το γεγονός ότι της δόθηκε επιπλέον χρόνος για να προβεί σε τέτοιες ενέργειες.

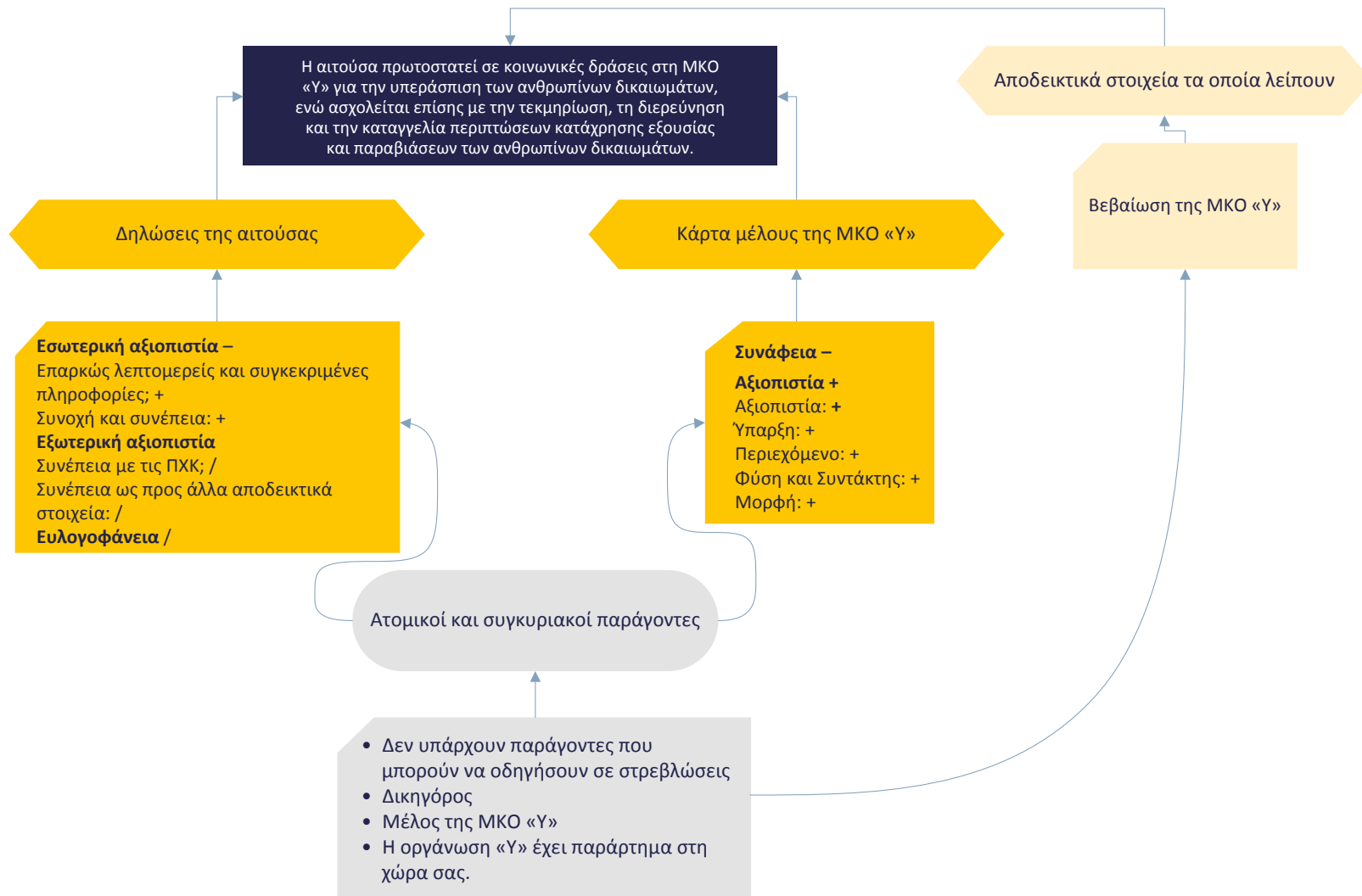
Στο παράδειγμα αυτό, η συνολική αξιολόγηση όλων των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων και των πιθανών αποδεικτικών στοιχείων που λείπουν, καθώς και η εξέταση των ατομικών και συγκυριακών περιστάσεων της αιτούσας, θα σας οδηγήσουν σε συμπέρασμα σχετικά με την απόρριψη του ουσιώδους πραγματικού περιστατικού.

Σενάριο 2. Ας υποθέσουμε ότι η αιτούσα έχει προσκομίσει βεβαίωση η οποία έχει εκδοθεί από τη ΜΚΟ «Υ». Θα πρέπει να ελέγξετε εκ νέου όλα τα κριτήρια για να αξιολογήσετε την αποδεικτική αξία του. Η βεβαίωση συντάχθηκε από υψηλόβαθμο μέλος της ΜΚΟ «Υ» που περιγράφει με λεπτομέρειες τις δραστηριότητες της αιτούσας, είναι συνεπής με τις δηλώσεις της και υποβλήθηκε στην πρωτότυπη μορφή της. Από τις ΠΧΚ που έχετε στη διάθεσή σας προκύπτει ότι το εν λόγω πρόσωπο υπογράφει τέτοια πιστοποιητικά μόνον εφόσον προβεί στη δέουσα επαλήθευση και ότι τα τυπικά χαρακτηριστικά του εν λόγω πιστοποιητικού είναι σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά του διαθέσιμου δείγματος. Επομένως, η βεβαίωση έχει εγγενώς υψηλή αποδεικτική αξία λόγω της συνάφειας και της αξιοπιστίας της. Ως εκ τούτου, κατά τη διαδικασία στάθμισης, τα θετικά πορίσματα αξιοπιστίας που σχετίζονται με το έγγραφο θα υπερτερούν των αρνητικών πορισμάτων αξιοπιστίας που σχετίζονται με τις δηλώσεις της αιτούσας. Το ουσιώδες πραγματικό περιστατικό θα γινόταν αποδεκτό.

Το πλήρες σκεπτικό του σεναρίου 1 μπορεί να συνοψιστεί σε έναν νοητικό χάρτη, όπως στο παράδειγμα που ακολουθεί.

Παράδειγμα νοητικού χάρτη που βασίζεται στο σενάριο 1

Κατάλογος σημείων ελέγχου

[\[Contents\]](#)

Κατάλογος σημείων ελέγχου. Γενικά καθήκοντα του χειριστή της υπόθεσης και του αιτούντος

Εφαρμόστε το καθήκον συνεργασίας (βάρος της απόδειξης) καθ' όλη τη διάρκεια της αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων

- ☐ [Ελέγξτε αν ο αιτών έχει εκπληρώσει το καθήκον του να τεκμηριώσει την αίτηση](#)
 - ☐ Εξετάστε αν [ο αιτών έχει καταβάλει πραγματική προσπάθεια να υποβάλει δηλώσεις και έγγραφα που έχει στη διάθεσή του](#)
 - ☐ Εξετάστε αν [όλα τα αποδεικτικά στοιχεία υποβλήθηκαν το συντομότερο δυνατό](#)
 - ☐ Ελέγξτε αν [ο αιτών έχει δώσει ικανοποιητική εξήγηση για την έλλειψη αποδεικτικών στοιχείων;](#)
- ☐ [Εκπληρώστε το καθήκον σας να διερευνήσετε](#)
 - ☐ Εντοπίστε άτομα με [ειδικές διαδικαστικές ανάγκες](#) και υποστηρίξτε τα κατάλληλα
 - ☐ [Ενημερώστε τον αιτούντα σχετικά με τα καθήκοντά του](#)
 - ☐ [Δώστε στον αιτούντα τη δυνατότητα να παρουσιάσει όλα τα συναφή πραγματικά περιστατικά και αποδεικτικά στοιχεία μέσω προσωπικής συνέντευξης](#)
 - ☐ [Ζητήστε από τον αιτούντα να διευκρινίσει ό,τι είναι ασαφές](#)
 - ☐ [Επισημάνετε προφανείς ασυνέπειες, έλλειψη επαρκών πληροφοριών, ζητήματα ευλογοφάνειας](#)
 - ☐ [Εξασφαλίστε σχετικές πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής και άλλα αποδεικτικά στοιχεία](#)
- ☐ [Λάβετε υπόψη τους ειδικούς κανόνες τεκμηρίωσης κατά περίπτωση](#) όταν
 - ☐ μπορεί να υπάρχει διαθέσιμη [προστασία](#) στη χώρα καταγωγής
 - ☐ μπορεί να εφαρμοστεί [εναλλακτική δυνατότητα εγχώριας προστασίας](#)
 - ☐ μπορεί να εφαρμοστεί [αποκλεισμός](#) από τη διεθνή προστασία
 - ☐ ο αιτών έχει ήδη υποστεί (άμεσες απειλές για) [δίωξη ή σοβαρή βλάβη στο παρελθόν](#)
 - ☐ ο αιτών προέρχεται από [ασφαλή χώρα καταγωγής](#)

Κατάλογος σημείων ελέγχου. Βήμα 1 — Συλλογή πληροφοριών

- ☐ **Συλλέξτε αποδεικτικά στοιχεία συναφή με την αίτηση**
 - ☐ Συλλέξτε τις [προφορικές δηλώσεις](#) και/ή τις [γραπτές δηλώσεις](#) του αιτούντος
 - ☐ Συγκεντρώστε όλα τα διαθέσιμα [έγγραφα ταυτότητας και άλλα έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία](#)
 - ☐ Συλλέξτε [πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής](#)
 - ☐ Συλλέξτε κάθε άλλο αποδεικτικό στοιχείο, εφόσον είναι συναφές και διαθέσιμο (όπως [ιατρικές, ψυχιατρικές και ψυχολογικές γνωματεύσεις· οι διοικητικοί φάκελοι μελών οικογένειας· πληροφορίες διαθέσιμες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης](#) κ.λπ.)
 - ☐ Μη συλλέγετε [αποδεικτικά στοιχεία που συνιστούν παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων του αιτούντος](#) (όπως αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τις σεξουαλικές δραστηριότητες του αιτούντος)
- ☐ **Προσδιορίστε τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά με βάση τα κριτήρια επιλεξιμότητας**
 - ☐ Προσδιορίστε τα πραγματικά περιστατικά που σχετίζονται με:
 - ☐ [την ιθαγένεια \(ή τις ιθαγένειες\) ή την έλλειψη ιθαγένειας του αιτούντος·](#)
 - ☐ [τον μελλοντικό φόβο ή τους κινδύνους κατά την επιστροφή·](#)
 - ☐ [τους λόγους για τους φόβους ή τους κινδύνους που έχουν προσδιοριστεί·](#)
 - ☐ [τη διαθεσιμότητα ή έλλειψη προστασίας έναντι του φόβου ή του κινδύνου·](#)
 - ☐ [πραγματικά περιστατικά τα οποία σχετίζονται με ενδεχόμενο αποκλεισμό, κατά περίπτωση](#)
 - ☐ [Λάβετε υπόψη τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος που σχετίζονται με τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά](#)
 - ☐ [Αποκλείστε περιστατικά που δεν είναι ουσιώδη](#)
- ☐ **Διατυπώστε σαφή και πλήρη ουσιώδη πραγματικά περιστατικά**
 - ☐ [Καταγράψτε μόνο το παρελθόν και το παρόν](#)
 - ☐ [Αποτυπώστε πιστά τις δηλώσεις του αιτούντος](#)
 - ☐ [Συμπεριλάβετε όλες τις συναφείς λεπτομέρειες](#)
 - ☐ [Αποφύγετε προσωπικές ερμηνείες ή συμπεράσματα](#)
 - ☐ [Αποφύγετε νομικά ζητήματα](#)
 - ☐ [Διατυπώστε κάθε ουσιώδες πραγματικό περιστατικό βάσει σαφώς καθορισμένων πραγματικών περιστατικών, γεγονότων ή καταστάσεων](#)
- ☐ **Συνδέστε τα συναφή αποδεικτικά στοιχεία με τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά**

Κατάλογος σημείων ελέγχου. Βήμα 2 — Αξιολόγηση της αξιοπιστίας

- ☐ **Αξιολογήστε έγγραφα και άλλα αποδεικτικά στοιχεία** βάσει των κριτηρίων αξιολόγησης
 - ☐ Συνάφεια
 - ☐ Αξιοπιστία: ύπαρξη/υπόσταση, περιεχόμενο, φύση, συντάκτης, μορφή
- ☐ **Σταθμίστε τα πορίσματα όσον αφορά την αξιοπιστία του αποδεικτικού στοιχείου**
- ☐ **Αξιολογήστε τις δηλώσεις του αιτούντος βάσει δεικτών αξιοπιστίας**
 - ☐ Εφαρμόστε δείκτες εσωτερικής αξιοπιστίας
 - ☐ Επαρκώς λεπτομερείς και συγκεκριμένες πληροφορίες
 - ☐ Συνοχή και συνέπεια
 - ☐ Εφαρμόστε δείκτες εξωτερικής αξιοπιστίας
 - ☐ Συνέπεια με τις ΠΧΚ
 - ☐ Συνέπεια με τα έγγραφα και άλλα αποδεικτικά στοιχεία
 - ☐ Εφαρμόστε τον δείκτη ευλογοφάνειας
- ☐ **Έχετε λάβει υπόψη ατομικούς και συγκυριακούς παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις;**
 - ☐ Έχετε λάβει υπόψη παράγοντες που σχετίζονται με τον αιτούντα;
 - ☐ Τρόπος λειτουργίας της μνήμης
 - ☐ Τραυματική εμπειρία
 - ☐ Άλλα ψυχολογικά προβλήματα και προβλήματα υγείας
 - ☐ Ηλικία
 - ☐ Εκπαίδευση
 - ☐ Κουλτούρα, θρησκεία και πεποιθήσεις
 - ☐ Φόβος και έλλειψη εμπιστοσύνης
 - ☐ Στίγμα και ντροπή
 - ☐ Ρόλοι των φύλων
 - ☐ Έχετε λάβει υπόψη παράγοντες που σχετίζονται με εσάς ως χειριστή της υπόθεσης;
 - ☐ Ενδείξεις κόπωσης αξιοπιστίας (άγχος, εξάντληση, μακροχρόνια έκθεση σε αφηγήσεις αρνητικών γεγονότων της ζωής, δυσπιστία, υπερβολική αυτοπεποίθηση κ.λπ.)
 - ☐ Πολιτισμικό υπόβαθρο

- ☐ Έχετε λάβει υπόψη [παράγοντες που σχετίζονται με τη διαδικασία της συνέντευξης](#);
- ☐ [Πολύγλωσση επικοινωνία μέσω διερμηνέα](#)
- ☐ [Περιβάλλον της συνέντευξης](#)
- ☐ **Αποφασίστε σχετικά με την αποδοχή ή απόρριψη κάθε ουσιώδους πραγματικού περιστατικού**
 - ☐ [Σταθμίστε τα πορίσματα όσον αφορά την αξιοπιστία όλων των αποδεικτικών στοιχείων που συνδέονται με ένα ουσιώδες πραγματικό περιστατικό](#)
 - ☐ [Καταλήξτε σε συμπέρασμα σχετικά με τα αποδεκτά και τα απορριφθέντα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά](#)

Κατάλογος σημείων ελέγχου. Βήμα 3 — Εκτίμηση κινδύνου

- ☐ **Προσδιορίστε τους κινδύνους βάσει των αποδεκτών ουσιαδών πραγματικών περιστατικών**
 - ☐ Λάβετε υπόψη τους κινδύνους που εκφράζει ο αιτών
 - ☐ Λάβετε υπόψη κινδύνους που προσδιορίσατε βάσει των πληροφοριών που έχετε επί του παρόντος στη διάθεσή σας
 - ☐ Για κάθε κίνδυνο περιγράψτε:
 - ☐ μελλοντικά γεγονότα που ενδέχεται να αντιμετωπίσει ο αιτών
 - ☐ τους υπευθύνους δίωξης
 - ☐ τους λόγους που μπορούν να προκύψουν
 - ☐ τις περιστάσεις υπό τις οποίες ενδέχεται να προκύψουν
 - ☐ τη δυνατότητα προστασίας από αυτά
- ☐ **Λάβετε υπόψη όλους τους δείκτες κινδύνου που μπορούν να επηρεάσουν την πιθανότητα κινδύνου**
 - ☐ Λάβετε υπόψη τα γεγονότα που έχει βιώσει ο αιτών στο παρελθόν
 - ☐ Λάβετε υπόψη πρόσωπα που έχουν στενή σχέση με τον αιτούντα ή βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση με αυτόν
 - ☐ Λάβετε υπόψη τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος, οι οποίες ενδέχεται να εντείνουν ή να μειώσουν τον κίνδυνο
 - ☐ Λάβετε υπόψη τους υποκείμενους λόγους ή τα κίνητρα για τα επαπειλούμενα γεγονότα
 - ☐ Εξετάστε την ικανότητα των υπευθύνων δίωξης ή σοβαρής βλάβης να απειλήσουν ή να πραγματοποιήσουν τις απειλές σε περίπτωση επιστροφής του αιτούντος
- ☐ **Καταλήξτε σε συμπέρασμα σχετικά με τον κίνδυνο**
 - ☐ Εξετάστε όλους τους δείκτες κινδύνου συγκεντρωτικά
 - ☐ Αξιολογήστε αν πληρούνται το μέτρο της εύλογης πιθανότητας

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

